

מבדוק עירונים

נשא
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:51	08:29	08:15	06:58	ירושלים
08:49	08:27	08:18	07:13	בני ברק
08:52	08:30	08:19	07:06	חיפה
08:49	08:27	08:17	07:13	אשדוד
08:50	08:28	08:16	06:57	בית שמש
08:50	08:28	08:16	07:14	קרית גת
08:52	08:30	08:17	07:09	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

העצה הטובה ביותר
לזכות בבנים תלמידי חכמים היא:

דוגמא אישית

כשהבן שלך יראה אותך נהנה מכל מה שאתה עושה,
הוא גם ירצה להנות מאימוך הנאה

יהודי יקר! הצטרף עוד היום
לרבבות לומדי הדף היומי

הקוראים הנכבדים מתבקשים להתפלל וללמוד לזכות הנדיב הדגול רגב בן מרים, שיזכה לשמירה והצלחה

גיליון מס' 455

שנה 8

פרשת נשא, י"א בסיון תשפ"א

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

נשא את־ראש בני גֵרְשׁוֹן (ד, כב) - רמז לסמני עם ישראל רחמנים, בישנים, גומלי חסדים. וזהו נשא את־ראש בני גֵרְשׁוֹן, שפמנים אלו הם בראש בני ישראל בהיותם בני גֵרְשׁוֹן בנים מגֵרְשִׁים בגלות, ונטריקון ראש בני גֵרְשׁוֹן, הוא רחמנים בישנים גומלי חסדים. (איל וצבי)

עבדת עבדה (ד, מז) - מפרש רש"י שהפונה לשירי במצלתים במקדש שהיא עבודה לעבודה אחרת, ורמז לזה שתבות אלו בגימטריה שירי לוי. (תולדות אברהם יצחק)

אשר־יתו לבחן לו יהיה (ה, י) - מפרש רש"י, לו יהיה קמון הרבה, ורמז לזה במלוי התבות בהן לו יהיה, כ"ף ה"א נ"ן, ל"מ"ד נ"י, יו"ד ה"א יו"ד ה"א - בגימטריה בקמון הרבה, דהינו אם תמלא לבחן די מחסורו פתוחת במלואן, אז גם יתמלא עשרה ויהיה לה קמון הרבה. וזה מדה נגד מדה, נטריקון תבת קמון. (אמרי מרדכי)

ונקה האיש מעון (ה, לא) - נקה נטריקון נזיפה קללה הפאה, לרמז לדברי חז"ל במסכת ערכין עד היכן מצות תוכחה? עד שינזף בו חברו, או שיקללנו או עד שיכנו. וזהו ונקה האיש מעון התוכחה עד שעור זה. (קרו לדוד)

אשר יעשה מגפן היין (ד, ט) - סופי תבות רבה, לרמז לדברי חז"ל במסכת ברכות שאין אומרים שירה אלא על־היין. (אור החמה)

ויהי ביום פלות משה (ו, א) - אמרו בפדרש, עד שלא הוקם המשכן היו המזיקים מתגרים בעולם, משהוקם המשכן פלו המזיקים. שנאמר ונגע לא יקרב באהלך זה אהל מועד, וכן ביום פלות משה ביום שכלו המזיקים. והדבר רמזו בשמו של משה, שהוא נטריקון שכלו המזיקים מהעולם. (מראה יעקב)

נשיא אחד ליום (ו, יא) - חז"ל דרשו מכאן שהנכת הנשיאים דוחה שבת, ורמז לזה, תבת נשיא שהיא בגימטריה 361, כמנין הנטריקון של חנכת נשיאים דוחה שבת. (אוהב חסד)

בפרשת נשא הארפה בפרשות קע"ו פסוקים, כמנין ראשי התבות בשישראל יודעים את השם הנכבד, ונושאים את פניהם, ומברכים את אחיהם ישראל - מיד נענים. (אסוד השמן)

ספורים בפרשה

נשא את־ראש בני גֵרְשׁוֹן גִּיְהִים (ד, כב)

רבי יחזקאל שרגא משינוכה, הגיע פעם אל רבי צבי הירש הכהן מרימינוב בפרשת נשא, ושמעו מבאר פסוק זה: "משה הוא הצדיק הנקרא משה, והקב"ה צוה עליו שישא וירומם גם את ראשם ורוחם של בני גֵרְשׁוֹן, גם את אלו החשים עצמם מתוך שפלותם כמגֵרְשִׁים ומרחקים מן־הקדושה". וזבתות אלו" ספר לימים, "האיר הרבי והעלה את נשמתו לגבהי מרומים".

איש אוֹיֵאשָׁה כי יפלא לְדַר נזיר (ו, ב)

ספר רבי דוד פורקס, מגדולי תלמידי הבעל־שם־טוב: "פעם הודמנתי לעירה אחת, וישבתי לסעדת מרעים יחד עם אנשי־שלוֹמנו. מתוך שמחה יצאנו ברכוקים להודות ולהלל לה' ויתברך שאנו בניו אהוביו, והנה נכנס רבה של העירה, וכיון שלא היתה דעתו נוחה מרקודנו פנה וקמה. 'מה לכם מרקדים בשעה שהדור פרוץ והתורה הולכת ומשתפכת? כיצד אפשר לשמוח כפרואים את המצב הרוחני הירוד של דורנו?! והשבתי לו, כי על טענתו זו כבר השיב רש"י הקדוש בפרשת נשא. שתחלה הוא מפרש למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לה, שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן־היין, ואלו לאחר מכן באותה פרשה הוא מפרש 'וכפר עליו מאשר חטא על־הנפש', ומה חטאו של הנזיר? שצער את־עצמו מן־היין. והרי הדברים סותרים זה את־זה, אלא זה באור הדברים. מי שדרכו לראות בחסרונותיהם של אחרים, ומחפש חטאים ועונות בבני ישראל, הוא באמת צריך להזיר את־עצמו מן־היין, שכן על־ידי שתייתו יתחזק יותר לפשפש במעשי אחרים ובנגעי בני־אדם. אולם מי שמביט על הכל בעין־יפה, ואינו רואה סוטה בקלקולה, הריהו חוטא בנפשו אם הוא מזיר עצמו מן־היין, ואדרבה עליו לקום 'וטוב־לב משתה תמיד', וישמח בכך שלא־הביט און בעקב, שכן בני ישראל פלם קדושים, טהורים וישרים, ואין עולתה בם"...

אל רבי מרדכי מטשרנוביל הגיע פעם אדם אחד שהתגורר בבית מבדד בסמוך ליער, וספר כי לאחרונה החלו לתקף אותו ואת בני־ביתו פחדים וחרדות מרוחות רעות, ובקש עצה וסגולה מהרבי כדי להנצל מהם, וכן בקש להתברך שיזכה לדורות ישרים. נענה הרבי ואמר: "בקרוב תפקד בצדע שלי־קמא, ואת שם הולך תקרא פשם המופיע בפרשה של אותו שבוע". ולשאלת האיש: "ומה בענין סגולה לפחדים?" נענה: "הרי כבר השבתי לה על־כך". לא הבין האיש את דברי הרבי, שהרי מטרותו העקרית היתה להנצל מפחדיו, אולם בהיותו חסיד נאמן קבל את־הדברים כמו שהם. והנה הגיעה פרשת נשא, ואשתו ילדה בת למזל־טוב. זכר האיש את דברי הרבי ובקש להעניק לה שם מתוך הפרשה, אך לא מצא מאומה. הלך האיש לשאל בעצת חסידי הרבי, והללו אמרו: "כוננתו של הרבי בודאי היתה להפטרך העוסקת בשמשון, ואם־כן קרא לבתך בשם 'הצל־לפני', המזפרת בדברי הימים, וחז"ל במסכת בבא בתרא אמרו שהיא אמו של שמשון". הדבר היה נראה תמוה, אולם לאחר שענינו בדברי המהרש"ל שם בסגיה, וראו שכתב על־שם זה: "והוא טוב מפני רוח רעה", נדחמו לקשר בין שתי הבקשות של האיש מהרבי. ואמנם, האיש העניק לבתו את השם

היה היה

והשיב את־אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו

יששכר זבולון היו צמד חברים ושתפים נאמנים, אך לא שתפות של תורה וסחורה פשאר השתפיות של יששכר וזבולון היתה ביניהם, אלא שתפות של ממש בעסקי מסחר. יששכר היה בעל המאה ובעל הדעה, שכן היה העשיר מביניהם והכנים ממוון רב בקרן השתפות, וזבולון היה איש המעשה והסוחר בפעל, המוציא והמביא. מתגוררים היו בעירה קופיטשניץ שבמחוז טרנופול במערב אוקראינה, שהתפרסמה בזכות שושלת הצדיקים שבה, צאצאי ה"אוהב ישראל" מאפטא. באותם ימים רחוקים, עדיו לא נסללה מסלת־רפכת לעיר המחוז טרנופול, והנטיעה אליה התנהלה במרובה, שהיתה מתעבבת בדרך־כלל ללינה באכסניה שבעיר טרנופול על אם־הדרך לטרנופול. כמנהגו זבולון לטרנופול בעסקי המסחר, וכנהגו עצר ללינה בטרנופול. בשהותו באכסניה פגש סוחרים מקרים, ובשיחתו עמם עלה בידו לתנך בין שנים מהם בעסק גדול, וקבל סכום נכבד כדמי תווך. אדם אחר במקומו, היה משלשל לכיסו את הסכום בלו בלי לספר דבר וחצי דבר לשתפו, אך בהיותו איש ישר ונאמן ערך מכתב לשתפו, בו בשר על העסקה שנפלה לידיו בהפסד־הדעת, וסיים את המכתב כך: "אני מצרף למכתב את הרוח, ותלי ממנו כמה שיחפץ לכה". בטוח היה, כי שתפו יעניק לו את החלק הארי של הרוח, ויתיר לעצמו רק חלק קטן, שהרי הלה לא נקח אצבע בעיניו, אך מה הפתע לגלות בשעה ששב ממסעו המצליח בטרנופול, כי יששכר נטל לעצמו ארבעה חלקים מרוחי אותה עסקה צדדית, והותיר לזבולון רק חמישית צמוקה מהרוח.

מוכן מאליו כי החלקה המעונת של השתף העשיר הכעיסה את זבולון, והוא ראה בכה פגיעה אנושה בו ובשתפות בלה. עדימורה הצתה ביניהם אש המחלוקת, והפססוד ביניהם הלה והתעצם עד שהדברים התגלגלו ובאו לבית־המשפט. עמדו שני השתפים בפני ערפאה שפוטית במחוז מגורם, ולאחר שזבולון סיים לשטח את טענותיו ודרש שיעשה עמו משפט־צדק, בקש השופט מיששכר להשיב על־טענותיו של איש־רבו. יששכר שמר כל העת על שתיקה רועמת, ועמד בארשת בטוחה באחד המשכנע פי הצדק אתו, וכאשר התבקש להשיב את תשובתו, שלף את המכתב שקבל משתפו, והקריא את תכנו. לקראת סיום, הרים את קולו והדגיש את־המשפט: "אני מצרף למכתב את סכום הרוח בלו, ותלי ממנו כמה שיחפץ לכה", ופנה אל השופטים באשלה: "הרי התובע כתב לי בפרוש, כי הוא מורה לי להעניק לו כמה שארצה, ואם־כן מה לו מלין עלי? עליו להודות לי שהענקתי לו חמישית מהרוח, שהרי יכול הייתי להעניק לו פרוטות מעטות בלבד, ולהותיר לעצמי את הרוח בלו". השופטים הבינו אמנם כי אין מורה־הצדק להעניק לו את החלק הארי ברוח, אולם לא היתה בידם בררה אלא לזמותו בדיו. יששכר יצא מבית־המשפט בראש מורם, ואלו זבולון יצא בפחית־נפש, שפצערו גדול יותר על חסרון־הצדק מאשר חסרון־פיוסו. כמוצא אחרון, הגיש ערעור על פסק־הדיו בבית־המשפט הגבוה שבטרנופול, שם קנה פי הצדק יצא לאור.

באותם ימים, היו מסתובבים בחדרי ההמתנה לבתי־המשפט מתוכים ומנשרים שונים, שהיו מנסים לפשר בין אנשים נצים טרם הזדקקותם לערכאות, והיו משתקרים מכה דמי פשרה. גם הפעם, כאשר יששכר וזבולון המתונו לתורם כדי להשפט בפני חברי בית־הדין הגדול, נסו כמה מתוכים מנסים לגשר ביניהם, ואף לבס נחמץ בקרבם פאשר ראו לנגד עיניהם את מעשה הנבלה שעשה יששכר, בנצלו את טוב־לבו וישרו של שתפו הנאמן, ובגזלת פבשת הרש מפיו. אך לשוא היה כל עמלם, ויששכר הגאותן עמד על־שלו בתקף. "שתפי הורה לי בפה מלא, כי יכול אני לתת לו כמה שאני רוצה, ואם־כן אין שום סבה שאשנה את דעתי ואערך חלקה מחדשת לדמי התווך של העסקה", טען בשחצנות. והנה העלה אחד המתוכים טענה פשוטה ונצחתי: "מדוע אתם בכלל מודקקים לערכאות נכריות? וכי פשו אמונים מבתי־דין ב'ישראל'?! ובעוד השאלה הנוקבת מרחפת באויר, מהר להציע: "הבה ונפנה אל הרבי מקופיטשניץ, אשר שניכם חוסים בצלו בעירת מגורים, והוא ישפט ביניכם בהכמת התורה ורוחי־האלקים אשר בקרב". לשמע ההצעה החמיץ יששכר את־פניו, שכן בוש היה לעמד בפני הרבי לאחר מעשה הנבלה שעשה, אולם פיון שהיה מבאי ביתו, נאלץ להסכים להצעה. בטוח היה יששכר בנצחונו, שכן המכתב הוכיח את־הצדקתו ללא ספק, והוא שב עם שתפו כדי להתניב לבוורות בפני הרבי. מיתר לספר, פי דבר הסכסוך הפך לנחלת הכלל, וכלם עקבו בדריכות ובקשו לראות כיצד יפל דבר וכיצד יצליח הרבי למצא מוצא מסבך המכתב המפורש, והנה החל הדיון, שלמרבית הפלא נמשך זמן קצר מאד. הרבי נטל את המכתב, עין בו מעט וחייה רחב התפשט על־פניו. "ראה נא כמה לא השפלת לקרא נכון את המכתב", פנה אל יששכר העשיר, שנבהל מעט למראה חיובו של הרבי, "הרי שתפך פותב, שתתו־לו מדמי הרוח כמה שיחפץ לכה, והרי אתה כבר גלית את־דעתך, פי רצונך לקבל ארבעה חלקים מדמי הרוח, ואם־כן זה דיוק החלק שעליך להעניק לשתפך, שבקש לקבל את מה שאתה חפץ לכה לקבל... הפסק המפריק של הרבי, עורר את יששכר מנאותו, ולא רק שמהר לקים אחר הפסק, אלא שלח לרשב ייר־שרף ומיני מוזנות לצבור הנאספים, כדי לערך התפסיות עם שתפו הנאמן ולבקש את סליחתו. ימים אחדים לאחר שד הסערה, הגיע ראש השופטים מטרנופול לחלות את פני הרבי, כדי להביע בפניו את התפעלותו הגדולה מפסק־דיו הגאוני, שהפליא גם את גדולי המשפטים בעיר.

מאורות

ישאל משקלוב
ליום ההולולא ט' בסיון תקצ"ט

מגדולי תלמידי הגר"א מוילנא ומדאשי העולים הראשונים לארץ הקודש ומחדשי הישוב בה. נחשב בין גאוני דורו, והעידו עליו שעוד בהיותו בווילנא "היה לו שם בתקמים ומוזקק לגבר חכם בעו ויראתיה". זכה לקבל רבות מפי הגר"א, ועסק בהדפסת באורי לשלחן־ערוך ארזחיים. עמד בראשות העליה השלישית של תלמידי הגר"א בשנת תק"ע, בעקבות שו"ת רבי עזריאל משקלוב, שעלה כבר בשנת תקל"ב, ועמד בראשות קהלת הפרושים בצפת. התת"ס סופר מכנהו "מרא דארעא דישאל", ומספר כי פעם היה דירונדרים בענין חלקת מעות ארץ־ישראל ושרד אחר הוציא את זבתו רעה בעיני התת"ס סופר. התרה בו זה פעמים ושלש, ובשהמשדך בשלו, אמר: "תמהני אם יזכה אדם זה לקבורה בארץ ישראל, שהרי נאמר איש לשון בליבונו בארץ". ואמנם, בדרך התנפלו שודדים על אניתו של השרד, כספו נבז וגופו נעלם. יסורים ותלאות היו מנת־חלקו בארץ ישראל, במדה שלמעלה מכה אנוש, אולם הוא הצדיק עליו את־הדיו, ונאחו במסירות־נפש באדמת־הקודש. נודע בחבורו "פאת השלחן" בהלכות הארץ, ובבאורו "תקלין חדתין" על מסכת שקלים. בהקדמת ספרו מוכיח את דברי הגר"א ששבח את "חכמת המוסיקה", והיה אומר "כי רב טעמי תורה וסודות שירי הלויים וסודות תקוני הזהר, אי־אפשר לידע בלעדית, ועליה יבוליס בני־אדם למות בכלות נפשם מנעימותיה, ויבוליס להחיות המתים בסודותיה הגוים בתורה".

יוסף דעת

פתגם שגור הוא "הכל תלוי במזל, ואפילו ספר־תורה שבהכל". היו שהזכירו פתגם זה כמאמר חז"ל, ומחברים רבים התחבטו לחפש את מקורו ונלאו למצוא, אם כי במסכת מועדקטן נאמר שחיי בני זמננו, לא בזכות תליא מילתא אלא במזל, אך ספר־תורה לא מוזכר שם. היו שהציעו על מקורו הראשון במה"ם שיף לחולין, ואחרים יחסוהו לחכמים קדמונים או למדרש שנעלם, אלא שכבר כתב הידען הנוודע רבי ישעיהו פיק ברלין, כי מקורו הנאמן הוא בזהר הקדוש בפרשתו, פרשת נשא, וכן מוזכר בתקוני זוהר, ובדומה לכך בזהר מקץ "לית לך מלה בעלמא דלא תלי במזל". כך גם בתרגום הקלת "כולא במזל תליא", וכן כתב רש"י במסכת שבת "במזל תלוי הכל", והרבה ראשונים מוזכרים גם הם פתגם זה בלשון זוהר, או רק בחצי הראשון "הכל תלוי במזל". ככתב־ידי ישן שכתובות הגאונים, מוזכר הפתגם בשם 'פסיקתא דרב כהנא'. ההסבר הפשוט לפתגם הוא, שגם בספר־תורה צריך מזל שיקראו בו תדירות, כפי שהתפרש במדרש תלפיות לרבי אליהו הכהן מאימיר, "הכל תלוי במזל של אדם, אפילו אם לאדם ספר תורה בהיכל, תלוי במזל להוציא לקרות בו". וגם כאשר נקבע סדר הקריאה בספר־התורה, יש שקוראים בו בימים־הכיפורים ויש שקוראים בו בתשעה באב וגם זה תלוי במזל, או הכונה למזל באיזה בית־מדרש ישכון ספר־התורה. אולם רבי יואל מטאטמאר תמה על־פירוש זה, שהרי המזל הוא של ספר־התורה שהוציא ולא על־יו שנתר בהיכל, והוא לישן הפתגם "אפילו ספר־תורה שבהיכל" ולכן ביאר כי הכונה באמת לספר שנשאר בארון, והוא בעל המזל ולא זה שהוצא לקריאה, שהרי לעתים הוא מתבזה כאשר משוחחים בשעת הקריאה ועדיף אסרן שיוותר בהיכל... ויש שביארו, כי יש פסוקים בעלי מזל שנדרשים בדי רבים, ואחרים שעומדים בקרובות. היו שמתוה על תיבת "ויכל", שהיא מלה שהתחשה בזמן הראשונים, ובאמת נמצאה גרסה ישנה "אפילו ספר־תורה שבארון".

ואיש את־קדשיו לו יהי

פסוק זה נדרש על שֵׁכר הַצְדָקָה, שְׂמֵי שְׁעוֹשָׂה חֶסֶד עִם הַזּוֹלָה, הוּא עֲצָמוֹ יוֹצֵא נִשְׁכָּר מִקֶּדֶשׁ. וְהֵנָּה סִפּוּר נִפְלָא עַל יְהוּדֵי שְׁעוֹשָׂה חֶסֶד עִם הַזּוֹלָה, עַל־אֵף שְׁלֵא הָיָה בְּרִבְרִית, וְזָכָה לְהַצִּיל קַהְלָה יְהוּדִית שְׁלֵמָה. חֲגִי שְׁלֵמָה, זֶה הָיָה שְׂמוֹ שֶׁל הַסּוֹחֵר מֵאִיזְמִיר שֶׁבְתַרְפִּיחָה. מִסְתַּרְוֹ לֹא הִפָּךְ אוֹתוֹ לְעֹשִׂיר, אוּלַם לְמִרוֹת יָאֵת נוֹדַע בְּטוֹב־לְבוֹ וּבִירוֹ הַפְתּוּחָה לְכָל־בְּצָרָה. הָיָה זֶה בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן בְּשַׁבּוּעַ, כְּאִשֶּׁר כְּהַרְגָלוֹ הִגִּיעַ לְחַנוּתוֹ, וְהֵנָּה הוּא רוֹאֶה אֶדָם זֶר הַצּוֹעֵד הַלּוֹךְ וְשׁוֹב בְּשׁוּק שְׁהִיָּה עֲדוֹן רְדוּם בְּאוֹתָהּ שַׁעַת בְּקָר מִקְדָּמָת, וְנִכְרַע עָלָיו כִּי דְבַר־מָה מִטְרִידוֹ. לֹא יְהוּדֵי הָיָה הַהֶלֶךְ, אוּלַם בְּטוֹב־לְבוֹ לֹא יְכוּל הָיָה שְׁלֵמָה לְעַמֵּד מִגֵּד וְהִזְמִין אֶת הָאִישׁ לְחַנוּתוֹ. הֵלֶּה נִכְנַס עֵקֶב־חַוְתוֹ אֶל הַחַנוּת, וְלֹא־אֶחָר שָׂוֹדָא כִּי לֹא מֵאֲזִינִים לָהֶם, אָמַר: "הֵבֶה וְאָגְלָה לָךְ אֶת־סוּדֵי. דַּע לָךְ, כִּי אֵינִי אִישׁ פְּשׁוּט כְּפִי הַרְשָׁם הַעוֹלָה מִמֶּנִּי, אֲלֵא אֲנִי הַפְתָּה מִחֶמֶד עַל־י מֵאִיסְטַנְבוּל הַבִּירוֹ, מִמֶּנָּה יֵצְאֵתִי בְּשַׁלְיחוֹת סוּדִית וּבְלִבּוֹשׁ מִסּוּהָ. בִּיצִיאָתִי נִטְלָתִי סְכוּם נִכְבָּד לְהוֹצֵאוֹת הַדָּרָךְ, אֲלֵא שְׁכַל־כְּסָפִי אֲזַל מִמֶּנִּי, וְאֲנִי מִסְתַּוֵּב פַּה בְּעִיר אוֹבֵד־עֲצוֹת. שָׂמָא תְהִיָּה מוֹכֵן לְהַלּוֹת לִי שְׁלֵשׁ מֵאוֹת זְהוּבִים, וְאֶשְׁיֵב לָךְ אוֹתָם בְּתוֹסַפַּת רִבִּית?" הַסּוֹחֵר אָמַנְס לֹא הִכִּיר אֶת הָאִישׁ, וְגַם לֹא יָדַע אִם אֶמֶת בְּפִיו אוֹ שָׂמָא נֹכַח מִתְחַזֵּה הוּא, אֲךְ בְּטוֹב־לְבָב אָמַר: "לֹא רַק שְׂאֵנִי מוֹכֵן לְהַלּוֹת לָךְ סְכוּם זֶה, אֲלֵא שְׂאָף לֹא אֲטַל מִמֶּךָ אֶפְלוֹ פְרוּטָה אַחַת בְּרִבִּית". הַפְתָּה הַמְחַפֵּשׁ הוֹדָה לְשְׁלֵמָה נִרְגָּשׁוֹת, וּמִיָּד רָשַׁם בְּפִנְקָסוֹ אֶת פְּרִטְיוֹ שֶׁל הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי.

תְּקוּפָה אֶרְפָּה עֲבֵרָה, וּבְמַחְלָכָה תִּתְהַפֵּף הַגִּלְגָּל עַל שְׁלֵמָה, אֲךְ לְמִרוֹת עֵינָיו, סָרַב לְהִזְדַּקֵּק לְבִרְיּוֹת וְלֹא רִצָּה לִיהְנוֹת מִקְפָּה שְׁלִי־צְדָקָה. בִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְחַרְפַּת־רַעֲב, הַחֲלִיט לְנַסּוֹת אֶת מְזוֹלוֹ בְּמִקּוּם אַחַר, "מִשְׁנָה מִקּוּם מִשְׁנָה מְזוֹל", עִם מְזוֹן מַעֲט פְּסוּל, יָרַד לְשַׁפֵּת הַיָּם כְּדִי לְמַצֵּא אֲנִיָּה עֲמָה יוֹכַל לְהַפְלִיג לְאִיסְטַנְבוּל, וּלְשַׁמְחָתוֹ מִצָּא סִפִּינָה קִטְנָה שֶׁשְׂנֵי נְכַרִּים בְּלִבָּהּ הָיוּ בָּהּ. אוּלַם בְּעוֹדָם בְּלִבְיָם, גָּלָה שְׁלֵמָה כִּי נִפְל טָרְף בִּידֵי צֶמֶד נוֹצְרִים שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּלוּ בּוֹ אֶת חֲמַתָּם בְּאִשְׁמַת צְלִיבָתוֹ שֶׁל 'מוֹשִׁיעִם' הַנוֹצְרִי. לֹא עָזְרוּ לוֹ כֵּל תְּחִנּוּתָיו, וְהִלְלוּ דְקָרוֹ אֶת גְּבוּ בְּשַׁפּוּדֵי בְרָזָל וְעִנְוָהוּ בִּיסוּרִים קָשִׁים. הוּא בִקֵּשׁ אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת מִרַב יִסוּרִים, אוּלַם שׁוֹבִיו הַתְּמוּגָנוֹ מִיסוּרוֹי הַקָּשִׁים, וְלֹא הָיָה נִרְאֶה כִּי הֵם מִתְּפַנְּנִים לְקָרָב אֶת־מוֹתוֹ. בְּאִין מְנוּס, הַחֲלִיט הַסּוֹחֵר לְקַפֵּץ הַמִּיָּמָה, שֶׁכֵּן עָדִיף לוֹ לְמוֹת בְּטִיבָעָה מֵאִשֶּׁר תַּחַת יְדֵיהֶם הַרְצַחְנִיתוֹ שֶׁל שׁוֹבִיו, אֲךְ בְּדָרָךְ נִסַּח הַצְּלִיחַ שְׁלֵמָה לְהֵאָחוֹז בְּלוֹחֵעֵץ שֶׁהוֹדְמָן לוֹ בַּיָּם, וְעָלָיו נִשְׂא עֲבֹרַת הַגִּילִים לְחוּף מִבְּטָחִים. כְּשֶׁנִּפְלַט שְׁלֵמָה אֶל הַחוּף, הָיָה פְּצוּעַ וְזַבְדָּם, עוֹד נִשְׁמָתוֹ בּוֹ. בְּחֻסְדֵי שָׂמִים נִקְלְעוּ לְמִקּוּם מִסְפָּר יְהוּדִים מִקּוּמֵיהֶם, וְהֵם נִטְלוּהוּ עִמָּם לְבִיתָם וְהִבְהִילוּ אֵלָיו אֶת רוּפְאֵי הָעִיר. שׁוֹכַב שְׁלֵמָה וְנֶאֱנָק בִּיסוּרוֹי הַקָּשִׁים, וְשׁוֹמֵעַ בִּיצֵד הַרוּפְאִים אוֹמְרִים נוֹאֵשׁ לְחַיָּיו, וּמִבְעַד לְעָרְפוֹל חוֹשִׁיו כְּתוֹצָאָה מִכְּאִבֵי הָאֵימִים, הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת הַיְהוּדִים שֶׁסָּבִיבוּ מִתְלַחֲשִׁים אוֹדוֹת הַגְּזֵרָה הָאִימָה שֶׁהַפְתָּה הַגְּדוֹל הַטִּיל עֲלֵיהֶם, וְדוֹמָה הָיָה לוֹ כִּי כִּנּוּ אוֹתוֹ בְּשֵׁם 'מְחַמֵּד עָלֵי'. הַשֵּׁם הָיָה מְכָר לוֹ, וְעַל־אֵף חֲלָשָׁתוֹ הַגְּדוֹלָה הַצְּלִיחַ לְהִזְכָּר כִּי הֵלֶּה אֵינּוֹ אֲלֵא זֶה שֶׁקִּבֵּל מִמֶּנּוּ בְּשַׁעֲרוֹ אֶת הַהַלְוָאָה הַגְּדוֹלָה, וְעֲדוֹן לֹא הִשִּׁיב לוֹ אוֹתָהּ עַד הַיּוֹם. "פִּנּוּ אֶל הַפְתָּה מְחַמֵּד עָלֵי", שָׁמְעוּ הַיְהוּדִים בְּתַרְהֵמָה אֶת הַפְּצוּעַ מִמְלַמֵּל לְעִבְרָם, "וּמְסָרוֹ לִי דְרִישַׁת־שְׁלוֹם מִהַסּוֹחֵר חֲזִי שְׁלֵמָה מֵאִיזְמִיר". הַעוֹמְדִים הִבִּיטוּ בּוֹ בְּפִלְיָאָה, אוּלַם לֹא מָשׁוּ מִמְּקוֹמָם. בְּטוֹחִים הָיוּ כִּי הֵלֶּה אֵינּוֹ אֲלֵא הוֹזָה, שֶׁכֵּן מַה לוֹ לְפַתָּה הַגְּדוֹלֵל וְהַסִּיקוֹ כִּי מִרַב תְּלֵאוֹת וְיִסוּרִים, אֲבָד הָאִישׁ אֶת צְלִילוֹת דַּעֲתוֹ. בִּינְיָתִים עֲשׂוֹתָה הַשְּׂמוּעָה כְּנִפְיָם, וּמִפָּה לֵאמֹר גִּבְהָה הַשְּׂמוּעָה עַל הַיְהוּדִי הַבְּלַת־מִכָּר שֶׁמִּתְיַסֵּר בְּחֵלּוֹ, וְטוֹעֵן כִּי הַפְתָּה הַעֲרִיץ הוּא מְכָר מִשְׁכָּבֵי הַיָּמִים. הַשְּׂמוּעָה הִגִּיעָה גַם לְאֲזִי רַבָּה שֶׁל אִיסְטַנְבוּל, וְהוּא רָאָה בְּקֶדֶד יְדֵיהֶ, בְּרֵאשׁ מִשְׁלַחַת מִכְּבָדָת, עָלָה הָרַב אֶל הַפְתָּה, וּמִיָּד עִם הַכְּנָסוֹ הוֹדִיעַ כִּי הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי חֲזִי שְׁלֵמָה מֵאִיזְמִיר דוֹרֵשׁ בְּשְׁלוֹמוֹ. לְשִׁמְעַת הַשֵּׁם זָנַק הַפְתָּה מִמְּקוֹמוֹ וְדָרַשׁ לְהִבִּיא אֶת הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי לְפָנָיו, אֲךְ כְּשֶׁשָּׁמַע כִּי הֵלֶה חָלָה אֲנוּשׁוֹת, הַחֲלִיט לְבַקְרוֹ מִיָּד. הַשְּׂנִים הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה מִיָּד, וְהַפְתָּה צוּחַ מִיָּד לְזַמֵּן אֶל הַחוּלָה אֶת הַרוּפֵא הַמְּלַבְחִיתִי. לֹא־אֶחָר בְּדִיקָה רֵאשׁוֹנִית, הָעֵבֶר הַסּוֹחֵר אֶל אֶרְמוֹן הַפְתָּה, שֶׁם זָכָה לְטַפּוּלוֹ הַמְּסוּר שֶׁל הַרוּפֵא, וְלֹא־אֶחָר שְׁבֻעוֹת מִסְפָּר חֲחִלִּים וְשָׁב לְכַחוּתָיו. מוֹכֵן מֵאֵלָיו כִּי הַגְּזֵרָה הַקָּשָׁה בְּטָלָה מִיָּד לְבִקְשַׁת הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי, וְהַפְתָּה עָשָׂה אֶת כְּלֵי־אִשֶּׁר בִּיבְלָתוֹ כְּדִי לְגַמֵּל חֶסֶד עִם מִיטִיבוֹ מִשְׁכָּבֵי הַיָּמִים. בְּיָמִים הָאֶרְפִּים בְּהֵם כִּלָּה הַיְהוּדִי בְּאַרְמוֹנוֹ שֶׁל הַפְתָּה, סִפָּר לוֹ אֶת כְּלֵי־תְלֵאוֹתָיו, וְכְּאִשֶּׁר נוֹדַע לְפַתָּה עַל שְׂנֵי הַנוֹצְרִים הַרוּצְחִים שֶׁהִתְעַלְלוּ בַּסּוֹחֵר הַיְהוּדִי יִשְׂרָה־הַדָּרָךְ, צוּחַ לְחִילָיו לְעַקֵּב אַחֲרֵיהֶם וּלְנַסּוֹת לְגַלּוֹתָם. עַד מְהֵרָה נִתְפַּסּוּ שְׁנֵי הַנְּכָלִים, וּבְסִפְיָנָתָם אֵף נִמְצָאָה אִמְתַּחַתוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה, הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי, שֶׁהִתְהַדָּה נִגְדָם הוֹכָחָה מְרִשְׁעִיָּה. עִם לְכִידָתָם הַחֵל הַפְתָּה לְחַקֵּר אֶת הַשְּׂנִים עַל מַעֲשֵׂיהֶם, וְדָרַשׁ מֵהֶם לְגַלּוֹת אֶת מְקוֹם הַמְּצָאוֹ שֶׁל הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי שֶׁהִפְלִיג עִמָּם, אוּלַם הִלְלוּ הַכּוֹחֵשׁוּ כְּלִי־קֶשֶׁר לְעֵינָיו. "וְאִם יְבוֹא לְכֹאֵן הַיְהוּדִי בְּעֲצָמוֹ וְיִסְפָּר עַל הַתְּעַלְלוֹתָם בּוֹ?" שָׁאַל הַפְתָּה, וְהַשְּׂנִים הִשִּׁיבוּ בְּבִטְחוֹן מְלֵא: "אִם הֵלֶה יוֹפִיעַ, תוֹכַל גַּם לְהִעֲלוֹתָנוּ אֶל־הַגְּרָדוֹם", שֶׁכֵּן בְּטוֹחִים הָיוּ כִּי הַיְהוּדִי טִבַּע לְמָוֶת מִיָּד אַחַר שֶׁקִּפֵּץ הַיָּמָה. וְהֵנָּה נִפְתְּחָה הַדָּלֵת, וּלְגַגֵּד עֵינֵיהֶם הַקְּמוֹת הַתְּגַלָּה הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי בְּמֵלּוֹא אוֹנוֹ וְכוּחֹ. "סִפְרָנָא מַה עָשׂוֹ לָךְ שְׁנֵי נְבָלִים אֲלוֹי", צוּחַ הַפְתָּה, וּשְׁלֵמָה גוֹלַל אֶת כָּל מַסְכַּת הָעוֹנִים וְהַיְסוּרִים שֶׁעָבַר עַל לֹא עוֹל בְּכַפּוֹ, וְהַפְתָּה צוּחַ לְתוֹלָתָם כְּכַכֵּר הָעִיר לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְיִירָאוּ. עוֹד שְׂנִים רְבוֹת סָחוּ בְּנֵי אִיסְטַנְבוּל עַל הַנִּסַּח הַגְּדוֹל שֶׁנִּשְׁעָשָׂה לָהֶם בְּזִכּוֹת הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי וּבִזְכוֹת מַעֲשֵׂה הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה שְׂנִים רְבוֹת קֹדֶם לָכֵן, וְהַתְּקִים בּוֹ הַנְּאָמַר "שְׁלַח לְחַמֵּךְ עַל־פְּנֵי הַיָּם בִּירְבֵב הַיָּמִים תִּמְצָאֵנּוּ".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויקדו משה ואהרן ונשיאי העדה (ו. לו) - טעם שלשמה, משה שליח ה', אהרן הנקשר לו דכתיב נתונם נתונם המה לו, נשיאי ישראל המוסרים אותם במקומם לעבד, דכתיב בקרבת פדונו ושמרו את־משמרתו ואת־משמרת פלי־העדה וגו' ומה שלא אמר כן במספר הלויים מן חדש, לצד כי מספר ההוא היה עליפי ה' לצד שהיה המספר גם למה שבפירסה, ואמרו ז"ל שפתי־קול היתה אומרת באהל זה יש כף וקד, לזה לא הזכיר אלא משה נביא ה'.

למטה יהודה (ו. טז) - ולא אמר נשיא ככל האמור בכל המטות, לומר כי ראוי הוא נחשון להקריב ראשון הגם שלא היה נשיא ומעלתו מצד עצמו, מה שאין כן בכל שאר הנשיאים כי מעלתם היא לצד היותם נשיאי השבט לבד. עוד ירצה להפליג מהותו, שלא היה מחשיב עצמו כנשיא אלא כאחד מבני השבט, ולצד שמצינו ז"ל שבקשו לדרוש בשמות הנשיאים כלי־אחד כפי מעשיו, נראה כי צדיק זה שמו גס־כף יצד כי הוא זה אשר היה יחיד שנתגבד לקדש שמו בירידה לים, והוא אומר ונחשון אות נז"ל מתחלפת בלמ"ד באותיות דטלג"ת שהגם שהיה נחשול שלישים גובר בין ישראל שנקראו עמי, נבד ויחד לים במקארים ז"ל:

ביום השני וגו' (ו. יז) - הקדים שבט יששכר, לצד היותו ברי־תודה הודם שבטו וקדם לראובן הנכבד, ולא זו בלבד אלא גם ובוֹלֵן תְּחִיָּוִין כְּדוֹ לְלַמֵּד דְּכִתְבֵי שִׁמְח וְבוֹלֵן צְדָאָתָךְ וְיִשְׁשַׁכְּרֵי גו' יֵשֵׁב בְּצִלוֹ וְקָדַם לְרֵאשִׁיבֵי אֱלִיָּא בְּרִיחֵלָן (ו. יח) - נקרא כן לצד שהוא דבר המעמיד ליִשְׁשַׁכְּרֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה וְקָרָא אֲבִי וְכוּ', וְהוּא מְאֵמַר אֱלִיָּא, פְּרוּשׁ לִי יִתְחַסֵּר לְקִדּוֹת אֲבִי, הַגֵּם שֶׁהוּא חֵלֵן, פְּרוּשׁ חֵלִין שְׂאִינוּ בְּרִיחֵתוֹךְ וְעוֹסֵק בְּפִרְקֵי־מִטְעֵי חֵלִין עוֹלָם הוּא, אֲדִי־עַל־פְּנֵי־כֵן דִּין אֲבָא לְמַלְכָּא:

דברי הימים

הפטרות נשא היא על לידת שמשון הגבור, כינוי שבו הוא מוזכר כבר במכילתא. בהמשך מסופר שם על מות שמשון בעזה, ועל העלאת עצמותיו וקבורתו בין צרעה ובין אשתאול בקבר מנוח אביו. במרוצת הדורות השתכח מקום הזיהוי המדויק של קבר שמשון, והוא נזכר רק בספר "אגרת הקודש" לר' גרשון ב"ד אליעזר סג"ל יידלש מפרגט שנרפס לראשונה בשנת שצ"ה: "באתי לקבר שמשון הגבור ועליו נבנה בנין יפה ומפואר באם השדה, משם באתי לק"ק אשתאול, משם באתי אל נחל שורק". ואילו ר' יוסף סופר מצפת שעלה ארצה בשנת תק"כ, מוסר מסורת יחידיה על קברו של שמשון בהר הלבנון, ליד המקום המוזחה עם ברית בין הבתרים, ויש שם הרבה קברים של שאר צדיקים והרבה לי לכתוב משם, וגם ראיתי קבר של שמשון הגבור ע"ה, והוא גדול מאד. גם ראיתי הבית שהוא הפיל על עצמו ועל הפלשתים קודם מותו, ועד היום לא יוכל לבנותו, ועד היום שם פלשתים במקומם". כוונתו היא לדרוזים, שהיו נקראים אז בני יהודי הארץ בשם פלשתים, ומכאן החיבור בין קבר שמשון לאזור הלבנון, עקב הזיהוי המוטעה של הדרוזים כצאצאי הפלשתים. ומפליא שרבי עקיבא יוסף שלזינגר בספרו 'ברית עולם' כותב: "עזה עירנה עיר מיושבת ומשומר בה עוד קבר שמשון הגבור בתוך זכרון גבורותיו", ואומנם זו מסורת ערבית שהעניקה למבנה ישן בעזה את כינויו 'אבוי־אלעזר'. מזהים את קבר שמשון באזור אשתאול, ואף מצבה הוקמה במקום, אלא שאין לדבר סימוכין, ולאחרונה כבר נערכת במקום 'הילולת שופט ישראל שמשון הגבור'... יש שכתבו שהקבר המוזחה היום עם קבר דן בוֹרְעֵקֶב ורבים משתחווים עליו, הוא באמת קבר שמשון, ודן עצמו נקבר בתוך אשתאול או סמוך לה.

פרשת נשא היא הארצה בפרשות, שכן בסופה מנויים הקרבנות של כל שנים עשר הנשיאים, והם מפרטים שוב ושוב ללא שנוי. הרמב"ן מבאר, שהטעם באריכות היא להורות שהקב"ה חולק כבוד ליראייו, ורצה להזכירם כפי-אחד בשמו שלו, כדי שלא יהיה קצור בכבוד האחרים.

שנה אחת לבילי פסח, שב רבי יוסף דב מבריסק מתפלת החג בבית-הפנסת, ובשעמד להכנס הפיתה לעריכת הסדר, הבחין באדם יוצא מדלת הבית ובידו בלים יקרים שנטל בהשאי מהשלחן. כשהבחין הגנב בעל-הבית הפוסע לקראתו, נבהל ונבדח, ונתר עומד על-מקומו. הרב הבין מיד את המתרחש, אולם כדי שלא לפגוע בכבודו, האיר לו פנים, קדמו בברכת החג, ואמר: "בדאי הבאת את הפלים שלך בתורת משכון, כדי שאלונה לך מעות פנגדם. ובכן תן לי אותם עכשו, ובוא שנית בחול המועד". מוזן מאליה, כי הגנב שמח על המוצא המכבד ושמע לקולו...

מדי מוצאי שבת, היה רבי יהושע לבי דיסקין מבריסק, מוסר שעור לשומעי לקחו בירושלים. בין השומעים המפלגים, היו גם כמה אנשים פשוטים והדיוטים, וכיון שבקשו להראות את 'חכמתם' היתרה, היו 'מקשים' לעתים על דברי הרב ומגנבים דברים של הכל. אולם רבי יהושע לבי היה מתייחס אליהם כבוד מפלג, מקשיב לשאלותיהם ולהבליהם, ובפנים מסבירות דן בדבריהם, מפרק ומישב, עד שהדברים היו שמחים פנתינתם מסיני. אחד השומעים היה סנדלר זקן, שהיה מרבה להטריד את הרב בקשיות סרק. לעתים עוררו דבריו גחוך בפי השומעים, אולם רבי יהושע לבי התייחס אליו במלוא הכבוד, והיה טורח ומעמם דבריו תוך משבת, עד שהיה יוצאת קשיה שליטעם. פעם האריך הרב בשעורו, ואותו סנדלר שהיה כבר זקן מפלג, התעורר משיבתו הארצה וקם כדי לצאת לביתו. מיד הפסיק רבי יהושע לבי את השעור, וקם להתלוות אל הזקן, כשהוא מוליך אותו בידו מתוך-מתוך במדרגות התלולות, וכאשר הזקן הביע את תמיהתו באזניו, אמר: "איך אפשר לתת ליהודי זקן כמותך לרדת במדרגות יחיד באישון לילה?"

בשנת תש"ט, התגורר רבי שמחה בונים מגור במחנה העקורים סרן-דמן שבפרו, שם התגוררו פליטים רבים מהשואה, ובהם כמה מחסידי גור בגולה. הרבי מצא אצלם בר נחב לפעלה כדי לחזק ברפים כושלות ולהפחית בקרבם רוח-חיים של תורה ויראת שמים. פעם הגיעה אחת השכנות אל הרבנית, ותמכה בפניה על הבגדים הפשוטים שהיא מלבישה את-ילדיה. לפליאתה השיבה לה הרבנית כך: "חושבת את שאני עמי בגדים יפים ויקרים בעבורך? אלא שאני רוצה שבני יתהדרו במלבושים מתקנים, בשעה שהפליטים כאן הם חסרי אמצעים ואין בידם אפשרות לרכוש לבניהם בגדים ראויים". יום אחד שמע הרבי את אחד המשמשים, כיצד הוא מתקשר אל האטליו המקומי, שהיה בבעלותו של יהודי ירא-שמים, ומבקש להזמין בשר בשביל הרבי. בשיחתו הדגיש הלה כי הרבי מבקש לאכל רק מבשר שחיטתו של פלוני, ולא של האחרים. הרבי שעמד מן-הצד שמע את הדברים, וכשהלה סיים, פנה אליו בתוכחה: "וכי אתי לכאן כדי להרג אנשים? וכי דמם של השוחטים האחרים סמוך פחות? ואיך אפשר אפוא לפגוע בכבודם?"

המקבל רבי סלמן מוצפי, אשפז פעם בבית-הרפואה 'שערי צדק', עקב מצב בריאותו שהתדרדר והלשה קשה שפקדה אותו. בשבת-קדש הגיעו תלמידיו ומעריציו כדי לברכו, והרופאים השתוממו לראות כיצד הוא מתאמץ לרדת ממטתו כדי ללבוש את בגדי השבת שלו, ויושב בהדר ליד השלחן לכבוד אורחיו. לכל מבקר שהגיע קם מלוא קומתו ודרש בשלום בחמימות, ולרופאים שהתערעמו על שהוא מטריח את-עצמו, אמר: "כיצד אוכל לשכב במטתי כאשר אנשים באים אלי ועלי לכבדם, שכן הם מתפללים בעבורי, וקפוחות אקום לכבוד עושי מצווה".

פעם הגיע עני אחד לביתו של רבי נפתלי טרופ מרדון, ובקש להתארח בבית. הלה היה נראה כאיש מגשם וגסירות, ובתו של רבי נפתלי הציעה לאביה: "תן לו מעות כדי שיוכל לישון ב'הקדש' הצבורי". בלי משים לב, עקב היותו טרוד בלמודו, עשה האב בדבריה, אולם העני נעלב והרים קולו בהתפרס: "האם זה לא לפי כבודך להכניס עני לביתך? כמה תגאגה?! וכמה יחוסך גדול ממני, שאתה מלמד תורה?! נבעת רבי נפתלי ונער בבתו: "הלא צודק הוא איש זה, ומדוע את מקלקלת את מדותי? והלא עלייך כך את עלולה לקפחני משני העולמות". ומיד הודרו רבי נפתלי לפים את העני הנעלב בדברי רצון, והזמינו בסבר פנים ופות להתארח בביתו ככל שיהפץ.

נכנס פעם אברהם צעיר אל החזן אי"ש, יחד עם דוד אשתו שהיה איש נכבד ותלמיד-חכם, ובתם הבקור התלווה אליהם החזן אי"ש עד שער החצר. היה זה בימי התנפה לפנות ערב, ולפתע פנה החזן אי"ש אל האברהם הצעיר ואמר: "ימחל נא מר על שאני מטריח אותך, אכל אבקש נא ממך לעלות על גג ביתי, ולבדק אם כבר שקעה החמה, כי עלי להתבונן להדלקת הנרות". עשה האברהם כמצוותו, ולאחר שירד, אמר לו החזן אי"ש בהיותם לבד: "דע לה, כי כל פונתי בשליחות זו, היתה כדי לחבב אותך ולהרים קרנך בעיני משפחת אשתך. פי מן-הסתם יספר הדוד את הדבר, כי החזן אי"ש מתחשב בדעתך וסומך על שליחותך, וכך יכבדו אותך ביושרת הכבוד".

מטעים

ובאו בה המים המאריים למרים (ה. כז)
רמזו יש כאן למעשה המובא במסכת סוטה, אודות שתי אחיות שהיה קלמטר פניהם דומה זו לזו, וזו שהטעה שלהן אחותה במקומה, וכששבה ודברה עמה נכנסה בה ריח המים הרעים ומתה. וזו מרמזים הטעמים קדמא ואולא שבתבות ובאו בה, לרמז שקדם באו המים באחיות, ולאחר שהלכה באו בה, ואז וצבתה בטנה ונפלה ויבכה. (הלכתא מרבא)

שניהם | מלאים

יש פסק בין שתי התבות, וזה בכל שנים עשר קרבנות הנשיאים, הגם שבדר"ה-כ"ל אין פסק בין טעם המנה לרביעי, והסבה לזה, שלא יטעו לומר ששניהם יחד יהיו מלאים סלת בשמן, דהינו שישי מעט בקערה ומעט במזרק וביחד הם מלאים, אלא שכל אחד בפני עצמו צריך להיות מלא. (נד תמיד)

והסבר נוסף לפסק שבין שתי התבות, עליפי דברי הנמרה במנהות אין מלאים אלא שלמים, והבנה שהקשרונות שקדשו בתוכם היו שלמים, ואם-כן פונת תבת מלאים אינה על הפלים אלא על מדת העשרונים של הסלת, ולכן יש פסק ביניהם כדי להפריד ולומר שלא הפלים היו מלאים. (במדבר יחוד)

ולפי פשוטו בא הפסק להקל בקריאה, שלא תדבקנה שתי אותיות המ"ם, כמו בי | יראה, להם | משה, גוים-דרבים | מפניך, (טעמי המקרא)

מדגש

רבי קדש הוא קדשים, והבדלי מנהגים יש נקוד המלה. הספרדים הניגים קדשים בקמץ רחב, וזה גם שם הסדר במשנה 'קדשים', ובתפלה אומרים 'קדשי קדשים' כמנהג ד"ח הפעמים שבתבות אלו מזכרות במקרא. אך כאשר נוספה לה ה"א הידיעה או אותיות השמוש, מנקרת הקו"ף בהטת-קמץ: 'הקדשים'. ומענין שפאן בפרשת נשא נאמר 'ואיש את-קדשיו' והקו"ף מנקרת בכל התפחים בהטת-קמץ. ובאמת כבר מובא בשו"ת הרשב"י, שגם אלו הקדושים קדשים בקמץ-קטן אינם משתקשים, 'כי שני משקלים הם וענינם אחד', ומדברי הר"ק נראה שהיה קודא בהטת-קמץ, וכן כתב אברהם-עזרא שמתל קדש תשוב בקמץ טחוף קדשו קדשים. גם הרבי של שרש נקראת קדשים כמו בתהלים ותשרש שרשיה, ולא כפי השגור קדשים, אבל קדש מנקרת בתנ"ך קדשים, טחוף.

ממלה

החיד"א מספר על קהלה אחת בשראל, שאיש מיהם, בשם של-קדושים, אך קמץ ובילי ועם-הארץ מפלג, השתרר עליה ונעשה פרנס צבור. נאנה פעם רב הקהלה ואמר לו: "עליך אפשר להמליץ את המקרא שנאמר אצל מנזח, בהפסרת פרשת נשא: 'ויהי איש אחד' - אין ויהי אלא לשון וי וקניה, איש אחד' - הפרנס המיחד ראש הקהל, 'מוציעה' - שהוא צריעין, 'משפחת הדני' - מתפאר הוא ביחופו הרם, אך ושמנו מנזח שעליו אמרו חז"ל שהיה עם-הארץ, 'יאשתו' היא נשמתו 'עקרה', 'לא ילדה', אין בו לא תורה ולא מעשים טובים, לא צדקה ולא חכמה..."

"בה תברכו את-בני ישראל" - בכל מצב שבני ישראל נמצאים בו, 'בה' - כפי שהם, 'תברכו' אותם. כי עם ישראל ראוי לברכה בכל מצב שהוא ואין להביט בהסרונותיו. ולכן היו הנביאים משתמשים בלשון "בה אמר ה'", להמליץ טוב על ישראל בכל מצב שהם נמצאים בו. (רבי יחזקאל מקומיר)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נשא

ברש"י: "מה כתוב למעלה מן העניין 'ואיש את קדשיו לו יהיו', אם אתה מעכב מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבוא אצלו להביא לו את הסוטה.

הסביר החתם סופר זצ"ל את הקשר בין עיכוב המעשרות לכהן ופרשת הסוטה. מצינו בגמרא שתי סגולות לעשירות: הראשונה, 'עשר תעשר' (דברים יא, כב), עליו דרשו חז"ל (שבת קיט, א): 'עשר בשביל שתתעשר', והשנייה, 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו' (ב"מ נט, א) - כבדו את נשותיכם בבגדים נאים כדי שתתעשרו.

עלול האדם לחשוב שדיו שיקנה לאשתו מלבושים נאים, ואינו צריך להפריש מעשרות כדי להתעשר. על אדם זה אמרו חז"ל, אם אתה מעכב מתנות הכהן - את המעשרות, משום שנתת ממונך רק עבור מלבושי אשתך, חייך שתצטרך להביא לו את הסוטה, שכן אשה שמתכבדת יותר מדי במלבושים ותכשיטים נאים עלולה להגיע לידי קלקול גדול.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה" (ו, ב)

המילה "יפלא" נגזרת מלשון "פלא", ונשאלת השאלה: מה הקשר בין פלא לנזירות? התשובה היא שאכן דבר פלא הוא, שאדם פורש מתאוות העולם הזה.

הן רוב העולם הולכים אחר תאוותם, עד שנעשים עבדי

תאוות העולם הזה, וכל מי שהוא חפשי מן התאוות, ומולך עליהן, הוא המלך האמיתי, ומעוטר הוא בכך - כתר מלכות בראשו.

כזה הוא הנזיר, אשר שמו נגזר מגזרת "נזר" - כתר, ומעידה עליו התורה שאמנם מעוטר הוא בנזר מלכות. שכך נאמר עליו במפורש (פסוק ו) "כי נזר אלהיו על ראשו".

(אבן עזרא)

"לאביו ולאמו לאחותו לא ישמא" (ו, ז)

כהן מותר לו להיטמא לקרובים, ואילו נזיר אסור להיטמא אפילו לקרובים.

כהן הרי לא קיבל על עצמו את הקדושה, אלא נולד כהן והקדושה חלה עליו מאליה, ויתכן איפוא שלא יוכל לעמוד בניסיון לכשיאסרו עליו להיטמא להוריו,

לעומתו הנזיר, אשר אסר על עצמו את הנזירות מרצונו הטוב, הרי יש להניח כי מן הסתם בדק את עצמו והשתכנע שיוכל לעמוד בכל הניסיונות הכרוכים בכך.

"והתוודו את הטאתם אשר עשו והשיב את

אשמו" (ה, ז)

בספר אזנים לתורה מסופר על עיר אחת שבה היו רבים שזוללו בעוון גזל, פרצה מגיפה קשה שהפילה חללים רבים.

בצר להם התכנסו בני העיר לבית הכנסת, והרב הוכיח אותם על חוסר ישרותם, ועוררם להשיב ממון גזול ולתקן את מעשיהם. הנאספים קיבלו על עצמם לשפר את מעשיהם ולהשיב את כל החמס אשר בידהם.

אך בשכונך המגיפה, עמדו רק מעטים בדיבורם.

אמר על כך הרב, כתוב 'והתוודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו' - פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד, כי אמנם רבים מתוודים ומכים על חטא, אולם רק יחידים משיבים את הגזילה בפועל.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"איש אשר יתן לכהן

לו יהיה" (ה, י)

"ממון הרבה" (רש"י)

יהודי אחד הגיע לרה"ק רבי פנחס מקאריץ ושאלו: הנה חז"ל (תענית ט). אמרו 'עשר בשביל שתתעשר' ואני כל ימי מעשר ולא ראיתי עושר כלל.

השיב לו הרה"ק מקאריץ במשל: עגלון אחד התברך בזוג סוסים בריאים וחזקים, אשר מיהרו לרוץ לפניו ולסחוב

את מרכבתו בקלות לכל אשר יצווה עליהם.

באחת הפעמים לאחר שעצר העגלון למנוחה והאכיל והשקה את הסוסים, עלה לדוכנו בקדמת העגלה והכה את סוסיו בשוט אחת ושתיים למען יזוזו ממקומם, הסוסים מיאנו ללכת.

אדם חכם שעבר שם קרא לעגלון בתוכחה: "הוי, שוטה ופתי! הן כאשר ירדת מהעגלה עצרת את הגלגלים במעצורים מיוחדים, כל עוד שלא הסרת אותם ממקומם - היאך חפץ הנך שסוסך יוכלו להתקדם!?"

סיים הרה"ק מקאריץ לשואל: "עשר תעשר" היא סגולה שכוחה יפה ככוחם של סוסים לסחיבת העגלה. אולם מעשיך הרעים הם המעצורים שתחת גלגלי עגלת העושר, לפיכך הסר את המעצורים והסוסים יסעו...

(במחשבה תחילה)

"דבר אל בני

ישראל... איש איש כי

תשטה אשתו ומעלה

בו מעל" (ה, יב)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נשא

כאשר אנו מסתכלים. כאשר נמנעת לאכול עם חבריך חפצתי לראות האם בביתך באמת הכל כדין ואז ראיתי את החמץ. "וכיצד קרה הדבר למרות כל הזהירות המופלגת שלך? משום שהמשרת הגוי ראה שאתה כל כך מחמיר ומהדר לבער את החמץ מבינתך, הוא החליט להכשיל אותך במתכוון. הוא השליך את החמץ לחבית המים.

"ומדוע אירע לך כזאת?" הסביר המגיד בתוכחת מוסר, "משום שנהגת בחומרות ובמאמצים מפליגים שלאחריהם חשת שכעת שום תקלה לא יכולה לצאת. והאמת היא שאחרי כל המאמץ וכל ההקפדות מוכרחים וזקוקים לסייעתא דשמיא, שכן בלי זה לא ניתן להישמר מחמץ לגמרי. את זה גופא רצו ללמדך משמים: אחרי כל מה שעושים עדיין זקוקים לסייעתא דשמיא מרובה כדי שהכל יעלה כשורה".

ה"כלי יקר" עונה, בין דבריו, גם בדרך מוסר מדוע הנזיר נקרא חוטא ועל מה הוא צריך כפרה:

התורה ניתנה עם ציוויים שווים לכל בני ישראל, מגיל חיוב במצוות ועד יציאה מן העולם. והלא לא כל הטבעים שווים, אלא שהתורה הקדושה מעניקה כוח מיוחד לכל יהודי שרוצה להישמר מאיסורים שיעמוד בהם.

כאשר אדם מקבל על עצמו איסורים וגדרים נוספים שהתורה לא ציוותה, על ההוספות הללו אין שמירה של התורה על האדם שיינצל

מגירוי היצר הרע ועליו לעמוד בכל כוחותיו להצליח. זהו חטאו של הנזיר שאכן הופסקה נזירותו באונס ונטמא.

על כל פנים הרווחנו חיזוק גדול לזכור: בכל מה שהתורה אסרה על האדם יש לו שמירה והשתדלות כאשר הוא עושה את המוטל עליו, לחזקו ולאמצו כנגד היצר הרע לבל יוכל לו.

וכלשונו של ה"כלי יקר": "כי המוחץ הוא ירפא!"

(במחשבה תחילה)

"ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו" (ו, יג)

יביא את עצמו. (רש"י)

הסביר המשך חכמה, למען האמת הרי כל תכליתה של הנזירות, לבטל תאוותיו ונטיות לבו של הנזיר ולכבוש את אנוכיותו, ואם אכן מגיע למצב כזה בו מסוגל לראות את ענייניו באותו מבט שרואה את עניני הזולת, היינו שלא מרגיש נטייה כלשהי לעצמו

יותר מאשר לזולתו, אות הוא כי הושלמה נזירותו והושגה מטרתה.

הלשון "יביא את עצמו" היא ברורה, שכן כעת מביא הוא את עצמו, כאילו מביא אדם אחר זולתו.

"וכפר עליו מאשר חטא על הנפש" (ו, יא)

מפני מה חייב הנזיר שנטמא להביא קרבן? רש"י מביא לכך שתי סבות: שלא נזהר מטומאת המת, ושצער עצמו מן היין.

נשאלת השאלה: הרי כל נזיר מצער עצמו בכך שאיננו שותה יין, מדוע רק נזיר שנטמא מקריב קרבן אשם?

התשובה היא שכאשר נזיר נטמא, ימי הנזירות הראשונים בטלים. יוצא מכך שבימים אלו לא היה נזיר כלל, אם כן לחנם ציער עצמו. דבר זה נחשב לו לחטא ועל כך הוא מביא קרבן אשם.

(כלי יקר)

"וכפר עליו מאשר חטא על הנפש" (ו, יא)

ה"כלי יקר" מביא את דברי רבי אלעזר הקפר בגמרא שהנזיר מביא קרבן לכפר עליו שציער עצמו מן היין והוא זקוק לכפרה.

ה"כלי יקר" תמה: אם התורה קראה לו קדוש "קדש יהיה גדל פרע שער ראשו" (ו, ה) בנדר הנזירות, האין שייך שיצטרך כפרה על שהזיר עצמו מן היין, ועוד, כיצד נהפך מ'קדוש' ל'חוטא' - "אשר חטא על הנפש".

אצל המגיד הקדוש

מטשערנוביל ישבו יהודים באחרון של פסח ואכלו איש ממאכל רעהו בשיתוף, כמנהג ישראל שאף שבפסח עצמו לא אוכלים ממאכלי השני, באחרון של פסח אוכלים יחד.

אחד החסידים שהגיע אל המגיד סירב לאכול בשיתוף עם אחרים והמשיך לנהוג בחומרה.

פנה אליו המגיד בתוכחה ושאל: "מדוע בביתך אינך משגיח? בחצר מונחת חתיכת חמץ בחבית המים..."

היהודי מיהר לביתו ולדאבוננו מצא בזעזוע חתיכת חמץ בתוך חבית המים שהוכנה מראש עבור ימי הפסח.

הוא חזר לטשערנוביל ושאל את המגיד שלוש שאלות:

א. אם המגיד ידע על החמץ, מדוע הזהיר אותו רק באחרון של פסח ולא בראשיתו.

ב. היהודי הזה שנוהר כל כך שלא יהיה חמץ נסתר בביתו, ובוודאי שלא גלוי, איך אירע כזאת שחמץ היה בכליו.

ג. בשל איזה פגם במעשיו נענש בעונש שכזה לאחר כל השתדלותו.

"על שאלתך מדוע לא אמרתי מראש", השיב המגיד, "משום שאצל הקב"ה הכל נסקרין בסקירה אחת, אולם אנו יצורי חומר יכולים לראות רק

.....
הַעֲגֵלוֹן וְכָל בְּנֵי הַבַּיִת מִמְּתִינִים, אָמְנָם הוּא עֲדִין
בַּפֶּתַח וַיֵּדוּ עַל הַמְּזוּזָה.
לְפֶתַע הִסְתוּבָב וַחֲזַר לְשֶׁבֶת לְיַד הַגְּמְרָא.
רָאָה הַעֲגֵלוֹן כִּי אֵינוּ בָּא וּפָנָה לְדַרְכּוֹ.
נִגְשׂוּ אֵלָיו בְּנֵי הַבַּיִת וְשָׂאוּ אוֹתוֹ מִדְּוַע לֹא נָסַע?
.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד נ"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נשא

ומסיים הרב בתמיהה, "היכן מצינו במשך השנה עוד תפילה שהבורא בעצמו מברך את היהודי? אם כן, מדוע אנשים אינם משתדלים לרדוף ולהשתדל כדי לזכות 'בברכת כהנים'?!...".

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו, כג)

שאל החוזה הק' מלובלין זי"ע, מדוע יש ציווי כיצד לברך את עם ישראל, בעוד שאין ציווי על עצם ברכת הכהנים?

תירץ הרה"ק האמרי אמת זי"ע על פי המשנה (אבות א, יב) 'הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום'. לאהרן הכהן הייתה עין טובה וכל מעשיו נבעו ממידת החסד כדאיתא

בזה"ק. אם כן מטבעם של הכהנים הם משתוקקים לברך את בני ישראל, וידיהם מורמות מאליהם לברך אותם, ועל כן אין כל צורך לצוות אותם לברך, אלא רק לומר להם כיצד לברך.

דומה לכך כתב גם הרמב"ן על הפסוק 'וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם' (ויקרא ט, כב) - שאהרן הכהן התעורר מעצמו לברך את העם, אף שלא נצטווה עדיין על נשיאת כפים, ואמרו בתורת כהנים (מכילתא דמלואים ו) שבשכר זה זכה בנשיאת כפים עד סוף הדורות.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

אל הרה"ק רבי אברהם טווערסקי, המגיד מטריסק, ניגש חסיד בבקשה לזכות בברכתו של המגיד.

דרכו של המגיד מטריסק הייתה לדרוש סכום כסף בעד ברכתו. גם הפעם ביקש המגיד ממבקש שייתן סכום מסוים לצדקה ואז יברכו.

נענה החסיד שאין ברשותו את האפשרות לתת את הסכום.

"אבל אם אין ברשותי את הסכום", התפלא החסיד, "לא מגיעה לי ברכה?! נענה לו המגיד: 'הקדוש ברוך הוא יברך אותך'."

הגאון רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל, מלבד גדלותו העצומה בתורה, היה מפורסם במידת הנשיאה בעול עם הציבור.

הוא היה מעניק המלצות בכתב ידו, ופעמים אף היה פונה למבקש ההמלצה ואומר: "תקרא את הנוסח, ואם אינו מוצא חן בעיניך ולא כתבתי טוב, אכתוב נוסח אחר..."

פעם באה אליו אשה אלמנה וביקשה המלצה, הוא כתב מכתב חם לנדיבי עם, כפי שיודע לכתוב בטוב לבו הרחום, והציע לה: "תקרא, ואם זה לא טוב אכתוב מחדש נוסח אחר..."

קראה האלמנה ופרצה בבכי.

נחרד רבי חיים עוזר ואמר לה: טוב. טוב בתי, אל תבכי. אם זה לא מספיק, מיד אכתוב נוסח טוב יותר..."

אמרה לו האלמנה: "לא הרב! אני בוכה, כי אף פעם לא ידעתי כמה אני מסכנה... והרב כתב את זה כל כך נכון וכואב..." (יחי ראובן)

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

סיפר הרה"ג ר' דוד כהן, ראש ישיבת 'חברון', כי באחד הימים, בעת אשר שהה במחיצתו של מרן הרב שטיינמן, בעוד אנשים רבים צובאים על פתח ביתו לקבל ברכה להצלה וישועה, שח מרן הרב שטיינמן ואמר: "תמוה לי מאד לראות כל כך הרבה אנשים, המלאים בסבל וצרות וזקוקים לישועה, הרצים בכל עת לחפש ולבקש ברכות, ולעיתים רבות אף נודדים למרחקים בשביל כך, וכל זאת למרות שאין הם בטוחים שבברכת אותו אדם אכן תבוא להם הישועה."

ואז המשיך הרב ואמר: "בעוד שסמוך לביתו של כל יהודי ויהודייה ישנה ברכה גדולה אשר בורא העולם בכבודו ובעצמו הבטיח בהבטחה גמורה, כי יש בה כח והיא פועלת שפע של ברכה בכל העניינים לעזור ולהושיעו". היודעים מהו אותו דבר?... המשיך מרן הרב שטיינמן ואמר: "הברכה הגדולה הזו היא 'ברכת כהנים', בה מברך הקב"ה בעצמו את עם ישראל על ידי הכהנים, כאמור: 'ושמו (הכהנים) את שמי על בני ישראל, ואני (הקב"ה) אברכם" (את ישראל)!"

אָמַר הַרְבִּי, עֲשִׂיתִי חֲשׁוֹן, עַל מָה אֲנִי נוֹסֵעַ
לְאָחִי לְבִקֵּשׁ עֲזָרָה, הֲלֹא שָׁנִים כְּבָר לֹא
רְאִיתִיהוּ, וּמִי אוֹמֵר שֶׁבְּכֻלֵּי עֲדֵינְ חִי, וְאִם נִגִּיחַ
בְּעוֹ"ה שְׁעֵדִינְ חִי, מִי אוֹמֵר שֶׁהוּא עֲשִׂיר, וְגַם
אִם הוּא עֲשִׂיר גְּדוֹל, מִי אוֹמֵר שֶׁיִרְצֶה לְבוֹא
לְעֲזָרְתִּי...

אָמְנָם כָּאֵן בְּבֵיתִי אֲנִי פוֹנֶה יְשִׁירוֹת לְרַב־שׁ"ע
וְאוֹמֵר לוֹ: אֲבָא, אֲתָה חִי וְקִיָּם וְאֲתָה גַם עֲשִׂיר
כְּכַתוּב 'לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נֶאֱמַר ה'... א"כ אֲצַל
אָחִי יֵשׁ לִי כְּמָה וְכְמָה סְפָקוֹת, וְאֵלּוּ אֲצַל
הַקַּב"ה יֵשׁ לִי רַק סְפָק אֶחָד שְׁיִתֵּן לִי... בְּוַדַּי
שְׁעֵדִיף לִי לְהִשָּׁאֵר כָּאֵן.

אֲחֵרִית דְּבָר... הַגִּיעַ מִיִּשְׁהוּ לְהַפְקִיד אֲצֵלוֹ
סְכוּם כֶּסֶף גְּדוֹל וְלֹא חִזַּר לְבִקֵּשׁוֹ... וְנוֹשַׁע.
"קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו... לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
בְּאֲמַת" (תְּהִלִּים קמ"ה, יח)

(שיחות קדש - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נשא

לפי דעתי, אין רבנו דורש גדולות, השיב, ומן היושר והצדק למלאות דרישתו.
פני רבי לוי יצחק קרנו וענה ואמר: עכשיו אני נותן את דמי התיווך במתנה גמורה ומוחלטת לכלל ישראל.
מעין זה עושים הכהנים, מקבלים תחילה את ברכתו של הקדוש ברוך הוא משליח הציבור, ולאחר שהם כבר נתברכו יכולים הם לברך את ישראל.

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

ממידותיו של אהרון להיות אוהב שלום ורודף שלום. "כה תברכו" - ברכת כוהנים היא שישראל יתברכו במידותיו של אהרון, שאף הם יהיו רודפי שלום ואוהבים זה לזה.
(החווה מלובלין)

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

ברכו את בני ישראל כמות שהם. אל תחפשו את המצוינים והחשובים, ולא את הגדולים והצדיקים, אלא כל יהודי ראוי להתברך.
(האדמו"ר ממודז'ין)

"אמור להם יברכך ה' וישמרך... וישם לך שלום" (ו, כג-כו)

פתח הכתוב בלשון רבים: "אמור להם", ואילו את הברכות עצמן אמר בלשון יחיד: "יברכך... וישם לך".
לא כל ברכה יפה ללשון רבים, שאין הברכה שווה לכל אדם.
הרי אמרו חז"ל (תנחומא ישן יח): "'יברכך' - בממון, 'ברכך' - בבנים". הממון ברכה הוא לאחד, ואילו לאחר הוא קללה, שמעבירו מדרך הישר. כך גם בבנים, כאשר הבנים מביאים נחת להוריהם, הרי זו ברכה, ואילו כאשר הם גורמים להוריהם צער ובושה, זו היפוכה של ברכה, וכן כך בכל הברכות.
לפיכך נאמרו ברכות הברכה המשולשת בתורה בלשון יחיד, לכל אחד ברכה שהוא צריך לה.
(דן מדניאל)

"כה תברכו... יברכך ה'" (ו, כג-כד)

הרי נאמר "כה תברכו", מדוע נאמר אח"כ "יברכך ה'?"
אלא אף זו מכלל הברכה, כי בשר-ודם אינו יודע במה לברך, אם טוב הדבר או חלילה רע. לכן מברכים "יברכך ה'", שהוא יודע מה טוב לנו.
(כתב סופר)

"כי עבודת הקודש עליהם בכתף יישאו" (ז, ט)

אמר הרה"ק מקוצק, בכתף יישאו - עבודת הקודש דורשת עמל רב, אין הדבר בא בהיסח הדעת. "לא יגעת ומצאת - אל תאמין!"

"ילמדנו רבנו", הקשה המבקש, "מדוע מי שמשלם כסף זוכה לברכה מהרבי ואילו למי שאין כסף מוענקת לו ברכת הבורא?"
"דבר זה מפורש בתורה", השיב המגיד מטריסק, "כה תברכו את בני ישראל, אם תברכו את בני ישראל בחינם ובלא תשלום כלשהו, כפי שעושים הכהנים בברכתם לכלל ישראל, הרי ש'אמור להם', כך עליכם לברך אותם - 'יברכך השם'..."
(במחשבה תחילה)

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

בשם הגר"ע יוסף שאלו, מדוע צריך שליח הציבור להקריא לכהנים את ברכת הכהנים תיבה בתיבה, וכי הכהנים אינם יודעים בעצמם את שלושת הפסוקים הללו בעל פה?
אלא, ידוע שאין הברכה שורה בדבר שהוא ריק, קודם כל צריך שהאדם בעצמו יתברך באותם ברכות, ואחר כך יוכל אף הוא לברך אחרים, בבחינת טופח על מנת להטפוח, ועל כן בתחילה מקבל הכהן את ברכת הקב"ה מהשליח ציבור, ולאחר שהכהן התברך כבר, יכול הוא לברך את הציבור.
מעין זה סופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, פעם אחת במוצאי יום הכפורים שלח והזמין אליו את אחד המתווכים שבעיר.

כשבא שאל אותו רבי לוי יצחק אם הוא בקי היטב בטיב התיווך? כן רבינו, השיב הלה, הלא תיווך הוא אומנותי ופרנסתי מעודי.
האם הזדמן לך לתווך עסק גדול וקבלת דמי תיווך ביד רחבה? שאלהו רבי לוי יצחק.
בוודאי, בימי חיי באו לידי כמה עסקים גדולים שהשכר שקיבלתי עלו לכמה מאות רובלים.
אם כן אמר לו רבי לוי יצחק, רצוני שאתה בתור בעל ניסיון תפסוק לי את שכרי מה שמגיע לי מאת הקב"ה, היום תיווכתי בינו כביכול ובין ישראל, ועסק גדול הבאתי לידי גמר, ידעתי כי פה בעולם התחתון מוצאים לפרקים בידי בני ישראל סחורות כאלה שאינן מצויות כלל שם בעולם העליון, ולעומת זה ידעתי גם כן ששם ישנן סחורות כאלה הדרושות לנו פה, התחלתי לסרסר ששני הצדדים יעשו חליפין בסחורותיהם.

פניתי אל השם יתברך ואמרתי לו, כאן ישנם חטאים עוונות ופשעים, שאינם שכיחים כלל בשמי מרום, וכנגד סחורות אלו שלנו, ישנן אצלך וברשותך, סחורות כאלה שאנחנו דרי מטה זקוקים להם, כמו מחילה, סליחה וכפרה, ובכך נעשה חליפין סחורה כנגד סחורה, ולאחר משא ומתן ארוך נגמר העסק בינינו, החליפין יצאו לפועל.
עכשיו אני שואל אותך בתור מתווך בעל ניסיון, כמה למשל מגיע לי לפי דעתך דמי טרחה?

רבינו, השיב, מבין אני כי הייתה לו עבודה מרובה וטרחה יתירה עד שהביא את החליפין האלה לידי גמר, ובוודאי מגיע לו בעין יפה, אבל אין אני בקי בעסקים כמו אלה, ואיני יכול לקבוע את השכר כראוי.

השיב רבי לוי יצחק: אין אני רץ להתעשר, אני דורש בתמורה, בני חיי ומזוני, מה דעתך, האם אני מגדיש את הסאה בדרישתי?

גליון 467
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואיש את קדשיו לו יהיו" (ה' - י')

מסופר במדרש מעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שעושה אלף מדות, והיה מפריש ממנה מאה מדות עשירית למעשר, ומן הנותר היה מתפרנס הוא ובניו ובני ביתו כל ימיו. כשהגיע שעת מיתתו, קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך בשדה זו כך וכך מדות היא עושה, כך וכך הייתי מוציא ממנה למעשר, וכל פרנסתי היתה ממנה, וכך גם אתה תנהג כפי שאני נהגתי. לאחר שמת אותו אדם, בשנה ראשונה הוציאה אלף מדות והבן הפריש מאה למעשר כפי שצוהו אביו. בשנה שניה נכנסה בו רוח שטות, ובמקום מאה הוציא רק תשעים למעשר, וגם היא פחתה מאה, וכן בשנה השלישית הוא פחת עשרה, והיא פחתה מאה וכן רביעית וחמישית היה הולך ומפחית, עד שעמדה על מעשרותיה דהיינו שהוציאה רק מאה מדות כמו שיעור המעשר. כשקרובו שמעו דבר זה, לבשו בגדים לבנים ונכנסו אצלו לבקרו ופניהם היו שמחות. אמר להם מדוע אתם שמחים בצרתי? אמרו לו חס ושלום, לא באנו אלא לשמוח עמך כיון שעד עכשיו היית אתה בעל הבית והקב"ה כהן, שהיה לך אלף מדות ונתת מאה. מכאן ואילך נעשית אתה כהן והקב"ה בעל הבית. וזהו שאמר הכתוב "ואיש את קדשיו לו יהיו" כלומר כשאדם אינו מפריש מעשרות כהוגן לא יהיו לו אלא הקדשים כלומר המעשר.

(מדרש תנחומא פר' ראה ובתוס' תענית ט')

פרשת השבוע

איש אשר יתן לכהן לו (ה' - י')

השר שיקר במצח נחושה, כאן לא יכול המלך לסלוח לו והשליכו לכלא על מנת להעמידו לדין.

כשהתקרב יום המשפט ציווה מלך להביא את השר לפניו ושאלו: כיצד העיז לשקר בדבר שהמציאות היא כה ברורה? ניצל היהודי את ההודמנות שניתנה לו להבהיר את דבריו ואמר: כל מה שאמרתי הוא האמת לאמיתה, וכך הוא פשרם של דברים.

רגיל אני לרשום בפנקס מיוחד את סכומי הכסף שאני מפריש לצדקה, כאשר נשאלתי מהו ערכו של רכושי? נקבתי בסכום הרשום בפנקס הצדקה, שכן זהו רכושי האמיתי הגנוז באוצרות שמים, ואין לשום אדם אפשרות לקחת את זה ממני, שאר רכושי, המשיך השר היהודי ואמר, אינו רכושי האמיתי, הואיל ואין כל ערובה לכך שישאר בידי, והראיה היא, אדוני המלך יודע היטב מה אירע לרכושי המדומה שבין רגע הוחרם וניטל ממני. מיד ציווה המלך להביא לפניו את פנקס הצדקה של השר אחרי שראה שדבריו נכונים, החזיר לו את רכושו והשיבו אל כנו.

מסופר: על שר יהודי שכיהן בממשלתו של אחד ממלכי אומות העולם, הוא הצליח מאד בעסקיו והתעשר. הדבר עורר את קנאת שאר השרים והם הלכו והוציאו את דיבתו רעה אל המלך, עלילות שונות ומשונות העלילו עליו חבריו השרים, ובין השאר סיפרו כי יודעים הם נכונה כי את כל עושרו עשה על חשבון קופת אוצר בית המלוכה. בהכירו ביושרו ובהגינותו של השר היהודי, ידע המלך כי אין שחר לשמועות הזדוניות האלו, ולא שעה לדברי הבלע וההשמצה. אולם לאחר שהשרים לא הרפו מן הדרישה לחקור את הענין, לא נותרה למלך ברירה אלא להזמין לחקירה בדבר רכושו הרב.

כאשר התייצב השר היהודי לפני המלך, שאלו המלך מהו השווי המדויק של כל רכושך? בתשובתו נקב השר סכום שהיה עשירית משווים האמיתי של נכסיו, המלך שידע כי סכום זה הוא פחות בהרבה מן הסך האמיתי, כעס עליו מאד וציווה מיד להחרים את כל רכושו. משהובא סך כל הרכוש אל המלך, הוכח בעליל כי

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:15 ת"א: 8:18 ר"ת: 8:49

פרשת נשא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:58 ת"א: 7:13

שעה שכל העיירה הייתה שרויה בצער על החתן שנלקח ביד המשטרה, הגיע למקום הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי 'בעל התניא' וה'שולחן ערוך' ויע"א, לצדיק זה הייתה בשעתו חלק בשידוך זה בין היתום והיתומה, ועתה הוא בא כדי לשמח חתן וכלה ולהיות נוכח בחתונתם, רבי שניאור זלמן מצא את בני העיירה בוכים ונאנחים על מר גורלו של החתן. מבלי לאבד זמן הוא ביקש את הרב המקומי להילוות אליו ולטכס עצה מה לעשות כדי לשחרר את החתן, ולהכניסו לחופה במועד שנקבע.

ראשית כל הם החליטו לגשת למפקד המשטרה, לאחר שצעד זה היה כרוך לאור איומי מפקד המשטרה בסכנת נפשות, התפללו בני העיירה לשלומם והצלחתם שעה שהם היו בדרכם אל תחנת המשטרה, הם נתקבלו על ידי המפקד בפנים זועפות וכל חוותו אמרה שהנה עוד מעט הוא יעצור אותם בהתאם להבטחתו, אולם עיניו של הרב נשוא הפנים שהביטו עליו בקפידה הקפידו את התפרצותו על דל שפתיו, ובמקום לנזוף בהם שאל בקול שקט יותר על רצונם, רבי שניאור זלמן השיב לו כי הם באים בקשר לבחור היהודי שנעצר היום כדי לשרת בצבא, הוא צריך להתחתן היום וחייל טוב הוא ממילא לא יהיה, אנחנו מציעים לך תמורתו כסף בו תוכל להשיג חייל טוב ומאומן. מפקד המשטרה שיחק בקלפים יום קודם לכן והפסיד כסף רב, עתה הוא היה חייב לסלק את חובו שהגיע לסכום לא קטן. אלף רובל תשלמו תמורת שחרור הבחור, פלט באוזני מבקריו, היה זה סכום עצום אשר לא הייתה אפשרות שבני העיירה יוכלו לגייס, אולם רבי שניאור זלמן השיב מיד, בע"ה הכסף יהיה כאן לפני שקיעת החמה, באומרו זאת קם רבי שניאור זלמן ויצא את החדר כשמלוויו המשתאים משתרכים אחריו, בחוץ כאשר התרחקו במקצת פנה הרב המקומי ואמר לרבי שניאור זלמן, ברוך השם שהוא הסכים לך, אך מאיפה יהיה לנו בעיירה ענייה זו סכום כה גדול, ובמשך זמן כה קצר? אנחנו מוכרחים שיהיה לנו, ואכן בעזרת ה' שהוא אבי יתומים יהיה לנו את הסכום הדרוש, השיב הרבי.

הם חזרו לביתו של הרב המקומי, שם עשו רשימות של אנשי העיירה אשר יתבקשו להרים את תרומתם למטרה נעלית זו של פדיון שבויים, רבי שניאור זלמן בחן את השמות ואת הסכומים שהופיעו לידם, אשר ביחד לא הגיעו למאה רובל, והעיר לרב המקומי שהוא שכח לרשום את שמו של גביר העיירה. הרב המקומי הודה במשגה אך אמר כי אין ערך ל'קופקה' שהגביר מוכן לתת, וחבל על הזמן שיבזבו עליו. אין דבר, אמר רבי שניאור זלמן, בכל זאת כדאי להכניס אותו לרשימה, וכאשר הרב המקומי רצה להוסיף את העשיר הקמצן בסוף הרשימה, תבע רבי שניאור זלמן במפגיע לרשום אותו ראשון מיד בתחילת הרשימה. הרב המקומי רשם את שם הגביר בראש הרשימה, והשניים יצאו לדרך לאסוף את הסכום העצום הדרוש לשחרורו של החתן.

דרכי ההשגחה אינן מובנות לנו תמיד

סיפור זה התרחש לפני למעלה ממאתיים שנה. בעיירה קטנה ברוסיה הלבנה חי עשיר שהיה חולה במידת הקמצנות, כל פעם שמישהו בא אליו בבקשת נדבה, אם לכלה ענייה, אם ליהודי קשה יום ואם לפדיון שבויים, היה ניגש לקופת הברזל שלו, מוציא משם קופקה (אגורה) אחת ונותנה לידי המבקש, אולם גם מטבע עלובה זו נשארה תמיד ברשותו של העשיר, אחרי שאיש לא היה מוכן לקחת מעשיר כה גדול סכום כה פועט, כך חזרה הקופקה תמיד לקופת הברזל והעלתה חלודה מרוב אחסון.

יום אחד הייתה בעיירה תכונה גדולה, עד כי מי שנקלע לשם יכול היה להבין כי משהו יוצא מגדר הרגיל אירע שם, חתונה עמדה להיערך לפנות ערב, חתונה בעיירה קטנה הוא מאורע שכל התושבים נוטלים בו חלק, ומה גם שחתונה זו של יתום ויתומה הייתה, והרי זו מצווה גדולה לסייע בידי יתומים להקים משפחה. כך עסקו יהודי העיירה במצוות הכנסת כלה, כל אחד תרם משהו, מי כלי בית מי שמלה לכלה או חליפה לחתן, ומי בסכום כסף. רק אדם אחד היה מחוץ לתמונה, היה זה העשיר הקמצן, אף אחד גם לא ניגש להתרימו, איש לא רצה למכור לו את המצווה הגדולה הזו תמורת הקופקה שהוא עתיד היה להציע.

והנה בעיצומן של ההכנות, שעות אחדות לפני החופה, זעזעה את העיירה הידיעה המרעישה, החתן נעצר על ידי מפקד המשטרה, בעצם הוא לא נעצר אלא גוייס בכוח כסירון בצבא הצאר, עתה עליו יהיה לשרת שנים מספר עד שישוחרר ויוכל להתחתן. באותם הימים ימי הצאר אלכסנדר הראשון, לא שמו השלטונות דגש חזק על ביצוע חוק השרות הצבאי במה שנוגע ליהודים, אמנם היהודים חויבו לספק לצבא מספר מסוים של טירונים מידי שנה, אולם יכלו להשתחרר מחובה זו תמורת תשלום מתאים, הסדר זה היה חוקי ואיש לא ערער עליו עד כה, לא בעיירה זו ולא במקום אחר. אם כן מדוע נתפס דווקא החתן ודווקא ביום חתונתו, פשוט מאוד, מפקד המשטרה בעיירה היה חדש בתפקידו, והוא שנא יהודים בתכלית השנאה, כאשר קיבל פקודה לגייס צעיר יהודי לצבא הצאר, לא היסס מלקחת דווקא את החתן ביום חתונתו, כדי להרגיז בכך את היהודים השנואים עליו.

משבאה אליו משלחת יהודית מיד עם היוודע הידיעה המעציבה על מעצר החתן, גירש מפקד המשטרה את חבריה, באיימו עליהם בגירוש לסיביר אם יעזו לחזור שנית, על הצעתם לשלם סכום כסף כמקובל תמורת שחרורו של החתן, מפקד המשטרה לא רצה לשמוע כלל. נקל לתאר את מצב הרוח שהידיעה על מעצרו של החתן עוררה בעיירה, כולם התהלכו אבלים וחפויי ראש ולא ידעו לשית עצה בנפשם מה לעשות כדי לשחרר את החתן שלא תתבטל חתונתו.

משל ונמשל

בלי לימוד תורה משולים אנו לעץ יבש

מה רבים הם הימים העוברים עלינו בביטול תורה ובעיסוק בדברים בטלים אין אנו חלים ואין אנו שמים על לב כיצד עובר עלינו הזמן בבטלה בלא תורה שהיא חיינו ואורד ימינו וכל מעיינינו אך ורק בענייני העולם הזה כגון להשתכר ממון הרבה ונדמה לנו שממון זה שאנו צוברים יעמוד לנו בשעת הצורך ובו נוכל להציל גם את נפשנו אם כך אנו סבורים אין אנו אלא טועים.

משל למה הדבר דומה לעשיר שבנו יחידו חלה ונפל למשכב. אי אפשר היה לראות עליו שחולה הוא, ברם חש היה עצמו בכל רע ולא היה בו כוח לעמור על רגליו. אמרו הרופאים כי אין הם מוצאים שום חולי מיוחד ואין זאת אלא שלקה הבן בחוסר דם חמור, לכך לא יועילו שום תרופות רגילות. ורק דרך אחת יש להעלות לו ארוכה, והיא להוציא מגופו של אדם בריא מנה גדולה של דם ולהעבירה לגופו של הבן החולה, ושב ורפא לו. הלך העשיר ובא אל העניים שבעירו ואמר להם הרי אני נותן לכם כל ממון שאתם מבקשים ובלבד שתתנו לי רשות להוציא מנה של דם מגופו של אחד מילדיכם כדי להעבירה אחר כך לגופו של בני החולה, שכן אנושה מחלתו וזוהי רפואת היחידה. אמרו לו העניים, מוכנים ומוזמנים אנו לעשות למענך בממון זה שאתה רוצה לתת לנו כל מלאכה וכל עבודה שבעולם אבל להוציא דם מגופו של ילדנו ולתתו לך בשביל רפואת בנך. זאת לא נוכל לעשות, שהרי הדם הוא הנפש והוא מקור חיותו של אדם. ואיך נפקיר את חיי ילדנו למען בצע כסף.

הנמשל: התורה היא מקור חיותנו וממנה לנו תוצאות חיים, בלי לימוד תורה משולים אנו לעץ יבש שחרב מעיינו ועליו נובלים, לבעל חיים שדלל מקור דמו וסכנה גדולה צפויה לו ללקות באפיסת כוחות. ברם הללו באים ואומרים תקנה יש לנו, ניקח ממון שצברנו בימים של ביטול תורה ונתן אותו לתלמידי חכמים, ומהם נקנה חלק משכרם המגיע להם בעד לימוד תורה. הכיצד יעלה על הדעת שיימצא משהו שירצה למכור בכסף את מקור חיותו? על זה הן אמר החכם מכל אדם 'אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוו יבוז לו'. משום כך חייב אדם לתת יפה את דעתו על העניין הזה, ולהשתדל בכל כוחו לקבוע עתים לתורה כל עוד יש בידו לעשות זאת, כדי שלא תהא נפשו חסרה את עיקר חיותה ושורש חייה.

(הרה"ק ה'חפץ חיים' זיע"א)

דרכם הראשונה הובילה אותם אל ביתו של העשיר הקמצן, גביר העיירה עמד ליד החלון, משהבחין בבאים הוא ניגש לדלת ובירך את הרבנים עם חיוך רחב על שפתיו, הוא האזין לתיאור סבלו של החתן המסכן אותו הרצה בפניו הרב המקומי בקול רווי צער כשדמעות זולגות מעיניו. משכילה הרב את דבריו, לא אמר הגביר דבר וחצי דבר, אלא ניגש לקופת הברזל אשר לו, הוציא משם את ה'קופקה' והושיטה לרבנים באמרו, הנה זוהי תרומתי, כאן קרה משהו מעניין, עוד לפני שהרב המקומי הספיק לומר משהו, לקח רבי שניאור זלמן את ה'קופקה', הודה לגביר על תרומתו והתקרב אל הדלת כדי לצאת החוצה. הם עוד לא הגיעו החוצה, כאשר הגביר רץ אחריהם וביקשם לחזור הביתה, משחזרו נתן להם רובל שלם, באמרו דומני שלא נתתי מקודם מספיק, רבי שניאור זלמן שוב לקח את הכסף הודה לגביר בסבר פנים ידידותיות ופנה ללכת. חכו רגע, נשמע שוב קולו של העשיר, הפעם הוא נתן להם שטר של עשר רובל והרבי הודה לו בדיוק באותה צורה בה הודה קודם לכן על קבלת ה'קופקה'. מחוזה זה חזר ונשנה מספר פעמים, כשבכל פעם נותן הגביר סכומים גדולים יותר, עד שהוא פרץ פתאום בבכי, הצדיק חיכה בסבלנות עד שיקל על לבו וינגב את דמעותיו ויספר את סיפורו. ואז סיפר העשיר את סיפורו:

מאז הפעם הראשונה שנתתי מטבע זו לעני שביקש נדבה והוא זרק אותה בפרצופי, נשבעתי שמטבע זו תהיה תרומתי לכל מי שמבקש נדבה ללא כל קשר עם מטרת המגבית, עד שמישהו יהיה מוכן לקבלה ולהגיד תודה רבה עבורה בצורה ידידותית. מאז חזרה אליי המטבע פעמים רבות, איש לא היה מוכן לקבלה עד שהיא נשארה בקופתי, ושוב לא באו אליי לבקש נדבה כלל. הרבי הוא הראשון שהיית מוכן לקבל אותה ואף נתת לי להיות שותף במצווה כה גדולה, אסיר תודה אני לכם ומודה לה' שזיכני לחרוג מכבלי שבועתי, הנה לכם כל הסכום הדרוש לפדיון שבויים אלף רובל לשחרור החתן. רבי שניאור זלמן נטל את הכסף ויחד עם הרב הלך מיד לתחנת המשטרה, כעבור דקות מספר יצאו משם עם החתן המשוחרר, הם צעדו משם מאושרים ישר למקום בו הייתה צריכה להיערך החתונה, בחתונה עצמה דיבר הרבי על דרכי ההשגחה שאינן מובנות לנו תמיד, אך המכוונות תמיד לטובת האדם גם אם אין הוא מבין זאת מיד לאשורו, לפני לכתו בירך את הווג הצעיר בעושר ובבריאות, כן בירך את אנשי העיירה שיחיו בשלום ושלווה ויטייחסו איש אל אחיו באחוה ורעות.

צ'ין אדם לחברו

בזכות מצוות הכנסת אורחים

מסופר: פעם אחת חלתה בתו של הרה"ק רבי אהרן מקארלין (בעל בית אהרן) זיע"א, (יומא דהילולא י"ז סיון) והרופאים נלאו למצוא מזור למחלתה. באותה הזמן עבר בעיר הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א, הזמינו רבי אהרן לביתו לטעוד על שולחנו. בתוך הסעודה הזכיר המארח את בתו הזקוקה לרחמי שמים מרובים, וביקש מהאורח הצדיק שיעתיר בעדה בתפילותיו. ענה רבי משה מקוברין: בגמרא מצינו שאבן טובה היתה תלויה על צווארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא. מזה זמן – אמר רבי משה – שחשבתי לעצמי: מה טיבה של אבן זו שהיתה בכוחה לרפא כל חולי וכל מדווה? ועלה בדעתי לומר שאין הכוונה לאבן טובה גשמית, אלא לאבן טובה רוחנית, דהיינו למידה הטובה שאברהם אבינו התייחד בה שהיא מצוות הכנסת אורחים, מצוה זו היא הסגולה הבדוקה לרפא כל חולי. וסיים הרה"ק מקוברין: בשעה זו כאשר אתה רבי אהרן, מקיים בי מצוות הכנסת אורחים, תלויה גם בצווארך אבן טובה זו. תסתכל על הבת שלך והיא תתרפא בעזרת ה'. מיהר רבי אהרן מקארלין ועשה כהוראת אורחו הדגול, ומיד חלה הטבה במצב בתו, וכעבור זמן לא רב נתרפאה כליל.

מיצר ודואג בצערן של ישראל

מסופר על הרה"ק ר' יודלע מדויקוב זיע"א (יומא דהילולא י"א

סיון) שהיה מיצר ודואג בצערן של ישראל. פעמים רבות קרה שלאחר שהזכירו לפניו חולה וכדומה לא היה מסוגל לאכול ולישון מרוב צער. פעם הזכיר אחד לפניו שבתו נכנסה לבית הרפואה. ולמחרתו בא לבשר שילדה למול טוב, כששמע הצדיק שילדה בשעה שתיים בלילה, שאל אותו, למה לא בא אז להודיעו? בהוסיפו מה היה איכפת לך אם הייתי ישן כמה שעות?.

בא כדי לתת ברכה"

מסופר: פעם כיבד יהודי שחיתן את בנו את רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א בברכה השלישית של שבע ברכות. לאחר החופה מיהר המחותר להתנצל לפני רבי יוסף חיים על שלא כיבד אותו ב"ברכה אחריתה". חיך הצדיק והשיב: "מעולם לא באתי לחופה כדי לקבל ברכה, אני בא כדי לתת ברכה".

מידות, מידות ומידות

פעם אחת שוחח הרה"ק מטשעביץ רבי דב בעריש ויינפלד זיע"א עם תלמידיו בענייני שידוכין. שאלו התלמידים את רבם: מהו הדבר העיקרי שיש לבדוק כאשר מציעים שידוך, והרי הפרטים הם רבים כל כך ואיך נדע מה עיקר ומה תפל? ובכלל מה קודם למה? השיב הגאון: בשידוך יש להקפיד לבדוק שלושה דברים עקרוניים, ומה הם אותם שלושה דברים? שאלו התלמידים. ענה להם רבם: שלושת הדברים האלה הם מידות, מידות ועוד פעם מידות.

הילולא דצדיקא

שבת קודש י"א סיון

הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחוקאל אליהו (תשמ"ט)

יום ראשון י"ב סיון

רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל – שפ"ד)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט – תקכ"ה)

יום שני י"ג סיון

רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים – תל"ח)

הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב – תלמיד המגיד – תקפ"ה)

יום שלישי י"ד סיון

הרה"ק רבי שלום מסטראוניץ ב"ר יחיאל מיכל (תש"י)

יום רביעי ט"ו סיון

יהודה בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ד)

יום חמישי ט"ז סיון

הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארק ב"ר ישראל יצחק (תרכ"ט)

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר חיים מצאנו (תש"ד)

יום שישי י"ז סיון

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר (בית אהרן – תרל"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודי" רפורם יוסף הר"ם על המצוות.

הגבהת התורה (ב')

א) טוב שיתכל האדם, בשעה שמגביהים הספר תורה, בתיבה שיהא אות ראשון שלה כמו אות ראשון שבשמו (בן איש חי, שנה ב' פרשת תולדות, אות טו), וזה מועיל להצלחה. (כף החיים, או"ח, סימן קל"ד, ס"ק י"ג)

ב) כשמראה הספר תורה לעם, והוא עומד במזרח התיבה, פונה ממזרח לדרום, עד קרוב לצד מערב, ואחר כך חוזר למזרח, ופונה לצד צפון, עד קרוב לצד מערב, ואחר כך חוזר ומניח הספר תורה על הבימה. (משנה ברורה סימן קל"ד, ס"ק ט', ובשו"ת משנה הלכות, ח"א, סימן ק"ב)

לע"נ

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד
ב"ר חיים מצאנו זיע"א
נלב"ע ט"ו סיון תש"ד תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת נְשֵׂא - קְנִינֵי נֶצַח

"וְאִישׁ אֶת קְדָשׁוֹ לֹוּ יִהְיֶה, אִישׁ אֶשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לֹוּ יִהְיֶה" (במדבר ה, י)

כמה יש ללמוד מכאן על אותם אנשים שמניחים את כל ממונם אצלם, או בהשקעות כאלו ואחרות, רק כדי "להבטיח את עתידם". הם אינם מודעים לכך שהם אינם עשירים כלל, שהרי לא קנו לעצמם קניין בעל ערך אמיתי ונצחי והוא לא יעמוד להם לעד ולנצח נצחים.

עלינו להפנים את המסר כי העשיר האמיתי הוא רק מי שקנה לעצמו תורה, מצוות ומעשים טובים. זה קניין בעל ערך עליון שלעולם לא יתנתק ממנו ואי אפשר לקחת אותו ממנו.

מובא בקדמונים, שכדאי לכוון בשעת נתינת הצדקה, שתיתב צדקה היא מלשון "צדק" מכיוון שעני מקבל את הצדקה בצדק ויושר. כספו של העשיר נמצא אצלו רק כמו צינור כדי להעביר אותו לעניים.

אם האדם יתן צדקה מתוך הרגשה כזו, הוא יוכל לקיים בנקל את אזהרת התורה: "וְלֹא יֵרַע לְבַבְךָ בְּתִתֶּנָּהּ לֹוּ" (דברים טו, י), ויזכה על ידי זה לברכת ה' האמורה בהמשך הפסוק: "כִּי בְגָלַל הַדְּבָר הַזֶּה יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צמני לבת

שעה	כניסת לבת	צאת לבת	היגיון תפ
18:58	20:10	21:05	י"ג
19:16	20:09	21:02	ת"א
19:19	20:12	21:05	מ"ט
19:16	20:09	21:02	כ"ג

כתב מרן הצדיק הרב ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל (ה'חפץ חיים') (נדפס בפירושו על התורה): "נרמז כאן יסוד גדול שצריך כל אדם לזכור תמיד בימי חייו, שרכושו האמיתי של האדם הוא רק פירות עמלו הרוחני כמו תורה, מצוות ותפילה. אבל כל שאר הבלי העולם הזה לא ילווהו לנצח ואינם שלו לעד ולעולם".

עניין זה נרמז בפסוק: "אִישׁ אֶת קְדָשׁוֹ לֹוּ יִהְיֶה" (במדבר ה, י). פירוש הדברים הוא כי המצוות והמעשים הטובים שעשה האדם ושייכים לענייני קדושה- לו יהיו.

מעשים אלו באמת שייכים לאדם כיוון שהם לנצח שלו ואין יכולים לקחת אותם ממנו, אבל הקניינים הגשמיים שברשותו, אינם לגמרי שלו, שהרי לא לעולם ישארו אצלו.

על פי זה הוסיף מרן ה'חפץ חיים' לפרש את המשך הפסוק: "אֶשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לֹוּ יִהְיֶה", מכיוון שקניינו האמיתי של האדם אינו אלא מצוות ומעשים טובים.

נמצא אם כן שכאשר האדם נותן את ממונו לאחרים לצורך מצווה, כגון: תרומות לנזקקים, לתלמידי חכמים, לצורך בית-הכנסת וכו', האדם אינו מוציא את הממון מתחת רשותו, אלא אדרבה הוא באמת מכניס ממון זה לרשותו.

עד עתה לא היה לו בממון זה אלא קניין עראי, אבל מכיוון שהשתמש בממון זה לשם מצווה, נעשה לו מכאן ואילך קניין נצחי ואמיתי.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק כ"ב

האם כאשר גוי קולה אגוזים, גרעינים ושאר פיצוחים האם יש בהם איסור בישולי גוים?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

אגוזים ושאר פיצוחים, שעוברים תהליך קליה [בוטנים, גרעיני חמניות, גרעיני דלעת-אבטיח], אפילו אם אינם נאכלים כמות שהם חיים, אין בהם איסור בישולי גוים, וכאשר עברו קליה בתנור על ידי גוי, מותרים באכילה. **מקורות:** מרן ב'בית יוסף' (יו"ד סימן קיג) כתב, שלא גזרו חכמים על הקליות, שאין דרך להזמין את חברו לביתו בכדי שיאכלו קליות. וע"ע שו"ת 'חוה דעת' ח"ד (סימן מב), ובספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קו). וע"ע בשו"ת 'דברי דוד' ח"א (יו"ד סימן ז) וח"ג (סימן יד אות א). והטעם, היות ואינו עולה על השולחן בסעודה. ומה שמעלים אותו בסיום האכילה, היות ואינו אלא כקינוח ואינו קשור לסעודה, וגם המלכים, שאוכלים אותם, אין זה משום חשיבותם - ובזה לא מצאנו, שגזרו חז"ל משום בישולי גוים. ועוד, כיוון שרוב התנורים הם על ידי חשמל, יש לצרף דעת הפוסקים, שאין בחשמל מישום בישולי גוים. אולם, יש להזהר, שלא יהא בהם תערובת איסור בקלייתם. ולענין עצם השימוש בתנור של גוים, כאשר הוא מיוחד לקליית פיצוחים, נראה שאין להחמיר.

ויש מחמירים. **מקורות:** הגר"י אפרתי בספר 'ישא יוסף' (יו"ד סימן ח) משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל, שכל דבר העולה על שולחן מלכים גם אם אינו קשור לעצם הסעודה יש בו מישום בישולי גוים. ושכן היתה דעתו של הגר"ב"ץ אבא שאול זצ"ל. וכן ראיתי בשו"ת 'עמא דבר-אדרעי' ח"א (עמוד קעב) שהביא משם הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל להחמיר. וכן ראיתי בשו"ת 'עטרת פז' (ח"א חיו"ד סימן ב הערה ו) בשם הגר"ב"ץ אבא שאול זצ"ל שכתב לאסור.

גוי המכין ירקות [שאינם נאכלים חיים, כגון חציל] והם כבושים במי מלח, מותרים באכילה. **מקורות:** שו"ע (שם) היות ולא אמרין 'כבוש כמבושל' לענין בישולי גוים. ואף על פי שיש לחוש, שמא כבשו אותם בכליהם האסורים, סתם כלים שלהם אינם בני יומן, והוי נותן טעם לפגם ומותר. וכן העלה הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכג).

אולם, כאשר הירקות נכבשו בחומץ יין [לא סינטטי], יש לחשוש מדין איסור סתם יינם. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיד ס"ח). אולם אם נגע בירקות כבושים שכבשם ישראל בחומץ יין, לא נאסרו. ראה הרב 'שולחן גבוה' (יו"ד סימן קכג אות יב), ובשו"ת 'בעי חיי' (חיו"ד סימן קסט), והגר"ח פלאגי בשו"ת 'חיים ביד' (סימן כג).

כחו של משפט

סיפר הרה"ג ר' ראובן אלבז על כוחו של משפט, ועד כמה יכול להשפיע על האדם: ת"ח אחד סיפר לי, שהזמין פעם לביתו חשמלאי, לטפל בחוטים, שנשרפו ונקרעו. החשמלאי עבד באדיבות ובעדינות מיוחדת. לאחר שטיפל בתקלה, סידר את הכול, ניקה את כל החוטים שהחליף והשאיר את הבית נקי.

כשסיים, אמר לו הת"ח: "שמע, כואב לי עליך!". החשמלאי לא הבין ושאל: "מה קרה? עשיתי משהו לא טוב?". הלה ענה: "עשית יותר מדי טוב... חבל עליך! אתה מתבזבז! חשמלאים יש הרבה. אבל אם תשקיע את השכל שלך בלימוד, עם המידות האציליות שלך, אתה יכול להפוך לתלמיד חכם!". הלה הודה לו ויצא מביתו.

חלפו שבע שנים. אותו ת"ח הוזמן לחתונה, והוא הגיע אליה. לפתע ניגש אליו אדם לבוש בפראק ובהמבורג, ובירך אותו בחביבות ב'שלום עליכם'. הת"ח לחץ את ידו ובריר בעדינות: "האם כבודו קרוב של המשפחה?". "לא. אנחנו ידידים. אבי החתן לומד אצלי בכלל, והזמין אותי לחתונה".

ואז הוא שאל: "האם כבודו לא זוכר אותי?". הת"ח הודה: "לא, מצטער. מהיכן אני אמור להכיר אותך?". ואז הלה השיב: "אני החשמלאי ההוא", והזכיר את אותו מאורע. "הכול שלך", אמר החשמלאי לשעבר, "תפסתי את עצמי וגדלתי. הלכתי ללמוד, עזבתי את כל העבודה מאחורי. אמרתי לעצמי: 'אם אני יכול להיות ת"ח, אני חייב לעשות זאת. למדתי תורה, פתחתי כולל וכיום אני הרב של הקהילה'...".

חֶסֶד בְּאִישׁוֹן לִילָה

באישון לילה אחד מבאי ביתו של הרה"ק רבי יואל בער מראצפרט זיע"א סיפר: לילה קיצי אחד באישון לילה העיר אותו האדמו"ר, וביקש ממנו, שיצטרף אליו בדחיפות לבית מרקחת בעיר, כדי שיוכל לרכוש מכשיר להרחקת יתושים. מאחר ובקשה זו היתה תמוהה בעיניו שיש לעשות זאת באמצע הלילה, הסביר הרבי: כי שמע שאחד השדרי"ם, שהתארח בביתו, מתלונן על הטרדות היתושים בלילה, ולכן החליט לעשות מעשה ולהסיר את הטרדה כדי שלא לגרום צער לאורח.

ביכולתכם להצטרף בלימוד קצר בספר הזוהר הקדוש ולהיות שותפים לסיומי 1000 ספרי זוהר לעצירת המגפה ולגאולת עם ישראל ברחמים. למעוניינים נא להתקשר ל-053-4162582

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PrineEH@gmail.com

הקדשת העלון

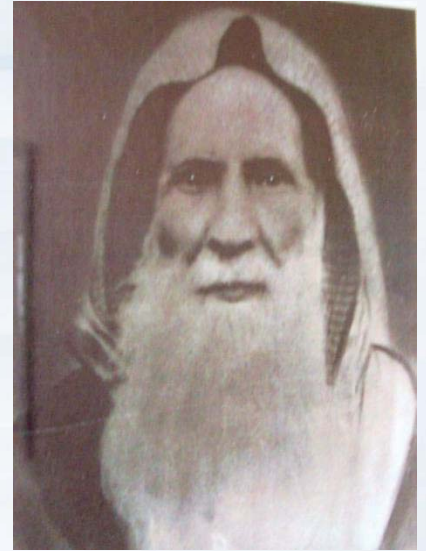
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הגאון הרב יעקב נחמני זצ"ל

המקובל הגאון הרב יעקב נחמני זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ב (1871) בעיר מרקש שבמרוקו. משפחתו מיוחסת לר"ף ולרמב"ן, ודרכם לדוד המלך ע"ה. משחר ילדותו ניכרו בו אצילות נפש ומידות נעלות: צניעות ויראת חטא ומעל הכול אהבת תורה, שלא ידעה גבולות. על שקדנותו המופלאה מסופר, כי הנוהג היה שכל תלמידי הישיבה היו חוזרים לבתיהם לסעוד את ארוחת הצהריים. לא כן רבינו, שרצה לנצל גם את הפסקת הצהריים ללימוד התורה. על כן הביא איתו לישיבה לחם לארוחת הצהריים, כדי שיוכל להמשיך ללמוד ולנצל את הזמן. חייו לא היו קלים. שמונה מילדיו ל"ע נפטרו בצעירותם. לפרנסתו עבד כצורף. אך גם בעת שעבד, לא פסק מלימוד התורה.

כשהגיע לגיל חמישים עזב את מלאכתו לגמרי והתמסר ללימוד התורה ולכתיבת ספריו. מרבניה החשובים של העיר מרקש. נודע כת"ח וכמקובל גדול. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. כשהיה עובר ברחובות, לא היה מרים את עיניו מחוץ לארבע אמותיו. במשך עשרות שנים היה לראש חברת הזוהר בעיר, ופעם בשבוע היו עושים תיקון כרת במשך כל הלילה. ביום פטירתו כאשר אנשי חברה קדישא ותלמידיו החלו לקרוא את תיקון יציאת הנשמה, לפתע התרומם רבינו ממשכבו ואמר: "פנו מקום לצדיקים, שבאו מעולם האמת ללוות אותי!". מיד קרא את הפסוק 'שמע ישראל'. כאשר הגיע לתיבת 'אחד' יצאה נפשו הטהורה במיתת נשיקה. נפטר ב-ט"ז סיון ה'תשט"ו (1955). חי כ-83 שנים ונטמן במרקש. ב-ט"ז חשוון ה'תשס"ה (2004) הועלו עצמותיו הקדושות לארץ ישראל והוא נטמן בהר המנוחות בירושלים. אנשי החברה קדישה, שטיפלו בהעברת גופו הטהור סיפרו, שעצמותיו נשארו בשלמותן, והיו מצוחצחות ומבריקות.

אביו: ר' שלמה. **אישתו:** מרת רינה (לבית רובאס). נישאה בהיותו בן שבע עשרה שנים בשנת ה'תרמ"ח (1888). **מרביתיו:** הגאונים ר' אלעזר הלוי, ר' דוד סויסה, ור' מרדכי אסבעוני. **מתלמידיו:** הגאון ר' לוי סעדיה נחמני. **ילדיו:** שמונה ילדים נפטרו בחייו. נשאר בחיים: ר' לוי סעדיה, ר' גבריאל ומרת רבקה. **מספריו:** **מעט דבש** - פירושים על התנ"ך • **בית יעקב** - דרשות **ירוח יעקב** - דרשות **ילקח יעקב** - ביאור על מסכתות הש"ס • **טוב טעם** - על שו"ע אורח חיים • **מעייני גנים** - על 'פתח אליהו'.

בשנת ה'ת"ש פרצה מלחמת העולם השנייה. רבינו נפל למשכב. מחלה קשה ל"ע פקדה אותו. מצבו החמיר מיום ליום. בני הבית הזעיקו אליו רופא נוכרי שהיה מומחה בעיר. אותו רופא, שלא היה 'אוהב ישראל' בלשון המעטה, לאחר שבדק את רבינו, אמר בנימת זלזול לבני הבית: "אין לאביכם עוד הרבה זמן לחיות. אני מעריך, שלא נותרו לו לחיות יותר משלושה ימים!".

רבינו, ששמע את דברי הרופא, על אף סבלו התקומם בשארית כוחותיו ואמר: "איך אתה מעז לקבוע את גורל חיי. וכי בידך החיים והמוות? עוד תראה, כי ה' יתברך ישלח לי מרפא ואני אאריך ימים עוד חמש-עשרה שנים. ואילו אתה, שבוטח בכוחך ובבריאותך, דע לך כי לא נותרו לך לחיות אלא שלושה ימים. תדע, כי יש מושל בכל הארץ, שהוא קובע, מי יחיה ומי ימות!". הרופא גיחך ויצא מפתח הבית. **עוד באותו היום כבר התאושש רבינו וקם על רגליו, וחזר לסדר יומו כהרגלו בקודש. ואילו אותו רופא נפל למשכב, ואחרי שלושה ימים מת מחוליו. דברי רבינו התקיימו במלואם, והוא האריך עוד חמש-עשרה שנים.**

פעם בעת שלמד אצל רבו הגאון החסיד רבי דוד סויסה, היה רבינו צריך לרבו באיזה עניין בביאור הסוגיה הנלמדת. השעה הייתה כבר שעת לילה מאוחרת. באותה השעה היה הגאון סגור בחדרו לבל יפריעו איש בלימודו. לא היה זה יאה להפריע לרבו בעת לימודו בשעה זו. אך את רבי יעקב הטרידה קושיא שלא נתנה לו מנוח ומאהבת התורה שבערה בו, לא יכול היה לדחות את הקושיא למחר.

בצעדים זריזים פסע לעבר חדרו של הרב. כשהגיע בסמוך לחדר, שמע מעבר לדלת קול לא מוכר של אדם נוסף, שלומד עם הרב. אותו הקול ערב לאוזנו מאוד. סקרנותו גברה עד מאוד. הוא הציץ מבעד לסדק הדלת וראה כי לפני רבו יושב איש זקן ונשוא פנים, שאור יקרות זורח מפניו. הוא נרתע לאחוריו וחשב להמתין לרבו, עד שייסיים את לימודו עם אותו זקן. כך עמד על מפתן הדלת והמשיך להאזין לנעימות לימודם.

לאחר מספר רגעים חש בעייפות ובכבדות בכל גופו, והוא ישב על המפתן. לא חלף זמן רב ורבינו צנח בשינה עמוקה. לפנות בוקר רבו פנה לצאת מחדרו לתפילת שחרית, והינה הוא נתקל בר' יעקב שישן. נחרד הגאון לשלום תלמידו, והקיש קלות במקלו על הארץ. רבינו הקיץ מתרדמתו ולהפתעתו הוא רואה את רבו מולו, ששאל אותו: "מה הביאך לכאן?". ביקש ר' יעקב סליחה וסיפר, כי הטרידה אותו קושיה, שלא נתנה לו מנוח. אך כאשר הגיע לפתח החדר, ראה את רבינו לומד עם זקן נשוא פנים, שאינו מכירו, ועד שהמתין שהרב יסיים את לימודו עם אותו זקן - נרדם בפתח הדלת. הגאון השתומם בשומעו את דברי רבינו ובהתפעלות גלויה אמר לו: "בני, תלמידי היקר! דע לך, מאחר זוכית לראות את פניו של אותו זקן ואף שמעת את קולו, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. דע לך, שזכית לחזות בפניו של אליהו הנביא זכור לטוב. על כן מובטח אתה, שתזכה לאריכות ימים ושנים, ותעלה במעלות התורה הקדושה".

ביום השלושים לפטירת רבינו, הבית בו היו גרים, הייתה בו עליית גג קטנה. אל העלייה הובילו מדרגות. הימים היו ימי תמוז לוחטים, ובנו ר' גבריאל ישן ליד המדרגות מפאת החום בקרקע הבית. היה בזה סיכון גדול, מפני שבמרקש, בגלל החום המדברי, הייתה נוכחותם של עקרבים ונחשים מצויה. בחלום הלילה רואה הרבנית את רבינו יושב בתחתית המדרגות העלייה בביתם ליד בנו ר' גבריאל.

הרבנית שאלה בחלום: "מדוע בחרת לשבת על המדרגה?" - "כדי לשמור על בני גבריאל", השיב. בבוקר קמה הרבנית, ניגשה לסדר את המצעים ולהחזירם למקומם. כאשר הרימה את הכר, עליו ישן בנה, ראתה לתדהמתה עקרב ענק מסוכן, שהיה תחת הכר. אז הבינה את משמעות החלום - **מדוע היה צריך בעלה הצדיק לבוא מעולם האמת לשבת ולשמור על הבן.**

(הסיפורים מעובדים מתוך 'לקח יעקב' של רבינו).

ובלבד שלא לפגע

ממש לא נעים לעכב את כל השמחה, אבל אין מה לעשות... כל שמחה מלווה במתח-קל מצד בעלי השמחה, שהכול יעבור בשלום. ללא תקלות, עיכובים.

אך עדיין יש הבדל מהותי בין תקלה כלשהי בתחום הקייטרינג, שניתן להבליג עליה, לבין תקלה, שנוגעת בדיני חופה וקידושין...

הנוכחים השתדלו 'להמתיק את הגלולה המרה', ואת אי הנעימות לזוג הצעיר, בזמן שהשליח הלך לדרכו. כולם ציפו כבר לרגע שהשליח יחזור, ויוכלו לסיים את הפרשה.

בסוף זה כמובן קרה. הרב מילא את הכתובה הריקה, והכל בא על מקומו בשלום. בשלב מסוים עזב חכם אליהו את אולם השמחות, ופנה לשוב לביתו.

חכם משה כמובן ליווה אותו, כמו תמיד. באותו רגע, כאשר נכנס חכם אליהו לביתו, הבחין חכם משה, שהוא שולף דבר מכיסו ומניח אותו על השולחן.

זה לא היה נראה לו דבר של מה-בכך. **הסתבר לו, שמדובר בכתובה מהודרת.** כאן התעוררה לו תעלומה, וליתר דיוק שתי תעלומות:

מדוע טרח חכם אליהו לקחת איתו כתובה לאותה חופה? והתמיהה השניה: אם הייתה ברשותו כתובה, מדוע לא הציע להשתמש בה, כאשר נוכח במצוקה שנוצרה עקב פסילת הכתובה הקודמת?! הרי כולם שם נאלצו להמתין זמן רב ורבינו יכל היה לחסוך את הזמן עבור כל האורחים וכמובן למנוע את עוגמת הנפש של הזוג!?

אז חשף בפניו רבו וחותרו, שלפני כמה ימים הזמינו אותו לסדר את החופה והקידושין, ולכן הכין את הכתובה. אבל ברגע שהבחין שמישהו אחר כבר מסדר חופה וקידושין, שוב לא היה צורך בכתובה שהכין.

החידה עדיין לא נפתרה. עדיין לא מובן מדוע לא הציע להשתמש בה, כאשר נוכח במצוקה שנוצרה עקב פסילת הכתובה הקודמת. הרי היה ניתן לחסוך את כל הזמן שהתבזבז לריק, ואת העיכוב שהיה לשווא!

"כל זה לא היה שווה כלום", הסביר חכם אליהו, "אם כאשר הייתי מושיט את הכתובה. מהלך מעין זה היה גורם לבעל השמחה להיזכר, שהוא בעצמו הזמין אותי לסדר חופה וקידושין. הוא היה מתבייש נורא!"

"אלו אנשים של פעם", סיכם בהתרגשות חכם משה את הסיפור באוזני נכדו, "זכינו לראות במו עינינו דברים, שהיום לא רואים".

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'איש לרעהו' ויש בו כדי ללמדנו עד כמה רבותינו נזהרו לבל חלילה במעשיהם ייפגע מאן דהו אף כאשר אותו אדם הוא עצמו פגע בלא משים באותו הרב.

הרב הצדיק חכם משה מוהדיב שליט"א, הינו משרידי דור-דעה בארגנטינה. הוא כבר מעלה מגיל תשעים בלי עין הרע. הוא מקדיש את רוב יומו לקבלת קהל. ישנם אנשים המבקשים להתייעץ עימו בשל חוכמתו הרבה וישנם הבאים לבקש ממנו ברכה.

הקהילה היהודית ב'בואנוס איירס'- עיר הבירה של ארגנטינה, מורכבת מכמה וכמה חוגים ועדות. אחת מהן של יהודים, שהיגרו למדינה מדמשק.

חכם משה הוא אולי זקן היהודים שהיגרו מדמשק, שעדיין חי בקרבנו. מוצאו ממשפחה של מקובלים, והוא עצמו זכה לשמש גאוני עולם. כיום הוא משמש כרב קהילת 'שערי תפילה' בבואנוס-איירס.

רבינו סיפר לנכדו שיחי' את הסיפור הבא: בצעירותו היה חכם משה תלמידו המובהק של המקובל והגאון חכם אליהו סולי צצוק"ל.

את כל תורתו קיבל ממנו, וגם זכה לשמש אותו רבות - שימושה של תורה. בסופו של דבר גם זכה, שרבו בחר בו כחתן לבתו, והוא זכה להיכנס למשפחת סולי המפוארת והמיוחסת.

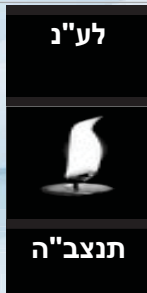
יום אחד הוזמן חכם אליהו לסדר חופה וקידושין אצל אחד מקהילת 'שובה ישראל' בארגנטינה. כמו תמיד הכין החכם את הכתובה מראש. **דאג למלא את כל הפרטים וכן הכין את כל מה שצריך, וביקש מתלמידו, חכם משה, שילווח אותו לחופה.**

כאשר הגיעו השניים למקום, הבחינו שרב אחר הוזמן לסדר חופה וקידושין. חכם משה לא היה מודע לכך, שחכם אליהו הוזמן לסדר חופה וקידושין, ואילו חכם אליהו לא אמר על כך מילה, והמשיך להשתתף בשמחה כאחד האורחים. טוב, לא ממש התייחסו אליו כאחד האורחים, אלא כרב חשוב לפי כבודו ומעמדו.

הכול עבר בשלום עד שהגיע הזמן לקריאת הכתובה. פתאום הסתבר, שבכתובה ישנן מספר טעויות חמורות, וצריך להחליף אותה.

אבל כיצד יחליפו אותה אם במקום אין עותק נוסף של כתובה ריקה? אין ברירה, במצב מעין זה, צריכים לשלוח מישהו, שיביא במהירות כתובה ריקה אחרת וימלאו אותה.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן דבורה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה וולד יחיא בן יוסף ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל מאירה בת יפה ע"ה אביגדור בן ג'ולי ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לוי ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יא סיון תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:58 תל-אביב: 7:13 חיפה 7:06 מוצאי שבת: ירושלים: 8:15 תל-אביב: 8:18 חיפה: 8:19 ר"ת: 8:50

פרשת נשא

כבוד הזולת

ובלבד שלא לבייש...

נוהגים היו חכמי בגדד לבקר בחגים בבית העשירים שהיו מחזיקי תורה. פעם ביקר הגה"צ רבי שלמאן חוגי עבודי זצ"ל בביתו של אחד מעשירי העיר, שהיה מוקיר רבנו. המשרת כיבד את רבי שלמאן בכוס תה מהביל ממותק בשלוש כפיות סוכר גדושות. לעומתו, ביקש העשיר ממשרתו להכין לו תה עם כפית סוכר אחת בלבד.

קיבלו העשיר ורבי שלמאן את כוסות התה, בירכו ולגמו, אך מיד נשתנה פניו של העשיר. טעמו של התה היה דוחה. התברר כי המשרת טעה והחליף בין הסוכר למלח. הוא הכניס כפיות גדושות מלח במקום סוכר. הביט העשיר בפני רבי שלמאן ונדהם, הוא לגם בהנאה את כל תכולת הכוס כשהוא מראה שכולו שבע רצון ומדושן עונג ובלבד שלא לבייש... התפלא העשיר: היאך מסוגל רבי שלמאן לשתות כוס תה גדושה בשלוש כפיות מלח?!

התנצל העשיר על הטעות המצערת, אך רבי שלמאן רמז לו שלא יבייש חלילה את המשרת המסכן באומרו: "אין דבר, מה ההבדל בין סוכר למלח? זה לבן וזה לבן, זה וזה ברא השי"ת..."

הלמות עמלים - ח"ב

חובת הזהירות בכבוד הזולת...

בספר "אגן הסהר" הביא המחבר דברים חריפים ששמע מהגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל (שלא כדרכו) בחובת הזהירות הרבה לשמירת כבוד הזולת. וכך אמר באחד משיעוריו בלשון זו (תורגם מאידיש): "מגיע אליך בחור ואומר לך מערכה שלימה שהוא חשב לחדש בסוגיא, ואתה מפטיר לעומתו "נו, נו". דע לך שעל דבר זה אתה תכנס לגיהנום! שהרי חברך יגע כל כך הרבה עד שיצא לו הפירוש הזה. ואם תשאלו, הרי סוף סוף הוא מדבר לא לענין. התשובה, שהיא הנותנת, עליך לבקש ממנו בוא ונראה את זה ביחד בתוך הסוגיא ותלמד איתו את כל הענין ומתוך הדברים יבין מה שטעה..."

והביא (שם) מעשה שסיפר הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל על החזון איש עד כמה היה זהיר אף בכבודם של ילדים קטנים: פעם הגיע החזון"א לבחון ילדים בת"ת. הוא שאל: מה פירוש, "קים ליה בדברה מיניה", ענה אחד התלמידים שצריך לקום כאשר הרב'ה נכנס לכיתה ["קים" מלשון קימה "בדברה" מלשון רב'ה המלמד תלמידים]...

הגיב החזון איש: "זה פירוש אחד... האם מישהו יודע עוד פירושי? נענה תלמיד אחר ואמר את הפירוש האמיתי שהעונש הגדול פוטר מהעונש הקטן. והגיב החזון"א: "הנה שמענו את הפירוש השני". רואים עד כמה נזהר החזון"א בכבוד של כל תלמיד אף שתשובת הילד הראשון היתה טעות גמורה. ולימדנו החזון"א דרכה של תורה שבעת מבחן פומבי לא להשאיר תלמיד בהרגשת בושה והפסד... (ומסתבר שבשיחה אישית העמידוהו האמת שיש רק את הפירוש "השני", שלא ישאר בטעותו).

לשמור על כבודו של הזולת ולהביע הערכה לכל אדם!

נלמד מפסוקי קרבנות הנשיאים, ממה שהאריכה בהם התורה לפרט קרבן כל נשיא בפני עצמו, אף כי היו שוים.

וכתב הרמב"ן בטעם הדבר: כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו כמו שאמר "כי מכבדי אכבד" (שמואל א-ב). והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שיהיה אחד קודם לחברו. אבל רצה להזכירם בשם, ובפרט קרבניהם, ולהזכיר יומו של כל אחד. לא שיזכיר וכבד הראשון. "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר: וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה קיצור בכבוד האחרים. עכ"ל.

אף בגאולת מצרים הקפיד הקב"ה על כבודן של ישראל ופירסם זאת בהשגחה מיוחדת, מלבד עצם ההצלה של "ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף". הוכיח זאת הגרי"ש אלישיב זצ"ל מהפסוק "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו", וצ"ב: איהו נזק כבר יכול להיות אם היו הכלבים נובחים?

אלא כך דרכו של כלב, אם אחד מתחיל לנבוח, כולם עונים אחריו. וממילא כשכלבי מצרים נובחים הרי בדרך הטבע גם כלבי ישראל היו מתחילים לנבוח ומצב כזה אינו לכבודם של ישראל. וכל עיקר ההפלאה שהפלה הקב"ה בין ישראל למצרים היתה למען כבוד ישראל.

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל כותב (בספרו דרכי מוסר), כי אי הזהירות בכבוד חברו נובע מחוסר האמונה בה, כי המאמין באמונה שלימה שהקב"ה ברא את העולם, והאדם הוא בחיר הבריאה ונברא בצלם אלוקים, איך לא יכבד אותו, כמו שאומרים חז"ל, "חביב אדם שנברא בצלם", ומכל שכן ישראל "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום" איך לא יכבד את בן המלך.

וזה שכתוב בפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". מה פשר ההוספה "אני ה'?" אלא י"ל שהצווי לאהוב את רעך מפני שברעך יש את ה', שכן בכל אדם יש צלם אלוקים, וממילא כשאובה חברו נמצא אובה את הקב"ה, וכן להפך. וכמו שאומרים "הסוטר לועו של חברו כאילו סוטר לועו של מעלה?"

ובמיוחד בתקופה זו - מסיים הרב ניימן - שהיהדות החרדית עומדת ונאבקת על נפשה מפני כל הקמים עליה מבית ומחוץ.... כמה חובה עלינו להגביר את דיבוק החברים באחדות ובהנהגה ובשמירה על כבודם.

עלון "איש לרעהו" פרשת נשא הוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג רבי שלימאן בן רבי דוד ששון זצ"ל

נפטר ז' סיון, ת. נ. צ. ב. ה.

מצוה להשכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "זכתב את האלות האלה... ומחה אל מי המרים" (פרק ה-כג)

ודרשו חז"ל במדרש: גדול השלום שהשם שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה, ימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו (מד"ר פרק יא). ומובא מהמהר"ל ז"ל: לכן התירה התורה מחיקת השם, כי על ידי מחיקה זו נעשה שלום בין איש לאשתו, והרי איש ואשה שכינה ביניהם, ממילא נמצא שבמחיקת השם אין כאן דחיקת השכינה, אלא אדרבה, השראת השכינה.

אמרו חז"ל בגמרא (יבמות סב): האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו... עליו הכתוב אומר "וידעת כי שלום אהלך". ונשאלת השאלה: מדוע צריך לימוד מיוחד מהפסוק "וידעת כי שלום אהלך" ללמדנו שיש לאהוב את אשתו כגופו וכו' ולא די לנו בלימוד מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך". וכי אשתו של אדם לא נכללת בציווי זה?

ונראה ליישב עפ"י היסוד שאמר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל שמהפסוק "ואהבת לרעך כמוך" לא לומדים אלא שלא לעשות לרעך מה ששנאוי עליך, אבל אין חיוב להטיב לרעהו כמו שמטיב לעצמו. (גם לא יתכן כך במציאות).

לפי"ז י"ל שמהפסוק "וידעת כי שלום אהלך" ניתן ללמוד יתר על כן, שכדי לשמור על "שלום בית" לא מספיק לאהוב את האשה באופן כזה שלא להרע לה, אלא יש להטיב עמה בפועל כפי שמטיב לעצמו ואף יותר מכך.

לפי"ז ניתן להבין גם את אמרת חז"ל (קידושין מא): "לא יקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו ורחמנא אמר "ואהבת לרעך כמוך". ולכאורה תמוה: מדוע לא הביאו חז"ל את הפסוק "וידעת כי שלום אהלך" ממנו למדים בגמרא יבמות שיש לאהוב את האשה ולכבדה?

אכן לאור האמור, מובן, שהרי הנידון הוא "שלא תתגנה עליו" והיינו שלא יעשה לה מה ששנאוי עליו וזה אכן לומדים מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך".

בספר מנחת תודה מובא על הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שסיפר לגיוסו הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א על אברך שעלה ונתעלה בתורה בעידודה של אשתו עד שנעשה ראש ישיבה מצליח. יום אחד נסעו הוא ואשתו ברכב שנכנס לתחנת דלק. אמרה האשה לבעלה ראש הישיבה: "איזה נס! העובד הזה שממלא את מיכל הדלק, אותו הציעו לי להשתדך עמו לפני מספר שנים. איזה נס שסירבתי!"

השיב לה בעלה: "רעיית היקרה, אילו היית מסכימה והיית נישאת לו, היה הוא כיום ראש הישיבה ואני הייתי בתחנת הדלק. עכשיו שנישאת לי, אני ראש הישיבה והוא בתחנת הדלק..." [וכאמרת העולם שמאחורי כל אדם גדול, עומדת אשה גדולה].

כששמע רבי חיים את המעשה פתח על אתר את המדרש (בראשית רבה יז-ז) והקריא מתוכו: מעשה בחסיד אחד שהיה נשוי לחסידה אחת ולא העמידו בנים. אמרו: אין אנו מועילים להקב"ה כלום. עמדו והתגרשו. הלך זה ונשא רשעית ועשתה אותו רשע. הלכה זו ונשאת לרשע ועשתה אותו צדיק. שהכל מן האשה. ופירש מהר"ז שדרשוהו מהכתוב "מאיש לוקחה זאת", שלוקחת מן האיש את לבו ודעתו אל רצונה ופיתויה...

רגש האשה דוחה הכל...

סיפר הרב שלמה לורינץ ז"ל: "לפני נסיעתי הראשונה לחו"ל בתש"ט, בשליחות צא"י, נכנסתי לחזון איש ושאלתי דעתו האם לנסוע? ביקש החזון"א לברר מה הם המניעים שיכולים לשלול את נסיעתי, והסברתי לו כי הימים ימי מלחמה הם וקיימת סכנה שאתנתק ממשפחתי. זאת ועוד: מצב בריאותי רופף."

השיב לי החזון"א: "צורכי הכלל עולים על סכנת הפרט! ובאשר לבריאותך - אתפלל לשלומך! והוסיף החזון"א: אבל דבר אחד אני רוצה לשאול אותך: האם אתה בטוח שרעייתך מסכימה לנסיעה זו בלב שלם? אין לי ספק שהיא מסכימה שהרי אם לא מסכימה היית מציינ גם זאת. אך שאלתי היא: האם אתה בטוח שהיא מסכימה לנסיעתך בלב שלם? אם אינה מסכימה בלב שלם, אין כל אפשרות להתיר לעשות בניגוד לרצונה אפילו עבודה שהיא למען הכלל!"

לימוד גדול למדנו: למען צרכי הכלל יש להכניס עצמו אפילו לסכנת התנתקות מהמשפחה, אבל שלא לפגוע במשהו ברגש של האשה, זה על על הכל ואפילו צרכי הכלל נדחים מפניה.

"דגלנו" - השון תש"נ

מלכה בבית...

סיפרה הרבנית גנחובסקי ע"ה: "באחת ממוצאי השבתות פנה אלי בעלי הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ואמר: "בואי נלך יחדיו לבקר זוג פלוני מאנגליה השוהה כרגע בארץ למספר ימים". ידע רבי אברהם שיש אצלם בעיות בשלום בית ורצה לסייע ולפעול בענין, ולכן אמר שכדאי שנלך שנינו לבקרם ולדבר עמם.

"עליתי עם רבי אברהם ודפקנו בדלת. הבעל הצעיר פתח את הדלת וקרא בהתרגשות והתפעלות: "שלום כבוד הרב, במה זכיתי שהרב הגיע לביתי?"

אמר לו רבי אברהם: "אני לא רב" ובהנפת ידו כלפי הרבנית הוסיף: "אני בסך הכל מלוה דמלכה". והיה במשפט הראשון הזה שאמר כדי להראות לאותו צעיר היאך צריך אדם להתייחס לרעייתו...

אגן הסהר

להקדים שלום

מדה טובה להקדים שלום לכל אדם

[ואפילו לנכרי]!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וישם לך שלום" (פרק ו-כו).

וכתב בעל הטורים: "שלום" בגימטריה "עשו". לרמז: "הוי מקדים שלום לכל אדם ואפילו בשלום נכרי". וכפי ששנו חז"ל במשנה: "הוי מקדים שלום כל אדם" (אבות פ"ד טו). ופירשו רש"י והרע"ב: ואפילו נכרי בשוק, מפני דרכי שלום, כדאמרינן לא קדמני אדם בשלום ואפילו עכו"ם בשוק. והגר"א זצ"ל למד זאת מהפסוק: "בקש שלום ורדפהו" (תהלים לד-טו)

בשו"ת באר שבע (סימן נט) הקשה על מה ששיבחו חז"ל (בברכות יז) את רבי יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם לומר לו שלום ואפילו נכרי בשוק, מה רבותא בכך שהוא הקדים שלום לנכרי, הלא כך היה צריך לנהוג מעיקר הדין, שהרי מבואר (בגמרא גיטין) שאין כופלין שלום לעכו"ם וכך נפסק בשו"ע (יו"ד סי' קעח ס"י). לפיכך טוב להקדים לו שלום כדי שלא הוא יקדים ויצטרך להחזיר ולכפול לו שלום!?

ויש לתרץ ע"פ מה שכתב רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהודע) שיש מקומות שנוהגים להשיב שלום בתוספת ויש מקומות שלא נוהגים כן. לפי"ז י"ל שזהו החידוש כאן שאפילו במקום שלא כופלין, אעפכ"י הקדים ריב"ז לומר שלום לעכו"ם.

מי ראשון בהקדמת שלום?

פעם שלח הגה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל להודיע לגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל שרצונו להתראות עמו. נועדו שניהם בכפר הסמוך לזלאטשוב. וכל אחד מהם התאכסן בבית אחר.

שלח רבי מאיר את גבאו לשאול את רבי שלמה שיאמר על פי דין תורה, מי מהם צריך לילך ראשון לאכסניית חברו להקדים לו שלום, במצב כזה ששניהם אורחים במקום. השיב רבי שלמה, כי על פי התורה צריך רבי מאיר לצאת ולהקדים לו שלום... עשה כן רבי מאיר ויצא לקבל פני רבי שלמה.

לאחר מכן שאל רבי מאיר למקורה של הלכה זו. השיב לו רבי שלמה: דבר זה מקורו בתורה, שכן נאמר "ויצא משה לקראת חותנו ושאלו איש לרעהו לשלום" ופירש רש"י: "מי הקרוי איש זה משה" והרי במדבר גם משה היה "בדרך" כמו יתרו ומדוע משה הוא זה שהקדים לשאול בשלום יתרו? אלא משום שיתרו הלך ממדין למדבר מרחק רב, ומשה הלך לשם בדרך קצרה, לכן משה הוא זה ששאל תחילה בשלום יתרו.

"אף אני נסעתי מרחק רב מברודי" - אמר רבי שלמה - "וכבודו נסע רק מעט מעירו, על כן מגיע לי שלום קודם..."

ספו"ח

להרגיש בצערו של הזולת ולדאוג לצרכיו כמו לצרכי עצמו!

נלמד מהפסוק: "ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו" (פרק ו-יג)

וּכְתַב רִשִׁי: "יְבִיא אוֹתוֹ" – יְבִיא אֶת עַצְמוֹ. וְתַמָּה הַמִּשְׁךְ חֲכָמָה: מַה פֶּשֶׁר הַלְשׁוֹן "יְבִיא אֶת עַצְמוֹ"? וּמְדוּעַ לֹא נֹאמַר "בְּיוֹם מְלֵאת יָמֵי נִזְרוּ יְבוֹא"? הוּא מוֹתִיב וְהוּא מְפָרֵק: לְמַעַן הָאֲמַת הָרִי כָל תְּכִלִּיתָה שֶׁל הַנְּזִירוֹת, לְבַטֵּל תְּאוֹתָיו וְנִטְוִית לְבוֹ שֶׁל הַנְּזִיר וּלְכַבּוֹשׁ אֶת אֲנוּכִיתוֹ, וְאִם אַכֵּן מִגִּיעַ לְמַצֵּב כִּזָּה בּוֹ מִסּוּגֵל לְרֵאוֹת אֶת עֵינָיו בְּאוֹתוֹ מִבֶּט שְׂרוּאָה אֶת עֵינָיו הַזּוֹלָת, הַיֵּינוּ שֶׁלֹּא מִרְגִישׁ נִטְיָה כְּלִשְׁהִי לְעַצְמוֹ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לְזוֹלָתוֹ, אוֹת הוּא כִּי הוֹשֵׁלְמָה נִזְירוֹתוֹ וְהוֹשָׁגָה מְטוֹרָתָה, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי שִׁיךְ אֶצְלוֹ הַבִּטְיוֹ "יְבִיא אֶת עַצְמוֹ" שֶׁכֵּן כַּעַת מְבִיא הוּא אֶת עַצְמוֹ, כְּאִילוֹ מְבִיא אָדָם אַחֵר זּוֹלָתוֹ.

אחת המדות המרכזיות שבין אדם לחברו, היא מדת "נושא בעול עם חברו". וענינה, לראות ואף להרגיש את מה שמעיק לחברו ומתוך כך לתמוך בו, לסעדו, לחזקו ולסייע לו בדיבור או במעשה.

והנה למרות מצב המלחמה כיום בערי ישראל, אסור לשכוח שלאחר הזעזוע הכבד שפקד בחודש האחרון את כל עם ישראל בכלל, ואת החרדים לדבר ה' בפרט, בעקבות האסון הנורא במירון, תהו רבים וטובים: "מה זאת עשה ה' לנו?" ועל מה חרי האף הגדול הזה? וההתעוררות הרבה שהחלה לתיקון המדות והמעשים, ע"י דברי תוכחה וכיבושין שאמרו, בתימצות, גדולי ישראל, וביתר הרחבה ע"י כל הדרשנים בכל מקום וע"י כל הסופרים בכל כתיבי העת.

והמסר כולם העבירו וחזרו ואמרו באותו סיגנון: אין לדעת ולהבין חשבונות שמים בפרוטורט. אך מאידך, בכלליות, יש לעורר על הדברים הידועים לכל אחד שיש לתקן, וכל לב יודע מרת נפשו. וכמעט כולם חזרו על אותם עיקרי דברים הדורשים תיקון, כמדת האחדות בעם, והזהירות ממחלוקת ולשון הרע, ורבים רמזו זאת בפסוק "וכשלו איש באחיו... ורודף אינו". וכפירוש ה"בלי יקר" שם. וכן הזהירות ב"ואהבת לרעך" לעומת שינאת חנם. וכן: ויתור לזולת וכבוד הבריות ולדון לזכות וכו' ולהזהר מאונאת דברים וחילול ה' וכו' ורמזו זאת בהרבה פסוקים בפרשיות התורה שקראנו לאחרונה (וכמו שהארכנו בעלון פרשת "אמור", על הפסוק "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני") ובפסוקי הנ"ך ובאמרות חז"ל בתלמוד, (במיוחד היכן שמוזכר המילה 'מה' וא"צ לחזור שוב על מה שכבר נאמר ונכתב.

ואולם כעת שעוסקים אנו במידת "נושא בעול עם חברו", כדאי להוסיף עוד רמז מעורר אחד שעדיין לא הוזכר, והוא בפסוק בתורה שיש בו מסר חד ונוקב למה שאירע, ממנו נוכל ללמוד לענין הנשיאה בעול עם הזולת.

המדובר ברעיון מבהיל שדרש בעל החידושי הרי"ם על הפסוק (שמות י-כג) "ויהי חושך אפילה... לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלושת ימים" - החושך הכי גדול הוא "לא ראו איש את אחיו" - כשהאדם לא רואה בצרת חברו ומתעלם ממנו כאילו אינו קיים. ואז מה התוצאה? התוצאה היא "ולא קמו איש מתחתיו" - מזדמן מצב כזה נורא הגורם שלא יוכל לזוז ולקום איש מתחתיו של חברו, רח"ל. וכך קרה עתה. שהערבות ההדדית שיש בעם ישראל גבתה קרבנות-ציבור קדושים וטהורים שיעוררו את כל העם על ענין זה. ויהא זה לזכותם.

ושמענו שבאותו אירוע טרגי, היו כאלה שנלכדו והיו בסכנת מות, ואעפ"כ גם במצב נורא כזה. מסרו עצמם בשארית כוחם לסייע להצלת זולתם, וסוף דבר היה שגם הם הצליחו לקום להנצל שלא כדרך הטבע. וגם זה כפי שדרש בעל השפת אמת בפסוק "הקם תקים עמו" (דברים כב-ד) כלומר: תקומתו של אדם תהיה "עמו" - עם הסיוע לזולתו...

"היה ראוי שנתענה..."

סיפר כ"ק האדמו"ר מרחמיסטריווקא זיע"א: פעם אחת נזדמן לביתו של החפץ חיים אחד מבני משפחתו. הזמין אותו החפץ חיים לסעוד על שולחנו. סירב אותו יהודי ואמר שאינו יכול לאכול אצל אחרים כיון שהוא מטפח ושומר על מראהו שלא יהא נראה עב-בשר, ולכן ישנם מאכלים שהוא נמנע מלאכול אותם כי אם מה שמביא עמו.

נרעש החפץ חיים למשמע דבריו והגיב: "היעלה על הדעת שבזמנינו, כאשר קרנו של אותו רשע ימ"ש מגרמניה עולה ומצלחת, נקפיד על טיב מאכלינו, ומחזר אחר מאכלים מסוימים, ונבדוק מה יפה לנו לאכול שנראה טוב, ומה לא, והרי מתוקף הגזירות הקשות, היה ראוי שנתענה יומם ולילה, אלא שתש כוחנו מלהסתגף. א"כ די לנו שנכוון באכילתנו לקיום הגוף בלבד.

דברות מרדכי

עמים אנוכי בצרה...

סח כ"ק האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל באוזני מקרוביו: שמעתי מר' פנחס ברגמן מחשובי חסידי קרלין וממקורבי הרה"צ רבי ישראל מסטולין זצ"ל, שאצל רבו ניתן היה לדעת לפי כמות אכילתו, אלו סוגי פתקאות (קוויטלאך) הגיעו לפניו היום.

בימים כתיקונם, משהגיעו פתקאות "קלות" סועד היה את סעודתו כרגיל, ברם, בימים בהם קיבל פתקאות מורכבות, מלאות צרות ובעיות חמורות, כמעט ולא טעם מאומה.

הוסיף הרבי מלעלוב ואמר: "אצלי, על אכילתי אין יכולים לראות זאת, ואולם על פי שנתי בלילות אפשר להוכיח אלו סוגי פתקאות הגיעו, ביום שהגיעו קוויטלאך קלים, מצליח אני לישון קמעה, אך ביום שמגיעות פתקאות קשות מנשוא, אנני מסוגל לתת תנומה לעפעפי".

משה איש האלוקים

משכיל אל דל...

כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל התיבות שלום) היה מופלא במדת הנשיאה בעול. וכדוגמת המעשה שלפנינו: אחד מחסידי בא להזמיןו שישמש כסנדק בברית שעורך לבנו. אמר לו הרבי: "חז"ל אמרו בגמרא שסגולת הסנדקאות שהיא מעשייה, והרי יש לך כעתכעת קרוב משפחה שנקלע לקשיים כספיים גדולים. הייתי מבקש ממך שתכבדו בסנדקאות, אולי בזכותה יחלץ הלה ממצבו הקשה..."

אך מיד המשיך הרבי ואמר: "הרי הברית אמורה להתקיים בשבת ואם נתן לו את הסנדקאות בזמן שאני נוכח בבית הכנסת, יגרום הדבר להתלחשויות רבות ואי נעילות לסנדק, לכן אם תסכים להצעתי, אזי אסע בשבת הקרובה לטלז-סטון שלא לפי התכנית, וכך תוכל לכבד אותו בלב שקט, וכך הוה.

הלמות עמלים

"איך אפשר להיות רשעים כאלה?"

סח הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: "לצערנו יש בתוכנו מקרים נוראים. כאשר אחד השכנים רוצה לבנות מרפסת ולהרחיב בכך מעט את דירתו. שכניו מתנגדים, ולא נחה דעתם עד שמלשינים עליו לשלטונות.

"הכרתי אנשים שחיו בשכונות טובה במשך שנים רבות. עם השנים הפך אחד השכנים לנכה, ובני משפחתו תיכננו לבנות לו "רמפה" על עמודים, כדי שיוכלו להובילו על כסא גלגלים לביתו. השכנים תבעו אותם לדין תורה בפני הגאון **רבי ניסים קרליץ זצ"ל** וטענו כי ה"רמפה" תכער את הבנין ותוריד את ערך דירותיהם.

"בתום הדין-תורה פסק רבי ניסים כי עפ"י דין צודקים השכנים בטענתם ובני המשפחה אינם רשאים לבנות את ה"רמפה". אבל מיד לאחר שאמר את הפסק-דין, פרץ רבי ניסים בבכי נורא ואמר: "איך אפשר להיות רשעים כאלה? חיים עם שכן עשרות שנים, ועתה כאשר הוא נעשה נכה ונצרך לעזרתם, לא מתחשבים בו ולא מרחמים עליו רק בגלל הסיבה שערך הדירות עלול לרדת מעט?!"

והוסיף הרב שכטר: "בתקופה מסויימת נפטרו בירושלים הרבה מאוד אנשים צעירים בזה אחר זה, רח"ל. כאשר באו לשאול את הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** מה צריך לתקן. השיב: "לכו לחתום לשכנים על אישורי בניה והרחבת דיוור! אנשים כה רבים חיים בדירות צפופות שיש להם אפשרויות הרחבה, אבל השכנים אינם מפרגנים להם לבנות, בטענה שהרחבה מורידה את ערך דירותיהם, מפריעה להם או חוסמת את האויר.... צריך להתאמץ כדי שתהיה בעם ישראל אהבה ואחווה שלום ורעות. עלינו לשמוח בשימחת הזולת, ובזכות זאת הקב"ה יאמר למשחית הרף..."

אריה שאג

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מהיום: חיים חדשים! / הרב נפתלי וינברג

ומה עם ביקורת? בתקופת השינוי לא משמיעים ביקורת כלל וכלל. כן. גם לא ביקורת מוצדקת. הרי זו תקופת הסתגלות לאווירה אחרת בבית, אז מה הטעם להעכיר אותה עם האווירה הקודמת!

כאשר אין ברירה, וממש חייבים להשמיע משהו, אומרים את זה בצורה הפוכה. לדוגמא, ילד חוזר עם ציון גרוע במבחן. אומרים לו: 'אני בטוח שלקראת המבחן הבא תלמד טוב יותר ותצליח טוב יותר!'

ואם האשה שברה כלי חשמלי משום שהשתמשה בו בצורה לא נכונה? גם פה מסתכלים עם העיניים קדימה, לעתיד: מהיום נטפל במכשיר בזהירות, וזהו. מה שקרה קרה. לא סוף העולם. עדיף מכשיר חשמלי שבור מאשר לב שבור. ממשיכים קדימה!

אגב: לפני שאדם מתחיל בשינוי החיובי כדאי שיחבר לעצמו נוסח כמו "הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך..." וכדו'. זה גם דבר נכון מצד עצמו, וזה גם מחדד אצל האדם את יקרת וגודל המעשה אשר הוא עושה!

* * *

אמנם, חיים משותפים לא מסתיימים במילים יפות. האם הבעל גם שותף לעול המעשי של ניהול הבית? ישנם אנשים אשר משוכנעים לחלוטין שהם ממלאים את תפקידם נאמנה. וכל זאת למה? משום שהאישה לא מבקשת מהם עזרה...

היעלה על הדעת שהאישה "נקרעת" והבעל אומר לעצמו שלום עלי נפשי? איה הרחמנות על הזולת? רודף-שלום לא מחכה שיבקשו ממנו לפעול, הוא בעצמו רודף ומחפש כיצד להגיע לשלמות של שלום!

אני מכיר תלמיד-חכם בסדר גודל ענק, שבמשך כל השבוע מוסר שיעורים, אבל ביום שישי הוא במטבח! עוזר לאשתו! ושוב אני נזכר ברב קהילה שגם הוא מקדיש ביום שישי זמנים ארוכים לעזרה בבית!

ומה עם הטיפול בילדים? האם בחצי שעה של לימוד משותף ב'אבות-ובנים' מסתיים התפקיד? האם זו "השפלה" להושיט יד ולסייע בגידול הילדים? גם כאשר זה בא על חשבון הלימוד לא יכול אדם להימלט מחובתו. ואונס רחמנא פטריה.

כמובן, לפעמים מדובר בשאלות עדינות בהן קשה להכריע מה עדיף על מה. ואז באמת יש לגשת ולעשות שאלת-חכם, אצל תלמיד חכם מומחה שבקי בתחום. אך תנאי קודם למעשה: על שני בני הזוג לקבל על עצמם מראש לנהוג כפי הכרעתו.

* * *

ניתן להתייעץ עמנו טלפונית בשאלות קצרות בתחום, ובעזרת השם נשתדל לסייע: 077-7671812-5 [הכוונה לשאלות קצרות, נידונים ארוכים ופגישות כבר כרוכים בתרומה למכון]

לאחרונה פרסמנו מאמר בנוגע לזכות ולחובה להשרות אוירה נעימה בבית. בתגובה פנה אלינו קורא נאמן וביקש שנפרט אודות הנושא, ונרחיב בדוגמאות ועצות מעשיות.

במושכל-ראשון חשבנו לדחות את בקשתו, שכן ראינו בה דבר מיותר. הרעיון ביסודו הרי כל-כך פשוט: לומר לזולת מילים טובות!

אמנם, לאחר שיחות שקיימנו עם בעלי מקצוע בתחום הגענו למסקנה שהענין הפשוט הזה כלל לא פשוט. אותה פעולה שלעניי 'ראובן' נראית קלה כמו לחתוך חוט דק, מצטיירת לעיני 'שמעון' כבדה כמו לחצוב סלע ["מילה בסלע"]. אנשים מרגישים שהמחמאה נתקעת להם בין השיניים, הם פשוט לא מסוגלים להוציא אותה.

מי שלא נמנה על סוג זה של אנשים יתפלא - אבל לא מדובר במיעוט מבוטל. מדובר ברבים וטובים אשר לא קיבלו הדרכה טובה בתחום של תקשורת בין-אישית. אבל החסר הזה הוא לא מידע שולי, כי-אם של המידע המרכזי כיצד מנהלים בית-יהודי!

* * *

נתחיל מאל"ף ב"ת, כלומר מבריאת העולם כי תיכף יתברר שזהו גם יסוד הבית היהודי.

'עולם חסד יבנה'. הקב"ה ברא את העולם - אומרים כבר ה'קדמונים' - במטרה להיטיב לזולת, לבריות. זהו עצם יסוד בריאת וקיום העולם, וכל מי שמסתובב בעולם-הזה צריך "להתיישר" בהתאם למגמה ברורה זו.

מי שאינו מפנים יסוד זה צריך לשאול את עצמו שאלה פשוטה: מה ההצדקה לקיום שלי בעולם שנוצר כולו על מנת להיטיב לזולת? מה אני עושה פה אם המטרה שלי לא מתיישרת עם הכוונה של האדריכל, בורא-עולם?

כתוצאה ישירה מכך, כל ההתנהלות שלנו - מהפרטים הגדולים ועד הקטנים - צריכה להיות בנוסח של הטבה עם הזולת. חובה עלינו להסתגל לדיבור יפה, לומר מילה טובה, להעניק עידוד, לחלק שבחים. הכל במטרה להיטיב עם הזולת ולעשות עימו חסד.

לא כולם נולדים עם תכונה חיובית זו באופן טבעי... אז מה הפתרון? לתרגל זאת, ובסופו של דבר 'הרגל נעשה טבע'!

כמובן שלא מדובר בתהליך "טכני" של שליפת מילים יפות גרידא, אלא זה מגיע במשולב עם השתדלות לראות את הזולת בעין טובה, ולחפש אצלו מעלות.

ברגע שהנוסח החדש מוחדר בבית כל האווירה משתנית. זה הופך לבית של שמחה, של שקט נפשי ושל שלוה. הילדים יצליחו יותר בלימודיהם! והאמא תקבל אנרגיה למלא את תפקידיה המגוונים בשמחה וברצון! ובסופו של דבר (בתהליך של "איזון-חוזר") גם האבא יהיה מאושר עד הגג!

* * *

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

פרשת נשא

"היתכן שאברך צעיר אוסף כסף במקום לעבוד ולפרנס את עצמו כדרך כל הארץ?!" אמנם היה בזה תועלת לנשמתו, אבל לעניים, שהסתמכו על עזרתו, זה לא הועיל. אבל בזקנותו, כשכולם כבר הכירו והוקירו אותו ואת מעשי החסד שלו, ונתנו לו סכומים מכובדים עבור העניים, התהפכו הדברים - לעניים זה הועיל, אבל עבור נשמתו זה כבר הרבה פחות הועיל...

"ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד" (ו, מח).

מובא במדרש רבה (יד, א): "אפרים מעוז ראשי" (תהלים ס, ט), מדבר ביהושע שהיה משבט אפרים והוא עשה מלחמה בשבת, שנאמר (יהושע ו, טו) 'ויהי ביום השביעי וישכימו כעלות השחר ויסובו את העיר וגו', ומניין שהיתה שבת, שאין שבעה לעולם בלא שבת... אם יאמר לך אדם היאך חילל יהושע את השבת וגו', אמור לו, על פי הקב"ה עשה, שנאמר אמר ה' אל יהושע ראה נתתי וגו' וסבתם את העיר וגו' פה תעשה ששת ימים וגו' וביום השביעי תסבו את העיר שבע פעמים וגו', ואי אפשר לז' ימים בלא שבת, הוי 'אפרים מעוז ראשי'."

המדרש דורש את דבריו על יהושע, ומביאם בפסוק המדבר בנושא שבט אפרים אשר הקריב את קרבנו בשבת ודורש בו את הפסוק "אפרים מעוז ראשי". בפשטות כוננת המדרש היא שאם יאמר לך אדם היאך יהושע חילל את השבת בכיבוש יריחו, אמור לו "אפרים מעוז ראשי", היינו שנשיא אפרים אשר הקריב את קרבנו בשבת הוא מעוז לראשו של יהושע ומשען להיסמך עליו, כנגד הטוענים על חילול השבת שלו בכיבוש יריחו. ברם, לכאורה אין זה עולה בקנה אחד עם עצם דברי המדרש האומר שיהושע עשה את מעשהו על פי ציווי ישיר של הקב"ה שאמר לו "וביום השביעי תסבו", ולשם מה הוא נצרך למעשהו של נשיא אפרים כמעוז לראשו?

מובא בספר 'נפתלי שבע רצון':

המדרש שם מביא דרשה אחרת לפסוק "אפרים מעוז ראשי", ולפיה הוא נדרש למעשה ההקרה של נשיא אפרים: "אפרים מעוז ראשי" מדבר בנושא אפרים שהקריב קרבנו לחנוכת המזבח ביום השבת, שנאמר 'ביום השביעי נשיא לבני אפרים' וגו', מנין שיום השבת היה, לפי שכבר אמרנו אותו יום שהתחילו הנשיאים יום ראשון היה מכאן את למד שיום ז' להקרה שבת היה. שלא תאמר היאך חילל את השבת והלא אין קרבן יחיד דוחה את השבת וזה הקריב בשבת, "אמר הקב"ה, לא על פיו עשה, שאני אמרתי למשה 'נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריב את קרבנו לחנוכת המזבח' בלא הפסק יקריבו זה אחר זה."

הנהו, מובא בגמרא (מו"ק דף ט): "ומשכן דדחי שבת מנולן? אלימא מדכתיב 'ויהי המקריב ביום הראשון... ביום השביעי נשיא לבני אפרים'" (ומשמע לך: יום שביעי היינו שבת) (רש"י). דלמא שביעי לקרבנות [ש"אם הקריב נשיא ששי בערב שבת - מקריב נשיא שביעי באחד בשבת, ומאי שביעי - שביעי לקרבן נשיא" (רש"י)]! אמר רב נחמן בר יצחק: אמר קרא 'ביום עשתי עשר יום', מה יום כולו רצוף - אף עשתי עשר כולן רצופין ('ביום עשתי עשר יום - האי יום יתירא משמע: מה יום רצוף, שאין בו הפסק - אף כולהו אחד עשר יום רצוף, דליכא הפסק בינתיים, אפילו בשבת' (רש"י)).

הנהו, אם נאמר שבכל מקום יש דין של 'רצוף', כמו שמצאנו בקרבנות הנשיאים, נמצא אפוא שמה שהקב"ה אמר ליהושע 'וביום השביעי תסבו את העיר' וגו', ואי אפשר לשבעה ימים בלא שבת, הרי כדן עשה יהושע שכבש את יריחו בשבת, שהרי צריך שיהיה רצוף דוקא. אולם אם נסבור "שביעי לקרבנות", והיינו שלא צריך שיהיה רצוף והשביעי אין כוונתו לשבת אלא ליום השביעי של מניין ימי הקרבנות, לפי זה יש לומר שגם מה שהקב"ה אמר ליהושע "כה תעשה ששת ימים... וביום השביעי תסבו וכו'", כוונתו ליום השביעי מלבד שבת, ונמצא אם כן שיהושע במעשהו חילל את השבת באיסור.

מעתיב יבואר המדרש היטב. אומר המדרש: "אם יאמר לך אדם היאך חילל יהושע את השבת, אמור לו, על פי הקב"ה עשה", דהיינו, שבאמת מעשהו של יהושע היה על פי ציווי ה', שאמר לו "וביום השביעי תסבו את העיר שבע פעמים", ואי אפשר לשבעה ימים בלא שבת. אלא שעדיין קשה, שמא אין צריך שיהיה רצוף, וממילא הכוונה ב'ביום השביעי' היא מלבד שבת, ונמצא שבמעשהו של יהושע היה משום חילול שבת באיסור. על כך הביא המדרש את הכתוב "אפרים מעוז ראשי" - והיינו שמקרבנו של נשיא אפרים מוכח שיש דין של 'רצוף' והקרבנות היתה בשבת, ונמצא שאפרים היה 'מעוז לראשו' של יהושע שכבש את יריחו בשבת. (טללי אורות)

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשך יתן לפהו לו יהיה... איש איש פי תשטה אשתו" (ה, י-יב).

מפרש רש"י: "מה כתיב למעלה מן הענין 'ואיש את קדשיו לו יהיה', אם אתה מעבך מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבא אצלו להביא לו את הסוטה".

ותמוה, מה ענין זה לזה, וכי מפני שהוא נמנע מליתן מתנות כהונה תחטא אשתו, ובכלל, הלא האדם הוא בעל בחירה ומהיכ-תייתי שתבוא האשה לידי חטא בגלל מעשה בעלה?

בירא בספר 'בנין אריאל':

דרשו חז"ל (ברכות לא): על תפילת חנה (ש"א א, א): "ראה תראה בעני אמתך": "אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אם ראה - מוטב, ואם לאו - תראה, אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי, וכיון דמסתתרנא משקו לי מי סוטה, ואי אתה עושה תורתך פלסתר, שנאמר: 'ונקתה ונזרעה זרע'".

ועל פי זה יש לפרש עניינו של עונשו של זה הנמנע מליתן מתנות לכהן, שהקב"ה מונע ממנו פרי בטן, ועל ידי כך נגרם שאשתו מסתתרת כדי שישקנה בעלה מי סוטה, על מנת שיתקיים בה "ונקתה ונזרעה זרע", ועל ידי כך הוא נצרך לכהן.

הרי שכל הנמנע מליתן מתנות כהונה גורם שיסתלק ממנו שלוש דברים המפורשים בברכת כהנים: **האחד** - "יברכך בממון" (תנחומא נשא, יח), לפי שהנותן מתנות עניים ממנו מתברך, כמו שפירש כאן רש"י "לו יהיה - ממון הרבה", ונמצא שמי שנמנע ממתן מתנות עניים מתחסר ממנו. השני - "ויחנך - בבנים" (מד"ר יא, טו), וזה אשר אינו נותן לכהן גורם לעצמו חסרון בנים, כדי שיצטרך לכהן על ידי השקאת מי סוטה. **השלישי** - "וישמך לך שלום", כי הבנים גורמים לשלום, כאומרם (נדה לא): "כיון שבא זכר בעולם - בא שלום בעולם", וזה השרוי בלא בנים אין לו שלום [א"ה: וכן אפשר לומר כי מחמת חסרון ממון מתערער השלום בביתו, כמובא בחז"ל (בי"מ טז)]. ועוד, שאשתו אסורה עליו משנסתרה עד שישקנה.

והנה, מי שנמנע מליתן מתנות לכהן גרם לעצמו כל אלו. ולעומתו, מי שיתן לכהן את מתנותיו יזכה לברכות אלו - שיהיה לו ממון הרבה, וכן יתחונן בבנים וממילא אין אשתו צריכה להסתתר. ואם בכל זאת תימצא אשה מסתתרת, אין זה אלא מפני שהיא מעלה מעל באישה, לכן האשה תשא את עוונה. ואז הרואה אותה יזיר עצמו מן היין (ברכות סג). כי היין גרם לכל אלה. אבל האיש עצמו מנוקה מעוון ועליו תבוא ברכת העושר והבנים והשלום, ולא יצטרך לכהן שימחק את השם כדי לעשות שלום בין איש לאשתו, כי אם "ושמו את שמי על בני ישראל - ואני אברכם".

העולה מכל האמור, שלא בכדי נסמכה פרשת "ואיש את קדשיו לו יהיה" לפרשת סוטה ולפרשת נזיר ולברכת כהנים שלאחריה.

"ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע" (ה, כח).

כך אמרו רבותינו (סוטה כו): "ונקתה ונזרעה זרע" שאם היתה עקרה נפקדת, דברי רבי עקיבא. אמר רבי ישמעאל: אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו... אם כן מה תלמוד לומר 'ונקתה ונזרעה זרע' - שאם היתה יולדת בצער יולדת בריחה, נקבות יולדת זכרים, קצרים יולדת ארוכים, שחורים יולדת לבנים".

והתוספות על המקום מיד נזעק: "תימה, ורבי ישמעאל לימא ליה לנפשיה: יסתרו כל יולדות בצער וילדו בריחה!". והותיר את השאלה ללא תירוץ.

אכן נראה ליישב ע"פ המבואר בגמ' (ע' כתובות עז): שאדם מעדיף לגרש את אשתו מאשר שתתבזה בבית דין. לפי זה, רק לגבי העקרה יש חשש שתסתתר כדי להיפקד, והואיל ודין הוא (יבמות סד) שאדם ששהה עם אשתו עשר שנים ולא ילדה, מגרשה, ולכן האשה אינה חוששת מהגירושין מאחר ובלאו הכי בעלה יגרשנה. אך היולדת בצער אין חשש שתלך ותסתתר, מפני שאין על בעלה חובה לגרשה, וממילא האשה תחשוש שבעלה יעדיף לגרשה מאשר לראותה מתבזה שמשקין אותה במי המרים, ולכן היולדת בצער לא תסתתר כדי ללדת בריחה...

"ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע" (ה, כח).

איתא בגמרא (שבת קי"ה): 'אמר רבי יוסי, היא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו'.

הביא בהגדה של פסח 'מפי סופרים וספרים': החסיד הנודע מוויז'ניץ **רבי מרדכי חנא פוקס ז"ל** היה אוסף כל ימיו כסף לנזקקים. הוא התאונן שבצעירותו היה מכתת את רגליו לצרכי צדקה, ונחל הרבה בזיונות, כשחשדו בו שחוסף בעבור עצמו ואמרו לו,

יש לקרוא את החסויות לאחר השבת

מקום זה יכול להיות שלך!
בתרומה סמלית. ניתן גם מכספוי-מעשרות (אפשרי סעיף 46). פרטים בטל' המערכת

מרכז השעונים
מכירה ותיקון כל סוגי השעונים במקום. רשב"י 23 אלעד טל': 03-9363892.

ספרים בבית = לומדים גם בבית!
ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו' - במחירים הזולים בארץ (לסטים בלבד).
מתחרה בכל הצעת מחיר. משלוחים לכל הארץ.
052-7176882

ייעוץ משכנתאות דוד ישר
* תכנון משכנתא חדשה * מחזור משכנתא קיימת. * ייעוץ ראשוני חינם! * חיסכון מובטח! * ליווי מלא!
058-7699466

המרת מט"ח
פזום את כל סוגי השמורות בעולם! בעמילות נכא תחרות אלעד. יחידה הנשיא 33
050-6379544

סיפור נפלא הביא בספר 'ומתוק האור' - פניני הגרא"ל, אותו סיפר רבי אליעזר יודטקובסקי שליט"א: אברך פלוני נקלע ללא תכנון מיוחד לבית כנסת בתל אביב. מתפללי בית הכנסת היו יהודים קשישים, ולהערכתו, נע גילם הממוצע בין שמונים לתשעים ותשע. רגעים ספורים לאחר היכנסו לשם, שומע האברך את גבאי בית הכנסת מכריז שהיום לא יתקיים השיעור הקבוע, משום שחבר לא הגיע. 'מי יודע אם לא לשם כך זימן אותי הקב"ה למקום הזה בדיוק עכשיו? מן הסתם מדובר בשיעור משניות שאיני צריך להתכונן יותר מידי לקראתו, הרהר האברך, ובלי לחשוב יותר מדי פסע פסיעה אחת קדימה לקרא לעבר הגבאי: "אני אמסור את השיעור היום". הגבאי סקר אותו במבטו והכריע: "יהי כן".

גותרה לאברך רק דקה אחת לתחילת השיעור, הוא ניצל אותה לברר אצל הציבור באיזו מסכת הם אוזנים. "אהלות" השיב אחד הזקנים, וליבו של האברך נפל. אהלות? הוא לא יודע מימינו ומשמאלו במסכת הזאת. כשהציע את עצמו סבר שהשיעור הוא רק לקרוא כמה משניות בסדר מועד ולהסביר אותן, דבר שאינו דורש ממנו הכנה מוקדמת. הקשיש שישב לידיו הבחין במבוכתו, וקרא לעברו: "אל תדאג, אני אעזור לך". האברך הניח בן קמט, 'בעל בית', מה כבר יוכל לעזור לו? אלא שיש הפתעות בחיים.

הקשיש התברר ככלי מלא וגדוש, בעל ידיעות עצומות. האברך רק חזר בקול רם על הדברים שאמר, ובאופן זה התנהל השיעור כולו. פלאי פלאים! השתאה האברך, לעולם אי אפשר לדעת מה מסתתר

מאחורי בעל בית מבוגר. כשהסתיים השיעור המאוחר ניגש אליו ושאל בפליאה: "איך מגיע יהודי מתל אביב לבקיאות כזאת באהלות?"

"זה כלום, ממש שטויות", הניף הזקן את ידו, "אבל יש לי ילדים מיוחדים. בן אחד דיין בירושלים, בן שני לומד בסלבודקא", וכך הלאה, הוא מנה לפניו את שמונת ילדיו, ששבעה מהם בני תורה ותלמידי חכמים. "כעת עוד יותר קשה לי", המשיך האברך, "איך זכית לכל זה?"

"הכל בזכות רבי אלה לופיאן!" אמר היהודי.

"לא יתכן שלמדת בכפר חסידים", הספיק האברך לעשות חשבון מהיר על השנים, "איך הגעת לרבי אלה?"

השיב הקשיש: "גרתי בלונדון, בגולד גרין, ולמדתי בתיקון המקומי. החברים שלי המשיכו לאוניברסיטה, וכמעט כולם נישאו לגויות רח"ל. ידעתי שזה המסלול הצפוי גם לי אם אלך לשם וידעתי שאיני רוצה להתחתן עם גויה. חשבתי מי יערוב לי שלא אכשיל?"

לאחר הרבה מחשבות, ההתבטויות ודיונים, החלטתי ללכת ללמוד בישיבה. שמעתי שבלונדון יש ישיבה טובה בשם 'עני חיים', וראש הישיבה שם היה רבי אלה. החלטתי ללכת אליו, על אף שלא ידעתי דבר וחצי דבר מדברים שבחור דתי אמור לדעת אותם. רגע לפני שנכנסתי למבחן אצל ראש הישיבה, צדה את עיני גמרא גדולה שהיתה מונחת שם. הספקתי רק לקרוא את שמה - מסכת ביצה, ומיד נכנסתי פנימה. רבי אלה פנה אלי בחמימות:

"איזו מסכת למדת לאחרונה?" שמחתי שיש לי מה לענות, והשבתי בביטחון: "מסכת ביצה".

"טוב מאוד", אמר רבי אלה, "אשאל אותך שאלה עליה. מה הדין אם תרנגולת הטילה ביצה בשבת, ויש אחרי זה יום טוב, מה היית עושה עם הביצה הזאת?"

כמונן לא ידעתי. רבי אלה חשב שכנראה אני חושש לענות, משום שאני סבור שזו שאלה עמוקה. הוא ניסה להרגיע אותי: "זו לא קושיה גדולה. זו משנה מפורשת. מה אתה אומר, מה היית עושה עם ביצה כזאת?" הייתי מוכרח לענות משהו, והגבתי: "מה הייתי עושה? הייתי מכין ממנה חביתה". רבי אלה חיך אלי ואמר: "התקבלת לישיבה". והוא הסביר: "ישיבה היא לא בית ספר תיכון, כאן חשוב לי לבודק שיש לך שכל ישר. את כל שאר הידיעות תוכל להשלים כבר".

מההחלטה הזו של רבי אלה יצא יהודי תל אביבי בן תשעים וחמש, יודע אהלות ואב לשבט שלם של תלמידי חכמים. כל נכדיו וניניו יושבים ולומדים יומם ולילה, כולם הקימו משפחות של תורה. אלפי שעות של לימוד - בזכות החלטה וענותנותו המופלגת של רבי אלה, שלא דחה את אותו בחור תלם, בור ועם הארץ מעל פניו.

כשסיפרו מעשה זה למרן הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל - התפעל ביותר, עד שבמשך שבועות רבים חזר וחזר וסיפר אותו לכל ראש ישיבה שבא אליו, כשהוא מברר: "מה אתה היית עושה, היית מקבל בחור כזה או לא?" (בך בטחון - שמות)

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

האם יש ענין ללמוד בעמידה?

מובא בגמ' במגילה (כא), מימות משה רבנו עד ימות רבן גמליאל היו לומדים תורה אל מועד מפני כבוד התורה, ומשמת רבן גמליאל ירדה חולשה לעולם והתחילו ללמוד בישיבה, וזה מה ששינוי (סוטה מט) 'משמת רבן גמליאל בטל כבוד התורה' (וע"ש בהמשך הגמ'). והנה, נחלקו המפרשים לאיזה רבן גמליאל התכוונה הגמ', האם לרבן גמליאל הזקן, או לנכדו - רבן גמליאל דיבנה: רוב ככל המפרשים פירשו, שהכוונה לרבן גמליאל הזקן, ויישב בזה כמה מקומות בש"ס שמצינו שכבר קודם תקופת רבן גמליאל דיבנה למדו בישיבה. וכ"כ הקרבן נתנאל (על הראש"ש מגילה ד, ד), המרכבת המשנה על הר"מ (אלפנדי, הל' ת"ת פ"ד ה"ז), גאון עויזנו החיד"א ברבי"ר (י"ד רמז, א) ובפנת עינים (ברכות כז: ד"ה עמד), השפ"א (מגילה שם) ועוד. וכן משמע משו"ת התשב"ץ (ח"א, סי' קלו השאלה הרביעית, ע"ש באורך בענין סדר הדורות).

אבל בהגהות יד אברהם (על השו"ע, י"ד שם סק"ג) האריך לדון בענייננו, והוכיח מדברי הר"ן והרשב"א (במגילה שם) וכן מהמהרש"א (סוטה מט) שר"ג היינו ר"ג דיבנה. וכן הסיק הצ"ח (ברכות שם ע"ש) בסוף דבריו.

ממחלוקת זו, עולה נפקא-מינה הלכתית, וכן ביישוב כמה קושיות, ואכמ"ל. ומשמע מלשון הגמ', שנקטה 'לא היו למדין תורה אלא מעומד', שעד ימות רבן גמליאל היה אסור ללמוד בישיבה. וכן מוכח מהצ"ח (שם). אולם, מדברי התוס' יום טוב (אבות, א ד) נראה שלא היה בזה איסור, דפירש את המשנה (שם) 'הווי מתאבק בעפר רגליהם' על התקופה שבין זמנו של משה רבנו עד שמת רבן גמליאל, שהיה הרב יושב על הכסא והתלמידים יושבים על הקרקע, שעל תקופה זו מזהיר שיתאבק בעפר רגלי ת"ח [וכע"ז] פירשו גם רבינו יונה והרשב"ץ במגן אבות, וכן משמע מאד"ר"ג (ו, א) ע"ש]. וכתב ע"ז התו"ש, שאע"פ שעד שמת ר"ג לא למדו אלא מעומד, אין הכונה שאסור ללמוד מעומד אלא הכונה שהיתה בריאות בעולם ויכולו יותר ללמוד מעומד, אך אם קרה וישבו, ע"ז מזהירה המשנה שילמדו באופן של מתאבק בעפר רגלי הרב.

וכ"כ בשו"ת מקום שמואל (לרבי שמואל ב"ר אלקנה מאלטונה, י"ד שם). והוסיף, שכן מדויק בלשון המשנה בסוטה (שם) 'משמת ר"ג בטל כבוד תורה', דמשמע דמצד כבוד אתינן עליה ולא שהיה חיוב, ולכן התירו אח"כ כשירדה חולשה לעולם. ע"ש. וכן אפשר לדייק מלשון המאירי (מגילה שם), שכ' 'מנהג ראשונים היה שאף כשהיו עוסקים בתורה וכו' .

וע"ש ע"ש בתו"ש על המשנה (אבות, א, א) 'העמידו תלמידים הרבה', שהביא בשם המדרש שמואל, שפירש דנקט לשון עמידה לומר שצריכים ללמוד מעומד כשצוינו בגמ' בסוטה הג"ל. וכ' התו"ש על דבריו, שאין זה תכלית המכוון, אלא הכונה היא בפסוטי שיעמיד הרב את תלמידיו על רגליהם בל ימוטו בהבנת אמתה של תורה. ע"כ. והוא לשיטתו.

ומ"מ, כתב השל"ה הקד' (מ"ס שבעות, פרק נז מ"ו), המטריח את עצמו אף בזמניו ללמוד תורה בעמידה כפי כוחו, עליו נאמר (אבות ד, ה) 'המכבד את התורה גופו מכובד'. ובפר' יתרו (דף ח"ט, ד) הוסיף עוד, שזוכה לכתר תורה כאילו קבלה מהר סיני, וז"ל שם: 'מי שרוצה לזכות לכתר תורה כאילו קיבלה עתה מסיני, ילמוד ברתת ואימה ויראה, ולא דרך תענוג ובישיבה ובסמיכה, וגם יקדש עצמו ממוטא-תקי ויהיו ידיו נקיות מבלי שיהיו עסקניות ואז קדוש יאמר לו'.

וכן מצינו בגמ' בחולין (נד) שאף בדור האמוראים הראשונים, היו התלמידים הקטנים לומדים מעומד מפי רבותיהם. ע"ש. וכ"כ מההרש"א בשבת (ק"ה: ד"ה וא"ר יוס', יא חלקי

משולחנו של העורך

מושיבי בהמ"ד, ע"ש). וכ"כ רבינו יוסף חיים בבן יהודה (כתובות ק"א סו"ע"א ע"ש בגמ'), שבזמן האמוראים היו חכמים שלמדו מעומד.

וכ"כ הצ"ח (ברכות שם), שלמרות שהתירו ללמוד מיושב, היינו שהיתה להם רשות לעשות כן, מ"מ התלמידים אשר היו בריאים, 'היו מעצמם עושים כבוד לתורה ולומדים מעומד'. והסברה בזה, שגם אם ביטלו את לימוד התורה מעומד, זה רק מחמת החולשה, אך עדיין, מי שיש בכוחו ללמוד, ודאי שיש בכך יותר כבוד-תורה.

ובספר הנפלא 'ישראל במעמדם' (ח"ב, עמ' תשלד-תשלח) הביא על רבים מגדולי וצדיקי הדורות שדקדקו ללמוד מעומד: יש מהם שלמדו כל לימודם בעמידה, ויש מהם שרק חלק מלימודם למדו מעומד:

החיד"א בשם הגדולים (מע' גדולים, י קפא) כ', שרבי יוסף שמואל מקראקא בעל 'מסורת הש"ס', שנה משנתו מ"ב פעמים וכו', 'ושמעתי נפלאות על הרב הנוכר שלמד כ"ה שנה תורה 'מעומד' ולמד תורה לשמה, והיו דבריו נשמעים בשמים כאחד מהראשונים'. וכ"כ עליו בספר 'רבי פראנקפורט' (עמ' 298).

הגאון רבי אלעזר קליר זצ"ל מספר בספרו 'חות יאיר חדש' על רבו - השאגת אריה זצ"ל, שפעם אחת נתאכסן בבית חמיו במשך כארבע ימים, ובאותו פרק חזר גם על כל מסכת בבא בתרא עם התוס' והרא"ש 'בעמידה'.

בספר 'מופת הדור' (יב ח) הביא על הגאון הנודע ביהודה שלמד תמיד עם התלמידים בעמידה עד שהגיע לימי הזקנה, ואף בבית הכנסת לא ישב.

בהקדמת שו"ע הרב כותבים שם שני בניו על סדר השתלשלות עריכת השו"ע ע"י אביהם הקד' בעל התניא, ובתוך דבריהם כתבו, שבחיותו בן שלושים שנה חזר על כל התלמוד עם כל הראשונים והאחרונים ט"ז פעמים, ובפעם הט"ז, בהיותו בק"ק מאהלו שאצל נהר דניסטור, חזר בפעם הט"ז 'על כל התלמוד בעמידה לילה ויום, לא פסיק פומיה מגורסא כאשר עיני הכל ראו, והוות נהירא שמעתתא מפומיה כימא דאיתיהבא וכו' .

בספר יד שאול על הל' נדרים (לגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל, י"ד רלו, ט) כ' על הגה"ק רבי אברהם, שנקרא החסיד מאמסטרדם, שהיה מתענה שנים רבות משבת לשבת ולומד תורה יומם ולילה בעמידה. וכן בספר בקונ' 'תולדות קדושת לוי' על רבי לוי יצחק מברדיטשוב (נדפס בסוף קדושת לוי, אות כב) שלמד ולימד בבית מדרשו עם מאות תלמידים כשהוא עומד. כמו"כ הביאו בספר 'זכרונות ומסורות על החת"ס' (עמ' 126) על מרן החתם סופר, שלמד ולימד בעמידה בין ביחיד ובין ברבים, עד אשר הזקנה קצפה עליו. וע"ע בחוט המשולש (עמ' נה) ובדרך צדיקים (עמ' רצז) מעין זה.

בספר חוט המשולש (עמ' רצז) כתב על הכתב סופר זיע"א, שכל עבודתו הן הלימוד והן כתיבת החידו"ת היתה בעמידה, ולא ישב אלא רק בסעודה, והקפיד שלא לישב בכסא גדול, שזהו עצלות, וגם נראה כישיבת קבע ורק 'לגור בארץ באנו'.

בספר 'וילקט יוסף' (תולדות גאון פולין, ריש הספר) הביא שהמקובל רבי יהודה לייב אשלג זיע"א בעל פירוש 'הסולם' על הזוה"ק אמר, שהוא סובל מאד מכאבי רגלים, כי הוא למד הרבה תורה בעמידה. ואמר, שאע"פ שנדמה לאדם כי בישיבה השכל מתיישב יותר, אמנם האמת לא כן, כי כל מה שגייגים עם הגוף ביותר, השכל מתיישב יותר.

והרה"ג שמואל ברוך גנוט הביא בקונטרס 'בעמדם יעמוד' (עמ' לא) ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שהורה, שמי שיכול ללמוד בעמידה, אית ביה מעלה.

האות והערות יתקבלו בברכה!

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן תנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, מאיר בן מרדכי ז"ל, אליהו בן דייזי ז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן ליהו, שושנה פורן בת באוס, תנה יונה בת רומיה, פרץ נמכי בת עוסטיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, יצחק בת רבקה.

לדיווג הגון שרה בת אילה, רבקה בת דבורה

לרפואת איתמר שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חיים, רפאל בן תנה, מנחם בן פרץ, מנחם, אביעזר מאיר יהודה בן עדיה, יוסף בן מלום, יצחק בן ליהו בתושה"ל

העלון מוקדש-להצלת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנחם, עידן וליך בני מרים, משה בן מנחם וכל התומכים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה

אזר השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וציאת השבת

כניסת השבת: 19:14
שקיעה: 19:36
ציאת השבת: 20:16
דבנו תם: 20:50

הגיליון ז"ל בעיקר נתיבות

האלון נוסף לאלון נתיבות: מנהל אתר נתיבות - איתן לוי וסמחה בת נתיבות - אביה כהן
בן אלון נתיבות: מקסאל בן אורן וסמחה

"הדגשתי ברגעני האחרונים, אנחנו לא מחפשים אנשים" הרב אביגדור חיות בראיון בלעדי ל'אזר השבת' מלא אמונה ורגש! עמ' 2-3

מעשיות בפרשה

"ואיש את קדשיו לו יהיה"

החפץ חיים הביא משל נפלא: מלך אחד זימן את אחד מעבדיו. הבין העבד כי כנראה מישורו מחבריו "תפר לו תיק" בבית המלוכה ועל כן גמר בליבו להתכונן למפגש. הוא החליט שהצעד הנכון ביותר יהיה להביא עימו מישור שידבר בשבחיו לפני המלך. לעבד היו שלשה חברים: ראובן, שמעון ולוי. מבלי לחשוב הרבה ניגש לחברו הטוב - החבר שבו השקיע את מיטב כספו הלא הוא ראובן. הוא נדהם שראובן דחה אותו במחי יד ולא הסכים בכלל לצאת מהבית על מנת ללוותו אל המלך. כשהוא מאוכזב מדידו הטוב פנה לו אל חברו שמעון, אומנם הוא לא השקיע בו כפי שהיה נוהג עם הראשון אך בהחלט ידד זה חייב לו את חייו - כך חשב...שמעון נענה לבקשתו אך בתנאי אחד: "אבוא עימך עד פתח הארמון.. ראה, אני מפחד מהמלך לא אוכל להיכנס איתך לשם..."

הפעם הבין העבד כי אם חבריו ה"טובים לא הסכימו לבוא עימו כיצד יסכים החבר לוי שבקושי הוא נגש איתו - שתמיד הוא מוניח אותו... למה שיעתר לבקשתו?... אך כמנצח אחרון ובליט בררה ניגש ודפק על דלת ביתו תוך שהוא מתחנן לעזרה. כאן נכונה לו הפתעה, לוי קפץ משמחה ואמר: "בודאי שאבוא איתך ולא רק אלוהה אותך אלא אדבר עם המלך ואמליץ טוב בעדך..."

זהו המשל הנמשל ברור מאליו: אומרת התורה: "ואיש את קדשיו לו יהיה" מבאר ה"חפץ חיים" - לכל אדם שלשה חברים בעולם הזה: הממון בו השקיע כל חייו. הבנים שלו והמצוות והמעשים טובים שעשה. בשעת פטירתו הוא פונה אליהם: "בואו עימ" ועד מהרה הוא מגלה שרק-הכסף עומד במקומו ולא זו... בניו מוליכים אותו עד פתח הקבר והחבר היחיד - זה שהוא השקיע בו הכי פחות המצוות והמעשים טובים שעשה הולכים איתו לעולם הבא וממליצים טוב בעדו... אם רק נדע היכן כדאי להשקיע..."

"זאת הנוכח המזכה"

בנו של החפץ חיים זצ"ל, בנה את ביתו בסמוך לבקתתו של אביו הגדול. החפץ חיים הגיע לנוכח הבית וראה את הקירות מחופים בטפטים, גלילי נייר מודבקים. ניגש סקר, חושיש אצבעו ונגע ברפרוף, ונשק לאצבע בחרדת קודש.

תמה הבן, והאב נאנח ואמר: "כאן, בית של תורה!" אורו עיני הבן מדברי האב, והחפץ חיים המשיך להתפעל ואמר: "לראשונה אני רואה קירות מחופים בדפי גמרא!" לא הבין הבן, הקירות הרי לא מחופים בדפי גמרא? הסביר האב: "ריעות הטפטים עולות כסף, ובעבור הכסף יש לעגול, והעבודה צורכת זמן, ובאותו הזמן אפשר היה ללמוד כמה וכמה דפי גמרא. הוי אומר שהקירות מחופים בדפי גמרא..."

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גידול תורה ויאורי'.

לפסק: 08-9941870
או למייל: alon7148454@gmail.com
7665190

חידה: מי למד 300 הלכות מ-300 חכמים ביום אחד?
זוכים לחודש ניסן- אייר: פנחס ויץ, ירושלים. שגב שליט, אשדוד. יהודה שטורן, בני ברק. זאב אליאסי, חיפה. שלמה זילברמן, בני ברק. צבי בקרמן.

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

2 שוברים מתנת:	עט יוקרתי בשווי מאות שקלים	קרטיספר בתנות 'אור החיים'
----------------	----------------------------	---------------------------

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

העלון להצלחת הגביר היקר: מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה: alon089945291@gmail.com

טלפון: 052-7148454 | קו התוכן: 079-5904730

פקס: 08-9941870 | מען למכתבים: חזני' 1133/4 נתיבות

דין הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

דין מפקה על סכסוכי שכנים

שאלה: לאחרונה פרצו כמה מריבות בין השכנים בבניין על מספר נושאים, ידוע שבלשכת רישום המקרקעין הממשלתית ישנו מפקה לסכסוכי שכנים שתפקידו להכריע בעניינים כגון אלו, האם יש לכך מניעה הלכתית כלשהי?

אכן דנו הפוסקים אם יש למפקה זה דין ערכאות, יסוד הנידון הוא כי מחד לא התנו בחוקה שעליו לדון ולהכריע על פי חוקי ערכאותיהם אלא מסרו לידו את הסמכות להכריע בסכסוכי שכנים על פי מומחיותו ושיקול דעתו, וכפי שמצינו שיש פוסקים שהקילו ללכת לדון בפני בי"ד פנימי של סוחרים הדנים לפי שיקול דעתם.

מאידך יש לחלק, בי"ד של סוחרים אינו שייך כלל לערכאות מסודרות של גויים, אינו פוסק על פי דיניהם ואינו נכלל במערכת המשפט שלהם, אלא הוא גוף בפני עצמו שהוקם כחלק ממטרה לקדם את עניני הסוחרים הפנימיים, אולם מפקה לסכסוכי שכנים ממונה על ידי שר המשפטים, הוא שופט בהכשרתו ואינו דן על פי דעתו ומצפוננו אלא על פי חוק תקנון הבתים המשותפים.

בשו"ת ציץ אליעזר (חי"א ס' צג), דן בזה והסיק שיש להקל שאין זה בכלל ערכאות, אולם ידוע שמרן הגר"ש אלישיב צוק"ל שלח לו מכתב וטען שלא העמידו בפניו את העובדות המדוייקות לאשורן, אלא יש להחמיר בזה. (הרב אלחנן רבינסקי)

STOP! - עצור!

בתוך ימי השלושים הגיליון יעסוק בענייני מירון וההשלכות הרוחניות. לפניכם מכתב ייחודי שקבלנו ממקורא נכבד פשוט אין מילים להוסיף. תוכן הכי נכון והכי מדויק לתקופה הנוכחית ■ עין במר בוכה ולב שמח

ליל רביעי כג' אייר התשפ"א יושב אני וכותב, וחושב, ומרהרר, ידינו עדיין רועדות וליבנו מסרב להאמין איך הכל כל כך השתנה איך נהפך בין רגע לתונה ואנחה ואין זכר לחיך, לשמחה, ולצהלה, מהקורונה יצאנו ומן המסכה התפטרנו שמחו כולם ולבחירות המישיות כבר יש זמן ומקום בעולם אבל, הוברר לכלם שכל זמן שאין המסר מובן וכל זמן שימשיכו המריכות ושנאת החנם וצעקות ומחלוקות ככל פינה ורובן וכל אחד בליבו יחשוב ויהרהר אני אמשיול ולא אחר גם אם יצטרך השני לוותר וכדרך לפסגה על כולם אדרוך בלי המלה ושיסתדרו לכד, שהרי אינם שווים אפילו בקליפה ומן שמיא ימשיכו לרמוז, לאותה, ולצפות, אולי בכל זאת אסכים בטעתי להודות ובאין ברירה נגורה גורת המרורות צדיקי מעלה כבו בכיה עצומה ומה' קדושים נלקחו מאיתנו בסערה באתרא קדישא בעת ההילולא כליל ל'ג לעומר בשעת החצות כמקום אש הקודש, הר מירון, מלא האורות, וכמקום בו לא הוסרו המחיצות נפלו האחד על חברו בכביות ובזעקות ולהיבלות עליונים עליו כמעלות בני בני זעקו האבות והאמהות ואבי אבי התיפוח יתונום ואלמנות נעשה אותו המקום להרדת אלוקים מהסתר הפנים ומגלוי מידת הדין ליבנו כואב ואנו אבלים וזוכים ובמקום לשים על לב ולתקן הקרעים עדיין מחפשים אנו את מי מאשימים ועדיין זה על זה צועקים וצווחים והשמים כזכים אך תהיו אטומים והרי כמדה כנגד מידה הם נלקחים התעוררו משנתכם יהודים יקרים ודעו כי בזאת אתם נבחנים לימודו מוסר ותקנו מעשיכם וכבדו את שונאכם כחברכם ושימו אותו עטרה על ראשכם אל נא תחלקו הילוקים בנינו שהרי כולנו יהודים אחים אנו אולי יהוס השם עלינו בתיקון מעשינו ויבחין שרק לשם שמים כונתנו כהפצת אהבת היום ושלוש כינינו ובחיווק לימוד התורה מאירת ענינו מצרותינו ינאלנו ומגלותנו יאספנו ויביאנו לציון ולירושלים עירו בתחיית המתים ובביאת גואל במהרה כימינו ונראה בעליו שבינת עוזנו ובנינו בית מקדשנו ותפארתנו אמנן

אספורה

סיפור לשבת

לאור השבת

בלעדו וייחודי ל'אור השבת'

"חשבתי שכאן זה נגמר. היה שלב שלא הרגשתי שום כאב"

הוא נאבק על חייו באסון מירון אך למרות הכל הוא שיכל את בנו ידידה ז'ל ואת תלמידו משה לוי ז'ל ■ בין דמעות הבקרים, המחשבות שצוות מרגע לרגע, וברגעים בהם צריך לשרד רק אמונה לעם ישראל שוחחנו עם הרב אביגדור חיות שליט"א שיחה שכולה אמונה, חיזוק ותקווה ■ באנו לנחם - יצאנו מנוחמים

הפנים אמרו הכל". בין ההורים השכולים המוכרים לנו נמצא הרב אביגדור חיות שליט"א, אביו של ידידה חיות ז'ל שנהרג באסון המחריד במירון. כל מי שמשוחח איתו אפילו דקות אחדות מתחזק מהסגנון הקסום בו ניחן הרב חיות. בקשנו ממנו לטובת קוראיו היקרים לדבר כמה מילים וכמובן הבקשה נענתה בשמחה ובחפץ לב.

"ברוך ה' זכינו שהקב"ה ניסה אותנו בניסיון גדול", פותח הרב אביגדור חיות את שיחתו, "וברוך ה' הקב"ה נתן לנו כוחות לראות את הראיה הנכונה ואין דבר מנחם יותר מהתהילים. 'מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון להגיד בבוך חסדך ואמונתך בלילות', בבוך קל להגיד תודה הכל ברור מואר שמש זורחת, ואמונתך בלילות' בזמן של חושך והסתר אז צריכים אמונה. לכאורה היה צריך להיות כתוב, 'אמונתי בך בלילות' וכי מדובר כאן באמונה של ה' יתברך כביכול. הרי אנו אומרים לקב"ה תודה רבה שבחרת בי, האמנת בי, וידעת שאעמוד בניסיון ולומר את האמונה שלך בלילות. הפסוק ממשיך 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אין לנו השגות והבנות בחשבונות שמיים, למה? למה יאמרו הגויים איה נא אלוהיהם. 'קמים אנשים שואלים שאלות מחפשים אשמים', ממשיך הרב חיות בדבריו המצמררים, "איך ולמה הגוף הזה אשם והגוף ההוא אשם. אנחנו יודעים ומאמינים באמונה שלימה שלא היה אדם בעולם שידע לסדר ולארגן את כל העניינים שיהיו בבדיוק מוחלט למה שזה יגיע. למה לא עליתי כמה אוטובוסים אחרים? למה לא התעכבו שניה אחת בבית? ולמה הספקנו להיות לפני כן בציון ואחר כך ללכת לכיוון ההדלקה ב'תולדות אהרון' וזה היה בניגוד מוחלט לכל התכנונים שתכננו. ולמה חזרנו חזרה אם היינו צריכים לצאת מהצד השני? הכל מהקב"ה רק הוא יודע את התשובות. נכון, זה כואב - כואב מאוד. אנו אומרים בפיוט 'עוקד והנעקד' 'עין במר בוכה ולב שמח'. אנשים יוצא להם להתמודד עם הכאב, ולצערנו, יורדת להם האמונה. צריכים לדעת ש

"אם נתחיל לחפש אשמים צריכים להאשים אותי, את הקטר של הרכבת, את נהג האוטובוס, ואת השוטר שכיוון את התנועה. פשוט צריכים להבין שהכל משמיים", אומר הרב חיות בראיון לעלון.

כחלוף הימים וביעף השעות הלב עדיין מסרב מלהאמין. מלעכל. הדמעות ממשיכות לזלוג כמפל הזורם, והתחושות עולות על כל גדר וגבול. גם אני הייתי שם. אומנם לא באסון מירון, אך באותם הליוות קורעות הלב ומצערות עד לאין ערך. את המוסר שלקחתי מאותן לוויית אי אפשר לשער ולסקר אולי אין זה מתקרב למה שאירע בדקות הנצח בהר מירון, אך בוודאי וללא ספק מדובר כאן במהלך מלמעלה ובנווט מוצלח ומושלם בכדי להעיר אותנו, כאן בעולם הזה.

שמעתי את המספידים. ראיתי את הבכיות. הבנתי את צערם של הקרובים והמכרים שאותו הקרוב שהיה להם בחיים כבר איננו. תם ונשלם השבח לבורא עולם. כעת, בתוך חודש ימים שעברו מאז אותו אסון נורא שפקד את עם ישראל הגיע הזמן לחשבון נפש מעמיק. אלו שהתחילו את אותו החשבון לפני כן - הנה מה טוב ומה נעים. אבל עדיין יש תחושה שמסתובבים אנשים בקרבנו שעדיין לא הבינו את הרמז. לא ניסו להבין מה שואל מאיתנו בורא עולם.

"אם נתחיל לחפש אשמים", אומר לנו הרב אביגדור חיות שליט"א שאיבד את בנו ידידה ז'ל ואת תלמידו משה לוי ז'ל באסון הנורא במירון, "אנחנו לא נסיים. באחד מימי השבעה הגיע אליי אחד העיתונאים ואומר לי 'הרב אביגדור אני רוצה לעזור לך'. אמרתי לו כן, במה אני יכול לעזור לך שתעזור לי. ואז הוא אומר לי שנשב ונשמע את כל הסיפורים של הנפגעים וכך נמצא את האשמים ונגיע לחקר האמת והרב יקבל את הפיצויים המגיעים לו".

"את האמת באותו רגע הוא שמח אותי", ממשיך הרב חיות, "ומיד אמרתי לו. לפני הכל אני אשם בהכל למה לי לקחת את בני ידידה ואת תלמידי מושישי עימי למירון הייתי משאיר אותם בבית והם היו נשארים בחיים, אחר כך נלך לחפש את הקטר של הרכבת שהסייע אותנו לכרמיאל וכמובן גם את הנהג של האוטובוס שלקח אותנו מכרמיאל למירון גם הוא אשם, ויש עוד אשם השוטר שכיוון את התנועה בחניון בסמיכות לקבר הרשב"י נראה לי שהוא גם אשם בכל המחל הזה".

"העיתונאי הסתכל עליי בעיניים חצי אומרות את כל דבריו. 'כך באמצע השבעה אני בא לעזור לך ואתה עושה ממני צחוק אחד גדול?', ואז ענית לי רק שתבין דבר אחד. אנחנו לא מחפשים אשמים אנחנו מודים לבורא עולם על האסון שאירע לנו. אנו מאמינים בכל כוחנו ובכל ליבנו שאם האסון קרה הכל מלמעלה בורא עולם סידר שנעבור דווקא דרך אותו מעבר צר ושלא נתעכב בעלייה לציון ושלא נשאר לריקודים ב'תולדות אהרון'. כעת פניתי אליו ושאלתי אותו אם הוא מבין. לא היה צורך שידבר

שלבך בלילות. הפסוק ממשיך 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אין לנו השגות והבנות בחשבונות שמיים, למה? למה יאמרו הגויים איה נא אלוהיהם. 'קמים אנשים שואלים שאלות מחפשים אשמים', ממשיך הרב חיות בדבריו המצמררים, "איך ולמה הגוף הזה אשם והגוף ההוא אשם. אנחנו יודעים ומאמינים באמונה שלימה שלא היה אדם בעולם שידע לסדר ולארגן את כל העניינים שיהיו בבדיוק מוחלט למה שזה יגיע. למה לא עליתי כמה אוטובוסים אחרים? למה לא התעכבו שניה אחת בבית? ולמה הספקנו להיות לפני כן בציון ואחר כך ללכת לכיוון ההדלקה ב'תולדות אהרון' וזה היה בניגוד מוחלט לכל התכנונים שתכננו. ולמה חזרנו חזרה אם היינו צריכים לצאת מהצד השני? הכל מהקב"ה רק הוא יודע את התשובות. נכון, זה כואב - כואב מאוד. אנו אומרים בפיוט 'עוקד והנעקד' 'עין במר בוכה ולב שמח'. אנשים יוצא להם להתמודד עם הכאב, ולצערנו, יורדת להם האמונה. צריכים לדעת ש

"יצא לי כמה וכמה פעמים השבוע ובעיקר בבקרים", ממשיך הרב חיות בדבריו, "לעמוד בחלון ולבכות בכי תמרורים. הבן הגדול שלי והתלמיד שלי שהוא היה חבר שלי. אני לא אשכח את המשפט המצמרר: 'אבא אתה לומד דינות והשבוע לא פתחת שולחן ערוך. איזה דיין אתה תהיה גם אם תצליח במבחן' אף אחד לא ייעז להגיד לי משפט כזה. אבל הקב"ה בחר לקחת לי אותו והוא יודע מה הוא עושה, וכל מעשיו זה מה שטוב לנו".

||<<< ההמשך המרגש בעמוד הבא

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תממין! אם אירע אתכם או מכירים סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 נתניה 08-9941870

אספורה

סיפור לשבת

לגור השבת

>>> המשך

להדגיש בשיחה הרב חיות, "יש בזה מימד של כפירה. אנחנו לוקחים בן אדם שהיה קורבן שלמים בשביל שירגיע את האנשים. ואני אומר לאותו בן אדם אילולא פעלת איך שפעלת זה לא היה קורה. זה כפירה מוחלטת, עם הקב"ה החליט שאותם הארבעים וחמש לא יהיו איתנו אז כל אחד ילך בדרכו שלו.

"אמר לי אבא של מושיה התלמיד שלי. דבר שבאמת גרם לי להפיג את הכאב, וכמובן הלכתי גם לבקש ממנו סליחה כי לא ידעתי על מה הוא חושב.

אני יכול להאמין בכל ליבי ונפשי אבל אני לא יכול להאמין גם בשבילי, לבסוף התברר לי שהוא מאמין יותר ממני... נניח והייתי בא אליך יום חמישי בבוקר, הוא אומר לי, 'ואומר לך הרב אביגדור רב גדול בא ואמר לי שהבן שלי צריך למות הלילה ויש לי שני אפשרויות או ליד הבית שרכב יפגע בו ויהרוג אותו או במירון במקום קדוש בזמן קדוש ובמעמד קבלת עול מלכות שמים, וכיוון שיהיה לי קשה לקחת אותו בעצמי הייתי מבקש מסך, לא היית לוקח אותו?'. אנחנו לא מחפשים אשמים, כמובן יש את המושג להפיק לקחים כי אנו מצויים על 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' זה משהו אחר, אבל לדעת באמונה שלימה שהקב"ה יודע מה הוא עושה."

"כל אחד יכול לראות גם את החסד שבדינים הללו. באמת, אני לא הייתי אמור לשוחח אתכם כרגע ולהודות ולהלל לה' יתברך, אני הייתי מתחת לאנשים רבים. חשבתי שכאן זה נגמר, היה שלב שלא הרגשתי שום כאב. הספקתי לומר ויודו, קריאת שמע, ולהתפלל על כולם. ואני חושב בליבי איזה צורה טובה שזה נגמר. שבא פרסדיק ומשך אותי כעסתי בלב, מה אתה רוצה. ואם הקב"ה השאיר אותי כאן יתכן ויש לי עוד תפקיד, אני יכול להתלונן?"

"והבן שלי הקטן בן עשר וחצי שהיה גם מתחת לכולם יצא בקושי עם נקע ברגל. אני באותם זמנים לא התפללתי כלל על ידידיה אלא התפללתי שהקב"ה ייתן לו כוחות שאבא שלו עולה לשמים. נותר לי רק להודות להקב"ה בדרך שזה נעשה, כמובן שאנו מתפללים שאל תביאני לידי ניסיון! אבל שאנו כבר מגיעים לשם ואנחנו בפנים יש דרך אחרת לא להאמין? יש דרך אחרת לא לומר תודה לה' יתברך? וכמובן ברור לי שאותם ארבעים וחמש קדושים שנמצאים בשמים טוב להם."

"נגשתי לאבא של מושיה ואמרתי לו שיש לי בקשה", מוסיף הרב חיות באמונה כל כך חזקה, "תכבד אותי תבוא ונלך למירון. ונלך לרבי שמעון ונשאל איך הם מתרגלים בישיבה החדשה שלהם. הקב"ה נתן לנו את זה כדי שנתעורר ונתחזק ולא בשביל שנמצא אשמים. כל אחד יודע במה הוא צריך להתחזק. ויה"ר שזה יהיה האסון האחרון ולא נשמע עוד שוד ושבר", מסיים הרב אביגדור את דבריו המרגשים והמצמררים כאחד.

||| >> ההמשך המרתק מעמוד קודם "אנחנו רואים בפרשת תולדות", אומר הרב חיות, "על הפסוק 'ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מלראות, אומר רש"י על הפסוק ב' פירושים: א. היה זה מעשן הקטורת מהנשים של הכפר. ב. דבר אחר, כשנעקד על גבי המזבח והיה אביו רוצה לשוחטו באותה השעה נפתחו השמים וראו מלאכי השרת והיו בוכים. וכאן לכאורה יש לשאול מדוע רש"י מזכיר שנפתחו השמים? המלאכים בשעת העקידה היו רוקדים ושמחים, אברהם אבינו נתנסה בניסיון גדול והצליח בו. ואז נפתחו השמים והם ראו בראיה ארצית איך אבא מקריב את הבן שלו שם צריכים לבכות."

"אני אומר בשמי ובשם אביו של מושיה תלמידי", ממשיך הרב חיות, "אנחנו שמחים ואומרים תודה לקב"ה. תלונות אין לנו על אף אחד. למה? אין אנו יודעים. ואם יגיע לנו נדע אחרי מאה ועשרים ואם לא אז גם שם לא נדע. הקב"ה יודע מה הוא עושה אבל האמונה היא אמונה שלימה. אני לא יכלתי לאחל לילד שלי ולתלמיד שלי מקום יותר טוב וזמן יותר טוב בקדושה כזאת גדולה."

"דברתי עם כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרון שליט"א, מציינ הרב חיות בדבריו, "חפשתי אותו הרבה וידעתי שהוא בצער גדול מהמקרה. ואז הוא שלח את הבן ואמרתי לו יש"

שבאת אני רוצה לדבר עם אבא, הרב"ה. והוספתי לו שאני רוצה לומר לו תודה רבה פשוט להודות לו. אמרתי לו, שיש קשר בין חסיד לרבי'ה יש קשר יותר גדול אני חייב לך, הבן שלי בזכותכם זכה לקבל עול מלכות שמים. כמה אנשים נפטרים כל יום ולא זוכים לומר קריאת שמע ויודו וקבלת עול מלכות שמים. הם פשוט עלו בקדושה וטהרה ואני יכול לאחל לכל יהודי שיעלה לשמים עם כזאת קדושה וטהרה."

"וכמובן שאנו צריכים להתעורר. האסון הנורא הזה בו לומר לנו משהו. אף בן אדם לא יכול לבוא ולומר שזה עצוב מאוד ולא לקחת חיזוק. שהרי הלב יודע מה לתקן 'לב יודע מרת נפשו'. וגם כן עברנו תקופה קשה מאוד של הקורונה מה לא הלך שם, אנשים נהרגו, סבלו וחלו. בתי כנסת נסגרו ובתי מדרשות ננעלו על סורג ובריח. וכעת הגיע עוד צער, בשעה כזאת קדושה, במעמד כה נשגב, בזמן של שמחה. ואם אנו מסתכלים ועוברים על כל התמונות של הארבעים וחמישה נהרגים כמעט ולא היה אחד מאתנו אשר לא שלחה נציג. הקב"ה רוצה אותנו ביחד זה מה שהוא רוצה. נכון שעם ישראל תמיד היה מפולג עם שנים עשר שבטים כל אחד לדרכו שלו עם מסורת אבותיו ואף אדם לא צריך להשתנות בשביל השני. אבל צריכים לדעת שבשורה תחתונה, בני איש אחד אנחנו כולנו יהודים, ולפני שאנו באים לראות מה שונה בינינו נראה מה מאחד בינינו. לדעת שהכל משמייים. מי אשם? השם אחד! זה הכל."

"כרגע שאנחנו מחפשים אשמים", מבקש

מעולמו של בן הישיבה

מוכר ואמר קרני מהפשיטה הזו

"יברכך ה' וישמרך: יאר ה' פניו אליך ויחנק: ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" (במדבר ו, כו)

השלום - בתוך הדרי הישיבה

עיין בספר "מעלת המידות" [ה"ד בספר "שמירת הלשון (פרק יא)] "דעו בני כי מעלת השלום היא מעלה הרמה שכן הוא שם אחד משמו של הקב"ה שנאמר: (שופטים ו, כד) "ויקרא לו ה' שלום" ובכל מקום שהשלום מצוי שם יראת שמים מצויה וכו' גדול השלום שחותמין בו בברכת כהנים שנאמר "וישם לך שלום" [עיי"ש עוד מה שהאריך בזה].

ובספר "ויאמר אברהם", כתב לפרש על מקראות דברכת כהנים שנאמר "כה תברכו את בני ישראל וגו'", עפ"י מה שאמרו חז"ל בסוף מסכת עוקצין "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהילים כט, יא). "כלי" לרמוז שעם ישראל מורכב מ"כהנים" "לוים" "ישראלים" - שזה ראשי תיבות "כלי".

והם שלוש מעלות כי "הכהנים" למעלה מ"הלוים", ו"הלוים" הם למעלה מ"הישראלים" - ובזכות כולם מתברכים כללות ישראל. על דרך שאמרו כל העולם ניוון בשביל חנינה בני (ברכות יז).

ראית בחור שקשה לו להיכנס לחברה ולחיות בה, אם אתה רואה זאת מהצד חובה עליך לבוא לפתוח את העניין ולגשת איתו לנושא המדובר

ובזמן שאין שלום ח"ו אין הברכה מצויה והעיקר הוא השלום וזה שרמזו במילת "כלי" - רוצה לומר כללות ישראל, אין דבר המתחזק ברכה ביניהם אלא השלום והאחדות.

והנה כאשר ישראל באוגדה אחת אז כולם נקראים בלשון יחיד שנאמר "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (דברי הימים א יז,

כא), וכמו שנאמר בשעת קבלת התורה "ויחן שם ישראל" (שמות יט, ב) לשון יחיד, ששם עשו שלום והיו שם בלב אחד וכאיש אחד.

אבל כשיש ח"ו פירוד ביניהם אז נקראים בשם רבים כל אחד בפני עצמו וכאן שבא לברכם אמר: "כה תברכו" וכו', ובמה יהיו ראויים שיתברכו ויתקיימו בהם הברכות, כשיהיו כולם באוגדה אחת, לכן אמר להם "יברכך" וכן בלשון יחיד המורה על אחדות.

ובחיי הישיבה נפגשים בניסיון זה רבות. פעמים שאין אנו יודעים כל כך לכבד את השני, לרצות את השני ולתת לו את מבוקשו. אדם שעושה יותר מכפי יכולתו הוא בעצם מראה אהבה לבורא עולם. אם ראת בחור שקשה לו להיכנס לחברה ולחיות בה, אם אתה רואה זאת מהצד חובה עליך לבוא לפתוח את העניין ולגשת איתו לנושא המדובר. וכן, לא להתבייש לתת כלים ועזרה לחבר לפעמים זה נראה כל כך פשוט וקל אבל צריך לדעת שכל המעשים של האדם נבחנים כלפי מעלה פי כמה וכמה ממה שנראה שעשה את זה כאן בעולם.

ונסיים בעה"י בדברים של הספר "מעלת המידות" שפתחנו בו, "לכן בני הוו זהירין במידה זו לאהוב שלום ולרדוף שלום שאין קץ לתמן שכן של אוהבי שלום ורודפיה".

ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

מדור תפילות וקושיות אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימן טוב שליט"א

חזרה

סיפורים מחזקים

אוד השבת

סיפר הרב אשר רוזנפלד שליט"א על רב אחד בישיבת פונוביז' שקיבל הזמנה לחתונה בשוויץ - כרטיס נסיעה הלך ושוב. על גבי המעטפה הופיע שם ומלפון של אדם שלא הכיר מעולם. חשב הרב ודאי טעות נפלה כאן, טילפן למספר שהיה מצויין ע"ג המעטפה והקול מהעבר השני הזדהה כאברך לשעבר בישיבת פוניבז' שהיה על סף עזיבת הישיבה. ומילה אחת של עידוד מצידו של הרב נטעה בו רצון וכח להמשיך. ואכן הלך הלך וגדל עד שהתמנה רב בחו"ל. וכל הזמן חשב איך להודות לאברך שעודד אותו וסידר לו את צווארון מעילו בשעה שהיה שפוף ועצב, ועתה שהוא מתחתן בשעה טובה ומוצלחת החליט לגמול לו כהכרת הטוב כרטיס טיסה לחתונה. אדם לא יודע מה יכולה לעשות מילה אחת טובה או אפילו חיוך שמחייך לחבירו ומרומם את רוחו וממש מחייו. המצווה הזו גוררת באמתחתה עוד ועוד מצוות ומעשים טובים בבחינת זורע צדקות ומצמיח ישועות.

מעשה ברבי עקיבא איגר, אשר כבר בהיותו נער, נודע שמו לשם ולתהילה בלמדנותו ושקידתו בתורה. בגיל 14 כבר בא בברית האירוסין עם בתו של עשיר אחד, שחשק בו לחתן בגלל למדנותו הגדולה. בתקופת האירוסין הזמינו העשיר לעירו, להתפאר בו בפני לומדי המקום. מיד כשהגיע, הקיפוהו בקושיות מסובכות - לעמוד על ידיעותיו ולמדנותו, אך רבי עקיבא איגר - כאילם לא יפתח פיו. השתאו הלומדים: "הזה החתן המהולל שכה שיבחוהו!?" התאכזב החותן העשיר וכבר חשב לנתק את הקשר! אך החתן ביקש להמתין עוד יומיים. עברו יומיים, ואז נכנס רבי עקיבא איגר לבית המדרש ופיצח את כל הקושיות, וכולם נדהמו מגאונותו, בקיאותו וחרירותו. "אך מדוע המתנת יומיים!?" התפלא החותן. השיב החתן: בימים הקודמים היה פה חתן אחר מוכשר מאוד שרצה חותנו להתפאר בו, והוא אכן זכה להערכה רבה. אך אם אני הייתי עונה, הייתי מאפיל על גאונותו ועל ההתפעלות ממנו, והיה נגרם צער לחתן ולחותן גם יחד. לכן העדפתי לשים עצמי כעם הארץ, עד שהחתן יצא מהער....

מעשה בשני יהודים שותפים שהיו קונים ומוכרים חפצים יד שניה: כסאות, מיטות, וכו', יום אחד בעת שהיו עסוקים בקניית חפצים בהזדמנות, הגיע זמן תפילת מנחה, אמר אחד השותפים: "אלך להתפלל מנחה, התבוא עמי?!", - "אין זמן כעת", השיב השותף השני, "חבל להפסיד מציאות כה רווחית והזדמנותית! אם ברצונך ללכת - לך, אך כמובן שלא נהיה שותפים בחפצים שאקנה בזמן זה". הלך הראשון להתפלל תפילת מנחה, ואילו השני קנה מזרנים ומיטות במחירי מציאה. כשחזר הראשון מן התפילה, התאכזב לגלות כי כבר לא נותר כמעט כלום לקנות. בין החפצים המועטים שנשארו היה מזרן אחד, קרוע למדי. החליט לקנות אותו, לתקן ולמכור. קנה את המזרן, לקח אותו לביתו כדי לתקנו, והנה בעת שהוא פורם את התפר, הוא מגלה שהמזרן - לא יאומן - מלא מטבעות זהב! זכה יהודי זה לאכול מפירות מצוותו בעולם הזה, כשהקרה כמובן שמורה לו לנצח לעולם הבא.

מסופר על האדמו"ר בעל חידושי הרי"ם שאמר, כי מתחילה התפלא מדוע דבריו אינם נקלטים כראוי בליבות שומעיהם. אולם הוא הוסיף, שמאוחר יותר כשנודע לו שהציבור אינם נזהרים כל כך בענין אכילת בשר, ואוכלים גם בשר שאינו "חלק", שוב אינו תמה על כך כלל ועיקר.

היאך הלל הזקן סיכן את עצמו למוות על דברי תורה?

במס' יומא (לה:): איתא, ת"ד עני ועשיר ורשע באין לדין, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה, אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותיי, אומרים לו כלום עני היית יותר מהלל, אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפעיק, חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו, פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס, עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון, אמרו אותו היום ערב שבת היה תקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים, כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמה יום המעונן, הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה עלו ומצאו עליו רום שלוש אמות שלג, פרקוהו והרחיצוהו וסיכוהו והושיבוהו כנגד המדורה אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת.

מבואר שההלל הזקן ישב כל הלילה על פי הארובה לשמוע דברי תורה משמעיה ואבטליון, וכן דקדק המהרש"א, למרות שהשלג היה מסכה, והכניס עצמו לסכנה גדולה בשביל לימוד התורה. וקשה היאך סיכן עצמו על דברי תורה, והלא אסור לו לאדם שיסכן את עצמו אפילו כשכוונתו בשביל לימוד התורה, כמבואר בגמרא ב"ק (סא.) שבשעה שהלכו גיבורים דרך פלשתים אצל הסנהדרין לפשוט שפקותיו של דוד בהלכה, לא ניאות דוד לומר בבית המדרש את ההלכה בשמם, אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי "כל המוסר עצמו על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו", ובמסכת שבת (לב.) איתא, לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס שמה אין עושין לו נס, ואם עושים לו נס מנכין לו מזכותיו. וכן מבואר בפסחים (ח.) שאף ששלוחי מצוה אינן ניוזקים, היינו דוקא היכן שאין ההיזק מצוי, וכאן כשהשלג הולך ונערם עליו בודאי הדבר בגדר היזק מצוי? ובפשטות "ל אליבא דאמת שמרוב אהבתו וחשקו של הלל לתורה" לא שם לב שנכנס לכלל סכנה בהיותו על פי הארובה תחת השלג ההולך ונערם, ואף לא הבחין שנערם עליו כל כך שלג, וקיים בעצמו באהבתה תשגה תמיד, וכבר כתב האוה"ק שאם היו בני אדם מרגישים טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא היה נחשב בעיניהם כמלוא עולם, כסף וזהב, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. וכמו שמצינו דבר זה בחוש אצל החכמים שהיו משתגעים ומתלהטים בתורה, ועל אחת כמה וכמה הלל הזקן נשיא ישראל, וכמאמר אדוננו דוד המלך ע"ה (תהלים קי"ט) "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעוניי". שו"ד שכן תירצו מרנא ורבנא רבינו יוסף חיים זצוקל"ה בבן יהודיע, ומרנא ורבנא רבינו עובדיה יוסף זצוקל"ה בספרו הליכות עולם (ח"ח ריש הל' ת"ת).

וכן מצינו בעירובין (נד:): באהבתה תשגה תמיד כגון רבי אלעזר בן פדת אמרו עליו על רבי אלעזר שהיה יושב ועוסק בתורה בשוק התחתון של ציפורי וסדינו מוטל בשוק העליון של ציפורי, ובמס' שבת (פח.). ההוא מינא דהווייה לרבא דקא מעיין בשמעתתא ויתבה אצבעתיה ידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו, וקא מבען אצבעתיה דמא, אמר ליה עמא פויזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו. וביבמות (סג:) תניא בן עזאי אומר כל שאינו עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים וממעת את הדמות, אמרו לו אתה נאה דורש ואין נאה מקיים, אמר להם מה אעשה ונפשי חשקה בתורה. ודברי בן עזאי צע"ג במה שחשקה נפשו בתורה ולכן אינו נושא אשה, והלא יש חיוב לקיים כל המצוות כולן, וכי מי שחשקה נפשו בתורה פטור מתפילין שופך לולב וסוכה וכל כיוצא בזה, ותירצו המפרשים שכוונת בן עזאי היתה שמרוב תשוקתו וחשקו בתורה אי אפשר לו בשום אופן לקיים את המצוה, כי מחמת תשוקת התורה אין לו תשוקה לתאוות כח המולידי. וראה עוד בחיבורי טבעת יוסף חופה וקידושין "ב תירוצים בזה.

הודאני 'אוד השבת' מסיימים 45 פעמים ש"ס לע"נ מ"ה נספי אסון מירון ז"ל

בעקבות האסון הנורא 'אוד השבת' יוצא במבצע ענק ללימוד כל הש"ס משניות לקראת יום השלושים - י"ח בסיוון תשפ"א - עליו נשמותיהם של 45 הרוגי אסון מירון.

כל מי שיקח על עצמו לפחות מסכת אחת, ייבנס להגרלה ייחודית על:

2 שוברים בפרסטד | 2 נגנים איכותיים |

2 כרטיסי ספר | 2 ספרי 'אוד השבת'

ניתן להרשם למבצע עד י"ז בסיוון - יום השלושים (גם לסיים את המסכת) ניתן להשאיר הודעה בקו - 0774103900 - שלוחה 4 (שימו לב!)

אנשוי: 052-7148454 | או במייל: alon089945291@gmail.com

מזל גם אתה חלק בעירי הנשמה הגדול ביותר בעולם!

נאה דורש

פנינים

ממיטב ספרי המגידים בהוצאת "יפה נוף"

איש את קדשיו - לו יהיו

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה, י)

נתינת צדקה - 'עסקה' טובה

ברש"י מובא: "לפי שנאמרו מתנות כהנה ולויה, יכול יבואו ויטלום בזרוע, תלמוד לומר: ואיש את קדשיו לו יהיו, מגיד שטובת הנאתו לבעלים, כלומר מהמלים "ואיש את קדשיו לו יהיו" למדנו, שיש לבעלים זכות לתת את מתנות כהנה ולויה לכל מי שלבו חפץ, ואין הכהנים או הלויים יכולים לסלם בעל כרחו של הבעלים בטענה ששייכים להם.

רש"י מוסיף וכותב: "ועוד מדרשים הרבה דרשו בו בספר. ומדרש אגדה: ואיש את קדשיו לו יהיו, מי שמעכב מעשרותיו ואינו נותן - לו יהיו המעשרות. סוף שאין שדה עושה אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות". כלומר, בעל שדה ש"מתקמצן" ולא נותן תרומות ומעשרות מיבול שדהו - סופו ששדהו תניב רק עשירית מהתנובה שהיתה רגילה להניב. סך כל תנובתה יהא כשעור התרומות והמעשרות שהיה עליו לתת ולא נתן.

התורה הקדושה אומרת: "נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (דברים טו, י). יש פעמים שאדם בן נותן כסף לצדקה, אבל בזמן הנתינה יש לו "קונטש" בלבב... למה נתתי מדי הרבה נתתי... עבדתי קשה להרויח את הכסף, למה השני לא יעבד... וכדומה. באה התורה ואמרת: אדוני הנכבד! אם אתה נותן - אתה עושה "ביזנעס" מציון! כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך! הוצאת מהכיס אסף שקל - הקב"ה יוסיף עליך אסף פעמים ויברך אותך כאשר דבר. מורי ורבותי!

יש מישהו שלא "ירוץ" לקנות מגרש בצפון תל אביב ששוה מליון שקל שהצע למכירה ב"מחיר מציאה" של מאה אלף?... הרי לא יהיה אחד שלא ירוץ! רגעו רגעו: "מה אתה רץ?" קוראת לו אשתו, "הרי מאה אלף הוא הון עצום עבורך..."

"הוי! פתיה שכמותך! ישיב לה בעלה, "את המאה אלף אני מקבל בחזרה, על המקום, ועוד פי עשרה מזה, ולא ארוץ?!" ואם הקב"ה מבטיח לך שאם תתן צדקה, ולא ירע לבבך, "יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" - לא "תרוץ" לתת? הרי אין "ביזנעס" טוב מזה!

אשה אחת הגיעה בוכיה לרבה של סלוצק ובקשה את עצתו: "אין לי ממה לחיות! אני מרויחה כמה פרוטות, שאינן מספיקות לי לפרנסת ביתי".

הרב מסלוצק אמר לה: "בכל חדש תעשי חשבון מדויק כמה את מרויחה, ועשירית מזה תביאי אלי ואני אחלק כסף זה לעניים". האשה הודיעה: "רבבי! הרי כל מה שאני מרויחה לא מספיק לי וכיצד, אפוא, אתה מעץ לי לתת חלק מהרווח המזערי לאחרים?"

אמר לה הרב: "וגמה אכפת לך לנסות? הרי כל רוחיך אינם אלא מספר פרוטות, ועשירית מהן אינו אלא "שמעק טבק" עלוב, שאינו מעלה ואינו מוריד. נסי". האשה סברה וקבלה.

בסופו של החדש הראשון האשה הביאה לרב סכום זעום. בחדש שלאחריו - גדל הסכום, ובחדש שלאחריו - הוסיף וגדל. התברר כי הכנסותיה של האשה אכן גדלו מחדש לחדש, וכל זה בזכות מצות הצדקה. התקנים בה מקרא שכתוב: "כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך".

עשר בשביל שתתעשר

אדם שנותן צדקה - רק מרויח מכך! חז"ל דורשים את הפסוק (דברים יח, כב) "עשר תעשר" - עשר בשביל שתתעשר! מי שמקפיד לתת מעשרות, מכל מה שחננו ה' יתברך - לא זו בלבד שאינו "מפסיד" מכך כלום, אלא אדרבה, סופו שיתעשר בשל כך!

והנה לפניכם ספור קצה, אחד מני אלה:

הייתי בבית הכנסת "קומרנא". נגש אלי אברך צעיר שנתים אחרי החתונה, ושאל אותי: "אפשר לספר לכבוד הרב ספור?" ואתם הרי יודעים, רבותי, שאני "צריך" הרבה ספורים... כמובן, השבתי בחיוב, וכך הוא ספר:

במשך שנתים אשתי חפשה עבודה - ולא מצאה. הסתובבה ממקום למקום, פה ושם, אך ללא תוצאות! נאלצנו לחיות מהמשכורת הזעומה שקבלתי בכולל. היה לנו קשה...

חדש אחד החלטנו שנינו, אני ואשתי, כי מכאן ולהבא אנו מקבלים על עצמנו, בלי נדר, לתת "חמש" לצדקה ולא רק "מעשר" כפי שנהגנו עד כה.

"מה אמר ומה אדבר", המשיך הלה לספר לי, "כעבור תקופה קצרה ביותר אשתי מצאה עבודה, שמשכורת נאה בצדה, ואני יכול לשבת במנוחת הדעת באהלה של תורה!"

שנתים היא חפשה עבודה ולא מצאה, ובזכות הצדקה היא מצאה תוך פחות מחודשים! עשר בשביל שתתעשר!

ידוע כי אסור "לבחון" את הקב"ה. אבל בדבר אחד מתר! הכתוב אומר: "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר, ויהי טרף בביתי, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבקות, אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג, י). הקב"ה אומר: "ובחנוני נא בזאת", מי שנותן - יקבל!

וכך כותב השלחן ערוך (יורה דעה סימן רמו סעיף ב): "לעולם אין אדם מעני מן הצדקה, ולא דבר רע ולא הזק מתגלגל על ידה, שנאמר: 'והיה מעשה הצדקה שלום'".

חז"ל מדמים את מעשה הצדקה לנה. מאורו של הנה לא יחסר כלום גם אם יקחו ממנו אור למאה, או לאלף, גרות אחרים. בן הוא הדבר בנתינת צדקה, וזה לשון המדרש (שמות רבה לו, א) על הפסוק בספר משלי (ג, כב) "כי נר מצוה ותורה אור":

"מהו 'כי נר מצוה'? אלא כל מי שעושה מצוה - הוא כאלו מדליק נר לפני הקדוש ברוך הוא, ומחיה את נפשו

שְׁמַרְתָּהּ נָה, שְׁנֵאמַר: 'נָה' נִשְׁמַת אָדָם. וּמַהוּ 'תּוֹרָה אֹר'? אֵלָּא הִרְבֵּה פְעָמִים אָדָם מִחֻשָּׁב בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, וַיִּצַר הָרַע שְׁבַתוֹכּוֹ אֹמֵר לוֹ: מַה לָּךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וּלְחַסֵּר אֶת נִכְסֶיךָ? עַד שֶׁאַתָּה נֹתֵן לְאַחֵרִים - תָּן לְבִנְיָךְ... וַיִּצַר טוֹב אֹמֵר לוֹ: תָּן לְמִצְוָה! רְאֵה מַה כְּתִיב: 'כִּי נָה מִצְוָה' - מַה נָה הִזָּה כִּשְׁהוּא דוֹלֵק, אֶפְלוּ אֵלַי אֲלֵפִים מִדְּלִיקִים הֵימָנּוּ, אֹרֹוּ בְּמִקּוֹמוֹ - כִּךָ כָּל מִי שֵׁיתָן לְמִצְוָה, אֵינּוּ מִחֻסֵּר אֶת נִכְסָיו".

רַש"י בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ מְסִים אֶת בְּאוֹר הַכְּתוּב: "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן - מִתְּנוֹת הָרְאוּיוֹת לוֹ, 'לוֹ יִהְיֶה' - מִמּוֹן הִרְבֵּה!"

נֹו? מַה אַתָּם אֹמְרִים רְבוּתִי? "בְּיִזְוָעִס" טוֹב - אַה? בְּיִדְיִשׁ קוֹרְאִים לָזֶה: אַ גְּאָלְדֶענֶע גַעשְׁעֶפֶט...

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

פְּרִשְׁתַּת סוּטָה - לְדוֹרוֹת וְלֹא לְשַׁעֲתָהּ

דָּבָר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׁטָה אִשְׁתּוֹ וּמַעֲלָה בּוֹ מַעַל (ה, י)

חֲז"ל אֹמְרִים בְּמִדְרָשׁ, כִּי פְרִשָּׁה זֹאת לֹא נֶאֱמְרָה לְשַׁעֲתָהּ אֵלָּא לְדוֹרוֹת.

בְּאוֹר הַדְּבָרִים: בְּמִדְבָר לֹא הָיָה כָל צָרָךְ בְּבִדְיוֹת, כְּדִי לְדַעַת אִם מִיִּשְׁהוּ חֻסָּא אוֹ לֹא. הַמּוֹן, שְׂרִיד מִן הַשָּׁמַיִם, גְּלָה זֹאת. הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת עֲלָיו (שְׁמוֹת טו, לא): "וְהוּא כְּזֶרַע גֶּד", דּוֹרְשִׁים עַל כֵּךָ חֲז"ל שֶׁהַמּוֹן הָיָה מְגִיד לְיִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּעֱלָמִים.

הַמִּדְרָשׁ אֹמֵר: "וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ זֶרַע גֶּד? לְפִי שֶׁהוּא מְגִיד מַה בְּחוּרִים וּבְסֻדָּקִים. כִּיצַד? אִם אָדָם מוֹכֵר לְחֻבְרוֹ שְׁפָחָה מַעֲבֵרַת וַיִּלְדֶּה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁמִכְרָהּ, וְהָיוּ בָּאִים לְפָנָי מִשָּׁה, זֶה אֹמֵר: 'בְּרִשְׁוֹתֵי יִלְדָה', וְזֶה אֹמֵר: 'בְּרִשְׁוֹתֵי יִלְדָה'. הָיָה אֹמֵר לָהֶם מִשָּׁה: 'לְבַקֵּר מִשְׁפָּט', וְהָיָה מִשָּׁה הוֹלֵךְ בְּבֵיתוֹ שֶׁל מוֹכֵר, אִם הָיָה רוֹאֶה הַמּוֹן יוֹתֵר מֵאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ - נִמְצָא חֻלְקוֹ שֶׁל וְלָד בְּבֵית הַמוֹכֵר, וְהָיָה יוֹדֵעַ שְׁבִרְשׁוֹת הַמוֹכֵר יִלְדָה, וְאִם לֹא - הָיָה יוֹדֵעַ שְׁבִרְשׁוֹת הַקּוֹנֶה יִלְדָה".

מִמְשִׁיב הַמִּדְרָשׁ: "הָיָה אִישׁ מְגַרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְנִשְׂאָת בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, וַיִּלְדֶּה לְסוֹף שְׁבַעַת חֳדָשִׁים, וְאִין יוֹדֵעַ אִם הָיָה בֶן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן אוֹ בֶן שְׁבַעַת לְשֵׁנִי, הָיָה הַמּוֹן מְגִיד בֶּן מִי הוּא: אִם לְמַגְרֵשׁ הָיָה - כִּשְׁהָיָה לֹקֵט אֶת הַמּוֹן הָיָה מוֹצֵא עֹמֵר יוֹתֵר מִמָּה שְׁהָיוּ אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהַבֶּן שֶׁלוֹ הוּא, וְאִם הָיָה הַבֶּן לְשֵׁנִי, הָיָה עֹמֵר הוֹלֵךְ עַל הַשֵּׁנִי".

וְנִמְסִים: "וְכֵן אִשָּׁה הַמְּוֹרְדֶת עַל בַּעֲלָהּ, וְהִיתָה הוֹלְכֶת אֶל בֵּית אָבִיהָ. הִיא אֹמְרַת 'בְּעַלִי סָרַח עָלַי', וְהוּא אֹמֵר 'אֲשֵׁתִי סָרְחָה עָלַי' - הַמּוֹן הָיָה מְגִיד, אִם נִמְצָא הַעֹמֵר שֶׁלָּהּ בְּבֵית אָבִיהָ - הוּא סָרַח עָלֶיהָ, וְאִם נִמְצָא עֹמֵר שֶׁלָּהּ בְּבֵית בַּעֲלָהּ - הִיא סָרְחָה עַל בַּעֲלָהּ".

נִמְצָא, אִפּוּא, שֶׁבִשְׁעָתוֹ, לֹא הָיָה כָל צָרָךְ בְּהַשְׁקִיט הַסּוּטָה בְּמִים הַמְּאָרְרִים! הַמּוֹן הָיָה מְבַרֵר אִם חֻסָּא אוֹ לֹא, וְכָל הַפְּרִשָּׁה נֶאֱמְרָה רַק לְדוֹרוֹת.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

נְהִיית טוֹב סוּסִים?!

וּכְפָר עֲלָיו מֵאִשְׁרֵי הַטָּא עַל הַנֶּפֶשׁ (ו, יא)

הַרְבַּ נִבְנָצַל מ'זְכָרוֹן יַעֲקֹב' דָּרַשׁ פַּעַם עַל דִּין הַנְּזִיָּה שְׁצָרִיךְ לְהִבְיֵא בְּסוּף יְמֵי נְזִירוֹתוֹ קָרְבַן חֻסָּא. אֶחָד מִן הַטְּעָמִים עַל כֵּךָ הוּא שְׁהוֹאִיל וְהוּא הַתַּעֲלָה בְּיָמֵי נְזִירוֹתוֹ, הַתְּקָרֵב לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְטַעַם אֶת הַטַּעַם הַטוֹב שֶׁל קָרְבַת ה', וְלֹאֲחֵר מִכֵּן הוּא שֶׁבַח וְחוֹזֵר לְמַהֲלָכֶם הַשְּׁגָרְתִי שֶׁל בְּנֵי אָדָם, עֲלָיו לְכַפֵּר עַל כֵּךָ בְּקָרְבַן חֻסָּא.

וְהוּא הַסְּבִיר זֹאת בְּאִמְצָעוֹת מְשָׁל: גִּנְבַּ אֶחָד נִתֵּן אֶת עֵינָיו בְּסוּס טוֹב שֶׁהָיָה בְּאֶרְצוֹ שֶׁל אִי מִי, וְהַחֲלִיט כִּי הַטוֹב בְּיוֹתֵר יִהְיֶה לְהַעֲבִיר אֶת הַסּוּס הַגּוֹזְעֵי הַלָּזָה לְרִשְׁוֹתוֹ.

עוֹד בְּאוֹתוֹ לִילָה, הוּא מֵהָר לְאֶרְוָה, נִטַּל אֶת הַסּוּס וַיִּצָּא לְדָרְךָ. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְמִקּוֹם מְבֻטָּחִים וְקוֹשֵׁר אֶת הַסּוּס כְּהַלְכָה, נֹזֵכֵר כִּי לְצַדוֹ שֶׁל סוּס זֶה עֹמֵד סוּס נוֹסֵף, שֶׁגַּם הוּא נִרְאֶה מְשֻׁבָּח לֹא פָחוֹת מִמֶּנּוּ, וְאִם כֵּה בְּקָלוֹת הַצְּלִיחַ לְהַעֲבִיר לְרִשְׁוֹתוֹ סוּס אֶחָד, אִין סָבָה שְׁלֹא יִנְסָה לַעֲשׂוֹת זֹאת גַּם עִם הַסּוּס הַשֵּׁנִי.

מִבְּלִי לְהַסֵּס, הוּא מֵהָר אֶל הָאֶרְוָה, אֹלָם הַפַּעַם לֹא נֹהַר דִּיו וְהִכָּה בְּדַלְתָּ. כְּעֵבֶר שְׁנִיּוֹת אֶחָדוֹת נִדְלַק הָאוֹר, וַיַּבֵּל הַבַּיִת כְּנִסַּס בְּצַעֲדִים מְהִירִים אֶל תּוֹךְ הָאֶרְוָה וְהַבְּחִין בּוֹ.

"מַה מַּעֲשִׂיךָ כָּאוֹן?", שְׁאַל בַּעַל הַבַּיִת וְנִתֵּן בּוֹ אֶת עֵינָיו הַמִּפְחִידוֹת, "וְהִכֵּן הַסּוּס הַנוֹסֵף שְׁעֵמֵד כָּאוֹן?", הַמְּשִׁיב וְחֻסָּר, כְּשֵׁאִינוֹ גּוֹרַע מִמֶּנּוּ אֶת עֵינָיו.

פָּתַח הַגִּנְבַּ אֶת פִּיו וְאָמַר: "אֲדוֹנֵי, רוֹצָה אֲנִי לֹמַר לָךְ דָּבָר מַה, אֲמַנָּם חִיב אֲנִי לְצִיּוֹן שְׁדָבָר סוּד זֶה אֵינְנִי אֹמְרֵוֹ לְכָל אֶחָד, אֹלָם אוֹתָךְ מִצְּאֵתִי רֵאוּי, כְּדִי לְגַלוֹת לְכִנְיָךְ אֶת צְבוּנוֹת לְבִי".

שֵׁם בַּעַל הַבַּיִת אֶת אֲזוּנָיו כְּאֶפְרָכֶסֶת, וְהַגִּנְבַּ הַמְּשִׁיב: "וּבִכְוֹן, דַּע לָךְ, שְׁבַגְלָגוּלִי הַקּוֹדֵם הֵייתִי אָדָם עֲשִׂירָה וְהַעֲסַקְתִּי אוֹתָךְ כְּעוֹבֵד. אֹלָם מֵאַחֵר שֶׁהַעֲבַדְתִּי אוֹתָךְ בְּקִשֵׁי רַב, וְאָף אֶת מִשְׁכַּרְתְּךָ לֹא שְׁלַמְתִּי בְּזָמְנוֹ, כְּאֲשֶׁר כָּלוּ יְמֵי וְנִשְׁמַתִּי עֲלֶיךָ לְמִרוּמִים, נִפְסַק לִי שְׁעָלִי לְשׁוּב חֲזָרָה לְעוֹלָם הַזֶּה, לְהַתְּגַלְגַּל בְּגוֹפִי סוּס שְׁיַעֲבֵד אֶצְלָךְ, עַד שֶׁאֲשַׁלֵּם לָךְ אֶת כָּל מַה שֶׁלְּקַחְתִּי מִמֶּךָ שְׁלֹא כְּדִין".

"בְּמִשְׁפָּךְ שְׁנִים עֲבַדְתִּי אוֹתָךְ בְּנֶאֱמָנוֹת רַבָּה, אֹלָם בְּלִילָה זֶה נִגְמַר הַתְּקוּן, וְאֲנִכִּי הַפְּכַתִּי חֲזָרָה לְאָדָם. זֶה פֶּשֶׁר הַסּוּס שֶׁנֶּעְלַם וְהַמְּצָאִי כָּאוֹן".

עֵינָיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת נִקְרַעוּ לְרוּחָהּ, וְהוּא הַתְּבוֹנֵן בְּאִישׁ מִכֵּךְ רָגַל וְעַד רֵאשׁוֹ: "מַה בְּפִיךָ?" סַפַּק אֶת כַּפָּיו זוֹ לְזוֹ, "בְּחִי לֹא שְׁמַעְתִּי וְלֹא רֵאִיתִי סַפּוֹר מְפָלָא כְּמוֹ זֶה!".

"אֲמַר לִי", הוֹסִיף לֹמַר לַגִּנְבַּ לְאַחֵר הַרְהוּר קֶצֶר, "הֵאֵם בְּרִשְׁוֹתָךְ כְּלִי מִשָּׁה, שְׁמִיכָה אוֹ כְּרִית?".

"מַה פְּתָאוּס?", הַשִּׁיב הַגִּנְבַּ, "רַק בְּרַגַע זֶה נְהִייתִי".

"אֲבִיָּא לָךְ מִשְׁלִי", הִצִּיעַ בְּנִדְבוּת, "וּמַה בְּדָבָר אֲכָל וּשְׁתִּיָּה?".

הַמְּשִׁיב לְהַתְּעַנּוֹן.

"אִין לִי כְלוּם", הַשְּׁפִיל הַגִּנְבַּ אֶת עֵינָיו, וְקִבַּל בְּתוֹדָה אֶת כָּל מַה שֶׁהִבִּיא לוֹ, וְאָף אֶת הַבְּגָדִים הַנוֹסְפִים שֶׁבָּהֶם צִיד אוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת.

הוּא צַעַד לְעֵבֶר הַפְּתַח כְּשֶׁמְזוֹזָה גְּדוּלָה מְלֵאָה בְּכָל טוֹב עַל גִּבּוֹ, כְּשֶׁבַעַל הַבַּיִת נֹזֵכֵר בְּמִשָּׁהוּ, הוּא טַפַּח עַל מִצְחוֹ וְקָרָא: "אִיךָ קוֹרְאִים לָךְ?".

"בְּגִלְגוּל הַקּוֹדֵם", הַשִּׁיב הַגִּנְבַּ, "קָרָאוּ לִי מִשָּׁה".

"שְׁמַע, מִשָּׁה", נִפְרַד מִמֶּנּוּ בַּעַל הַבַּיִת וְהִנִּיחַ אֶת יָדוֹ בְּיַדֵּי דָוִד עַל כְּתַפּוֹ, "אֲנִי כֵה אוֹהֵב אוֹתָךְ, וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ בְּלֵב כּוֹאֵב לֹמַר לָךְ אֶת הַדְּבָרִים הַבָּאִים: רְאֵה מַה סָרְהָ לָךְ בְּגִלְגוּל הַקּוֹדֵם, בְּגִלְל הַתְּנַהּגוֹתָךְ, לָכֵן לְפָחוֹת כְּעַת שְׁמֹר עַל עֲצָמָךְ, שְׁלֹא יַעֲלָה עַל דַּעְתְּךָ לְנַהֵג בְּאִפְסָן כֵּה מִבִּישׁ".

הַנְּהוֹן הַגִּנְבַּ בְּרֵאשׁוֹ, וּמֵהָר לְלַכֵּת לְדָרְכּוֹ. כְּעֵבֶר שְׁלֹשָׁה יָמִים, צַעַד בַּעַל הַבַּיִת הַתְּמִים בְּשׁוֹק, וְהִנְהָ לְתַדְהַמְתּוֹ הוּא רוֹאֶה אֶת הַסּוּס שֶׁלוֹ עוֹמֵד לְמִכְרָה! נִרְעַשׁ וְנִפְחַד הוּא מֵהָר לְגִשְׁתִּי אֵלָיו, וְלַצַּעַק אֶל תּוֹךְ אֲזוּנָו: "מִשָּׁה, מִשָּׁה! הֵאֵם כְּכָר שְׁכַחְתָּ? כֵּה מֵהָר נְהִייתִי טוֹב סוּסִים?!"

(רבי שלמה לונשטיין שליט"א - מתוך האור)

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמָנוּ עֵבֶת

פְּרָצֶת נֶעֱמָ

הַסֵּד, אֲדִינוּ כִּי

כָּבֵד נַחְרָתוֹ עַל מַצְבָּתוֹ הַקְדוּשָׁה. וְאָכּוּ, בְּזִכּוֹת פְּעֻלוֹ הַרְבֵּי וּמִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ, זָכָה וְכִי לְאַחַר תְּקוּפָה נִעְצָרָה הַמַּגְפָּה מֵעַל הָעִיר פְּרוּז'אָנִי, וְלִיהוּדֵי הָעִיר הַיְתֵה הַרוּחָה.

בֵּיתוֹ בְּפְרוּז'אָנִי הָיָה כְּרִשׁוֹת הַרְבִּים. כָּל אֹרֶחַ שֶׁנִּקְלַע לְעִירָה, מֵצָא אֶת דְּרָכּוֹ לְבֵיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, כִּשְׁהוּא בְּעַצְמוֹ עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׂ אֶת הָאֹרְחִים, וְאִף מְצִיעַ עֲבוּרִם מִטּוֹת וּמְצִיעִים נוֹחִים. פֶּעַם, הָעִיר לוֹ אֶחָד הָאֹרְחִים, אֹלִי כִּדְאִי שִׁינִיחַ לְאַחֲרִים לְטַפֵּל בְּאֹרְחִים. נָתַן בּוֹ הַרְבֵּי מֵיִזֵּל עֵינַיִם חוֹדְרוֹת וְאָמַר לוֹ: "מִצְוֵה יְקָרָה שְׁכֹזֵאת כְּמוֹ הַכְּנָסֶת אֹרְחִים, אֹמֵר אֶתְּהָ שְׂאוּצִיאָנָה מִיָּדִי וְאֶתְּנָ אֹתְהָ לְאַחֲרִים?"

בְּכָל לַיְלָה כְּאֲשֶׁר הָיָה מְסִים אֶת מִשְׁנַת תְּלִמּוּדוֹ, קָדָם עֲלוֹתוֹ עַל יְצוּעוֹ, הָיָה נִכְנָס לְחֹדֶר הָאֹרְחִים, וּבּוֹדֵק הָאֵם לֹא חָסַר מִשְׁהוֹ לְמִישֵׁהוּ. פֶּעַם, הִבְחִין בְּאֶחָד הָאֹרְחִים, אָדָם תְּלָמִיד חָכֵם, כִּי נִעְלָיו מְרַפְטוֹת בְּיֹתֵר וְאִינֵן מְתַאיֵמוֹת לְפִי מַעֲמָדוֹ שֶׁל הָאִישׁ. נָטַל אֶת נַעְלֵי הָאֹרֶחַ וְהִנִּיחֵם לִיד מִטָּתוֹ שְׁלוֹ, חָלַץ אֶת נַעְלָיו שְׁלוֹ וְהִנִּיחֵם לִיד מִטָּתוֹ שֶׁל הָאֹרֶחַ...

בְּמִיחָד נֹדַע פְּעֻלוֹ לְמַעַן הַמִּצְוֵה שֶׁל הַכְּנָסֶת כֻּלָּה. פֶּעַם יָצָא מִבֵּיתוֹ כְּדִי לְסַדֵּר קְדוּשֵׁיוֹ בְּאֶחָד הַמְקוֹמוֹת, וּכְדִרְכּוֹ, תְּמִיד נָטַל עִמּוֹ כְּלֵי מְטָה מִבֵּיתוֹ לְמַצְעָיו. כִּשְׁהִגִּיעַ לְחֹתְנָה שָׁמַע הַרְבֵּי מֵיִזֵּל שֶׁהִחֲתָן מְסַרְבֵּי לְלַכֵּת לְחַפָּה, עַד שִׁיבְטִיחוּ לוֹ כְּלֵי מְטָה, אָבֵל אָבִי הַכֻּלָּה, יְהוּדִי עֲנִי הוּא וְאִין יָדוֹ מְשֻׁגָת לְכָךְ.

יָצָא הַרְבֵּי מֵיִזֵּל לְעִגְלוֹתוֹ, נָטַל מִשָּׁם בְּהַחְבֵּא אֶת כְּלֵי הַמְטָה שְׁלוֹ וְנָתַן אוֹתָם לְחֹתְנָה, וְאִז מִיָּד הַסְכִּים הִחֲתָן לְצֵאת לְחַפָּה, וְתִרְבֵּי הַשְּׂמִיחָה בְּעִירָה, וְהַרְבֵּי מֵיִזֵּל שָׁמַח בְּיֹתֵר, עַל שֶׁנִּזְדַּמְנָה לוֹ מִצְוֹת הַכְּנָסֶת כֻּלָּה.

לְמַחְרָת, הִבְחִין הָעִגְלוֹן כִּי כְּלֵי הַמְטָה שֶׁל הַרְבֵּי אֵינָם. הִלֵּךְ וְסַפֵּר זֹאת לְרַבְּנִית, וְהִיא הִצְטָעְרָה. כִּשְׁהִגִּיעַ הַרְבֵּי, סַפְּרָה לוֹ הַרְבֵּי בְּצִעַר עַל הַגְּנֵבָה, וְאָמְרָה לוֹ: "חֲבֵל שְׁכָלִי הַמְטָה נִגְנְבוּ, אֵלּוֹ הֵייתָ נוֹתֵן

"מִצְוֵה יְקָרָה שְׁכֹזֵאת כְּמוֹ הַכְּנָסֶת אֹרְחִים, אֹמֵר אֶתְּהָ שְׂאוּצִיאָנָה מִיָּדִי וְאֶתְּנָ אֹתְהָ לְאַחֲרִים?" וְנָתַן לְאֲשֶׁר אָשֵׁם לוֹ..." (ה, ז)

כְּאֲשֶׁר קִבֵּל עַל עַצְמוֹ הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ חַיִּים מֵיִזֵּל צוּק"ל אֶת עַל הַרְבֵּנוֹת בְּעִיר פְּרוּז'אָנִי, נִתְפָּרְסָם שְׁמוֹ עַד מְהֵרָה לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה כְּאָדָם שְׁמוּסָר אֶת נַפְשׁוֹ עֲבוּר הַכָּלֵל וְהַפְּרָט, כִּשְׁהוּא דוֹאָג לְכָל צָרְכֵי הָעָם לְמַקְטוֹן וְעַד גְּדוּל. בְּעִיר זֹו נֹדַע גַּם בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ לְמַעֲלָה מִדְּרָךְ הַטָּבַע. בְּאוֹתָה תְּקוּפָה, בְּהָ יָשַׁב עַל כֵּס הַרְבֵּנוֹת בְּפְרוּז'אָנִי, פְּרָצָה בְּעִיר מַגְפַת חֲלִי-רַע אֲשֶׁר רַבִּים חָלְלִים הִפִּילָה. הַסְכְּנָה הַיְתֵה גְדוּלָה בְּיֹתֵר, שֶׁכֵּן כָּל אָדָם שָׁבָא בְּמַגַּע עִם הַחוֹלִים עֲלוּל הָיָה לְהִדְבֵּק וְאַחֲרִיתוֹ מִי יְשׁוּרְנָה. וְאוֹלָם, לֹא אִישׁ כְּהַרְבֵּי מֵיִזֵּל שֶׁכָּל יְשׁוּתוֹ אֹמְרַת עֲזָרָה וְסִיעָה יִמְנַע מִלְעֹזֵר לְחוֹלִים. תִּכְף וּמִיָּד גִּיס אֲנָשִׁים הִיכּוּלִים לְעִסוֹת אֶת גּוּף הַחוֹלִים, וְהֵם שִׁטְפְּלוּ בְּחוֹלִים כָּל יְמֵי מַחֲלָתָם, כִּשְׁהַרְבֵּי בְּעַצְמוֹ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְהַשְׁגִּיחַ עַל מַעֲשֵׂיהֶם.

בְּאֶחָד הַיָּמִים, בְּעוֹד הַמַּגְפָּה שׁוֹלֶטָה, שָׁמַע הַרְבֵּי עַל חוֹלָה נּוֹסֵף שֶׁנִּדְבְּקָה, אָבֵל אִין מִי שִׁיטְפֵל בּוֹ. מְהֵרָה הַרְבֵּי בְּעַצְמוֹ לְבֵיתוֹ שֶׁל הַחוֹלָה, טַפֵּל בּוֹ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ, עַד שֶׁהַחוֹלָה יָצָא מְכֻלָּל סְכָנָה. וְעַד כְּדִי כֵּן לֹא חָשַׁב עַל עַצְמוֹ בְּעֵת צָרָה זֹו, עַד שֶׁפֶּעַם מְהֵרָה בְּיֹתֵר לְבֵיתוֹ שֶׁל חוֹלָה, וּבְאִמְצַע הַדְּרָךְ נִשְׁמַט מִמֶּנּוּ אֶחָד מִנְעֲלָיו וְנִשְׁאַר תְּקוּעַ בְּרַפְשׁוֹ. אֲלָא, שֶׁהַרְבֵּי לֹא שָׁם לֵב לְדַבֵּר, וְכִיּוֹן שֶׁהִזְמִן הָיָה יְקָר מְאֹד בְּעֵינָיו, הַשְּׁאִיר אֶת הַנֶּעֱלֵל בְּרַפְשׁוֹ, וְרַץ כֵּן לְבַקֵּר וּלְטַפֵּל בְּחוֹלָה.

וְעוֹד מְסַפֵּר. בְּתִקּוּפַת הַמַּגְפָּה, בְּלִיל יוֹם כְּפוּר, מִיָּד לְאַחַר כָּל נְדָרֵי וּמַעֲרִיב רַץ הַרְבֵּי לְבַקֵּר חוֹלִים. כָּל הַלַּיְלָה טַפֵּל בְּחוֹלִים מִתּוֹךְ מִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ אֲבֵהִית. וְכְאֲשֶׁר הָאִיר הַיּוֹם, וְאֲנָשִׁים הִגִּיעוּ לְבֵית הַכְּנָסֶת לְתַפְלַת שַׁחֲרִית, מְצִאוּהוּ לְרַב שׁוֹכֵב וּמְנַמְנֵם עַל מַפְתָּנוֹ שֶׁל אֶחָד הַבְּתִים...

מְרַב יְגִיעָה וְהִתְאַמְצוּת. וְאִמְנָם, פְּעֻלוֹתָיו אֵלּוֹ לְמַעַן מַגּוּר הַמַּחֲלָה

זי"ע. ברם, מששמע מכך תלמידו המבנהק של רבי מנדלי, ה"ה הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע, מאן להספיק לדבר. הוא ראה בכך פחיתות כבוד, לשאת את רבו הקדוש על עגלה ולא בידיים? והרי את כל הצדיקים נושאים בידיים עד חלקת הקבר, ומדוע ישתנה דינו של רבו הקדוש? הוא מהר ללכת לביתו של רבה של ווארשה, הגאון רבי דב בעריש מייזליש זצוק"ל, בבקשה מיחדת שיתיר לשאת את הנפטר החשוב בידיים על כתפי החסידים, ולא בעגלה כמנהג העיר. באומרו לו: אמנם את כל הנפטרים נושאים בעגלה, אבל הרבי מווארקקי הוא יהודי חשוב ביותר, ומן הראוי לנהג בו כבוד, ויהודים מישראל ישאו אותו עד לחלקת הקבר.

אלא, שהרב דב בעריש מייזליש לא רצה להענות לבקשה, ואמר לרבי יחיאל כי אין לשנות ממנהג המקום, ואם כאן בעיר נוהגים לשאת את הנפטרים בעגלה עד הקבר, הרי שגם את רבך יובילו בעגלה עד לחלקת הקבר. ולא עוד, הוסיף ואמר הרב מייזליש לרבי יחיאל מאלכסנדר: "לא מצינו בשום מקום שהוא, לא בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים, שיש בדרך זו, לשאת את הנפטר על הפתפים ולא בעגלה משום כבוד גדול יותר".

נענה ואמר לו הרבי מאלכסנדר להרב דב בעריש מייזליש: "אמנם כן מצינו דבר זה מפרש בתורתנו הקדושה. הפסוק אומר בנשיאת הארון על ידי הכהנים 'כי עבדת הקדש עליהם בפתף ישאו'. משמע כי את הדברים המקדשים נושאים על הפתף ולא בעגלה". מצאו הדברים חן בעיני הרב מייזליש, ומיד נתן את הסכמתו.

(תפארת ישראל)

את כלי המטה הללו לחתן, הרי שמיד היה החתן מסכים ללכת לחפה, ולא היתה נגרמת עגמת נפש יתרה". נענה הרב ואמר לה, כשהוא מחיה: "ועכשו שאכן עשיתי כך, מה דיני?"

תדעו לכם, המשיך ואמר למקרבו, יש לקיים מצות צדקה עם כל אחד, כיון שכאשר אדם חסר את הדברים הללו, הרי שהדבר מעבירו על דעתו, ודעתו אינה פנויה לעבודת השי"ת, ונמצא האיש אשם... כיון שאינו עובד את השי"ת, חטא הוא מלשון חסרון, ואשם הוא מלשון חטא. זהו שאומר הפתוב 'ונתן לאשר אשם לו' צריך לתת צדקה לכל מי שחסר לו, וכי אז המצוה כל כך גדולה כיון שבזה מסייעו לעבודת הבורא ית"ש, ולכן אני משתדל בכך רבות".

(הרב של לודז')

אמנם את כל הנפטרים נושאים בעגלה, אבל הרבי מווארקקי הוא יהודי חשוב ביותר...

פי עבדת הקדש עליהם בפתף ישאו (ז, ט)

בש"ק בהעלתה, ט"ז בסיון לשנת תרכ"ח, נסתלק בווארשה הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקקי זי"ע (בנו של הרה"ק רבי יצחק מווארקקי זי"ע). למחרת השבת התכוננו אלפי יהודים ללוות את הרבי הנערץ לבית עולמו, לבית העלמין הגדול בווארשה ('דער גענשער בית עולם') שם יטמן עד בא ינון בב"א.

מנהג היה אצל אנשי החברא קדישא בווארשה, כי את הנפטרים לא נושאים בידיים מבית הטהרה ועד חלקת הקבר, אלא מובילים אותם על גבי עגלה. וכיון שכה, מנהג זה אמור היה לחול גם על הרה"ק רבי מנדלי מווארקקי

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אץ?נות - נושא פרסים מיהם שני בניו של יעקב ששמש אינו מזכר בפרשה זו בקשר לקרבנות הנשיאים?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת ויקה"פ:

ש. באילו הקשרים מוזכרת אש בפרשיות ויקהל ופקודי?

ת. בתחילת פרשת ויקהל מוזכרת אש ביחס לשמירת השבת (שמות לה, ג), ובפסוק האחרון של פקודי היא מוזכרת ביחס לעמוד האש שהוביל בלילה את עם ישראל במדבר (שמות מ, לח).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת ויקה"פ: ה' יחזקאל ברוך לנדאו

ת"ת דרכי אבות צאנו מחיפה.

פנינת בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

גדול השלום

בפרשת נשא נמצאים שלושת הפסוקים של ברכת הכהנים, המסוגלים להביא לאדם את כל הברכה שיש לו בימי חייו, פסוקים עם כח רב וברכה עצומה, "בְּרַכְּהָ ה' וַיִּשְׁמְרָהּ... יָאֵר... יִשְׂא..." (במדבר ו, כד-כו), מי שמקפיד לשמעם, ואפילו ביותר ממנין אחד אם מזדמן לו, חלים עליו ברכות רבות.

ברכות אלו מסתיימות באופן מיוחד, "יִשְׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם", גם נשיאות פנים של ה' וגם שלום, שהיא המידה המבורכת ביותר, שלא מצא הקב"ה בעולמו כלי מחזיק ברכה אלא השלום. ישנה גמרא (ברכות כ, ב) שאומרת כך: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע כתוב בתורתך 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד', והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב 'ישא ה' פניו אליך', אמר להם, וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך', והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. הפשט הפשוט הוא, שהקב"ה מסר את התורה וכתב בה שהאוכל ושובע צריך לברך, ובאו עם ישראל ואמרו אנחנו נחמיר ורוצים לקיים את התורה לא רק לפי הדין, אלא גם לפנים משורת הדין, גם אם לא שבענו.

אבל מה פשט הלשון "עד זית ועד כביצה", הרב יהושע מקוטנא בספרו "ישועות מלכו" מבאר בצורה נפלאה. הגמרא (ברכות מט, ב) מביאה מחלוקת חכמים ממתי צריכים לברך ברכת המזון, רבי מאיר סובר מכזית, ואילו רבי יהודה אומר מכביצה. אומר הרב מקוטנא, נתאר לעצמנו שיושבים תלמידי רבי מאיר ותלמידי רבי יהודה באותו השולחן. אם יאכלו תלמידי רבי מאיר כזית ויבואו לברך ברכת המזון, יאמר עליהם תלמידי רבי יהודה 'הללו מברכים ברכות לבטלה', ויחשבו לנכשלים בלא תשא את שם ה' לשוא. ואילו להיפך, אם תלמידי רבי יהודה יאכלו כזית ולא יברכו, יאמרו עליהם תלמידי רבי מאיר שהם נהנים מהעולם הזה ללא ברכה, וכך עלולים להגיע להתנצחות, שכל אחד יחשוב את האחר שאינו מתנהל כפי ההלכה.

מה עשו? כדי שתהיה אהבה ואחוה ושלום ביניהם, החליטו שהם לא אוכלים מכזית ועד כביצה, או שיאכלו פחות מכזית או יותר מכביצה. זה הפשט "החמירו עליהם מכזית ועד כביצה", החמירו שלא לאכול בין השיעורים הללו, ואז או שלכולי עלמא לא יברכו או שלכולי עלמא יברכו, וכך לא יכנסו למחלוקת בין השיטות, ותהיה הבנה ביניהם, ולא יגיעו לזלזול או מחשבה רעה האחד בשיטתו של השני. זו החומרא שנהגו בעצמם, וכאשר בורא עולם רואה את האהבה והשלום ביניהם, שכל אחד מוכן להקריב משלו, שלא אוכל שיעור מסוים כדי שלא יראה כנוגד את חברו, כך זוכים לברכת ה', "ישא ה' וישם לך שלום", כך זוכים לנשיאות פנים מה' ולכלי השלום שהוא מלא ברכה. פשט נפלא המלמד עד כמה צריך האדם לוותר ולעשות הכל למען השלום!

זה גם הפשט למה זכה רב פפא להיות מוזכר הוא ועשרת בניו בסיום כל מסכת, 'חנינא בר פפא, רמי בר פפא וכו'. הרב שמשון פולונסקי אומר, ישנם עשרה מקומות מיוחדים בתלמוד בהם נחלקו החכמים. אחת מהמחלוקות

היא הברכה כאשר רואים קשת, למאן דאמר אחד 'זוכר הברית', ולשני 'נאמן בברית וקיים במאמרו'. בא רב פפא ואמר 'מרינהו לכולהו', נאמר הכל. וכן באשר יצר, 'רופא כל בשר', או 'ומפליא לעשות', בא רב פפא ואמר נאמר את שניהם, שלא תהיה מחלוקת בעולם, ובכך הרבה אהבה ואחוה שלום ורעות, וזכה למאמר רבותינו תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שכל אחד מתבטל כלפי השני, לכן רב פפא זכה שעל כל מקום אחד בתלמוד בו עשה שלום זכה לבן תלמיד חכם, כי על השלום העולם עומד.

אהרן הכהן, היה תלמיד חכם, היה גאון, אבל כשרוצים לומר תואר מיוחד בשבחו, אומרים 'הוי מתלמידי של אהרן', למה? כי הוא 'היה אוהב שלום ורודף שלום', ולכן אחר פטירתו כתוב 'וַיִּכְבְּדוּ אֶת אֶהֱרֹן כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל', ו-80 אלף תינוקות נקראו אהרן, שהוא זכה להשכין שלום בין זוגות רבים שקראו לבנם על שמו.

היה סיפור על בנין שעבר הרחבה ושיפוץ ע"י הדיירים. יום אחד אחד מהשכנים חזר מהתפילה ושמע צעקות, משהו לא שגרת. הוא ראה כמה שעומדים על הגג והבין שמדובר בסכסוך. עלה לגג וראה 2 משכניו ואת הקבלן עומדים ומתווכחים. מה מדובר? כל השכנים הרחיבו את דירותיהם וכל אחד שילם על חלקו, והקבלן אמר 'בניתי קיר בין ראובן לשמעון, ואחד מכם צריך לשלם עליו 5000 ש"ח בנוסף לשיפוץ שלו', כל אחד טען שהשני צריך לשלם ושכך כביכול סוכם בתחילה. כשהגיע השכן הזה, שהקיר כלל לא קשור אליו, למרות שהיה אברך דל אמצעים אמר לקבלן 'אני אשלם לך, עזוב אותם'. וכך שחרר את השכנים. בסך הכל הוא צריך לשלם לקבלן עשרים אלף, ובנוסף עוד חמשת אלפים על הקיר המדובר. הלך לכמה גמ"חים ולקח הלוואה, ונתן לקבלן צ'ק על כל הסכום. עוברים כמה ימים והוא עוקב ורואה שהצ'ק לא נפדה. אחרי כחודש שלא נפדה הצ'ק, הוא רצה לברר את הענין עם הקבלן, שלא יחשב גזל, והנה הקבלן אומר לו שפרע את הצ'ק, ענה לו האברך, איך יתכן הרי הכסף עדיין בחשבון.

ביררו ומצאו שישנו ספק אחד שהקבלן לוקח ממנו סחורה, והעביר לו את הצ'ק תמורתה, ולכן מבחינתו סיים עם הצ'ק הזה. אותו ספק היה גוי, עשו בירור, והבינו שהספק הזה ראה צ'ק של 25, חמד לצאן והוסיף עוד 0, רצה 250 אלף. כשבא לבנק, פקיד הבנק מיד הבחין בזיוף, ומרוב פחד ברח אותו גוי והצ'ק נשאר בידי של הפקיד ולעולם לא ייפדה. הוא אמנם הקריב חמשת אלפים, אבל למעשה הרוויח עשרים אלף. ראו מה גודלו של השלום, כלי ברכה, אדם שמנסה לעשות שלום למה הוא זוכה, וזהו אחד מהעמודים שהעולם עומד עליהם, על דין על האמת ועל השלום (אבות א, יח).

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

כאשר בורא עולם רואה את האהבה והשלום, ושכל אחד מוכן להקריב משלו, כך זוכים לברכת ה'

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות
21:05	20:10	18:58

לע"פ יוסף מנחם אליהו בן מסיעדה ואהרון ז"ל

לע"פ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל

לע"פ שאול חי בן מרים ז"ל

אמונתך בלילות

באמונה וביטחון, בורא עולם סידר לי חיזוק להחזיק מעמד עוד לפני המשבר! חברי לא ידעו מה לומר. יהודי מפוטר מעבודתו, הוא צוהל ושמת. מסתבר, שהשיחה ששמע בבוקר, אכן מצאה מסילות ללבו. הוא שב והרהר במשמעות הדברים, בעובדה שאבא שבשמים לא מותיר את בנו לבד בשום מצב, ואם בחר להעמיד אותו בנסיון-עליו להתחזק ולא לשאול שאלות, כי בוודאי זה לטובתו, הוא רק עדיין לא יודע למה...

חלפו חודשיים. ר' יצחק נטול פרנסה, אולם עומד בבטחון ובאמונתו בה' יתברך. הוא משתדל למצוא עבודה הולמת לכישוריו ומקצועיותו, ובינתיים, לנוכח העובדה שאינו מוצא, התמודד עם קושי בפרנסה בגבורה ועילאית, תוך אמונה שזה בוודאי לטובתו. ואז, ביום מן הימים, קיבל ר' יצחק הצעת עבודה. דומה למדי לקודמתה, אותו שכר, אותו משימות, כמעט זהה. אמנם נדרשת הסתגלות, אבל בסך הכל - מקום העבודה החדש לא פחות טוב מקודמו. ואז הגיע הנגיף ששינה את פני תבל. מקומות עבודה נעלמו על מסגר ובריה, מיליוני אנשים איבדו את פרנסתם הקבועה.

מים לא קלים חולפים על כולנו. האסון הנורא באתרא קדישא מירון החריד כל לב, וזעזע כל מי שנפש יהודי פועמת בקרבו. העולם מנסה לשוב לשגרה, אולם התחושות מוסיפים ללוות אותנו, ואנו מחפשים דרכים להתמודד. האמת היא שישנו קושי להכיל ולקבל מציאות שאינה מובנת לנו, נסיון שאנו נתקלים בו, ולמעשה מחפשים להבין כדי שנוכל להתמודד אתו - ואנו מתקשים למצוא את הכוחות לכך. הלב אולי ממאן להאמין שכך יכול לקרות.

אבל גם ביום יום שלנו - ישנם רגעים בהם אנחנו נתקלים במשברים שונים בכל תחומי החיים, ואנו מתקשים להמצא במציאות כה בעייתית כשאין אנו יודעים כיצד יוצאים ממנה. כשאדם מקבל תוצאת בדיקה רפואית המצביעה על מחלה קשה חלילה, או זימון בהול למחנכי ילדיו בגין התנהגות שאינה הולמת, כשמישהו נתקל במכתב פיטורין וכו', בכל המקרים הללו אנשים שואלים את עצמם: למה זה קרה? מה יהיה אתי? איך אתמודד עם הצרה הזו? מה אני יכול לעשות כדי להיחלץ מהמשבר?! אז איך ניתן לקבל גזירות שמים, ולהתמודד איתן בגבורה? איך ניתן להישאר שלווים ויציבים, לנוכח הגלים העוברים לא עלינו? איך ניתן לעמוד בפני אתגרים כה מורכבים, ולהוסיף לשמור על שלווה הנפש, על הרוגע האישי, על המשך ההתקדמות שלנו בחיים?!

נסה ללמוד מדבריו המפעימים של הרב אביגדור חיות שליט"א, שאיבד את בנו באותו יום נמהר במירון, כמו שאמרם בשיעור השבועי של הראשון לציון רבי יצחק יוסף שליט"א. מבין דבריו ציטט את מזמור שיר ליום השבת, בו נאמר "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות", ואמר שאין זו חכמה להודות בבוקר כשהכל מאיר, כשהשמש מאירה וחסדי ה' ניכרים והכל מובן וברור ונראה באור צלול. החכמה האמיתית היא "אמונתך בלילות", דווקא בלילה כשחשוך וקשה, כששום דבר לא מובן, אז צריך להתחזק באמונה ולהודות לו יתברך על הנסיון, בהבנה שגם אם איננו מבינים, וגם אם לא הכל נראה טוב, בוודאי הכל לטובה.

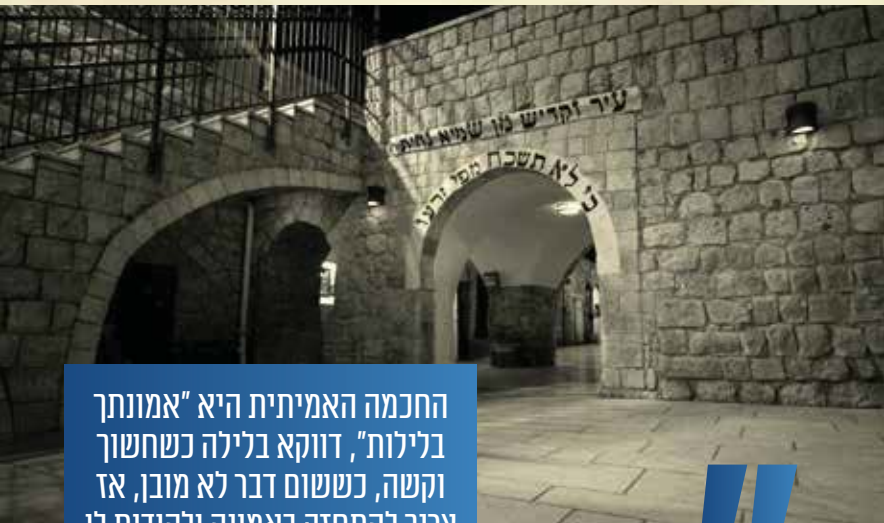
אבל ישנו קושי בפסוק אומר הרב חיות, מה הפשט "אמונתך בלילות", לכאורה צריך להודות לה' על האמונה שלנו בו, שאנו זוכים להאמין בו בלילות, אבל "אמונתך", משמע האמונה של ה' בנו, באיזו אמונה מדובר ולמה אנו מודים עליה? מתרץ הרב, שצריכים אנו להתחזק בכל נסיון באמונה וביטחון בו יתברך, ולהודות לו על שהאמין בנו ונתן לנו את הנסיון בידעו שאנו ממאמיניו ויכולים לעמוד בו. ולמרות

שאנו מתפללים שלא נבוא לידי נסיון, הידיעה הזאת שה' בחר בנו, לנסות אותנו, אם בפרטיות, וקל וחומר בנסיון כזה שכל העדה רועשת ממנו, יש כח בידיעה הזאת בעצמה לנסות בנו כוחות ותעצמוות נפש שיקלו לנו לעמוד בכל נסיון, שאם ה' מאמין בנו, ודאי שאנו יכולים לעמוד בו, וצריכים אנו להוכיח לו יתברך שלא טעה בנסותו אותנו.

הסיפור שלפנינו מתחיל בעיצומו של חורף תש"פ, בבורו פארק שבניו יורק. ר' יצחק, בעל משפחה המתפרנס מיגיע כפיו - באחד ממשרדי היוקרה במנהטן, עושה את דרכו לעבודה, מאזין תוך כדי הנסיעה לשיעור מוקלט. ביום בו מתרחש סיפורנו, שמע ר' יצחק שיעור בנושא אמונה וביטחון, במסגרתו הוסבר כי לעולם לא יודע אדם מתי וכיצד יועמד בנסיון, ועל כן עליו להתחזק תמיד במידת האמונה וביטחון, כדי להיות מוכן ליום נסיון. הוא לא העלה בדעתו כמה מהר הדברים יגיעו לכדי ביצוע ממש.

עם הגיעו למשרד, המתינה לו קבלת פנים בלתי נעימה בעליל. מכתב הונח על שולחנו, ובו הוסבר כי הוא מפוטר. כן, הוא עובד מצויין, כולם מכירים ומוקירים אותו, אבל ההנהלה החליטה על צמצומים, שינויים ביכח אדם' וכן הלאה - והוא נשלח הביתה. רגע לפני שנשבר לבו, נזכר בשיחה ששמע הבוקר, בדרכו למקום שהיה פעם מקום העבודה שלו. 'צריך להתחזק באמונה וביטחון' - הזכיר לעצמו, 'הקב"ה דואג לי. אותו אבא שדאג למשכורתו בחודש שעבר - ניצב לצדי גם בחודש הזה. יתכן שהחליט לבחון אותי אם אני מסוגל להוסיף ולהאמין, להמשיך לבטוח, להיות רגוע ושלו למרות מכתב פיטורין שכזה...'

הוא שב לשכונת מגוריו, וכשנכנס לבית הכנסת המקומי בעיצומו של יום והכל הביטו בו במבטי תמיהה, שח לחבריו בעיניים בורקות: 'היה לי נס היום. אבא שבשמים אוהב אותי כל כך, והוכיח זאת שוב. קיבלתי מכתב פיטורין, אבל הוא דאג להקדים לי רפואה למכה. בדרכי למכתב הפיטורין הזה שמעתי שיחת חיזוק

החכמה האמיתית היא "אמונתך בלילות", דווקא בלילה כשחשוך וקשה, כששום דבר לא מובן, אז צריך להתחזק באמונה ולהודות לו יתברך על הנסיון

מקום העבודה הקודם שלו -

פשט את הרגל. כל העובדים נשלחו הביתה, ואפילו ללא פיצויי פיטורין, בתקופה בה השוק רבים המובטלים מחפשים פרנסה לעיתים עד היום!

ור' יצחק? - מקום עבודתו החדש היה מבוסס, והמנהל הצליח להתמודד עם מגבלות הנגיף, העסק המשיך לתפקד. המשכורת המשיכה להיכנס מדי חודש בחודשו, כל מאורעות ומוראות הנגיף והשפעותיו הכלכליות - פשוט פסחו עליו! אז התברר, כי היה זה נס משמים. בתום שנה מפיטוריו ממקום עבודתו הקודם - הוא, ועוד עובד אחד שפוטר עמו, הם היחידים מכל עובדי מקום העבודה הקודם, שיש להם עבודה, יש להם משכורת ויש להם פרנסה!

כשר' יצחק סיפר את סיפורו לחבריו, הוא אומר להם במבט בוטח: 'זוכרים את היום בו סיפרתי לכם על הנס שבורא עולם גמל עמי ביום בו פוטרתי? - מסתבר שזה היה רק הנס הקטן, ובזכות שהתחזקתי באמונה בכל אותם חודשים חשוכים, זכיתי לנס הגדול באמת, עצם העובדה שפוטרת, רק כך זכיתי לעבודה מבוססת לפני שהתחיל המשבר הכלכלי עקב הנגיף, וכיום אני מסודר במשכורת מוכבדת!'

אמנם אין בנסיון זה אפילו במעט מן הדמיון למאורעות האחרונים באתרא קדישא דמירון, אבל סיפור נפלא זה קורא לכולנו: המאמין אינו מפסיד, תמיד הוא רק מרוויח. לפעמים רואים זאת בעיניים, לפעמים לא. אבא שבשמים לעולם לא מותיר את בניו לבד! אחים יקרים! גם אם יש לנו קשיים ונסיונות, ואנו מתמודדים מול אתגרים ובעיות, הבה נזכור שאנחנו לא לבד. מיישהו הביא לנו את הקושי, אבא טוב שבשמים עומד מאחורי האתגר, בוחן כליות ולב. כל מה שכדאי לנו לעשות הוא להתחזק ולבטוח בו בכל מחיר ובכל תנאי, לא לשאול שאלות ולא לחפש הסברים, אלא להודות לו על הנסיון, וכך נזכה בע"ה במהרה שהוא ישיענו ויגאלנו מכל צרה וצוקה, ויעניק לנו חיי שפע, אושר ורווחה! (הרב אשר קובלסקי)

וקידש את ראשו ביום ההוא

בפרשתנו מתוארים דיני הנזיר, שקידש עצמו וקיבל על עצמו נזירות, ובכללם שמירה על קדושה שלא יטמא למת וכו', ואומרת התורה (במדבר ו') "וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פְּתָאֵם וְטָמְא רֹאשׁ נְזִיר, שאפילו אם נטמא בטעות פוסקת נזירותו, וצריך להביא קרבנות לחטאת ולעולה, ולהתחיל נזירותו מחדש, משום שהיה לו להזהר. בסוף ימים אלו אומרת התורה "וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא... וְהִיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יִפְלוּ".

הרב הקדוש ה'בית ישראל' הוכיח מפסוקים אלו, שאל לו לאדם להתיימשך בכל מצב ואופן שיהיה, כי אף הנזיר לאחר שנטמא בפתע פתאום ועלולים להכנס בו הרהורי יאוש, אומרים לו - ראה כי אין היאוש רצוי לפני המקום, ולכן אף אם נטמא, מורה לו התורה דרך "וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא", לומר לו שבכל יום, גם ביום ההוא לאחר שנטמא, תתקבל תשובתו ויכול לומר שמהיום מתחיל עבודה ונזירות חדשה לכבוד ה' יתברך.

יובנו הדברים במעשה שהיה בימי ה'בית ישראל' ז"ע, בבחור אחד מבני ישיבתו, שהוצרך ליסע לחו"ל, ונשאר ער כל הלילה מחשש שמא יישן ויפסיד נסיעתו. לפנות בוקר הלך להתפלל ב'כותל המערבי', והנה רואה הוא את הרבי דופק על שכמו ושאלו, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את ה' יתברך, שאר הרב וגם ענה - 'השבח הגדול ביותר שהקב"ה אינו שוחק', סיים הרבי את דבריו, ומחשבותיו של הבחור החלו למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים.

בחזרו ליישבת 'שפת אמת' נקש על דלתו של ראש הישיבה, הרה"ק ה'פני מנחם' ז"ע, ושטח בפני הרב את תמיהתו בפירוש הדברים, וכי ממה יש לבורא לשחוק שהרבי אמר שאעפ"כ אינו שוחק. ענה לו הרב, הנה אם בתור תפקידי כראש הישיבה, אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה שאינה טובה, ויענה ויאמר, הנני מבטיח שמהיום והלאה אהיה ממנהיג זה, ובעבור יום שוב יחזור לסורו. אם שוב יבטיח לשנות דרכיו עדיין יאמנו דבריו, אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, שהרי אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק - אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אהיה ממנהיג זה, ונשוב לסורנו - לא ישחק הבורא מאיתנו, ואם שוב יהיו כנים דברינו יקבלנו שוב באהבה וחיבה, כאילו שאנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה... (באר הפרשה)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם

שאלה: לפנינו שאלה מעניינת שהגיעה מתלמיד חכם חשוב המשמש כרב בית כנסת: מידי שבת שוהים בחצר בית הכנסת שלנו כמה פיליפינים, הממתינים עד לצאתם של הזקנים אותם הם סועדים. הפיליפינים שמו לב, שבזמן מסוים קיימת תכונה רבה בבית הכנסת - כשהציבור עומד פנים מול פנים למול אנשים עטופים בטליתות, המתציצים על הבימה, ונשארים כך בכוונה ובדממה למשך כל הברכה. הפיליפינים התעניינו אצל אחד מהזקנים אודות המנהג הזה, והלה סיפר להם שמדובר בברכה חשובה, ברכת הכהנים, וגם הרחיב אודות סגולותיה הרבות של ברכת הכהנים.

מאז מתרחשת תופעה מאוד לא שגרתית בבית הכנסת: הסבר זה צר התעניינות אצל אותם עובדים זרים, וכאשר הפיליפינים (שלכל אורך התפילה היו ממתנינים בחוץ), מבחינים בכהנים שנוטלים את ידיהם, מזדרזים גם הם הפיליפינים ונכנסים פנימה לפני תחילת ברכת הכהנים, כדי לזכות בברכה וסגולותיה... הם נעמדים בדומיה פנים אל פנים, למול הכהנים המברכים, ורק לאחר סיום הברכה חוזרים אל החצר שמחוץ לבית הכנסת.

נשאלת השאלה, האם יש בכך בעיה מסוימת, והאם עלינו לבקש מהם לצאת, או שמא ניתן להתעלם מהדבר?

תשובה: א) במקום שאפשר, רצוי לבקש מהנכרים שיצאו מהיכל בית הכנסת בשעת ברכת הכהנים, כי על פי דברי הזוהר הקדוש, איש שאינו מזרע ישראל בבית הכנסת בשעת נשיאת כפים, יעכב את השפעת הברכה ("זרע אמת" ג', י"ב)

ב) אם מפאת חשש איבה וכדומה אי אפשר להוציאם, וכגון שמזעמם יזיקו לאותם זקנים, ישאו הכהנים את כפיהם, ולא ימנעו מהמצוה העצומה של נשיאת הכפים עקב היות נכרים בבית הכנסת, אפילו כשהנכרים עומדים ממש למול הכהנים (החיד"א בשו"ת "יוסף אמצ" ע', והביאו ה"כף החיים" קכ"ח, נ"ה) ג) על כל פנים, כשנמצאים בין הציבור נכרים (ואי אפשר להוציאם כאמור לעיל), ראוי להקפיד שהם לא יעמדו בשעת הברכה ויחצצו בין הכהנים לבית הציבור אלא יהיו מאחריהם ("מקור חיים" נ"ה, כ')

לסיכום: רצוי לבקש מהעובדים הזרים להמנע מכניסה אל בית הכנסת בשעת ברכת הכהנים, ועל כל פנים שלא יחצצו בין הכהנים לציבור. ובמקום חשש איבה, ניתן לתת להם להמשיך במנהגם, והכהנים לא ימנעו מלישא את כפיהם ולברך את ישראל!

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

שובו לכם לאהליכם

שלא תפוג ותיעלם, ומבאר שלכן נראה חג זה בשם "עצרת" - שמשמעו לעצור בתוכו את כל השפעות החג.

למדנו מדבריו שעיקר תכלית היום טוב הוא להמשיך את הארת החג וקבלת התורה גם למחר ולאחר זמן, וזה אחד מן הסיבות שנקרא החג שבועות, מלשון שבועה, בעת הזו שמקבלים את התורה מחדש, 'בהקריבכם מנחה חדשה', אז 'בשבועותיכם', שהיות שבחג השבועות מתחדשת נתינת התורה, צריך כביכול כל אחד להישבע מחדש ולקבל על עצמו עול מלכות שמים, וזה כל מהותו ועניינו של החג.

וזהו הרמז שנצטוו עם ישראל לקראת מתן תורה לקדש עצמם, ו"קידשתם היום ומחר", לא רק היום כלומר לקראת החג, אלא גם מחר, ויש בזה רמז שלא יעבור ויצא היום טוב כלעומת שבא, ואילו אנו נישאר באותה מדרגה קודם חג השבועות, אלא "שובו לכם לאהליכם", צריך כל אחד לשוב לביתו עם הארת החג, מהלימוד וההתעלות בחג, אל חיי היום יום ויהיה מוסיף מקודש לקודש, וצריך להשכיל ולטעת זאת כל אחד באהלו, כלומר לבני ביתו, את המשמעות של קדושת הימים הללו למשך כל השנה.

"וקידשתם היום ומחר", לא רק היום כלומר לקראת החג, אלא גם מחר - צריך כל אחד לשוב לביתו עם הארת החג לכל השנה

נמצאים אנו בשבעת ימי המילואים לחג השבועות, ימים הנחשבים להמשך לחג ועם הארת החג בהם עדין השערים פתוחים, וכך כתוב בתוספות (חגיגה ט.) בנושא עולת ראייה, כשמגיע אדם לבית מקדש ומביא קרבן ראייה על הזכות שנפלה בחלקו, שאף שבשאר ימים טובים נחלקו בגמרא האם אדם המביא עולת ראייה היא תשלומין ליום החג הראשון או שאין כאן דין תשלומין, מכל מקום בימי התשלומים לחג השבועות כולי עלמא מודים שהם תשלומים ליום טוב עצמו, ומכאן פשוט שנמשך עדיין עיצומו של יום.

ידועים דברי רבי לוי יצחק מברדיטשוב באחד מביאוריו על משמעות השם חג, חג העצרת, וכך כתב על פי פירוש הרמב"ן לפסוק "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ", שכאשר מרגיש בקרבו רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו יתברך, יעשה עצמו "כלי" ע"י דבקות בקיום מצוה או לימוד תורה, ובכך יעצור וישמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, וזהו שאמר הכתוב "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה" - כשנתעורר באדם מידת האהבה לה' יתברך, אזי "עד שתחפץ", מלשון כלי וחפץ, כלומר שתיכף ומיד תעשו עצמכם לכלי ובית קיבול לשמור בתוכם את אותה התעוררות לאורך ימים

עיניים להם ולא יראו

חשבתם פעם מה קורה לכם מול העיניים ואתם כלל לא רואים? הרבה דברים שקורים סביבנו באופן שנראה לנו הכי טבעי, הם לפעמים דברים שאנחנו כלל לא מודעים אליהם, בעיקר אף אחד מחושי האדם לא יודע לקלוט אותם.

לדוגמא, כל בר דעת יודע שהשמש מקרינה עלינו קרינה, המסוכנת בחשיפה ממושכת ולא מבוקרת. האם חשבתם שהקיץ הוא זה שטומן בחובו את הסכנה מפני השמש? אז זהו, שהשמש גם בחורף, צורבת את העור, ואפילו אם בכלל לא מרגישים אותה ואין חמימות כלל - למשל כשיורד שלג ובהמשך השמש מציצה, היא מסוכנת אפילו יותר משמש קיצית, משום שהקרינה כפולה - הקרניים שפוגעת בנו מהשמש וגם אלו שמוחזרות מהשלג הלבן ושוב אלינו, ואין חוש הראיה או אף חוש אחר

**דברים מעין אלו טמן הקב"ה
בבריאה הנפלאה המתרחשים
בכל רגע, ולנו אין אפילו
יכולת לחוש בהם, אלא רק
להודות עליהם**

שיכול להרגיש בדבר.

ישנם כל מיני גזים למיניהם שאין להם חוש ריח כלל. למשל, האם ידעתם שפירות וירקות מפרישים גזים? ישנם כאלו שתהליך ההבשלה שלהם נמשך גם אחרי הקטיף. וכך בזמן שהם מונחים בקערה על השולחן, הפירות מפרישים לאוויר גז אתילן - דליק, שהוא למעשה ההורמון הגזי הצמחי היחיד בטבע. כשהוא בא במגע מסוים עם הצומח הוא בפרי הוא גורם להבשלה שלהם, או פתיחה וכן נבילה של פרחים ועלים, ומעודד נביטה של זרעים. אנחנו עדים לפעילות שלו כל הזמן, אפילו שאיננו חשים בו. מבין פעולותיו המתחוללות לנגד עינינו כל הזמן, הבשלת פירות וירקות, כגון עגבניות וירקות שהפכו אדומות, בננות או אבוקדו שהשחירו, תפוחי אדמה שנבטו, ועוד. תפוחים ובננות מפרישים אתילן רב, ולכן לא רצוי לאחסן אותם ליד דברים שנרצה שישמרו על חיי מדף ארוכים יותר, כי הגזים שייפלטו, יגרמו לכל הסובבים אותם להבשיל.

האם חשבתם שרק חברת חשמל תספק לנו את הבשורה, כדאי שתדעו שגם צמחים יוצרים חשמל. בתהליך הפוטוסינתזה, הצמחים נעזרים באור השמש כדי לייצר אנרגיה זמינה שהם חייבים כדי לחיות. זו דרך טבעית יחידה שבה נוצר זרם חשמלי. איך זה קורה? בתאים הצמחיים יש אברון שנקרא כלורופלסט ובו מתרחש תהליך הפוטוסינתזה. בהתחלה האור נוגע בכלורופלסט, מה ש"מעורר" חלק מהאטומים שמרכיבים את הכלורופלסט. בעקבות כך קופץ אלקטרון אחד מאטום אחד לאטום סמוך וכן הלאה בשרשרת. השרשרת הזו היא למעשה זרם חשמלי שנוצר בתוך הצמח, מה שאומר שכל זמן שהצמח באור, זורם בו חשמל.

דברים מעין אלו טמן הקב"ה בבריאה הנפלאה, המתרחשים בכל רגע ויוצרים את אפשרות המחיה בעולמו של הקב"ה, ולנו אין אפילו יכולת לחוש בהם, אלא רק להודות עליהם, מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

רבי חיים מוולוז'ין, בעל "נפש החיים"

השבוע ביום ז' סיון יחול יום הפטירה של גדול ישראל, תלמידו המובהק של הגר"א, שאומר בספרו "כשהאדם קובע בליבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם, וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו. ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל". להלן סיפור הממחיש את דבריו:

בישיבתו של רבי חיים מוולוז'ין למד בחור כליל המעלות, שהרב רצה כחתן. כשהגיעה אימו האלמנה של הבחור לרבנית להתעניין במצבו של בנה, ענתה לה הרבנית בשם בעלה, שהרב משבח מאוד את בנה ומעוניין בו לחתן! אך האלמנה סרבה בכל תוקף להצעת השידוך. כשיצאה מוולוז'ין נשבר לגלגל העגלה בה נסעה. לאחר שתוקן והמשיכו בנסיעה, ניתק החיבור בין הסוס לעגלה. לאחר שזה תוקן - הסוס מת! האשה נדהמה וביקשה מהעגלון שישבו לוולוז'ין, נכנסה נרעשת אל הרב ואמרה: "רביה! האם זו חכמה ללכת בכח?"

הרב לא הבין את דבריה, וכך סיפרה את שקרה וסיימה, "וכל זאת בגלל הקפידא של הרב'ה על כך שסרבת להצעת השידוך?". נענה רבי חיים: "חס ושלום! אין לי כל קפידא! אם אתם לא רוצים את השידוך - גם אני איני רוצה בו! סעי לביתך לחיים ולשלום". השתכנעה האשה ושבתי לביתה. כעבור תקופה קצרה אמר ר' חיים לרבנית: "סעי לאלמנה, ותאמרי לה כי אנו מעוניינים מאד בשידוך. ואם היא תסכים - תסכמו גם בלעדי".

הרבנית נסעה למרות שלא הבינה לפרש הדברים, שהרי לפני זמן קצר היא סירבה בכל תוקף. משהגיעה, החלה לדבר עמה סחור סחור, ותוך כדי הדברים אמרה כי הרב מאד מעוניין בשידוך. לתדהמתה השיבה האלמנה: "איזה אושר הוא בשבילי ובשביל בני! לזכות להשתדך עם בת כה חשובה! בודאי שנסכים!". וכך גמרו את השידוך בהסתמך על הסכמתו של הרב.

כששבה לוולוז'ין שאלה הרבנית: "כיצד ידעת שהאשה תסכים לשידוך, הרי רק לפני תקופה קצרה התנגדה לו?" נענה הרב ואמר: "לא ידעתי כלל. אלא שהתנא באבות (ב, ד) אומר: 'בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך', אני רציתי את השידוך אבל משראיתי את התנגדותה הנחרצת, הבנתי שהקב"ה אינו רוצה, וביטלתי את רצוני מפני רצונו וסילקתי עצמי מהשידוך. כעת ידעתי כי עתיד לקרות חלקו השני של מאמר חז"ל! אחר שהקב"ה ראה שביטלתי את רצוני, הוא ביטל את רצון אחרים, רצון האמא - מפני רצוני, וכעת היא שרוצה את השידוך".

הרי לפנינו לימוד נפלא: לפעמים, אדם רוצה ורוצה, ורואה שלא הולך... הסיבה האמיתית היא, שמן השמים לא רוצים! עלינו לבטל את רצונותינו מפני רצונות שמים. משכך נעשה - מן השמים יבטלו רצון אחרים מפני רצונך ונוכח לסייעתא דשמיא.

בס'ימ'ן
אולם האירועים המחודש
של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות
ולערך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ:
בריית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסעים והרצאות

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנוקמים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום
שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:

054-422931 // 054-3551383 // 02-6540906

מקוה בתכלית הכשרות
וההידור לפי כל השיטות
והחומרות ובהמלצת הרבנים

(בין השעות 10:00 - 15:00)

לפרטים נוספים: 02-9664455

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

נקה בודאי אפקד, שהרי כף הבטחת בתורתך: "ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע".

בכך נוכל להבין את לשון הפסוק שנאמר בנוגע לתפלתה (שמואל א' א' י'): "ותתפלל על ה' וזכה תבכה"; לא נאמר "אל ה'", אלא "אל ה'", ללמד שחנה כללה בתפלתה אף בקשה "על השם" - שלא יתבזה שם ה' מחמתה; כלומר: שיתן לה ה' בנות תפלתה, מבלי שתצטרך לגרם שישקוה במים המרים, שפדי להכניס היו מוחקים בתוכם את שם ה' שנכתב על גבי קלף.

מאסף 'הבאר' תרפ"ג כרך א חלק א עמ' יז

'פה תברכו' מאה ברכות

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו כג)

דרש רבי מנחם מנדל לזר רבה של סטריזוב:

תבת "כה" מרפכת משתי אותיות: כ"ף - בגימטריה עשרים, וה"א - בגימטריה חמש. נמצא שיש כאן רמז למצות אמירת מאה ברכות ביום: "כ" ה' תברכו" - עליכם לברך מדי יום ה' פעמים כ' ברכות, דהינו מאה ברכות.

שבע שמחות

'פ"ף אחת' שנה עשרה זהב

"כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת" (ו יד)

מפסוק זה למדו הראשונים מקור לדברי חכמים (חליו פז א) ששניה של כל ברכה הוא עשרה זהובים, ובראו את דרשתם בשני אפנים:

ה'אור זרוע' באר: הקטרת נחשבת כברכה (ראו שיעורו א), ומכך שצונתה התורה לקחת את הקטרת בכף ששניה עשרה זהובים, למדנו ששני כל ברכה הוא עשרה זהובים.

לעמת זאת ה'כלב' דרש זאת באפן אחר: "כף אחת" כל אחת מ'פ"ף' [בגימטריה מאה] הברכות, שנה עשרה זהב.

אור זרועי סי' שצט; 'כלבו' סי' קח

והנה ידוע מה שפסק הש"ך (ה"מ סכב ד) ששני של ברכה הוא עשרה זהובים רק בתנאי שנענתה ב'אמן', ואף לכו נוכל למצא רמז מכתוב זה: "כף אחת עשרה" - ראשי תיבות בגימטריה 'אמן'.

נזיר העונה אמן - גדול מהמברך

"כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפו היו מחרצנים ועד זג לא יאכל" (ו ד)

בסימנה של מסכת נזיר (סו ב) מביאה הגמרא את הברייתא: "רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך". ויש להבין את פשר שיכותה של מירא זו למסכת נזיר?

באר רבי אליהו שיק רבה של לידא:

בכך בקשו חכמים ליטב תמיהה העולה למקרא פרשת נזיר: לכאורה כיצד יכול אדם לקבל על עצמו 'נזירות', והלא בכך הוא מפסיד ברכות רבות שיכול היה לומר על אכילת עגבים ושתיית יין? לפיכך הביאו חכמים בהקשר לכך את מאמרו של רבי יוסי: "גדול העונה אמן יותר מהמברך", לאמר: הנזיר אינו מפסיד ברכות, שכן יכול הוא לענות אמן על ברכות אחרים, וזכות העונה אמן גדולה מן המברך.

עין אליהו נזיר סו ב

באפן נוסף באר הראב"ד רבי משה טטרנובך כי באה התורה להורות בכך שמלבד שצריך החוטא להתודות על חטאיו, עליו להתודות אף על המשחיתים "אשר עשו" - שנבראו כתוצאה מחטאיו. כפי שאכן תקנו לנו להתודות בתפלה זכה' הנאמרת בערב יום הכפורים: "אוי לי כי תחת המחשבות הטובות שיכלתי לברא על ידי זה מלאכים קדושים שהיו סגורים ופרקליטים טובים עלי, תחתייהם בראתי משחיתים לחבל את עצמי".

'קול יעקב': אונים לתורה; ששע ודעת

חנה בקשה על השם

"ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע" (ה כח)

אמר ה'בית הלוי':

בגמרא (ברכות ב) מבאר שבשעה שהתפללה חנה לפני הקדוש ברוך הוא שיפקד אותה בן, אמרה לפני ה': אם לא תפקדני, אלף ואסתתר עם איש זר בפני אלקנה בעלי כדי שאחשב כ'סוטה'. כך יצטרכו להשקותני במים המרים, וכאשר אמצא

הרהור ההופך רשע לצדיק

"והתודו את חטאתם אשר עשו" (ה)

מדברי הרמב"ם (תשובה א א) מתבאר שהשב בתשובה מבלי שהתודה על חטאיו, אין חטאיו מתפפרים. רבים תמהו על דבריו מדברי הגמרא (קדושין מט ב) שהמקדש את האשה על מנת שהוא צדיק גמור, אפלו אם הוא מפרסם כרשע גמור הרי היא מקדשת, לפי שיתכן שהרהר תשובה בלבד. הרי שבהרהור תשובה בלבד יכול אדם להפך מרשע לצדיק, אף בלא ודוי?

תרח המנחת חנוך: הגדרת אדם כצדיק או רשע אינה תלויה בכפרת חטאיו אלא במדת חרטתו עליהם. לפיכך אף מי שחסרון ודויו מעכב את כפרת חטאיו, אם שב בתשובה שלמה והתהרט על מעשיו, אינו נחשב יותר כרשע אלא כצדיק.

ישוב נוסף לדברים הביא הגאון מטשיבין: חכמים אמרו (ירושלמי בפורים א ג) שהנושא אשה מוחלים לו על עוונותיו, ולפיכך מי שקדש אשה על מנת שהוא צדיק גמור, ברגע שהרהר בתשובה הפך מייד לצדיק. שכן בד בבד חלו קדושו ונמחלו עוונותיו [בבחינת 'גטו ידו באים כאחד' (גטו עו ב)]. לעמת זאת, אדם מן השורה אינו נחשב 'צדיק' אלא אם כן התודה על חטאיו.

'מנחת חנוך' ססד א; שו"ת 'דובב מישרים' ח"א סי' כב

ודוי על החטא ותוצאותיו

"והתודו את חטאתם אשר עשו" (ה)

לכאורה, די היה לומר: "והתודו את חטאתם", ומדוע מוסיפה התורה: "אשר עשו"?

באר רבי יעקב צבי יאליש בעל ה'מלא הרועים' כי בקשה התורה להדגיש בכך, שמלבד שצריכים ישראל להתודות ולשוב על חטאייהם, עליהם להוסיף ולהתודות אף על המצוות "אשר עשו" - על כף שלא קימו אותן בצורה הנכונה, כפי שצוה מלכו של עולם.

רבי זלמן סורוצקין דרש: יש והחוטא נמנע מלהתחרט על מעשיו בחושבו: 'וכי מה הם חטאי לעמת חטאי אזלתי, הן אני נחשב צדיק ביחס לדור שפל זה...' על כף באה האזהרה: "והתודו את חטאתם אשר עשו" - הם ולא אחרים.

ביום שלישי בעל"ט תמלאנה מאתים שנים לפטירתו של מרן רבי חיים מוולוז'ין בעל 'נפש החיים' שנפטר בי"ב בסיון תקב"א. עליו העידו כי הקפיד כל ימיו שלא להוציא ברכה מפיו אם לא היה מי שיענה אחריה אמן. באחת הפעמים במהלך המודו באישון לילה, בקש לשותות ולא היה מי שיענה אמן אחר ברכתו, ונשלח אליו מלאך משמים שיענה אמן אחר ברכתו.

'שאל אבידו ונגד' ח"א עמ' פז

בני אמונים: אמן לכל ברכה.

יגדל' (ו): העקר החמישי - לה' לבדו ראוי לעבד

פ' לך לבד עינינו תלויות'

העקר החמישי מחייב אותנו להאמין שרק לה' לבדו ראוי לעבד, אותו ראוי לשבח, ולמציאותו ייבצית, ואין ראוי לעבד לאף אחד מהנבראים, שכן הוא לבדו שליט על כל הנבראים, ואין לאף אחד מהנבראים כוח ויכולת להחליט ולפעל בשום פרט בבריאה. משום כך אסור לאדם לעבד לאף נברא, גם לא מתוך מחשבה שהוא יהיה אמצעי שיקשר בינו לבין הבורא יתברך (רמב"ם, פה"מ סנהדרין הקדמה לפרק ה' תשובה טז).

על עקר זה הצטיינו בפסוק (שמות כ. א): "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", האוסר עלינו להאמין שלאחד מן הנבראים נתנו כוח או שליטה כלשהי בבריאה (רמב"ם יסו"ת א-א). אף הנביא ימיהו מזהיר את בני ישראל לבל יחסו שום כוח לגרמי השמים, כפסוק (ירמיהו ה-ה): "אל תיראו מהם כי לא ירעו וגם היטיב אין אותם; מאין כמוהו ה' גדול אמה וגדול שמו בנבונה".

כיון שכהן אסור לאדם לפנות בתפלה לשום רשות אחרת, מלבד לה' יתברך, וכפי שמבטאים אנו עיקר זה בנפשנו "אני מאמין": "שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לזולתו" (ספר העשרים מאמר שני פרק כח). וכן אמרו חכמים (ירושלמי ברכות ט א): "רבי יודן אמר... יצא ידו של ר' פטורן [אוהב להמגן עליו]. אם באת לו עת צרה אינו נכנס אצלו פתאום, אלא בא ועומד לו על פתחו של פטורן, וקורא לעבדו או לנביתו, והוא [העבד או הנבית] אומר [לפטורן]: 'איש פלוני עומד על פתח חצרך' - שמו מכניסו ושמו מניחו [בחצר מקביל לשמע את בקשתו]. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן; אם על אדם צרה, לא יצונו לא למקביל ולא לנביתו, אלא לי יצונו ואני עונה לו מיד, שנאמר (ויאל ג ה): 'כל אשר יקרא בשם ה' ימלט'".

פניה למלאכים שיכניסו את תפלותינו למרות היסוד האמור, מנסח כמה תפלות ופיוטים נראה כאלו פונים אנו למלאכי מעלה בבקשה שיכניסו את תפלתנו, כמו בפיוט המפורסם "מכניס רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים הנאמר בימי הרחמים והסליחות. יש שכתבו שאכן פיוטים אלו סותרים עקר זה המחייב להתפלל לה' לבדו, ואין לאומרים (ברובו נתנאל ראש השנה סוף פרק א). אולם יש שבארו שהאסור הוא דווקא לפנות ולבקש מן המלאכים עצמם בקשה כלשהי. אולם כאשר התפלה עצמה מפנית לקדוש ברוך הוא, ואף בסיומה מבקשים מן המלאכים שישמשו שליחים להעבירה - מותר הדבר (פרוש התפלות והברכות לר"ן בן גורן) ח"א עמ' קמב. וראה שו"ת שיעב"י אש"ח ט"ו (כה).

עוד יש מי שפרש שעל אף שמנסח פניה האמורה נראה כי היא מפנית אל המלאכים, באמת אין פנתנו אלא לקדוש ברוך הוא בעצמו. והרי הדבר דומה לעבד המתבייש להתקרב אל המלך ולהביע

באזניו את בקשתו, ומשום כך הוא מפינה את דבריו ליועצי המלך הקרובים, בתקווה שישמע המלך ויעתר לו. כך אף אנו פונים אל המלאכים בדרך ענוה ושלמות, אך בפעל מתפנינים שהקדוש ברוך הוא בעצמו יקשיב וישמע לשועתנו (שו"ת מהר"ם ברוך ס' רעה).

עוד בארו שכיון שהיו תפקידם של המלאכים - להכניס את תפלת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, אין זו תפלה ובקשה מהמלאכים, כי אם צווי שימלאו את תפקידם ויכניסו את תפלותינו (יחזקות עולם נתיב העבודה פרק י' בבאור ראשון).

פיצד נגד העקר החמישי בפיוט

בפיוט "יגדל" ש"ג בתי מקבילים ל"ג אני מאמין המזכרים בסדורים, הזכר העקר החמישי המחייבנו להרחיק כל שמץ של עבודה זרה מלבדו ולהאמין שרק את ה' לבדו ראוי לעבד בלשון: "הנו אדון עולם לכל נוצר, יורה גדלתו ומלכותו" והתמיהה עולה כמאלה: פיצד מבטאות מלים אלה את העקר האמור?

כדי ליטב את דברי הפיוט פרש רבי פינחס מפלאצק את לשון הפיוט כך: ה' יתברך לבדו "הנו אדון עולם" השולט בכל, ובחסדו מראה "לכל נוצר" - גם למי שאינו ראוי לכך, את גבורתו וגדלותו בקיום הבריאה ובהנהגתה בחסד וברחמים ואת היותו מלך העולם הן ומפרנס ומספק את צרכי כל ברואי תבל - אף אלו שאינם ראויים לכך מצד מעשיהם. המאמין שה' לבדו שולט ומנהיג את הבריאה כלה וכל חיינו ועתידנו מסורים רק בידו, ואף חומל הוא על "כל נוצר" - גם מי שאינו ראוי לרחמים, ברוך לו שרק בו לבדו עליו לבטח, אותו לבדו לעבד, ורק אליו להתפלל (פרוש מגיד דקד' שבסדר שער הרחמים).

ואולם יש מי שפרש שלשון הפיוט מכתוב במפרש אף על עבודת התפלה. לדבריו המלים "אדון עולם - לכל נוצר" פרושים שכל היצורים משבחים אותו ופונים אליו בתפלה בלשון "אדון עולם" (סדר אור המקה). עוד יש מי שהביא בענין זה את דברי הגמרא (שם): "אמר רב חייא בר אשי אמר רב: כל שאין דעתו מישבת עליו - אל יתפלל. משום שנאמר: 'בצר אל יורה'" (ראה רש"י שם ד"ה בצר שאין פסוק כזה במקרא). הרי שיש בלשון "יורה" אף משמעות של תפלה, ויתכן שכל כוונת הפיוט באומרו: "יורה גדלתו ומלכותו" שיש להתפלל רק אליו ולהלל את רב גדלו והדר מלכותו (אמת לעיני לר"י זמירי [עין ערבין סה א בתנ"ח בצר]).

יש שמחמת תמיהה זו גרסו נפסח שנאמר בסדורים ישנים: "הנו אדון עולם, וכל נוצר יודה גדלתו ומלכותו", כלומר: הוא לבדו אדון עולם, וכל יצור תבל יודו שרק לו יתברך יש לתת גדלה ותפארת ורק אותו לבדו יש לעבד (ראה עיון תפלה שבסדר אוצר התפלות).

הנו לבדו אדון עולם הכל יכול. לכל נוצר ואף למי שאינו ראוי, יורה גדלתו ומלכותו בכך שמקימו ודואג לכל מחסורו. לפיכך, רק אותו יש לעבד ואליו בלבד להתפלל.

חמש אמינים - חמשים זהובים

העיר בגדד - מרפז התורה שבגולת בגל נודעה עוד מימי קדם כעיר מלאה חכמים וסופרים. הקהלה היהודית המפארת שקבעה בה את משכנה מזה כאלף שנים, היתה סמל ודגמה לכל קהלות המזרח, בהוציאה מתוכה גדולי תורה בעלי חכמה ודעת, אשר רבים מהם התפרסמו בכל קהלות ישראל כגאונים אשר האירו את העולם בתורתם.

המפורסם בין בתי המדרשות שבגדד היה מדרש בית זלכה. בית מפאר זה הוקם ביזמת הגאון הנודע רבי עבדאללה סבא ז"ע"א, שאף עמד בראשו והעמיד בו רבים מרבני יהדות בגל. אחריו המשיך בדרךו תלמידי הנודע, מאור הגולה, מרן רבי יוסף חיים בעל 'נן אדע'.

הספור שלפנינו התרחש לפני כמה ועשרים שנה, באותה תקופה שבה שמש מרן הג' איש חי' כרפה של הקהלה היהודית ואב בית הדין של בגדד. באותה תקופה רוח בעיר בגדד עסק האלטע זאכן, ושמחות: קנית חפצים ובגדים ישנים מאישים שאינם זקוקים להם, ומכירתם לאחרים תמורת תשלום הגון.

עסק האלטע זאכן' היה כרוך בסכנו רב. חפצים רבים שנרכשו בידי הסוחרים נותרו בידיהם ללא דורשים, והכסף שהשקע בהם ירד לטמיון. אך מאידך היה בו אף צד רוח לא מועט, כאשר לא אחת היו מתגלים בין החפצים ישנים כאלו שנמכרו בתם לב בחייר נמוך, ולבסוף התברר כי ערךם רב. אם מחמת שיוכם ההיסטורי, ואם משום שבעליהם לא ידעו לאמז את ערכם האמתי. הדמיונות שאפלה היו הפתח העיקרי שגרמה לאנשים רבים לעסק בתחום זה, ואלה היו מקור רוחם העיקרי בעסקם.

ששון ומשה היו שני ירדים ותיקים שנהלו עסק אלטע זאכן' משגשג. באותו הבקר עשו השניים את דרכם בסמטה היוצאת מידאר אל יהודי - הרבע היהודי של בגדד, ופניהם מיעדות לכונן אחת משכונות הגויים.

ששון ומשה מידענו היו שם דבר בקרב סוחריו האלטע זאכן' בבגדד. במהלך השנים הרבות שבהן עסקו בתחום זה, הצליחו לפתח חוש מיוחד לזהי הדמיונות רוחיות. לרשותם עמדו לא מעט אנשי קשר בשכונות הגויים. תמורת אחוזים רבים דחפו להם הללו על אנשים בסביבתם, שבקשו להפטר מחפצים שהיו בביתם.

כאשר שמועה שכזו נגבה לאזניהם היו ששון ומשה מתעצבים תחלה בינם לבין עצמם בנוגע לטיב העסקה, וכאשר חושיהם המחזדים אמרו להם שיש בה פדאיות, היו מודדים ללכת למקום כדי להתחרות עם חבריהם הסוחרים על החפצים שעמדו למכירה.

באחד הבקרים הגיעה לאזנם שמועה על משפחה ערבית עשירה שעמדה להעתיק את מגוריה לארץ אחרת, ומשום כך היא מוכרת את כל תכולת ביתה למרבה פמחיר. הדמיונות שכזו, ידעו השניים, אינה באה אלא אחת לזמן רב. סוחרים רבים בודאי יעשו את דרכם למקום, וככל שיקדימו לבוא, כך יגדל סכומם להרויח.

עם בקר החישוב השניים את צעדיהם לעבר הכתבת שנמסרה להם. כמעט שיצאו מידאר אל יהודי, אלא שמעט לפני הציאה נאלצו לעצור.

נער תעני בעל מבט עז חסם את דרכם והתעורר אליהם: "אנא, יהודים יקרים, אנו זקוקים בדחיפות לעשירי למנון. אבי שיחה יושב שבועה על אביו, והוא חייב לומר עליו

קדיש. כרגע אנו רק תשעה אנשים - האם תוכלו להצטרף אלינו כדי שאבא יוכל לומר את הקדיש כחיוב?"

ששון ומשה נעצרו. הנסיון היה קשה; מחד עומד כאן יהודי הזקוק לעזרתם, ומאידך עמדה בפניהם הדמיונות חד פעמית לרוח משמעותי. לאחר התלבטות קלה החליט ששון לנקט את הכלל של 'חיידי קודמים' ולרוץ לעבר מחוז חפצו. משה לעומתו בחר להחזיק בכפל: "מזנה הבאה לידיך אל תשמעוהו. לאחר התלבטות קלה החליט על פי שהיה כרוך בהליכתו סכנו כבד של החמצת הדמיונות חד פעמית לרוח נאה.

כאשר נכנס משה אחר הנער אל הבית, גלה כי יש רק שמונה אנשים מלבדו, ויש לגיס אדם נוסף כדי להשלים למנון. דקות ארכות חלפו עד שהשג עשירי למנון, וכאשר השג העשירי אמר האבל את הקדיש מיד, ומשה יצא לדרך. תקווה קלושה קננה בלבו שאולי נותר מתוך תכולת הבית משהו קטן בעבורו.

השגיגה למקום גלה כצפוי כי הסוחרים האחרים, ובכללם ירדו, הקדימוהו. מכל הסוחרים הרבה לא נותר כמעט דבר בעבורו וזלת אי אלו בגדים ישנים ובלוים. כדי שלא לשוב בידיים ריקות קנה משה את הסמרטוטים בכמה פרוטות ופנה לשוב לביתו.

בבית, כאשר נבר בין הסמרטוטים שרכש, צפתה לו הפתעה של ממש. בין הסמרטוטים היה פר יטן ובלוי. משה פרס את תפריו כדי להשתמש בנוצות שבתוכו, ולתדהמתו מצא בתוכו אבן חן יפהפיה. כשהאבן בידו צעד מיד אל השוק ובקש מאחד מסוחריו התכשיטים שיצירך את שויה. מה רבה היתה תדהמתו כאשר הלה העריכה בלא פחות מחמשים זהובים. והם לא די בכך, הרי שהוא שלם את המורתה במזון, והאבן עברה לרשותו.

ששון ומשה, כשכיסו תפוח מהזובים שב משה לביתו, לספר את הספור המפלא שהתרחש עמו. אלא ששגתו צננה את ההלהבות באומרה כי לפי תאורו נראה לה שהמחיר שקבל תמורת האבן היה נמוך בהרבה ממחירו האמתי, ועליו אפוא לשוב אל הסוחר ולדרש ממנו לבטל את המכח.

בלית ברירה נאלץ משה לשוב אל הסוחר. בעודו בדרך, תוף שהוא מהרהר במחוז אחר טענות שטיען בפני הסוחר כדי שישתכנע לבטל את המכח, עבר ליד בית המדרש הגדול, מדרש בית זלכה', ותאוס זכור כי מעולם לא עשה צעד משמעותי מקביל להתעניע עם גדול הדור מרן הג' איש חי', ומדוע שישנה עתה ממנהגו?!

המחשבה למעשה פונה משה לעבר בית המדרש. בפנת בית המדרש יושב מרן הג' איש חי'. מיד פנה אליו משה, ספר לו את המעשה לפרטיו ובקש עצה האם עליו לשמע בקול אשתו ולדרש מהסוחר לבטל את המכח.

האזין הרב למעשה מתחלתו לסופו, ואחר השיב בפסקותיו הנוצרות:

"לפי דברי חכמים (ראה חז"ן פ א) ששכר כל אמו הוא עשרה זהובים, נראה כי אין כאן שאלה כלל; הלא אחרת לבוא למקום הסחורה משום שהתנדבת לענות אמן אחר קדיש. לפי שגית בקדיש חמש פעמים 'אמן', חפצו משמים לשלם לך את שכר משלם - חמשים זהובים תמורת חמש אמינים, והקרון קימת לעולם הבא, ומדוע תבטל את המכח?!"

אָהַבְתָּ חַיִּים, פְּרַשְׁתָּ חַיִּי שְׂרָה

תבלין לשלחן שבת

פְּרָשַׁת: נְשֵׂא

עלון מספר: 254

נא לא לקרוא
בשעת התפילה
וקריאת התורה.
העלון טעון גניזה.
הלימוד בשבת
פי אלף מיום חול.

כניסת השבת:

7:06

יציאת השבת:

8:19

רבנו תם:

9:01

הזמנים לפי אופק
חיפה

העלון לעלוי נשמת: בכור
חי' בן בטי, אברהם זושא
בן ר' יהושע, לאה בת ר'
יום טוב ליפמאן, מיכאל בן
שרה, אלכסנדר בן מרי,
לודמילה בת לייב, משה
בן זוהרה, יהודה בן שרה,
יוסף בן חנה, מנחם שלום
בן שמחה, חיים בן אסתר,
תמרה בת יעקב -
תנצב"ה.

**ולהבדיל בין החיים
למתים, העלון לרפואת:**
משה בן מזל-טוב
פורטונה, משה בן מנדל,
נפתלי בן דבורה,
סביטלנה צביה בת ברכה,
מרי בת חנה - **בתוך**
שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרָשָׁה

השפעת החנוף

בפניו שאכן הוא יהודי, פָּרַץ בבכי, ובקש לדעת איך הצליח לזהותו
כיהודי.

'אני נפגש עם הרבה אנשים, ואף אחד מהם לא אמר לי שאני
יהודי, וכיצד הצלחתי לראות שאני יהודי?' - שאל האיש את הגאון.
ה'מנחת אלעזר' אחז בידו של היהודי, חבקו בחם, ואמר לו: 'די
היה להביט בהתנהגותך בעת שאכלת את הבשר, כדי לדעת
שהנך יהודי!'

משהאיש לא הבין את פשר הדברים, הסביר הגאון שהשו"ע
(אורח חיים, סימן ק"ע הלכה י'), אומר ש'לא ישך פרוסה ויניחנה על גבי
השלחן'. והטעם הוא, כפי שמביא המשנה ברורה, 'מפני
שנמאסה לבירות'.

דהיינו אדם הנושר בכריף הלחם, ומכניס לפיו את החתיכה,
ומניח את שארית הפת על השלחן, ממאיס בכך את חברו היושב
לצדו. ולכן, המשיר הגאון והסביר לאיש ההוא, נהגו יהודי פולין
שכאשר הם אוכלים לחם, הם חותכים בסכין את החתיכה
שברצונם לאכול, ומכניסים רק אותה לפיהם, והלחם עצמו
נשאר 'נקי'.

הדבר מקבל גם באכילת תפוח, וכל פיוצא בו, שלא נוגסים
בתפוח עצמו, אלא חותכים את החתיכה הראויה בסכין. כך נהגו
יהודי פולין, ואני זוכר גם את אבותי ואבות-אבותי שהתנהגו כך,
צין הגר"י זילברשטיין שליט"א, בעת שספר את הדברים.

הסתכלתי עליך בשעת אכילתך את בשר הדבר-אחר, אמר
ה'מנחת אלעזר' לאיש, וראיתי שגם אתה אוכל בצורה כזו, דהיינו
שלא נגסת בכריף עצמו, אלא אחזת סכין בידך, וסתקת לעצמך
את החתיכה שרצית לאכול.

זה הספיק לי כדי לדעת בברור שאתה יהודי, וככה בודאי ראית
אצל הורף את קיים ההלכה ההיא בסימן ק"ע, ולכן גם אתה
מתנהג כך. לא יתכן שגוי! תנהג בצורה שכזו! לא יתכן!

"איש או אישה כי יפליא לנדר נזיר להזיר לה" (ו. ט. א. א. א.)
ה'נועם אלימלך': מי שרוצה לעשות "נזיר לה" - נזר ועטרה לה',
'מיין ושכר זיר' - יעשה נזיר גם משנית יין ושכר על ידי שיתפנו
בשתייתם לשם שמים וישתה בקדושה; אבל 'חמץ יין ושכר אל
ישתה' - לא ישתה שתיה שהיא בבחינת חמץ, רק למלא את
תאנותו - - -

גם כאשר יהודי נוגס במאכלו, אפשר לראות עליו שיהודי הוא,
ושאכילתו אכילה יהודית היא.

המלמד הותיק, רבי מרדכי זאב בלוי זצ"ל, ספר ספור ספלא
בשם רבו, שהעיד שאצלו היה המעשה, ויש בספור זה מקור
מאלף וחשוב עד מאוד בעניני חינוך.

רבו של הרב בלוי העיד שהגאון בעל ה'מנחת אלעזר'
ממונקאטש, נסע פעם ברבנות, וראה לפניו אדם היושב בספסל
ממולו, המוציא כריף עם בשר דבר-אחר, ואוכלו.

הגאון ראה את אשר נעשה, וצעק על האדם ההוא "יהודי,
אסור לך לאכול חזיר!"

הנוסע הביט ב'מנחת אלעזר' בפליאה, כמי שתמה על
הערה שציצה מפיו, ואמר לו: "אינני יהודי, ולכן מותר לי לאכול
את הבשר הזה!"

אבל הגאון האדיר, שפסקי ההלכה שלו הופצו עוד בחייו
ברבתי העולם היהודי כולו, פונה אל האדם בשנית, וחוזר ואומר
לו: "יהודי, אל תאכל חזיר!"

והוא, מתעקש אף הוא, ומצהיר שאינו יהודי...

אבל, כשהגאון ממונקאטש אמר לו בפעם השלישית שלא
יאכל חזיר, קרה משהו... האיש שאכל את בשר החזיר נגש אל
חלון הרבנות, והשליך את הבשר החוצה, נגש אל הגאון והודה

יהודים', אמר.

נמצאנו למדים עד כמה גדולה ועצומה היא השפעת החנוך של הבית היהודי על כל הצאצאים שגדלו בבית זה, וגם אם אנהנו סבורים שהילדים אינם מבחינים במעשים הקטנים שלנו, ואינם לומדים מכך מאומה, טעות גדולה גידינו.

כל מעשה הנעשה בבית, כל פעלה, וכל מילה היוצאת מפי ההורים, נקלטת היטב היטב גראשם ובחכם של הילדים הקטנים, והם לומדים מכך 'הלכה לדורות' מה לעשות וכיצד לפעול בחייהם הם.

והנה, אם היו שואלים אותנו מה היא ההלכה החשובה, והמשפיעה ביותר, בחלק ב' של המשנה ברורה, ספק רב אם היינו מצביעים על ההלכה ההיא בסימן ק"ע, העוסקת בדיון שלא לשך פרוסה ולהניחה על השלחן. אנהנו הינו סבורים שאולי פדאי להתמקד בהלכות נטילת ידים, ברפת המזון, וכיוצא בו.

אבל המעשה הנ"ל עם הימנחת אלעזר, למדנו שגם הלכה כזו עשויה לשנות גורלו של אדם ולחרץ את חיו לקאן או לקאן.

(ברכי נפש)

האיש הודה והתודה שכל דבריו של הגאון הם אמת ויציב, והוא אכן גדל בבית יהודי לכל דבר, ובגלל תוקף הצרות והמצוקות שפקדו את העם היהודי בתקופה ההיא, הגיע לאן שהגיע, והתדרדר לאן שהתדרדר, עד שהגיע למצב בו הוא אוכל בשר דבר אחר. אבל קיום ההלכה בסימן ק"ע שראה בבית הוריו, לא נשכחה מתונו...

האיש הפך להיות אחד מחסידיו הנלהבים של הגאון ממונקאטש. הוא הרגיש שהימנחת אלעזר נגע לו בדיוק בנקודה הרגישה ביותר בחיו, וקבל על עצמו מהיום והלאה להשמר ולהזהר בקיום כל ההלכות בשו"ע.

רבו של רבי מרדכי זאב בלוי הוסיף וסיפר שגם הוא השתמש בסימן זה של הימנחת אלעזר, וכאשר נכנס אל המגזרים של הנוצרים, אחר תקופת השואה, כדי להוציא משם את ילדי ישראל ולהצילם, התבונן בצורת אכילתם של הילדים.

כאשר הבחין בילד שאינו נוגס בפרוסה עצמה, אלא משתמש בספיין וכנ"ל, היה בטוח שהוא יהודי, והוציאו מהמגזר, ולא טעיתי אפילו במקרה אחד. כל הילדים שהוצאתי על פי הסימן הזה, היו

ספור לשבת

כח הצדקה חלק ב'

הגלגל הענק בלונה פארק, כשהילדים צופים מגובה של עשרות מטרים בעולם למטה, וצורחים באושר מהול בפחד כאשר הגלגל עוצר בפסגה ומתנדנד באוויר שתי דקות הנה והנה כדי להגביר את האפקט...

כל דבר טוב נגמר בסוף. החופשה הבלתי נשכחת באנטוורפן הסתיימה. הגיע יום הטיסה הביתה. נפרדנו מההורים בברכות ואיחולים וידיים מלאות מתנות פרידה ומיהרנו לנמל התעופה. אבא שיחי' היה הנהג. ולשם שינוי בארנקו שכן רישיון בלגי כשר למחדרין.

נחתנו בארץ, שמנו את הכל במקום וכבר היה לילה. הילדים העייפים מן הטיסה וטלטולי הדרכים נרדמו בן רגע, ורק אני התגלגלתי על יצועי ולא הצלחתי לישון. שיפוט מהיר. נהיגה בשלילה! ראיתי מול עיני רוחי את השופט מנפנף לעברי באצבעו, יכולתי לשמוע באוזני את קולו המתכתי ואת פסק דינו המהדהד בין כתלי בית המשפט: "אני מבקש למצות את מלוא חומרת העונש עם הנאשם, למען יראו וייראו, ומטיל עליו בזאת מאסר של שנתיים!"

לפי החוק אפשר להטיל עונש מאסר בגין נהיגה בשלילה. האם להטיל עונש מאסר, כמו גם לכמה זמן, העניין נתון לשיקול דעתו של השופט. מי יהיה השופט שלי? אוי לי! זה יכול להיגמר לא טוב. מאד לא טוב.

נעשה לי רע על הלב. שפתי החלו לרוחש תפילה. אבא יקר שבשמים, אתה השופט האמתי, ואתה יודע את האמת כי גם שלילת הרישיון לא הייתה מוצדקת, ואפילו אם כן, האם אצטרך לשבת במאסר? מה יהיה עם האשה והילדים, והעבודה,

השוטר התלקח כמו מזורת ל"ג בעומר. "אתה נוהג בשלילה! אהה...", סינן מבין שיניו. "טוב, תבוא אתי בבקשה לתחנת המשטרה. אתה עצור והאוטו מוחרם לחודש ימים." במושב האחורי פרצו יללות מפי הטף. "אנחנו בדרך לנמל התעופה", ניסתה רעייתי להסביר ללובש המדים. "יש לנו טיסה לבלגיה בעוד שלוש שעות", היא נפנפה לעברו עם הכרטיסים כדי להוכיח את אמיתות דבריה. אך השוטר היה קשוח כפלדה. "חוק זה חוק", ענה בחזות, "אתם באים אתי כעת לתחנת המשטרה."

הובלנו כשור לטבח אל תחנת המשטרה, ושם לאחר אין ספור ויכוחים והפצרות, הסכים מפקד התחנה לאפשר לי להשתחרר בערבות כדי שלא נפסיד את הטיסה. פרוטוקול מפורט נרשם כדת וכדין, הרכב מוחרם לחודש, ואני הוזהרתי כי יום לאחר שובי מבלגיה בעוד שלושה שבועות (הם בדקו בכרטיס את תאריך הטיסה חזרו!), עלי להתייצב בתחנת המשטרה בבית שמש, עיר מגורי, כדי להתחיל הליך של שיפוט מהיר. אחרת יהיה רע ומר והרבה יותר גרוע. כלא כבר אמרנו?

החופש עבר כמו חלום. כולם נהנו. ההורים שלי הפיקו רוב נחת אושר מנכדיהם המתוקים, הקטנים צהלו ברוב שמחה בכל מתקני המשחקים והגנים הציבוריים. כולם היו מאושרים. גם אני, עד לגבול מסוים. זכרתי מה מחכה לי בארץ יום לאחר שאשוב, וזי היה בכך לקחת ממני את כל ההנאה גם במרומי

מעלה את הנתונים על צג המחשב, ופונה אלי. "לא אדוני, אין לך כלום". מה פירוש? - "אין לך שלילה". - "מה זאת אומרת?" - "זאת אומרת שאין לך שלילה. כל טוב לך אדוני, אתה יכול ללכת הביתה".

זאת הייתה המנגינה הערבה ביותר ששמעתי בימי חי. אני יורד למטה, וברחבה שלפני בנין כלל לא יכול להתאפק, שולף מכיסי את הסלולארי ומקיש בלהיטות את המספרים. 'נס! אני שואג. 'אין לי שלילה'.

זוגתי שתחי' שומעת ממני את הסיפור, אבל לא ממהרת להתלהב כמוני. "זה לא יכול להיות" היא טוענת בהגיון מפוכח; "אנחנו חיים בעידן ממוחשב. היום הכל רשום ומתויק. בטח הייתה להם טעות ואח"כ אתה תסכול מזה. תחזור למשרד ותבקש שיבדקו טוב טוב."

בלב כבד חזרתי לאותו חדר מאיים. אני ניגש שוב אל השוטר ואל מחשבו ומציג בפניו שוב את ההזמנה לתחנת המשטרה. אמרתי לו: "סליחה שאני מבלבל לך את המוח, אבל אני לא שקט. תגידי, אין כאן איזו טעות שאחר כך אני אשלם עליה ביוקר?" "תזכיר לי את מספר הזהות שלך" הסתער השוטר על המקלדת והקיש עליה באצבע אחת. ספרה אחר ספרה. קבצי הנתונים עלו שוב על המסך. הוא קרא שם ומלמל לעצמו. "לא!" הודיע חגיגית. "לא חלה שום טעות. אין שום שלילת רישיון על שמך. יום טוב לך אדוני".

"אבל זה לא יכול להיות. שללו לי את הרישיון והזהירו אותי להתייצב בתחנת המשטרה יום אחרי שאשוב מחו"ל". השוטר החל לצחוק. "שמע אותי, כרגע אין לך שום שלילה. אבל אם אתה נורא רוצה אפשר לסדר לך שלילה מיידית. רוצה?" לא, לא. חלילה. התחלתי לסגת אחורנית. אני מוותר על התענוג. - "אז אתה יכול ללכת".

נותר משהו קטן לברר. ומה עם הרישיון שנלקח ממני? איך אני אסע? רק זה חסר לי, ששוב יתפוס אותי שוטר נוהג בלי רישיון...

"שמעת על משרד הרישוי?" לגם השוטר מבקבוק הקולה שלו, "גש אליהם והם יסדרו לך רישיון חדש. אתה משוחרר, ואל תבוא אלי פעם שלישית, כי אז אני אסדר לך שלילה כזאת שלא תשכח אותה לכל החיים."

יצאתי משם כל עוד רוחי בקרבי. והכל הסתדר כמו בחלום מתוק. קבלתי רישיון חדש, וגם הרכב המוחרם חזר לידי בשעה טובה ובצורה חלקה בלי שום בעיות. העניין היה מוזר בעיני מאד. כיצד נעלם הרישום? דיברתי עם "מבין" אחד שמתמצא בנככי הענין והלה אמר לי: "כנראה בעת שהעבירו את התיק מבית שמש לירושלים, הוא נאבד. אבל זה קורה אחת למיליון, ואתה הוא אחד ממיליון."

שמה ידוע לכם למה זכיתי להיות אחד ממיליון?

(הסיפור כולו אמת ונרשם כפי ששמעתיו מפי בעל המעשה. שמות, מקומות, ופרטים מזהים נוספים, טושטשו עד ללא הכר מטעמים מובנים) (הופיע בגיליון "מלאכת מחשבת")

והלימודים, והחברים, והבושות... ריבוננו של עולם, תעשה לי נס, התפללתי בצר לי.

ואז, בין שלוש לארבע בלילה. כאשר כולם נמים בשלוח ובעולמו של הקב"ה שורר שקט מבורך, ורק הצרצרים משמיעים את קולם ברמה ואילו אני מתפתל ומתגלגל מצד לצד, פתאום נזכרתי:

כוח הצדקה - - !

גדול כוח הצדקה שיכול להטות הכף מחובה לזכות. אדם נותן צדקה ואינו יודע כי באותו רגע הוא שינה את כפות המאזניים בשמים. האמורא שמואל והחווה בכוכבים אבלט רואים קבוצת פועלים צועדת ליד שפת האגם. אבלט הגוי אומר לשמואל כי פועל פלוני עומד למות. נחש ארסי יכיש אותו בעוד שעה קלה. אבל האישי חוזר בחיים, ולאבלט הנדהם מתברר כי באותו יום נתן הפועל את פת לחמו לחברו הרעב. בזכות הצדקה ניצל ממות והנחש שהיה צריך לנשוך אותו, מת בעצמו. שמואל מסביר לאבלט כי אמנם לפי המזל של הפועל היה צריך למות, אך ישראל הם מעל המזל וזכות המצוה הגנה עליו. עלינו נאמר "וצדקה תציל ממות" אומר שמואל לאבלט הנכרי, החווה בכוכבים. (עיין שבת קנו).

מי יודע מה ערכה של צדקה. שמעתי סיפורים לאין ספור על אנשים שהיו בכל מיני מצבים מעיקים, ותרמו כסף לצדקה וראו ישועה מהירה שלא כדרך הטבע. הדבר צף ועלה במוחי ברגעים הקשים הללו, ועל המקום נדרתי: רבוננו של עולם, הריני מתחייב בזאת לתרום 200 ₪ לצדקה, עבור עניי ארץ ישראל, ובקשתי שטוחה בפניך, אנא שלח לי ישועה.

לאחר דקה כבר ישנתי כמו תינוק. שלוח גדולה ירדה עלי. הגעתי לתחנת המשטרה בבית שמש. הפקיד מדפדף בניירת. "התיק שלך הועבר לירושלים". שיהיה כך. נסעתי לירושלים, בתחבורה ציבורית כמובן. הרי אני בשלילה והרכב מוחרם. הגעתי ל'בנין כללי' במרכז העיר, המעלית טיפסה בין הקומות והביאה אותי למטה המשטרה.

בלב הולם ושפתיים ממלמלות תפילה אני ניגש אל היומנאי "כן אדוני".

התחלתי להסביר לו למה הגעתי לפה, ואיני יכול לשכוח את המבט מזרה האימים שעמד בעיניו ואת הניגון בעת שהטעים בחומרה:

"נהגת בלי רישיון, אה?! טוב שלא הוא היה השופט, אחרת היה שולח אותי תיכף אל הגרדום..." "תלך עד קצה המסדרון, שם תיכנס לחדר האחרון מצד שמאל."

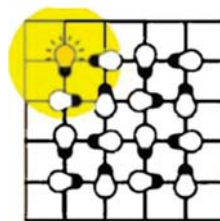
גנררתי ברגליים קפואות למחצה אל החדר האחרון, אחרי הקדמה כזאת! אני מקיש בדלת ונכנס פנימה. ניגש אל אחד הפקידים-השוטרים ומתחיל לספר שוב איזה עבריין אני. מציג בפניו את ההזמנה לתחנת המשטרה.

"תן לי לבדוק, רגע. מה אמרת מספר הזהות שלך?" הוא

חידות:

חידת הגיון:

נורה אחת מאירה 4 משבצות! כמה נורות צריכים להדליק בשביל שכל ה 24 משבצות יהיו מוארות?

פתרון לחידה מהעלון הקודם:

9

חידת בלשים:

בוקר אחד, ארעה תאונת לרכבת בדרכה מירושלים לחיפה.

בלש המשטרה הוזמן לחקור את נהג הרכבת לגבי התאונה.

נהג סיפר: "נסעתי במהירות הרגילה ולא הבחנתי במשהו חריג, אך הקטר שאני נוהג בו די ישן, ולכן מעלה הרבה עשן. העשן הסתיר לי את השמשה הקדמית ולא ראיתי את הסלע הגדול שהתגלגל ונחת על המסילה. התנגשתי בסלע, והרכבת ירדה מהפסים."

הבלש חשב לרגע, ואז אמר לנהג: "לא היה ולא נברא! התאונה באשמתך!"
כיצד ידע זאת הבלש?

פתרון לגפרורים מהעלון הקודם:

$$8-5=1$$

חידת ההגיון באדיבות חיים כץ 0533180118@gmail.com

בדיחות:

אחמד נוסע לפגישה בארה"ב. בשדה תעופה הוא רואה מכונת פחיות הוא מכניס מטבע ויוצא לו פחית מכניס עוד מטבע ויוצא לו עוד פחית. אחרי חצי שעה הנהג אומר לו: אנחנו מאחרים בא כבר. אחמד עונה לו: דווקא ביום המזל שלי אתה מפריע...

אישה עוסקת במטבח בטיגון ביצים. כשבעלה חוזר הביתה, נכנס למטבח ומיד מתחיל לצעוק: "תוסיפי עוד שמן זה ידבק לך" "תהפכי, תהפכי את הביצים עכשיו" "את רואה, צריך עוד שמן?" "תוסיפי שמן, הנה זה נדבק לך" "תהפכי עכשיו, תהפכי את הביצים. תזדרזי" "זה מתז מסביב" "יותר מלח" האישה מתעצבנת: "מה קרה לך? מה אתה צורח, אתה חושב שאני לא מסוגלת לטגן ביצים בלי עזרה?" בעלה עונה: "רק רציתי להמחיש לך את ההרגשה שלי כשאני נוהג ואת יושבת לידי..."

אחד הולך לחבר שלו ורואה בחוץ שלט חדש 'זהירות כלב כחצר' כולו נכנס רועד מפחד. מענין איזה כלב יצא עלי עכשיו חשב. פתאום הוא רואה כלב קטנטן. אומר לחברו: "למה יש כזה שלט בכניסה שיש כלב גדול אבל באמת יש כלב קטן?" החבר עונה: "מה השתגעת, אתה יודע כמה פעמים דרכו לי עליו?"

הידעת ש:

פתגם:

בס"ד עלון מס' 502 21.5.2021 - י' סיוון תשפ"א

וְהוּא הוֹשִׁיעַ לְהוֹיָא צְדִיקִים וְיִבְרָא בְנֵי

פְּרִשֵׁת - נְשִׂא

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:14

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:17

ר"ת: 20:48

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

על ההודאה והכרת הטוב

יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלַי וְיִחַנְדֵּן (ו,כה)

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, מגדולי הפוסקים בדור האחרון ומנהיג היהדות החרדית באמריקה, הגיע לפגישה עם גביר בקומה רביעית בבנין משרדים ללא מעלית. הוא היה אז בגיל למועלה משמונים וחמש, ובקושי רב טיפס את המדרגות ברגל. כשהסתיימה הפגישה הוא ירד למטה לאיטו ועמד להיכנס לרכב שלקח אותו. לפתע נעמד במקומו כנזכר בדבר מה, ובלי לומר מילה נוספת סב על עקבותיו וצעד לעבר הבניין.

שני תלמידים שליוו אותו הזדרזו לשאול: "האם הרב שכח משהו?", "כן" - השיב להם - "אני צריך לעלות". "שהרב לא יטרח" - נזעקו שניהם -אנחנו נעלה!", אך רבי משה נענה בשלילה: "זה עסק שלי!..." והחל לטפס למעלה. מה גורם לאדם בן שמונים וחמש לטפס ארבע קומות ברגל, לאחר שרק הרגע ירד? מה גורם לו לסרב לעזרה ולהתאמץ בעצמו? התלמידים עלו איתו. ראוהו מתנשם ומתנשף במאמץ, ונח בין קומה לקומה.

כשהגיע לקומה רביעית, נכנס למשרדו של הגביר. הלה קם ממקומו מופתע, האם התחדש משהו מאז השיחה ביניהם? רבי משה פנה ואמר: "שכחתי להודות לך על כוס התה שהכנת לי, באתי לומר יישר כח! התה היה מצוין!", התלמידים נאלמו דום. כששככה מעט תדהמתם שאלו: "כבוד הרב, האם לא יכולת לשלוח אותנו לומר תודה?", "יכולתי" - השיב להם בפשטות - "אבל מי שתה את התה, אני או אתם? אני שתיתי, ולכן אני הוא שצריך להודות!"... כך חי גדול אמיתי בישראל! כך נוהג - מי שחי את המציאות של הכרת הטוב כמות שהיא!

רבו של הרב פיינשטיין, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, כמעט לא יצא מביתו. בהגיעו לגיל זקנה מופלג, ערך אברך בר מצוה לבנו, והנה עבר לחש-רחש באולם: רבי איסר זלמן מלצר מגיע לשמחה! הוא מטפס במדרגות האולם!!!... אנשים עצרו את נשימתם! רבי איסר זלמן מגיע לבר מצוה?? לא יתכן! בודאי מדובר במישהו דומה לו!!!... מיהרו לבדוק והתברר שאכן הוא ולא אחר מטפס במאמץ מדרגה אחרי מדרגה כדי להגיע לאולם. אבי החתן מיהר לקדם את פניו נבוך ומבולבל. במה זכה?

אנשים חשובים ממנו, ואפילו גדולים שבדור לא זכו לכבוד כזה מאת רבי איסר זלמן מלצר! הרב הישיש נכנס לאולם, נח קמעא מחולשתו הגדולה, לחץ את ידו של חתן הבר מצוה ואביו, ונתן במתנה את ספרו "אבן האזל". לאחר מכן קם ממקומו ועמד ללכת משם. לפני צאתו פנה לאבי הבן ואמר לו: "באתי לכאן משום שיש לי הכרת הטוב גדולה לך ולחתן הבר מצוה". "הכרת הטוב?" – התפלא האברך – "וכי עשיתי פעם משהו טוב לכבוד הרב?". "

אכן כן" – הסביר לו הרב – "אני מכיר אותך כבר שנים רבות. כשקיבלתי לידי את ההזמנה ששלחתם אלי, אמרתי: הילד הזה כבר בן שלוש עשרה? הרי רק אתמול היתה הברית שלו... באותו רגע חשבתי לעצמי: שלוש עשרה שנים עוברות מהר, והתחלתי להרהר בתשובה, אם לא אספיק בעולם הזה, מה יהיה אתי?! יצא אפוא, שבזכות הזמנתכם לבר מצוה זיכיתם אותי בהרהורי תשובה, ולכן אני חייב לכם הכרת הטוב, וכדי שלא אסתלק מהעולם הזה חייב, באתי לבר מצוה עם הספר שלי..."

נשים לב באלו מושגים מדובר, באלו דקויות הם הרגישו חייבים! ואילו אנחנו? מרגישים שכולם חייבים לנו... כשמישהו לא מביא לנו דבר שהיינו מצפים לקבל ממנו, אנו כועסים – מה פרוש? למה הוא לא מבין שהוא חייב להביא?!... אנו מתכחשים לכל הפעמים שכן קיבלנו ממנו, איננו חושבים אם החזרנו לו אי פעם על טובותיו המרובות, רק מרוכזים באותה פעם שהוא לא נתן מה שציפינו שיתן.

פעם ישב הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, המשגיח של ישיבת פוניבז', במרפסת הישיבה ולמד. בשלב מסוים פנה לאחד התלמידים, וביקש ממנו לקרוא לבחור פלוני. מיהר הבחור לחפשו, ומאחר ולא מצאו, חזר ואמר לרב שאין הוא מוצא אותו, ובשמחה יעשה עבור הרב כל מה שצריך. "רצוני שהוא יביא לי את מעיל" – אמר המשגיח – "כשיבוא, אמור לו שיביא לי את המעיל". "הרב זקוק למעיל?" – הגיב הבחור – "אני יכול להביאו מיד".

"לא, לא" – סרב המשגיח – "שהוא יביא". הוא הביט בפניו התוהות של הבחור, וברגישותו הגדולה במידות חשש שמא נפגע מדבריו, לכן מיהר להסביר: "ראה נא, חברך עשה לי פעמיים טובה כלשהי, ואני כבר חייב לו על כך. אם הוא יהיה זה שיביא לי את המעיל, אמנם אהיה חייב לו עוד טובה, אך לכל הפחות יהיה לי קל לזכור זאת, כי מדובר באותו אדם. אם אתה תביא את מעילי כעת, אהיה חייב לשניים, ואני כבר זקן, ובגילי יקשה עלי להחזיר טובה לשניים!"...

המשנה אומרת: "איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם?... הלווה ואינו משלם" (אבות ב', ט') – אדם שלווה ואינו משלם, הוא לא אדם שאין לו אפשרות לשלם, אלא אדם שלא מעריך מה עשו בשבילו. מישהו טרח והלווה לך מאה שקלים, מה אתה מחזיר לו על כך? עצם העובדה שאדם לוקח ולא משלם לנותן על מעשהו גורמת שייקרא 'רשע', לצערנו, רובנו לוקים במידה רעה זו. אין אנו רחוקים כל כך מאבותינו, שרק טענו ותבעו וביקשו עוד ועוד מאת ה', מבלי להכיר בטובתו.

כולנו תובעים לקבל עוד ועוד, וחסרים הרבה בהכרת הטוב לבורא יתברך. מי מאיתנו חושב? ריבונו של עולם, תודה לך. תודה שקמתי בריא, תודה שאני יכול לשתות, תודה שאני יכול ללעוס, תודה ותודה על כל הטובות שאתה מקיף אותי בלי שאפילו ביקשתי לקבל!

על ברכת כהנים – מאת הרב אליהו עמר שליט"א

בפרשת השבוע מוזכרת ברכת כהנים המורכבת משישים אותיות. ברכה זו היא מאוד יחודית והזרע שמשון מבאר מהי סגולתה של הברכה.

ישנה גמ' מעניינת במסכת בבא בתרא. המכונה בשם "אגדות רבה בר בר חנה" בשונה ממה שהמון העם חושבים ש"אגדה" פרושה אוטופיה – סיפורי בדים ודמיונות. האגדה בלשון חז"ל מסמלת על מימד רוחני עמוק מאוד – אם המילה "מגיד" – פרושו, לומר. כמו "הגדה של פסח" שכל עניינה לומר ולספר על יציאת מצרים. הרי ש"אגדה" הפותחת באות א' שהיא אות המסמלת על רוחניות גבוהה, באה לרמוז שנאמר כאן דבר עמוק ורוחני.

הרב יחזקאל לנדא בהקדמתו לספרו הצל"ח נציון לנפש חיה – ע"ש אמו שנקראה בשם חיה] כותב, שאגדות הש"ס מכילים בקרבם סודות גדולים מאוד. ועל כל אדם ללומדם, גם אם לא זוכה להבין את הרובד הפנימי המוצפן בהם. משום שאם ידלג ולא ילמד, לעתיד לבוא לא תוכל נשמתו לדעת מהו הרובד הפנימי שחז"ל רמזו במעשיות אלו.

וכעת לעצם המעשייה – מספר רבה בר בר חנה – אמר לי סוחר ישמעאלי. האם רצונך לראות את נקודת החיבור וההשקה בין הארץ לרקיע? נשמע מעניין, ואכן לקח אותו הישמעאלי לנקודה בה נראים הארץ והשמים מחוברים זה לזה. אך שהתבונן רבה בר בר חנה ראה שיש ברקיע כעין חלונות. היה לרבה בר בר חנה סל עם אוכל – דבר המסמל על הפרנסה של האדם. אמר רבה בר בר חנה בליבו, אין מקום יותר בטוח לשמור את הסל, אם לא בחלון של הרקיע! וכך עשה. נעמד רבה בר בר חנה להתפלל, ושסיים תפילתו לא ראה שם את הסל. נדהם רבה בר בר חנה, ושאל את הישמעאלי – האם יתכן שיש פה גנבים שלקחו לי את סל המזון?! וכאן חידש לו הישמעאלי – החלונות ברקיע הם כמו גלגל ענק שכל הזמן מסתובב אם תמתין בסבלנות עד מחר תוכל לראות את החלון שהנחת בו הסל, ותראה שאף אחד לא נגע לך בו. עד כאן המעשה.

שואל ה"זרע שמשון": מה פשר של מעשייה זו? מה באו לרמוז לנו חז"ל במעשה זה. מחדש ה"זרע שמשון": רבה בר בר חנה בא לרמוז לנו על ענין ברכת הכהנים נקודת החיבור בין הארץ לשמים – כפות ידיהם של הכהנים מופנים לארץ. וגב ידיהם כלפי השמים. לרמוז על העברת השפע והחיבור בין הרקיע לארץ.

וכך אומר המדרש בשיר השירים – הנה זה עומד אחר כותלנו משגיח מן החלונות – זוהי השכינה העומדת בשעת ברכת כהנים בין כתפי הכהנים – משגיח מן החלונות – שהשכינה משפיעה מבין אצבעותיהם של הכהנים שמחלקים את אצבעותיהם כמו חלונות, לחמשה חילוקי אווירים – כמובא בשו"ע סי' קכח סעי' יב'.

הזמן הזה "מגלה הזרע שמשון" הוא זמן המסוגל להתפלל על הפרנסה!!! אכן רבה בר בר חנה נעמד להתפלל לאחר שהפקיד את סל מזונותיו באותו חלון "הזדמנויות" של שעת רצון ברקיע. וכך כותב הזרע שמשון "כלומר התפללתי לפני ה' על מזונותי כמו התפילות המיוחדות לעת רצון – ועיקר זאת התפילה היא בעת שמסיימים הכהנים שים שלום". וכאן גילה רבה בר בר חנה לתדהמתו שסיים להתפלל נעלמה השכינה ונסתלקה לה השעת רצון. חשב רבה בר בר חנה שהסיבה לכך היא, מפני הגנבים דהיינו העברות של האדם. ואז התברר לו שלא אלא כל יום רק בזמן ברכת הכהנים מתעוררת שעת רצון זו. ולכן אם ימתין עד מחר יכול לחוש בשעת רצון זאת שנית. זוהי עוצמת סגולתה של ברכת הכהנים. יהי רצון שתמיד תשרה הברכה במעשה ידנו ונזכה להתברך ע"י הכהנים הנושאים את כפיהם בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימנו. (מתוך העלון 'ביע אומר')

וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיוּ אִישׁ אֶשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לֹא יִהְיֶה (ה'י)
 ה"חפץ חיים" מבאר באופן נפלא פסוק זה וכך הוא אומר: כל הכסף והזהב שהאדם עמל עליהם – לא יישארו בידו לנצח. "כי לא במותו ייקח הכל!" קניינים אלו הינם זמניים בלבד. מהו ה"הרכוש" האמתי ש"לו יהיו", שיישאר שלו לנצח? – אומר הכתוב: **"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ"** – אותו ממון שנתן אדם לצדקה, לדברים שבקדושה, **"לו יהיו"** – הם אלו שיישארו בידו, וייזקפו לזכותו לעולם הבא.

בתקופה שהרב דסלר התגורר בלונדון, הגיע פעם לביקור בארץ ישראל. במהלך הביקור כתב מכתב לתלמידיו שבלונדון, בו הוא מספר להם את שרואות עיניו בארץ הקודש. בין הדברים הוא מספר כי רוב רובם של הירושלמערס יידעו חיים בעניות גדולה, אבל יש יהודי אחד שבאופן יחסי נחשב לעשיר ויש לו הנהגה טובה שעליה הוא מעוניין לספר להם: יהודי זה, כל אימת שהוא מוחתן את אחד מבניו, הוא הולך לבית היתומים דיסקין ושואל מי הם עשרת היתומים המסכנים ביותר, ולכל אחד מהם הוא קונה חליפה חדשה. "הקב"ה זיכה אותי לחתן את הבן שלי", הוא אומר, "אני אלביש עשרה מהבנים שלו, כמו חתנים..." זאת ועוד: כל אימת שהוא מוחתן בת, הוא נכנס לבית היתומות בלומנטל, וקונה לעשר יתומות עניות שמלות חדשות. התבוננו וראו, כותב הרב דסלר לתלמידיו, אלו הרגשות עדינות, אצילות, יש ליהודיי ירושלים. ביום שמחתם אין הם דואגים רק לעצמם, לבניהם ולבנותיהם, הם דואגים לשמח גם את בניו ובנותיו של ה', ורק מתוך רגשות אלו הם נכנסים לתוך שמחתם האישית...

הרב דסלר הוסיף ואמר: סיקרן אותי לראות את סוג החליפות שקנה אותו עשיר ליתומים. ביררתי וראיתי כי מדובר בחליפות טובות, איכותיות, לא "שמאטעס", אך לא הטובות והמהודרות ביותר. ניגשתי לעשיר ואמרתי לו: "אשריך! אשריך שגם ביום שמחתך אינך מרוכז רק בעצמך, אלא משכיל לחשוב גם על אחרים, מסכנים, ולשמח גם אותם במעשה הצדקה שלך! אבל בתור "סוחר", שבוודאי בזה גדול אתה ממני, רציתי להעיר ולהאיר לך 'הערה מסחרית'. דומני כי יש לך איזושהי טעות במסחר!..." ראיתי כי הסוחר מתפלא מאד למשמע הדברים, והסברתי לו את כוונתי: "כמה שעות ביום אתה לובש את החליפה שלך? שעה, שעתיים! כמה שנים אתה הולך עם אותה חליפה? שנה, שנתיים! אבל את החליפה שאתה קונה ליתום תלבש במשך מיליארדי שנים... זוהי חליפה לנצח. ואם כן, אני שואל אותך שאלה 'מסחרית': איזו חליפה צריכה להיות באיכות גדולה יותר, החליפה שלך או החליפה של הילד היתום?" מורי ורבותי! הבה נזכור את דבריו הקדושים של ה"חפץ חיים": **"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיוּ"** – רק מה שאדם נותן לדברים שבקדושה, לאחזקת תורה, לצדקה, הוא זה שיישאר בידו לנצח! שאר כספו וזהבו, שאגר בעמל רב, לא יישאר בידו! (יחי ראובן)

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 633 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.
השיעור מועבר בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בניסה: 777.

עלון מס' 519 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ רבי ישראל הבעל שם טוב זצ"ל - ר' סיון ז' סיון תשפ"א

נשא - תוכן ענייני הפרשה

999 פ 9/10

- א. מנין בני גרשון מגיל 30 ועד 50 - תפקידם ועבודתם המיוחדת בנשיאת יריעות המשכן (ד, כא-כח).
- ב. מנין בני מררי מגיל 30 ועד 50 - ועבודתם המיוחדת בנשיאת קרשי המשכן, עמודיו ואדניו (ד, כט-לג).
- ג. מספר כל צבא הלויים: 8,580 (ד, לד-מט).
- ד. מצות שלוח הטמאים מחוץ לג' מחנות (ע"פ חומרת הטומאה) (ה', א-ד).
- ה. דיני השבת גזילה, והתשובה ע"י ידוי ובתשלום הקרן בתוספת חומש, והבאת קרבן אשם (כששיקר בשבועתו).
- ו. פרשת סוטה ודיניה (ה', יא-לא).
- ז. פרשת נזיר ודיניו (ו, א-כא).
- ח. מצות ברכת כהנים (ו, כב-כז).
- ט. תרומת הנשיאים ביום חַנֻּכַּת המזבח: שש עגלות צב ושנים עשר בקר להסעת חלקי המשכן הכבדים (משא בני גרשון ובני מררי) (ז, א-יא).
- י. פירוט קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח - נשיא אחד ליום (ז, יב-ג).
- יא. סך כל קרבנות הנשיאים ומתנותיהם לחנוכת המזבח.
- יב. תיאור הנבואה ששומע משה רבינו במשכן (ז, ט).

"שבת שלום תוכי"... - חביבות לימוד התורה

שקיעותו העצומה של מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל בתורה היתה, כמפורסם, כה עצומה, עד שפעמים רבות לא היה שם לב כלל למתרחש סביבו, גם אם הדבר עורר תשומת לב באופן ברור. פעם אחת נאלץ מרן זצ"ל לעשות את השבת בעיר אלעד, לרגל שמחה משפחתית של אחת מבנותיו. תושבי אלעד חרדו לכבודו, ואחד ממקורביו זכה לכבוד העצום לארח את הרב והרבנית במהלך השבת. "אנא, השאר עבורי מנורה דולקת קטנה בחדר הסמוך לחדר השינה, כדי שאוכל ללמוד במשך הלילה". ביקש מרן מבעל הבית. לאחר סעודת השבת פנה מרן אל החדר ושקע בתלמודו כצולל במים אדירים. "שבת שלום!" נשמעה לפתע קריאה חדה באוזניו. לא, לא היה זה אחד מבני הבית אלא... תוכי מדבר, שידע לחקות ולומר "שבת שלום", "ערב טוב", "בוקר טוב" ועוד ועוד ברכות. התוכי, שכלובו עמד בפינת החדר, הכריז עתה בקול גדול: "שבת שלום"! ומרן השיב לו מבלי משים: "שבת שלום"! והמשיך ללמוד... חלפו כמה דקות ושוב אמר התוכי: "שבת שלום"! שוב ענה לו מרן והמשיך ללמוד, כשהוא אינו מרים עיניו מהספר לראות מי המדבר עמו. כך חזר המחזה על עצמו שוב ושוב, עשרות פעמים במהלך הלילה! התוכי קורא - ומרן משיב... בבוקר, כאשר ניגש בעל הבית לחדרו של מרן לדרוש בשלומו, העיר לו מרן: "ישמע נא, כבודו. יש כאן בסביבה איזה אדם שאין לו כל כך דרך ארץ. בא אליי, אומר לי, כנראה דרך החלון, 'שבת שלום' פעם ועוד פעם ועוד פעם... מה זה?"! בעל הבית עמד על מקומו כהלום רעם, לא מאמין למשמע אוזניו. האומנם? האם מרן לא הרים עיניו מן הספר במשך כל הלילה עד כדי כך שלא הבחין בכלוב הגדול העומד בפינת החדר?! אכן כן, עד כדי כך...

לאחר חג שבועות בו התרוממנו והתעלנו בלימוד התורה, מגיע פרשת נשא שהיא הפרשה הארוכה בתורה (176 פסוקים), גם החלק האחרון בפרשה פרק ז' - הוא גם הפרק הארוך בתורה (89 פסוקים). בפרק זה מופיע פירוט קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח - נשיא אחד ליום.

ושם כתוב (ז, ב): "וַיִּקְרְבוּ נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רְאֵשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם, הֵם נְשִׂאֵי הַמִּטָּה", נעמוד בפסוק זה על הקשר של ה'נושא בעול חבירו'.

ומפרש רש"י: הם נשיאי המטות, שהיו שוטרים עליהם במצרים, והיו מוכים עליהם. כלומר "נשיאי המטות" הם אלו שקיבלו נשיאות מפני שהוכו במטות בשביל בני ישראל. והדגישה התורה ייחוס זה כאן, להודיע שיש קשר בין עניין זה ובין הקרבת קרבנותיהם. ועוד כתב רש"י (שמות ה, יד): השוטרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדחוקם, וכשהיה חסר מסכום הלבנים, היו המצריים מלקין את השוטרים על שלא דחקו בעושי המלאכה. לפיכך זכו אותם שוטרים להיות סנהדרין, שנאמר (במדבר יא, טז): "אֲסַפֶּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעָתָּ". נמצא שהתורה שילמה בכפליים לאותם שוטרים; גם מינתה מהם י"ב נשיאי ישראל, וגם מינתה מהם שבעים אנשי סנהדרין.

והנה בפרשת משפטים אומר הכתוב (שמות כד, י): "וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵי כָּמַעֲשָׂה לְבַנְת הַסִּפְרִי וּכְעָצָם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר", ופירש רש"י: "כְּמַעֲשָׂה לְבַנְת הַסִּפְרִי" - היא היתה לפניו בשעת השעבוד, לזכור צרתן של ישראל שהיו משועבדים במעשה לבנים, וּכְעָצָם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר" - משנגאלו היה אור וחדווה לפניו. ומקורו במדרש (ויקרא רבה כג. ח). והקשה שם ה"פה תואר" (לרבי שמואל יפה אשכנזי זצ"ל): ואף על פי ש"וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" כבר היה אחר שנגאלו. יש לומר - דהכי קאמר "וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵי" וכו', שמתחילה אכן היתה לבנת הספיר, ועכשיו ראו "כְּעָצָם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר", ולא שעכשיו ראו את 'לבנת הספיר'.

בהר סיני נראה להם הקב"ה "כְּמַעֲשָׂה לְבַנְת הַסִּפְרִי". היינו - שאע"פ שכבר כשנגאלו היה "כְּעָצָם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר", עם כל זה - חזר והראם בהר סיני שוב את לבנת הספיר. וכל כך למה? כתב רבי ירוחם ממיר ("דעת חכמה ומוסר" ח"א כט - לב): פשוט הדבר שהבורא יתברך, הניח לפניו לבנה כדי לזכור בצרתם של ישראל. ועניין זה הוא רק כדי לְשַׁבֵּר את האוזן, והכוונה הוא להורות לנו שבכדי להרגיש בעבודת האדם בחומר ובלבנים, אין עצה אחרת כי אם להניח לפניו לבנה. כי המעולה שבדרכי השגת מעלת "נושא בעול עם חבירו" הוא לשאת ממש בעול הסובל, בכדי שירגיש בכל צערו וכאבו. כל מה שיוכל האדם לחוש בעול חבירו בפועל - עליו לעשות, וכן מצינו במשה שהיה מרכין גוו בכדי לשאת במשאם של ישראל, ולא עשה כן רק בכדי לעזור להם, אלא כדי שיוכל לחוש בכל צרותיהם ומכאוביהם בכל מה שאפשר לאדם להרגיש, עכ"ל.

אומר הרמ"ק (רבי משה קורדביו) ב"תומר דבורה" ("לשארית נחלתר"): "כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו, והרי הוא (השני) - הוא (עצמו) ממש". ומטעם זה נצטוונו וְאֶהְבֶּתְ לְרֵעֶךָ פְּמוֹךְ". וראוי שמצד הקורבה ירע לו צערו של חברו כאילו הוא ממש היה שרוי באותו צער".

ולפי דבריו נמצא שה"נושא בעול עם חברו" הוא השיא של מעלת "וְאֶהְבֶּתְ לְרֵעֶךָ פְּמוֹךְ", וכל עיקרה הוא להביא לידי ביטוי שכל ישראל נפש אחת הן.

”וַיִּקְרִיבוּ נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם, הֵם

נְשִׂאֵי הַמִּטָּה” (ז, ב) – נושא בעול עם חברו

מובא בגמרא (ברכות יב:): כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש - נקרא חוטא. אמר רבא, אם תלמיד חכם הוא וצריך לרחמים - צריך שיחלה עצמו עליו. ופרש"י: אם תלמיד חכם הוא זה שצריך לרחמים, צריך שיחלה חברו עצמו עליו. וקשה: הרי חיוב של "נושא בעול עם חברו" דהיינו להצטער בצערו אינו דווקא כלפי תלמיד חכם אלא כלפי כל אחד מישראל. ועוד, אם אותו תלמיד חכם שצריך רחמים אינו חולה, אלא בעל חוב, או סובל מצער גידול בנים, או מאשה רעה, למה צריך שיחלה חברו עליו?

כתב המהר"ל ("נתיבות עולם" - נתיב גמילות חסדים פ"ד): "הת"ח שיש לו מעלה עליונה, היא מעלת השכל הנבדל, צריך האדם להתגבר בתפילתו עד שיחלה עליו, שבזה מסלק גופו כאשר יחלה עצמו בשביל הת"ח שיש לו מדרגה שכלית נבדלת מהגוף, לכך בשבילו צריך שיחלה עד שמסלק גופו" עכ"ל.

כי להיות "נושא בעול עם חברו", צריך לחוש בצערו של אדם, לחוש כל מכאוביו איך הכאב חודר ועובר בעורקים ובגידים, להרגיש את מהלך הכאב, לזאת צריך הרבה "לתת לב להתבונן" (דח"מ ח"א עמ' כז). אבל להיות "נושא בעול" של תלמיד חכם - אין די בכל זאת, כי תלמיד חכם הוא מהות אחרת, הוא שכל נבדל מהגוף, וכדי להצליח להיות שותף עמו בצערו, חייבים קודם כל לעשות הכל להגיע במהירות אל מקומו. וזה ע"י שיחלה עצמו עליו - יגיע לסילוק הגוף, וירגיש במשהו את כאבו.

"החסיד היעב"ץ" (אבות ז, ו, ז) כותב: "נושא בעול עם חברו" - זה מורה כי כוונתו בלימודו היא לשם שמים, לא להשתרר ולא להתגדר, ולכן יקרב חברו בעניו ויסבול עמו, לא כאותם השמחים לשפלות חבריהם כדי שתוכר מעלתם. עכ"ל.

אותה השתתפות בצער מביאה את האדם ללימוד תורה לשם שמים - הדרגה הגבוהה בלימוד התורה. וע"כ כשבא הקב"ה להר סיני לתת תורה לעמו ישראל, נתגלה להם כשתחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, אע"פ שעכשו גאולים המה, עם כל זאת, רצה להודיעם איך יגיעו ללימוד התורה לשם שמים, וזה רק ע"י שיהיו נושאים בעול עם חבריהם."

וב'ספורנו' (במדבר ז, ב) מובא: "הֵם נְשִׂאֵי הַמִּטָּה" - ומצד מה שהיו כך, הקריב כל אחד מהם על שבטו ואנשיו, כי הרגיש כל אחד בשבטו שקצתו חשוד בעבירות. ועל כן אותם שוטרים שהוכו בשביל ישראל ונשאו בעול עמם, הרגישו את מצבו של כל אחד ואחד, וממילא יכלו להקריב קרבן עבור כל אנשיהם. זאת ועוד - הם הביאו (מלבד הקרבנות) גם שש עגלות צב לשאת את אוהל מועד, ולא רצה משה לקבלם עד שאמר לו הקב"ה שייטול, והיה משה מתיירא שמה נסתלקה ממנו רוח הקודש, אמר לו הקב"ה: קח מאתם, הסכימה דעתם לדעת עליון (מדרש רבה יב, יח) כי דווקא הם שנשאו בעול עם בני ישראל במצרים, הם יודעים להקל את עול המשא מהלויים. [להעיר, להורות ולהשכיל]

”וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קִרְבָּנוֹ,

נְחִשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָב” (ז, יב)

הוא לא נקרא כאן 'נשיא', כדי שלא יתגאה על שהקריב ראשון. האחרים נקראים נשיאים, לפי שהשפילו עצמם והקריבו אחריו. [חזקוני]

עוד טעם בזה, לפי ששמו של נחשון בן עמינדב הלך לפניו, כי היה הראשון שקפץ לתוך הים. שמו היה חשוב מתוארו.

[עיסורי תורה]

”וּמָחָה אֶל מֵי הַמַּרְיָם” (ה, כג) – גדול השלום

כתוב במדרש (ויקרא רבה, פרשת צו ט, ט): ר' מאיר (בעל הנס) שהיה יושב ודורש בלילי שבתות בבית הכנסת של "חמת", והיתה אישה אחת באה לשמוע את דרשתו. פעם אחת נתארכה הדרשה ונתעכבה האישה מלשוב לביתה. משהגיעה לביתה, מצאה את הנר כבוי ואת בעלה ממתין לה לסעודה. לשאלת בעלה לסיבת איחורה, השיבה לו שהיתה בבית המדרש ושמעה את דרשת ר' מאיר, והדרשה נתארכה. הבעל, שלא היה מוקיר תורה, נשבע שלא ירשה לאשתו לשוב הביתה, עד אשר תלך ותיק בפניו של הדרשן. שהתה האישה מחוץ לביתה שבת ראשונה ושבת שניה ושבת שלישית עד שאמרו לה השכנות: עד עכשיו אתם "צהובים" זה לזה ושרויים ברוגז? בואי נלך אל הדרשן. כיוון שראה אותן ר' מאיר, הבין ברוח הקודש מה קרה. מיד עשה עצמו כאילו הוא חש בעינו, החל מפהק כמי ששלטה בו עין רעה, ואמר: היש כאן אישה היודעת ללחוש לעין הרע? וידוע שדרכן של המלחשות הייתה לירוק על מקום החולי. אמרו לה השכנות: עכשיו תוכלי לירוק בפניו ותהיי מותרת לבעלך. ניגשה האישה אל ר' מאיר, אך כשראתה אותו נתייראה מפניו. אמרה לו: "איני יודעת ללחוש על המכה". אמר לה ר' מאיר, אף על פי כן, ירקי בפניי 7 פעמים. אחר שעשתה כן, אמר לה: אמרי לבעלך, שהוא ביקש שתירקי בפניי פעם אחת, ואת ירקת 7 פעמים. אמרו לו תלמידיו לר' מאיר: "רבי, כך מבזים את התורה"? אמר להם: "לא דיו למאיר להיות שווה לקונו, שכך שנה ר' ישמעאל: גדול שלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה: ימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו."

”וּמָחָה אֶל מֵי הַמַּרְיָם” (ה, כג) – הלומד מוותר

סיפר הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל באחת מדרשותיו: "יהודי בא אל רבנו הגרא"מ שך זצ"ל והתלונן שבביתו צרות רבות בנוגע לשלום הבית..."

אמר לו הרב שך: "איני יכול להכנס לעניין שביניכם, אבל דבר אחד אתה צריך לדעת לפני הכל: יש הבדל עצום בינך לאשתך, אתה הרי לומד תורה והיא לא לומדת תורה!" (והלומד מבין שכדאי לוותר).

"והנה באמצע השבוע אחרי שסיפרתי בליל שבת את הסיפור הזה" - ממשיך הרב שולזינגר - "ניגש אלי אדם וסיפר לי שבלייל שבת אחרי ששמע ממני בדרשה את דברי הרב שך, חזר הביתה ושולחן השבת התחיל כרגיל אצלו, כאשר אשתו מדברת אליו בנוסח הרגיל אצלם, מרימה את קולה ומדברת בצורה לא ראויה, והוא... שותק!"

הם נושאים שש עשרה שנים, ולא קרה כדבר הזה שאשתו תדבר בצורה כזו, והוא ישתוק... 'המקובל' בביתם היה שגם הוא היה משתף פעולה, והיו קולות וברקים...

"האם קרה לך משהו"? שואלת האשה בדאגה, והוא עשה לה סימן הרגעה בידו שהכל בסדר. היא ממשיכה בדרכה ואומרת לו, לפחות תגיב משהו, זרוק איזו מילה... והוא שותק. עד שאמרה לו: אולי בכל זאת תגיד לי איזה מילה ואז אוכל להמשיך..."

עד שאמר לה דברים כהווייתם: שמעתי מהדרשן בבית הכנסת שהרב שך אמר שמי שלומד תורה צריך לוותר, ובידעתי לקיים את זה בעז"ה..."

ברכת כהנים - מהו "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי" (ו, כז)?

"וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי" - לא הכהנים מברכים את ישראל. המילה היוצאת מפייהם אין לה כח של ברכה בשום מקום. אלא תפקידם לשום שמי על בני ישראל. ואילו אני - "וְאֲנִי אֲבָרְכֶם". תפקידם להניח את שם ה' על ישראל, למען יהיו ישראל מרכבה לשכינה. עליהם להטביע את השם הקדוש ה' על כל יחסי ישראל. עליהם לבטא שישראל מצפים רק מאת ה' לכל ברכה ולכל שמירה, לכל התגלות ולכל כשרון, לכל שאת ולכל שלום. והם מצפים לכל אלה רק מאת ה', כדי שהברכה והשמירה ההתגלות והכשרון, השאת והשלום יהיו הם עצמם לשם ה'. הם יהיו לספר נורא עלילות שה' מתגלה על ידו. וכך הבטיחנו ה' "לא תַעֲשׂוּן אִתִּי... כָּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר...". לא בפסל ובמסכה, אלא בברכה שהוא משפיע עלינו תגלה שכינתו לעיננו, בברכת ישראל יתגלה ה' במקום שהוא חפץ ששמו יזכר. הכהן נועד להיות הכלי שבאמצעותו ייקרא שם ה' על ישראל. והקהל העומד להתברך יקרא לו להיות כלי לברכה, ואז יברכם ה'.

גם ברכת כהנים שבמקדש היתה שונה מברכת כהנים שבגבולין. גם היא לא נאמרה רק לחוג מצומצם של חלק האומה הנוכח במקום. וכדי להוציא מן הלב את המשמעות המצומצמת הזאת, לא היו עונים שם אמן גם אחרי ברכת כהנים. וזו גם הסיבה שהברכה נאמרה שם כברכה אחת בלבד. שהרי ברכת כהנים שבמקדש לא היתה מכוונת בראש ובראשונה לתודעת הנוכחים שם, כי הרעיון שלה חורג מעבר לגבולות המצומצמים של מקומות המקדש, והיא מבטאת שם את רעיון המקדש המקיף את כלל האומה ובתכלית האחרונה את כלל האנושות. והואיל ורעיון זה הוא רעיון אחד ואחיד, גם ברכת כהנים שבמקדש נאמרה רק כברכה אחת. כי הדבר נראה ממבט ראשון ששלושת פסוקי ברכת כהנים רק מבטאים במילים את מה שמיוצג במקדש ובכליו. "יברכך... יאר... ישא" הם כנגד השולחן מנורה וארון. "יברכך" - מבטא את רעיון השולחן.

"יאר" - מבטא את רעיון המנורה. הם מורים שהרוחה החומרית וההארה הרוחנית של האומה תלויה במתנת יד ה' ובשמירתו. ואילו "ישא" - מבטא את רעיון הארון והכפורת. ששכינה שורה בכל מקום שנתאחדו בו החומר והרוח כדי לקלוט ולהגשים את רצון ה' שנתגלה בארון. וכדרך שנקודת הכובד שבמקדש היא הארון, והשולחן והמנורה משועבדים לו כהנחות קודמות, כן הדבר גם בברכת כהנים. ברכת "ישא" היא נקודת הכובד של ברכת כהנים שבמקדש, ואילו ברכות "יברכך... יאר" מצטרפות אליה כמשפטי וישא. וזו היא משמעות ברכת כהנים שבמקדש. ה' יתן לך ברכה ושמירה, הארה וכשרון, ואחר כך ישרה את שכינתו בקרבך וישים לך שלום עדי עד.

שונה הדבר מחוץ למקדש. שם הכל מכוון להגשמה הממשית של ברכה זו. שם השכבות והחוגים השונים של האומה שואפים להשיג את תכלית הברכה. ושם יש לשים לב במיוחד לכל אחד מחלקי הברכה. החוגים המבקשים ברכה ילמדו תחילה שרק ה' יעניק להם ברכה ושמירה חומרית, ולכשתיכנס אָמֵת זו אל ליבם, הם יקנוה בעניית אמן. אחר כך ישמעו שכיסופי השלום יבואו על סיפוקם רק על ידי קרבת ה', ובעניית אמן יקנו גם אמת זו.

מבחינה זו היחס שבין ברכת כהנים שבגבולין לבין ברכת כהנים שבמקדש דומה ליחס שבין תפילין של יד לבין תפילין של ראש.

ועל פי זה יתבארו גם שאר ההבדלים שבין מקדש לבין גבולין. במקדש היו הוגים את השם המפורש בברכת כהנים,

ואילו בגבולין נוהגים כדרך שנוהגים שם תמיד ומכנים את ה' בלשון אדנות. כי הברכה שבמקדש היא בגדר אמירה והמקדש בא בה לידי ביטוי. ואילו בגבולין הברכה נתפסת בהשקפת השומעים ולפיכך גם שם ה' הגוי שם באותו תואר שאנחנו משיגים בו את ה'. ובסופו של דבר בגבולין כהנים נושאים את ידיהם כנגד כתפיהם ובמקדש על גבי ראשיהם. במקדש היה צורך לשלול את הרעיון כאילו נוכחות ה' מוגבלת למקדש. משום כך ידי הכהנים הרומזות אל ה' היו מורמות אל על. הן הצביעו על עולם ומלואו, כנגד זה מחוץ למקדש יש להזכיר שה' נוכח גם במקום הזה. כי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבֹדוֹ (ישעיהו ו, ג), שכינה למעלה מראשינו וקרוב ה' לאדם. ובמקום שְׁפָלְתָה רשות האדם שם מתחילה רשות הקדושה האלוקית, וידי הכהנים הרומזות אל ה' מורמות רק עד לגובה הכתפיים.

אם נעייין עתה בפרשת ברכת כהנים בהקשר עם הפרשיות הקודמות הרי נראה במבט ראשון:

ברכת "יברכך" - מתגשמת במחנה ישראל.

ברכת "יאר" - מתגשמת תחילה במחנה לויה.

ברכת "ישא" - מתגשמת במחנה שכינה.

נמצא ששלושת המחנות של עם ישראל יוצרים את הרעיון היסודי האחיד לסדרן ולצירופן של המצוות האלה, שילוח מחנות, גזל הגר, סוטה, נזיר, ברכת כהנים. [רש"י הירש]

"יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶכָּךָ" (ו, כד)

רבנו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל כתב: עני המתגורר בבקתה דלה, בלא ריהוט ובלא רכוש, לא יבטח את דירתו, אף לא יטרח לנעול אותה. הן ידוע הסיפור באותו עני ששמע באישון לילה קולות רחש, גנב חדר לביתו. אמר לו: "טוב שבאת, הבה נחפש שנינו. אולי יחד נמצא דבר מה..." ברם, ככל שהעושר יגדל, כך תגבר השמירה. החל ממנועול פשוט ועד למערכות אזעקה משוכללות. וזהו שברך הכתוב: "יברכך ה'", עד שתזדקק לשמירה! ["מעייין השבוע"]

ביטוח מושלם לחלפן הכספים...

אל האדמו"ר מהוסיאטין זצ"ל נכנס יהודי צעיר, שאותות מתח ודאגה חרצו את פניו. "רב", אמר, "התחלתי לעבוד כחלפן כספים, כל היום אני מסתובב כשבכיסוי הון עצום של שטרות כסף מזומן, הכל מונח עלי בבגדיי, ואני חושש מאוד... גנבים, שודדים ושאר מרעין בישין חסרי יושר, שאני מהווה עבורם טרף קל להתעשר ברגע... מה אוכל לעשות?" הרבי הרהר מעט והשיב: "ברכת כהנים. הן הברכה מתחילה ב'יברכך' בנכסך 'וממשיכה ב'וישמך' - וכפי שרש"י מפרש שלא יבואו אליך שודדים ליטול את ממונך... אם תקפיד לשמוע ברכת כהנים מידי יום - מובטחת לך שמירה עליונה!" מיני אז, הקפיד החסיד לשמוע ברכת כהנים מידי יום. גם אם במניין בו התפלל לא היה כהן - היה מחזר אחר מניין אחר, לשמוע בו את הברכה, לזכות בהבטחה העילאית מן השמים לשמירה... ואכן, במשך כל השנים בהן עבד בחלפנות כספים, מעולם לא ניזוק, מעולם לא נגנב ממנו דבר, מעולם שודד לא ניסה את מזלו בכיסיו... עשרות שנים שמר על הברכה, והיא שמרה עליו, כפי שמעיד בשמו הרה"ג רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, בספרו הנפלא 'גם אני אודך'. כי כשהקב"ה מבטיח שמירה - יש לזה משמעות הרבה יותר מכספת, ביטוח, מאבטחים ושלל הגנות מצויות... אלה חשובים ונחוצים לחובת ההשתדלות, אבל הרבה יותר כדאי להתמגן בהבטחה עילאית שתשמור על נכסינו, לבל יגנבו, לבל יאבדו תכשיטים יקרים, לבל יהיה ביתנו יעד קורץ לגנבים!... 'וישמך'! - מילה אחת שמגינה טוב יותר מכל דבר אחר!" [פניני פרשת השבוע]

על ראשו" (ו, ז) - הכיפה האבודה

אלו היו ימים קשים בירושלים שלפני קצת יותר ממאה שנה. מלחמת העולם הראשונה בעיצומה.

התרומות להחזקת היישוב היהודי מצטמצמות, והתושבים סובלים רעב ומחסור. מחלות מתפשטות בעיר ומפילות חללים רבים.

התושבים מסתגרים בבתיהם, נואשים למעט לחם. מחלונות הבתים בוקעות אנחותיהם של האומללים שלקו במחלת הכולרה, ל"ע.

דמות כפופה חומקת בזריזות בסמטאות. ההלך מחיש את פסיעותיו. זה ר' יונה לפקוביץ', מתושבי העיר העתיקה.

בידו חבילת פתקים קטנים ונייר דבק. הוא עובר מבית כנסת אחד למשנהו, ומצמיד ללוח המודעות פתקית זעירה. המעטים שפוקדים את בית הכנסת כמעט אינם מבחינים במודעה הקטנה, הכתובה בכתב-יד, שנבלעת בין שלל המודעות הגדולות ממנה. אחד המתפללים שואל את ר' יונה לפרש מעשיו. "השבת אבידה!" משיב ר' יונה, "במצוות רבי זרח ברוורמן, מורי ורבי".

המתפלל מעיין היטב בכתוב וקורא לאיטו: "אבדה לי כיפה לבנה וישנה, המוצא מתבקש להשיבה לי בהקדם ויבוא על שכרו. נאום הקטן זרח ברוורמן".

בפינה אחרת בירושלים, בבית הרפואה 'משגב לך', עומד אח ליד לוח המודעות, ובוחן את מודעת הכיפה. בתימהון הוא מפטיר: "השבת אבידה על כיפה פשוטה, שאינה שווה יותר משתי פרוטות?! למה לטרוח לחפש אחריה, ועוד להבטיח שכר למוצא הישר"?

האיש מושך בכתפיו ועוזב את המקום. אחריו בא שומר בית הרפואה. גם הוא מביע פליאה: לא מצא רבי זרח במה להתעסק בימים טרופים אלה, מלבד לחזר אחרי כיפה לבנה אבודה?! השניים חולקים זה עם זה את תמיהתם, אבל בטרם הם ממצים את השיחה ונפרדים איש לדרכו, נשמע קולו של ר' יוסף-בנימין השוחט: "אל לכם להרהר אחר מעשיו של רבי זרח, כי אדם גדול הוא. מן הסתם צפון בכיפה סוד שגורם לו לתור אחריה!"

הימים חלפו והכיפה טרם נמצאה. רבי זרח - פניו נפולות וצערו גדול. הכיפה, הוא אומר לכל מי שדורש בשלומן, הכיפה האבודה אינה נותנת לו מרגוע.

אחד ממקורביו, רבי אברהם-יוחנן בלומנטל שמו, החליט לשים קץ לסיפור. הוא ניגש אל הגב' שיינדל בלויא וקנה ממנה כיפה חדשה, שתפרה במו ידיה. "זהו, רבי!" בישר בהתרגשות, "הבאתי לכם כיפה, וכעת תסור העצבות מכם והשלווה תשוב לשרות במעונכם".

הביט רבי זרח חליפות בכיפה ובר' אברהם-יוחנן, וחיוך מריר עלה על פניו. "וכי סבור אתה שחסרות לי כיפות?!? שאל אותו בעצב. "אני זקוק לכיפה הזאת דווקא".

תקווה אחת ניצתה בליבו של ר' זרח, כששמע שהאדמו"ר מללוב, רבי דוד בידרמן, הגיב למקרא הפתק: "אין לי ספק שהכיפה תוחזר לביתו!"

הזמן חלף, אך הכיפה איננה. הדבק יבש זה כבר ואיבד את כוחו. המודעות נשרו ונשמטו מן הקירות. בני ירושלים שכחו את הכיפה. רק רבי זרח הוסיף לקונן עליה.

יום אחד בא סאלים הסייד, ערבי זקן מכפר השילוח, לביתו של רבי זרח. באמתחתו הייתה... הכיפה האבודה. אושרו של רבי זרח לא ידע גבול. הוא הביט בה בהשתאות. "כיצד הגיעה לידך? שאל את האורח.

האיש השפיל את מבטו. "אני רוצה להתוודות", גמגם בקול נוגה.

"לפני חודשיים סיידתי את ביתך, וראיתי כי בארון הבגדים מונח נרתיק נחושת. הייתי סבור שהוא מטמון כסף, והגנבתי אותו אל כליי. אלא שאז התאכזבתי לגלות שאין בו לא שטרות ולא יהלומים, אלא כיפה ישנה.

"עבר זמן, ויום אחד הוזמנתי לסייד את ביתו של החכם הגדול (רבי דוד בידרמן). בעיצומה של המלאכה חשתי כי ידיים מטלטלות בחוזקה את הסולם שעליו עמדתי.

התאמצתי לשמור על שיווי משקלי, כדי שלא ליפול ארצה, ואז גיליתי את החכם לרגליי, קורא לעברי: 'סאלים! האם הדת שלכם מתירה לגנוב'?... ליבי החסיר פעימה. מיהרתי לביתי, והנה החזרתי את הכיפה לבעליה!" ליטף רבי זרח את הכיפה היקרה והחזירה למקומה.

מה סודה של הכיפה? מדוע הייתה יקרה כל-כך בעבורו?... שלושים שנה קודם לכן נפטר בירושלים רבי לייב חפץ. בשעה ששכב חולה מסר רבי יהושע-לייב דיסקין, הרב מבריסק, את כיפתו לילד אחד, וביקשו להניחה על ראשו של החולה. הילד לא הספיק למלא את השליחות, ורבי לייב החזיר את נשמתו ליוצרה. הילד לא שב לבית הרב מבריסק, כדי שלא יהיה השליח לבשר לו על הפטירה.

סיפר הילד לרבו, רבי אברהם-אהרן פראג, על הכיפה שנותרה בידו. אמר לו רבו בהתפעלות: "זו כיפה בעלת סגולות!" אחרי ההלוויה השיב הילד את הכיפה לרב דיסקין. זה לקחה, ומסרה לרבי זרח.

מאותו יום שמר רבי זרח על הכיפה מכל משמר. כיפה שנועדה להיטיב את מצבו של חולה, אינה ככל הכיפות. לכן היעלמותה הסעירה את רוחו כל-כך.

ואכן, כיפה זו שימשה לפחות במקרה אחד להצלת חייו של חולה, כאשר רבי זרח חש אליו וחבש את הכיפה על ראשו: ההטבה הייתה מיידית. [על-פי 'ירושלים בתפארתה']

בברכת התורה

דין ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה

רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון

מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חגינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה ויעל בני פאולה

ציווג הגון - זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

ברכת מזל טוב שלוחה למשפחת הימנ עם הכנסת ילדיהם

אלעד ואיתי לנועם על תורה ומצות

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זרבה בת הודיה: גלית בת חת
מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה
פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: חת בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יולי בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

ברכת כהנים באהבה

בספר הקדוש "אגרא זכלה" לבעל היבני יששכר" זצוק"ל, כתב כאן ח"ק: "כבוד אדמו"ר הרב הקדוש מורנו הרב יעקב יצחק מנוחתו כבוד בק"ק לובלין [החזקה] זצוק"ל אמו, כי 'אמור להם' הוא מלשון אהבה, מלשון 'את ה' האמרת היום' (דברים כו, יז), כמבואר בזוהר (ח"ג קמז): שצריך לברך את ישראל באהבה, וזה נוסח הברכה כנודע" עכ"ל.

ולפי דרכו בקדוש פירשו: וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה, היינו בכך גופא ציוונו שנברך את עמו ישראל שיזכו למידת 'אהבה', שתהא אהבה ואחוה שלום ורעות בישראל, בינם לבין עצמם, ובינם לבין אביהם שבשמים.

ובהמשך דברי קדשו פירש האגרא זכלה: "כה תברכו וכו' אמור להם. ג"ל בהקדים הא דנאמר בכל מקום 'ידבר ה' וכו' לאמור', היינו דיבור הוא הנכתב בתורה שבכתב, והנדרש בזה בתורה שבעל פה על ידי יתורי אותיות ועל ידי המידות זה נקרא אמירה. וז"ש בכל מקום 'ידבר כו' לאמור', שידרוש את הנכתב בדיבור על ידי אמירה שבתורה שבעל פה".

"והנה גם בכאן 'דבר אל אהרן ואל בניו לאמור', דבר להם האותיות הנכתבים, ותבינם באמירה הדברים הנזמרים".

"ואמר אחר כך, 'כה תברכו את בני ישראל', באופן זה תברכו גם כן את בני ישראל: לא סגי לכם אמירת התיבות הנכתבים, רק 'אמור להם' - תדרשו בכל פעם מהו הנרצה בברכות הללו, ומה מרומז בהם" עכ"ל.

אָמַר פְּסוּלם שֶׁכֵּן בְּנֵיהֶם, אֵשֶׁת לְהוֹלֵם וְעָבָד לְהוֹלֵם. יְדֵי רִצּוֹן וְנִשְׁמָשׁוּ עֲלֵיהֶם וְעַל כָּל יְעָבְדוּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל, יְחִים וְנִרְכָּה לְמַשְׁכֵּת לְהוֹלֵם.

§ § §

אחד מגדולי הצדיקים בארץ הקודש, כהן מיוחס ונעלה, התבקש כמה וכמה פעמים על ידי תלמידיו שבחוץ לארץ, לבוא אליהם בהדרתו הדרת קודש אל מדינת הים, כדי לרומם ולחזק את בני קהילתו שם.

אולם הרב הצדיק היה תמיד מסרב וממאן לצאת מארצו דארץ ישראל, וטעמו ונימוקו עימו: שבהיותו כהן מיוחס, הרי כאן בארץ הקודש הוא עולה לדוכן מדי יום ביומו לברך את עמו ישראל באהבה, מה שאין כן בחוץ לארץ, שם אין הכהנים מקיימים את מצוותם כי אם במוסף של שלוש רגלים בלבד.

והלא ברכת כהנים מצות עשה דאורייתא היא, ומדי יום ביומו יש בה מצוה דאורייתא מחודשת. כמדפורש ברמב"ם ז"ל בספר המצוות (עשין כו): "שנצטוו הכהנים לברך את ישראל בכל יום, והוא אמרו יתעלה 'כה תברכו את בני ישראל אמור להם' ע"כ.

נמצא, הטעם הרב, כשנחשב חשבונם של עולם, שבכל יום שנעדר הכהן מארץ הקודש בשהייתו במדינת הים, הרי הוא מפסיד אותה מצוה מוצהרת ונעלה של 'ברכת כהנים באהבה'. - וכדי שלא להפסיד מצוה יקרה זו ימים רבים וטובים אינו רוצה לעזוב את קדושת ארץ ישראל כלל.

[וכבר נודע כמה גדולי ישראל שבארץ הקודש, שהקפידו כל מיהם שלא לצאת בשום אופן מחוץ לגבולות ארץ ישראל וקדושתה, ושלא להיטמא בטומאת ארץ העמים. וכל שכן וקל וחומר גבי אלו הכהנים, שנצטוו לברך את עמו ישראל באהבה בכל יום ויום].

אולם כדי להרוות את צימאונם של התלמידים היקרים והאהובים שמעבר לים, נסדר עבורם פתרון נאה, בהתאספם יחדיו באתנים מדי שבוע בליל שישי שם בבית מדרשם, והרב הגה"צ מדבר בפניהם בשידור חי ברוב טובו וחסדו. - ובכך נמצא הכל על מקומו בא בשלום, גם לא נצרך הרב לצאת את גבולות הארץ, וגם בני הקהילה הנאהבים והנעימים לא נגרע חלקם ח"ו, עולין ומתכנסין בכל שבוע באהבה ואחוה, וזוכים לשמוע ולקבל תורה מפי רבם אהובם ואהובם תמיד.

ללמדך עד כמה חשובה ונחוצה היא מצות "ברכת כהנים באהבה" מדי יום ביומו, לברך את בני ישראל בברכה המשולשת בתורה, שלא היה אותו צדיק יכול לוותר על מצוותו הגדולה. ונאלץ בשביל כך שלא לצאת לחו"ל, הגם שהבין היטב לליבם ונפשם של תלמידיו המשתוקקים לחסות בצילו בקירוב ובפש.

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

טעות מכוונת

לכבוד חג השבועות חילקו מאחד מארגוני הצדקה מוצרי חלב מפנקים והודיעו בתא קולי שמשפחות משישה ילדים ומעלה זכאים לקבלת הערכה המכובדת בשעות החלוקה.

אני יוצא מוקדם לכולל ואשתי יוצאת מוקדם לעבודה כך שלא יצא לי או לה לאסוף את הערכה לכבוד החג בשעות החלוקה. כשחזרתי בצהריים שאלה אותי בתי בת העשר מדוע לא קבלנו את הערכה שחולקה בין המשפחות מה גם שהיא ראתה את המשאית עם הערכות ובערכה היו דברים שהיא ממש אוהבת. הסברתי לה שאימא הייתה בעבודה ואבא ככולל והחלוקה הייתה ולא שווה לבטל אף רגע אחד של לימוד בעבור כל הון שבעולם כמו שכתוב: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" והוספתי להסביר לה בארוכה ובנועם שאם עושים רצון ה' לא מפסידים לעולם ואם ה' ירצה זה יגיע אלינו ואם לא זה הקב"ה לא מוגבל בלשלוש שפע של דברים טובים וטעימים בדרכים שרק הוא יודע איך.

אחר הדברים האלו הסולוארי שלי צלצל מאחורי הקו מכר שלי ששאל כמה ילדים יש לי ואם אני זכאי לערכה שחילקו ואם כן האם אספתי כבר? לשאלתי על מה כל התחקור הזה הוא השיב: "הבוקר גם אני וגם אשתי הלכנו להביא את הערכה כל אחד בנפרד לא ידענו שהשני כבר לקח ועכשיו יש לי שתי ערכות בבית ואני מחפש מישהו שזכאי ולא אסף אבל בינתיים כולם לקחו כבר ואני רוצה שיהיה גזל בידי חלילה!!!"

לא יודע מי התרגש יותר אני או בתי מה שבטוח שיותר מהמעדנים שהיא קבלה היא שמחה מההשגחה הפרטית שהוא דואג לכל נברא ומלעשות רצונו לעולם לא מפסידים וצעדנו יחד למרחק 2 בניינים מאתנו לאסוף את המגדנות לשמחתנו ולשמחת המשפחה שלקחה כפול. רק כששמע את הסיפור שלנו הוא נרגע והתרגש שהטעות כביכול הסתבר כדיוק אלוקי לעושי רצונו.

בעל המעשה: י.ר.

ומאיך למדנו אגב אורחין מטיב מעשה זעירא זה, שניתן להמציא עצה ופשרה גם בין שני צדדים הפוכים, כאשר הסתדרו כאן יפה שני הצדדים יחדיו, על ידי העברת טיב השיחה בשידור חי. והתקיימה גם השפעת הרב לתלמידיו חוץ לארץ, וגם הקיום שבכל יום את מצות "ברכת כהנים באהבה".

[מחנך שיחה [בשידור] לבני החבורה בעייתת לייקוואד יצ"ו]

§ § §

מִן הַגֵּרִי"ו זצוק"ל מבריסק היה נוהג כמנהג כמה מגדולי ישראל, להתפלל את תפילותיו בביתו נאווה קודש, שם היה ממוקם בית מדרש קטן, שבו היה מתפלל במנין חבר תלמידי חכמים מופלגים יראים ושלמים, מסלטה ומשמנה של אנשי ירושלים ת"ו.

אחד מן היקרים שבתורה היה הרה"ג רבי אברהם הכהן ראטה ז"ל, הוא היה 'כהן' ועלה תדיר אל הדוכן במניינו של הרב, ובכך זיכוהו מן השמים לקיים מצות ברכת כהנים בבית מדרשו של הצדיק, ולברך אותו ואת בניו הגאונים זצוק"ל באהבה מדי יום ביומו בברכה המשולשת בתורה.

שבת אחת נצרך ר' אברהם הכהן לצאת בדחיפות לפני חזרת הש"ץ והתעכב זמן מה בחזרתו לבית הכנסת, כשהגיע החזן לברכת 'רצה' ועדיין ר' אברהם הכהן לא הגיע, רצה להמשיך בתפילתו ולדלג על ברכת כהנים.

אך הרב זצוק"ל שהבחין בכך ממקום עומדו הורה לחזן להמתין מעט ולמשיך יותר את התפילה עד שיגיע הכהן, ואכן לאחר המתנה קצרה הגיע בריצה מהירה ר' אברהם הכהן, ועלה אל הדוכן לקיים מצות ברכת כהנים באהבה!

לאחר התפילה שאל ד"ר הר"ר יעקב דוב הכהן אהרונב ז"ל, שנודע כאיש תמים וירא אלקים, והיה רופאו האישי של הבריסקער רב מלפניו, מדוע הורה לעצור את התפילה, ולהמתין כך כל על ברכת כהנים? [כי היה מנהגו כמו כן, באם נחסר כהן במניינו, לשלוח איש אחד ולבקש בבית הכנסת 'זכרון משה' הסמוך לקרוא לכהן שיואיל בטובו לבוא ולעלות אל הדוכן בביתו, כדי שיתקיים ברכת כהנים].

בתשובה לשאלתו, סיפר לו הבריסקער רב: בצעירותי בעיר 'בריסק' הגדולה לאלקים, היה אבי מורי הגר"ח זצוק"ל רב העיר מתפלל ביום טוב הגדול של שמחת תורה בביתו פנימה, ולקראת ההקפות היה יוצא בהדרת קדשו אל בית הכנסת הגדול, ומשתתף שם יחד עם כל בני קהילתו הקדושה בעריכת שמחת ההקפות.

לאחר שהסתיימה התפילה בבתינו שלחנו אבי הרב לבית הכנסת הגדול, כדי לבדוק היכן אוחזים שם, שידע מתי עליו לצאת אליהם אל ההקפות.

בית הכנסת העירוני לא היה רחוק כל כך, יצאתי מהרה לבית הכנסת לבדוק היכן עומדים הם בתפילתם, ותיכף חזרתי מהרה הביתה, כאשר חזקה עלי מצות כיבוד אב להשיבו את אשר ביקש.

תיכף עם כניסתי שאלני אבי, היכן אוחזים שם עכשיו? ואמרתי לפניו שעתה אוחזים לפני ברכת כהנים.

כששמע אבא מאיר ז"ל שייצאתי מבית הכנסת לפני ברכת כהנים, שאלני בפליאה:

מדוע לא נשארתי כבר לברכת כהנים? - ראה נא את החסידים, נוסעים הם אל הרבי ימים ושבועות, בתקוה שיזכו לקבל שם ברכה טובה מפי הרבי הק', ובתקוות ליבם שאכן אותה ברכה תפעל את פעולתה! - והנה כאן לפניך מן המוכן 'ברכה משולשת', שהקב"ה בכבודו ובעצמו מעיד בה בפרשתנו (ו, כז) "ואני אברכם!" כיצד ניתן להפסיד ברכה שכזו?

מאז, סיים הרב, למדתי לקח בנפשי להבין ולהשכיל בטיב "ברכת כהנים" מה היא, להשתדל להדר אחריה תמיד, ולהתברך מפי עליון, אמן.

[פרסיות, קובץ 33]

§ § §

| הפשך בעמוד ד' |

בשביעה 'משתמט' לו ידיים הכהן מן הדוכן, אך אף אחד לא ידע לומר לו דברים ברויים בנידון.

מתחילה לא רצה הרב לשאול ישירות מדוע נמנע הוא מברכת כהנים, שמא יש לו איזו סיבה שהוא מתבייש בה. אך לאחר מכן המציא תחבולה בדבר, כאשר היתה לו 'שעת חברותא' מסודרת עם הרבה מבני הקהילה, ללמד לכל אחד את אשר נצרך לו בפרטות, ולהדריך ולייעץ לפניו בענייניו וענייניו ביתו. לפיכך כשהגיע תורו של האיש ללמוד עימו

סיפר לי אחד מבני שליט"א, שפעם בעת לכתו ברחובותיה של ירושלים, עצרו איש אחד בסמוך לבית כנסת קטן, ובהכירו אותו שהוא כהן מיוחס ביקשו אם יכול להיכנס לבית הכנסת לישא את כפיו במצות ברכת כהנים באהבה. משונכנס בני אל בית הכנסת ראה שכבר יש שם כהן אחד, המוכן ועומד לעלות אל הדוכן, והבין שכנראה משתדלים באותו בית כנסת להדר אחד שני כהנים לכל הפחות, כדי שתהא בידם ברכת כהנים דאורייתא!

לאחר שנשא את כפיו וביקש לצאת לדרכו, ניגש אליו אותו אדם והודה לו על טוב ליבו, והתנצל בפניו בהסבירו שיש לו במרכז ירושלים חנות קטנה להחלפת כספים, הנקרא 'צייגל', ובהיותו עסוק תדיר בסכומים גדולים מזומנים, הן בפרטית מטבע חוץ, והן בפרטית צ'קים וכדומה, הרי מטבע הדברים תנות שכזו 'קורצת' אל גנבים ושוודים למיניהם... והוא עומד תמיד שם בסכנה, הן בגוף והן בממון, וכבר שדדוהו כמה פעמים, ויותר קרוב הוא להפסד מלשכר... ולפיכך הציע לו הגאון הגדול מרביני ירושלים רבי מנדל כהן זצ"ל, שיקיים הסגולה המפורסמת לשמוע ולקבל מדי יום 'ברכת כהנים' שיהיו בה לכל הפחות שני כהנים, כדי שתתקיים המצוה בהיזוזה מדאורייתא, ובכך תגן עליו מפני המזיקין!

ואכן, סיים האיש, מאז שהתחלתי להקפיד בסגולה נפלאה זו, יש לי שמירה עליונה מיוחדת, ופסקו כל הפריצות והגניבות בחנות! כאשר מפורש הדבר להדיא בספר הזהרה הקדוש פרשה דין (ח"ג דף קמו), וזה"ל: "אמר רבי שמעון, בשעתא דהאי כ"ה אתער בדיני, לא יכלי בני עמלא למיקם קמיה". (בעת שמתעוררת בעולם מידת הדין הקשה הרמוזה בתיבת כ"ה, אין בני העולם יכולים לעמוד מפניה). "ובשעתא דפרסי כהני ידיהו דאתין מחסד, [ובשעה שפורסים הכהנים ידיהם בנשיאות כפיים, שהם באים משורש מידת החסד], אתער חסד דלעילא ואתחבר באי כ"ה", [מתעורר החסד העליון להתחבר במידת 'כ"ה' דקדושה, כנגד כ"ה אותיות שבברכת כהנים]. ומתברמא ומתברכא באופן נהירין לבני ישראל, [ומתבסס ומתברך בפנים מאירים לבני ישראל], ואתעדי מנהון דינין, [וסרים מהם הדינים]. - הוא הדא דכתיב (במדבר ו כג) 'כה תברכו את בני ישראל' ולא לשאר עמין וכו' עכ"ה"ט, יעון שם עוד אריכות נפלאה.

[סא]

• § • § •

בשנים הראשונות שלאחר השואה, כאשר עלו והתקבצו עם שרידי חרב אחד מעיר ושנים ממשפחה, התאחדו יחדיו כמה עשרות ניצולים גלמודים שהחלו לשקם את חייהם מחדש, והקימו קריה נאמנה בארץ הקודש, שם בנו כמובן בית כנסת יפה ונכבד, ואף חיפשו ומצאו להם רב ורועה, איש תלמיד חכם וצדיק משכמו ומעלה, שניאות להנהיג ברמה את הקהילה החדשה, וללוות אותם בכל סדר תקומת חייהם מן המסד ועד התפוחות.

הרב הצעיר נכנס לתפקידו בכל כוחותיו וכישרונותיו, ובעיקר נצרך ללמד את העם ליסודות דת של תורה, מאחר ובשנות המלחמה לא היו יכולים לעסוק בתורה כדבעי, ונחסרו להם יסודות רבים בהלכה ובמוסר והשקפה טהורה, ואת כל זאת היה הרב מלמד להם בסבלנות ובמתינות, כדי להשלים להם את החסר.

אחד מבני אותה קהילה חדשה היה איש כהן, שהוא ומשפחתו היו מוכרים וידועים לרב ולשאר בני הקהילה בחזקת כהנים, והיה אף עולה אל התורה בעלייה של כהן כדת. אך ממצות ברכת כהנים היה מתחמק תדיר, בכל פעם היה מוצא איזו אמתלא שלא להימצא בבית הכנסת בשעה שצריך לעלות לדוכן, או שהיה מאריך בשמונה עשרה עד לאחר ברכת כהנים וכיוצא בזה.

כשראה זאת הרב החדש התפלל על כך, מדוע זה לא יגש אותו כהן ויעלה לדוכן עם כל אחיו הכהנים? הוא ניסה קצת לברר בעדינות אצל חבריו וידידיו אם ידועה להם אולי איזו סיבה

לילה... לאחר כמה דקות בהם 'הסביר' את גודל הפשע החמור שבהתארגנות המחתרתית וכו'... ציווה להעמיד על אתר את הגרודים במרכז, ולהביא את ראש האשמים לתלייה מיידית לעין כל חבריו, למען ישמעו וייראו! הוא החל בחקירה צולבת, גלגות מי היה 'האמרגן' של כל הכינוס הזה, וכיצד הגיעו אלו המצוות לידו? מתחילה שתקו להם כל בני החבורה, ומילאו פיהם מים. אך לאחר שהחל אותו רשע עריך להפליא מכות קשות ונאמנות

בכל אחד מיושבי הצרף עד שיגלו וימסרו לידו את ה'פושעי' המבוקש, יצא לו מידוענו הצעיר מן השורה, ניגש היישר אל מול המפקד האכזר, ובראש מורם הודה ולא בוש: אני הוא זה שארגנתי פה את הכל, ואיני מתבייש ביהדותי כלל וכלל!

מחוצף שכמתוך זעם המפקד כשכולו רותח מכעס נורא. - אל הגרודים מיד! סיגן את פקודתו, ותיכף התנפלו עליו כמה חיילים אלימים, תפסוהו בזרועותיו והובילוהו אל הגרודים, כשעיני הכל נשאות בתפילה השמימה, להושיע את ישראל מצרתה הגדולה.

האיש הנידון למוות הועלה אל הגרודים, החבל נכרך סביב צווארו, והמפקד הרשע הכריז בקול: יש לך דקות מספר כדי להיפרד מתברין, בטוים תיפרד מהם לנצח!

האיש הצידיק עולה תמימה, פתח את פיו והחל מדבר אל אחיו בקול בוכים ובהתלהבות עצומה, וכה אמר:

טייערע ברודער! [אחים יקרים], מה אוכל לומר בפניכם בדקותי האחרונות עלי אדמות?

דעו לכם נאמנה שהניני כהן! בן למשפחת כהנים מיוחסת, אבקשה נא בזאת לברך אתכם בברכת כהנים באהבה!

תיכף פתח הכהן הצידיק את פיו, ובכיות נוראות וזעקות החל לברך את העם בברכת כהנים, כשהוא מטעיט כל מילה ומילה בקול רם והתלהבות רשפי אש: "בירכך ה' וישמך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום!"

ההתרגשות וההתעוררות העצומה שנתפסה באותה ברכת כהנים בכל בני המחנה אינה ניתנת לתיאור! היו שם באותו ליל סדר בעת קדוותא דצפרא בעת הרצון הגדול של לפנות בוקר בכיות נוראות בקולות וברקים, כשהכל עונים אחרי 'אמן' בקול גדול. - ותיכף עם סיומו את ברכתו הנאצלה, עלתה נשמתו הטהורה בסערה על המוקד, וזכה בעקידתו לעשות קידוש השם עצום - ה' ינקום דמו!

מאז אותו מקרה נורא, סיים האיש את סיפורו המפעים בפני הרב, כשראיתי במו עיני כיצד נאמרת 'ברכת כהנים' במסירות נפש עצומה שכזו, אינני מסוגל בשום אופן לגשת אל הדוכן! איני יכול לפתוח את פי בברכת "ברכך", כשלמול עיני מהדהד בקול גדול ה'בירכך' שזעק וזכה אותו קדוש במחנה בדמעות שלישי!

זמן רב נצרך לו לרב, כדי לנחם ולהרגיע את אותו כהן ניצול שואה מן הטראומה הקשה שחוזה, ואט אט הסביר לו שאי רצון שמים למנוע מישראל את ברכתם. - אדרבה, הסביר לו הרב בנועם, ככל שתוסיף ותתגבר להדר יותר במצות ברכת כהנים באהבה, תמשך יותר לעורר ולהנציח את אותה ברכת כהנים מופלאה שנאמרה על קידוש השם בגרודים המוות!

ואכן סבר אותו כהן וקיבל, והחל להקפיד לקיים את מצוותו בהיזוור כראוי, ולברך ברכת כהנים בקול גדול והתלהבות ושמוחה עצומה. - והיה תמיד אומר, שזכה בימי השואה לראות שיעור מאליך ומוחשי, כיצד מקיימים מצות ברכת כהנים באהבה!

[מלליית" קובץ 007380]

סיכך ה' וישמך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום.

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

		גרפצ'יק סל: 02-5002321	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יח סלול תנצבה.	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	שרה שיינדל בת סילה רוחה להצלחה בכל העניינים	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	יוסף בן סילה רוחה לרפואה שלימה	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	לע"י יעקב צבי בן ישראל
--	--	----------------------------------	---	--	--	--	---	--	---------------------------------

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

גליון מס' 284
שנה ו'
פרשת נשא
ה'תשפ"א

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
חוב מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם בני הויזים * קניב אברכים
רח' רש"י 5 אלעד
מתחם כיתות התלמוד תורה
רח' רש"י 9 אלעד
מתחם הביכור לשיעור קטנה
הקניב תפנית - אלעד
רח' רש"י 3 אלעד

בית שטפנשט - נבניתים
קברו העתיק שטפנשט
רח' רמב"ם 1 נבניתים
כולל אברכים * בית נסות * מדרשי
* מרכז מתנדבים לנתיקים

הנסות אורחודי ואש"ל ברומניה
למנוחה ויחידים - בחינת מוראש
מתחם קבר הארימור תראשו מטפנשט
רח' אלימלך 2 שטפנשט - ורומניה

מפעל קמחא דפסחא
הקניב תפנית
עור וסיוע למפגשות תוכניות בניו
התנים ושבתות השנה.

אור תורתנו
שיעורי תורה ברחוב הארץ, נסח חיזוק
ועברי יודות לעם שבשדות, בהשתתפות
גוריו המעשיים ומזכיר הרבים

הספריה התורנית ומנוואן
התנצות תורת תובנה
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מזמור תורה
"תורת אמת" שטפנשט
לדורות תמידי רבותינו הקדושים
לביט שטפנשט - וויזין - וחכמי ורומניה.

מפעל האנגליקולופיה
החכמי ורומניה
מספרי המכון נתן להשיג
משדרת המוסדות

אנגליקולופיה מילת שטפנשט בית רוזין ביח
אגודת אמת - וויזין
* שטיף קודש - וויזין
* סגולת סלומים - נתן
* עלי ובה:

ה"א עניני כרות מילה,
ח"ב עניני האלק,
ח"ג עניני שישואן ענינה מאני.
למנו עניני - בדרה הלימוד
* כנורו של משה - ננו שטפנשט עניקים
אלבום עם שני דיסקים

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
כתובת: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
חוב מרש"ל 13 בני ברק

באר חפרזה שרים

מעצמם רצו לברך.
(כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא זצוק"ל -
חלקת תהושע)

הברכה העיקרית היא האחדות

יברכך ה' וישמרך וכו' (ו. ב)
הרה"ק הרבי ר' משה לייב מסאסוב היה נותן טעם לשבח, מדוע נצטוו אהרן ובניו לברך את ישראל בלשון יחיד "יברכך..." וישמרך וכו' אין זה ללמד לנו כי הברכה העיקרית לישראל היא האחדות, כאיש אחד בלב אחד כמו שכתוב במתן תורה בהר סיני וחוץ לישראל בלשון יחיד כאיש אחד, וכן אמרו חז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום.

התקשרות הצדיקים לבניו להעלותם ולתקנם

ולבני קהת וגו' כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו

(ו. ט)
הרה"ק ה"אהלי יעקב" מהוסיאטין דרש את הכתוב דבתוך בני קהת היו צדיקי הדור המנהיגים הרוחניים של האומה והיו עליהם "עבודת הקודש" לקרש ולטוה את העם ולהרימו על מדרגות היותר גבוהות, והעבודה הזאת אפשר רק ע"י התקשרות עם העם, וההתקשרות הזאת לא יתכן אם המנהיג לא יכופ את קומתו הרוחנית, כמו הסבלים אשר בכתף ישאו צריכים לכופ את שכםם כדי להרים את המשא.

ומסיף בעל ה"אהלי יעקב" ומביא כי ענין זה של התקשרות הצדיקים לבני ישראל בכדי להעלותם ולתקנם מובא בהרחבה בספ"ק "נועם אלימלך", דאיאת בחז"ל על מה שנאמר על שאול (שמואל א' ט, ב) משכמו ומעלה גבוה מכל העם, ואמרו ביומא (כ"ב): מפני מה לא נמשכה מלכות שאול מפני שלא היה בו שום דופי. וזה תמוה, אדרבה בשביל שלא היה בו שום דופי היה טוב שתמשך מלכותו עדי עד. ומסביר רבנו הק"ל בעל ה"נועם אלימלך" דאמרו ז"ל (בבב"א כ"ג) גדולה עבירה לשמה, וקשה מה ענין לשמה אצל עבירה. אולם הקב"ה ברא הכל כדי להטיב לבריותיו, אך אי אפשר לאדם לקבל את הטוב השופע ממעלה אם איננו כלי מוכשר לקבל. ומתפקדיהם של הצדיקים להשפיע על כל שדרות העם, ולעשותם כלי מוכן לקבל. וזה אפשר רק אם הצדיק מתקשר עמהם, באחדות גמורה. ואיך יכול הצדיק להדבק בכל ישראל כדי להטיב להם, במקרה של בעל עבירה ח"ו. הלא גם בעל העבירה צריך להשפיע החיות? ואיך יתקשר הצדיק עמו. ועל זה התכווננו חז"ל במאמרם גדולה עבירה לשמה, ההתקשרות עם בעל עבירה היא לכאורה בבחינת עבירה, אבל גדולה היא העבירה, כי בעל עבירה היא נעשית. וזהו כוננתם ז"ל באמרם לא נמשכה מלכות שאול מפני שלא היה בו שום דופי. כלומר היה תמיד משכמו ומעלה גבוה מכל העם, ולא ירד אל השרדות הנמוכות כדי להעלותם, מיראה פן ע"י ההתקשרות עם בעלי העבירה יתהוו כתם בנשמתו. ואחרי שמתפקידו של מנהיג ישראל היא להתקשר עם כל העם כדי להעלותם, לכן לא נמשכה מלכותו של שאול.

העיר ניגש להרבי הק' ושאלו לטעם מדוע מכנים את הצדיקים "וואונדער רבינער"? נענה לו הרבי הק' מהוסיאטין ואמר לו: מנהג העולם הוא כי בכל עיר ישנו רב שמרתו מוטלת על תושבי העיר, והוא כמו בעל-הבית על העיר, ונקרא "שטאט ראבינער", כמו"כ ישנו רב מחוזי שהוא בעה"ב על כל ערי המחוז, והוא נקרא "קרייז ראבינער" וישנו רב ראשי ארצי אשר כל היהודים במדינה נתונים מרותו והוא כבע"ב עליהם, ונקרא "לאנדס ראבינער". אולם יש מי שנקרא "וואונדער ראבינער" והיינו שהוא בעל-הבית על עצמו...

והיו חסידים מסמיכין לזה את דברי האבן-עזרא דלעיל עה"פ "איש כי יפליא" שהוא פלא שפורש מן התאוות העולם, כי פלא הוא לשון "וואונדער" והיינו שהצדיק נקרא "וואונדער רבינער" ששולט על עצמו ומופרש ומובדל מעניני העוה"ז.

גדולת הצדיקים

איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'. מייין ושכר זייר... חומוץ יין לא ישותה (ו. ב-א)

הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע מפרש פסוק זה בספרו הק' "נועם אלימלך" הצדיק הוא מבחינה איש כי יפליא, והיינו שיהא הפלא בידו, שיהא בכוחו לעורר הנפלאות שיעשה עמנו השם יתעלה, "לנדור נדר" פי' שיעפול גם אצל הקב"ה שישמרו יוקיים הנדר והטובעה של הבורא ב"ה כמו"כ "אשר נשבעתי לאבותיכם" והיינו שיגאל אותנו בקרוב, וצדיק הזה הוא אוחז במידת "להזיר לך" והיינו לעשות נור ועטרה להבורא יתעלה ע"י מעשיו הקדושים והם ש"מיין ושכר זייר" רצונו לומר שאפילו מדברים הגשמיים יכול לעשות נור להשי"ת, אם יתנהג בהם בקדושה לשמו הגדול, וזאת בתנאי ש"חומץ יין לא ישותה" פי' שלא יהי' זולל וסובא בשתייתו חלילה, אלא לאכול ולשתות במקום מצוה לרצון הבורא יתעלה אכ"י.

הקב"ה מברך עם כל הפירושים

כה תברכו את בני ישראל אמור להם, יברכך ה' וישמרך כו' ושמנו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו. כג-כ)

אמר הגאון הקדוש רבי אהרן מקליוואן - היה נקרא בפי כל "ארון הקודש" - מגדולי תלמידי המגיד, כי במדרש ישנם כמה וכמה פירושים על ברכת כהנים, ובאמת שיהולו על ראשי בני ישראל, אך מפאת שרבים הם - הפירושים - וקשה לכוון את כולם נותנת לנו התורה עצה, והיא, "כה תברכו את בני ישראל", פירוש שתברכו את בני" באופן זה, "אמור" להם "יברכך ה' וישמרך" וכו', והיינו די לכם רק האמירה לבד, של התיבות "יברכך כו", ומשתעשו כך והיינו "ושמו את שמי על בני ישראל" אז אמר הקב"ה "ואני" אברכם, דאני בוודאי יודע כל הפירושים הנ"ל ואברכם בכל הפירושים.

(אור צדיקים)
אהרן סבר שאינו כדאי לברך

דבר אל אהרן... אמור להם (ו. כג)

כ"ק מרן בעל ה"חלקת יהושע" מביאלא ז"ע היה אומר ששמו של אביו הרה"ק רבי ירחמיאל צבי משעדליץ צללה"ה שהיה אומר כי בפרשתנו בברכת כהנים מצינו ב' הלשונות דיבור ואמירה, דלאהרן כתוב "דבר אל אהרן" ואל כהנים כתוב "אמור להם", וביאר מדוע נבנתה הציווי אהרן שאומר לשון דיבור וציווי ואילו לבניו הכהנים מדבר בלשון אמירה שהיא כידוע אמירה רכה, יען כי אהרן ברוב ענותותו לא רצה לברך שאמר איני כדאי, ובכן הוצרך השי"ת לצוותו בלשון דיבור שהוא לשון גזירה, אך בניו שהיה להם זכות אבות

לחוק גם את המגורשים

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם (ד. כב)

הרה"ק רבי משה מקוברין ז"ע, היה מפרש את הפסוק נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם' ע"פ דרכו וכך היה אומר: צריך לדעת כי גם 'בני גרשון', והיינו, הכוונה לאותם אנשים מבני ישראל המגורשים מעבודת השי"ת, גם אנשים כאלו "נשא את ראש" יש לחוק אותם לעבודת השי"ת לרוממם ולנשאם ולקרבם לה', כי גם הם חשובים אצל השי"ת כי גם הם לבית אבותם' והיינו כי גם הם מיוחסים לבית אברהם יצחק ויעקב.

מעלת ה'רצון'

כל הבא לצבא צבא (ד. כג) כל הבא לצבא (ד. ל)

לכאורה קשה מדוע הכתוב משנה בבני גרשון כתוב 'כל הבא לצבא צבא' (ד. כג) ובבני קהת ומרי כתוב 'כל הבא לצבא' (ד. ל) והסבר לכך מביא בספר "קדושת היהודי" בשם הרה"ק רבי ירחמיאל מפארשיסחא זצ"ל שאמר דתיבת 'צבא' הוא לשון 'רצון' ולכן בבני קהת ובבני מרי כתיב 'כל הבא לצבא' שהם היו במדרגה גדולה שהיה להם רצון לעבוד להשי"ת, אבל בני גרשון היו במדרגה קטנה מהם דהיינו שלא הי' להם רק רצון שיהיה להם רצון ולכן כתיב 'כל הבא לצבא צבא', ואעפ"כ אצל השי"ת הם נחשבים ג"כ בכלל עובדי השי"ת. ובנו הרה"ק ר' נתן דוד משידלאווצא ז"ע אמר בשם זקינו היהודי הק' ז"ע שהפליא לומר שלא דוקא בענין רצון שיהיה לו רצון, אלא אפילו מי שאין לו רק רצון שיהיה לו רצון שיהיה לו רצון וכו' עד עשרים פעמים ויותר ג"כ חשוב אצל השי"ת ונקרא ג"כ בשם עובד השי"ת.

עבודת האכילה

מבן שלושים שנה וגו' כל הבא לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא באהל מועד (ד. נז).

הנה באכילה ישנם שני מדרגות, המדרגה הראשונה, והיא הגדולה והגבוהה, שמכוין באכילתו להוציא את הניצוצות הקדושות שבתוך המאכל ולהעלותן למקור השורש הקדוש. והמדרגה השנייה, שהאכילה היא ההכנה והסיובה לעבודת השם. ובה אפשר לפרש מ"ש (במדבר ד, מז) מבן שלושים שנה וגו' כל הבא לעבוד עבודת עבודה ומשא, כי בן שלשים לכח (אבות פ"ה מ"א), והיינו שהעבודה היא במה שיוכון דברים הגשמיים שהוא עושה אותם כדי שיחוק את גופו לעבודתו ית"ש. וזהו "לעבוד עבודת עבודה", כי גם זה נחשב לעבודה, אף שאינה אלא סיבה לעבודה, ו"עבודת משא" הוא המדרגה הגדולה, והיא שבאכילתו מוציא הוא את הניצוצות הקדושות ומנשאם ומעלן לשורשן.

(דעת משה - הרה"ק רבי משה'ניו מביאן-קראקא ה"ד ז"ע)

הצדיק שולט על עצמו

איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' (ו. ב)

איחא באבן עזרא על הפסוק איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' (ו. ב), כי יפליא, הוא לשון פלא כי רוב העולם הולכים אחר תאוותם, והיינו כי האדם הפורש עצמו מתאוות העולם כמו הנזיר שמויר עצמו מן היין הרי הוא דבר פלא, איש כי יפליא.

מסופר כי צעיר בניו של מרן הסב"ק מרוז"ן הרה"ק רבי מרדכי שרגא מהוסיאטין ביקר פ"א באחת הערים שבגרמניה (אשכנז), מקום בו לא נפוצה דמותם של צדיקים וחסידים, ואנשי העיר שהתפעלו מדמות צורתו הק' כינו אותו "וואונדער רבינער", יהודי אחד מתושביה

שבת שלאחר שבועות – "שבת נאך שבועות"

שבת של שמחה: שבת "שבע ברכות", שבת "שול-פיהערן"

כידוע, בקהילות הספרדים נהגו לקרוא את השבת שלאחר הנישואין בשם "שבת חתן", ובשבת זו הם חוגגים את עיקר השמחה. גם לעניינינו אנו רואים כי שבת זו שלאחר שבועות מצוינת גם היא כשבת של שמחה, "שבת כלה" או שבת "שוהל פיהערן", וכך מצאנו כתוב בספר "אהלי יעקב" לאדמו"ר רבי יעקב מהרש"א זצ"ל: "שמעתי מפי זקני החסידים, שאמרו שמעם של צדיקים מהדורות הראשונים: השבת אחרי שבועות נקרא 'שבת נאך שבועות'. פירושו במסכת 'תענית', [כ"ג:] כדאיתא 'צאינה ראינה וכו', 'תחנותי' זה מתן-תורה', ושבת אחרי שבועות עדיין מצוינת, כי כנסת ישראל היא כלה ושבת זו היא השבת השמחה. וכדאיתא בהפסטר פר' במדבר הנקראת לפני שבועות, שהנביא הושע מציין את היחס שבין הקב"ה לישראל: 'ארשתך לי לעולם' וכו'.

וכן מביא הרה"ק בעל ה'אמונת משה' מאלכסנדר זי"ע משמו של הרה"ק מביאלה זי"ע, כי "שבת זאת נקראת שבת 'שיל פיהערן'. ומבאר בעל ה'אמונת משה' ביאור ארוך המרעיף טללי חיזוק למי שמרגיש עדיין רחוק מקרבת אלוקים אף לאחר מתן-תורה, דברים המזיקים כל נפש.

וכן מבאר בארוכה על הא דקראים בפרשת נשא "נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם", דאיתא ד"בני גרשון" קאי על אנשים ישראל שנתרחקו מהתגרשו מהקדושה ע"י חטאים בבחינת, כי גרשון היום מהסתפח בנחלת ה' [כ"ג]. ועד' שמואל בסה"ק "שמח ישראל" ו"תפארת שמואל", דהיינו למי שנסתר ממנו החלק האלוקי השוכן באיש הישראלי, שע"ז רומז הכתוב (דברים ל"ב) "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", משום שכל זה מתחיל מאבינו יעקב שהיתה מירתו שלמה. והנה כי גרשון מהסתפח בנחלת ה', היינו החלק יעקב שהוא חבל נחלתו". והנה נשא את ראש בני גרשון, היינו האנשים שנסתר מאיתם החלק האלוקי ממעל, תנשא אותם ותחזקם ותאמר להם 'גם הם לבית אבותם', היינו שגם הם עוד יזכו לראות בניגולי החלק האלוקי שישנו ב'בית אבות' מיעקב אבינו ע"ה.

ברם צריך להבין מדוע נרמז דבר זה בתורה דווקא בשפלותו? וי"ל, דאחר מתן-תורה היו אנשים ישראל שנכלפו בעצבות בראותם שצורך לכפות עליהם ההר, ותלו זה בתסאם וחשבו שבדאי ה'נעשה ונשמע' שאמרו לא היה כראוי, דאם היה כראוי למה הוצרכו לכפיית ההר? לכן אמר 'נשא את ראש בני גרשון', לנשא אותם ולחזק אותם שלא יפלו ח"ו בעצבות ויהיו בשמחה בקבלת-התורה. ויש להרחיב הענין ע"פ דברי הרב מביאלה זי"ע, שהשבת הזו נקרא 'שילה פיהערן' עכ"ה, ולפי זה השבת הזו היא הסיים של קבלת-התורה, דהשבת כוללת את כל ימי המשחה של ז' ברכות אחר חתונה, בבחינת "כל ברכאן דלעלא ותתא בינאם שבעא תליין", בבחינת שמחת-תורה ששמחים ביומא התורה. וכבר דברנו למה נקרא "שמחת-תורה", דיותר ראי לקרוא "שמחת-התורה"? אלא שהתורה בעצמה שמחה ע"י שכל אחד מישראל שמח בתורה אע"פ שרואה בעצמו שאינו כדאי, שעדיין הוא רחוק מהתורה ואין לו עוד אפילו נגיעה קטנה בתורה, מ"מ הוא שמח ומחזק את עצמו כי לא ידח ממנו, והש"ת יעזור לו שירבא לקדושת התורה. ע"י התורה שמחה, כמו שאמר הגר"ם הזקן מווארקי זי"ע עה"כ "חדות ה' היא מעוזכם", שגורם שמחה כביכול למעלה במה שמח ישראל מחזק עצמו אע"פ שאינו כדאי. וכמו שהש"ת כביכול שמח, כמו"כ התורה הקדושה, דקוב"ה ואורייתא ישראל חד הוא".

שבת שלאחר שבועות מוכנסה כח להרגיש את הקדושה גם בימות-החול

טעם לקריאת שבת זו שאחרי שבועות "שבת נאך שבועות", איתא בספר "מבשר טוב" מכ"ק אדמו"ר מביאלה שליט"א: שבת שלאחר שבועות היא בחינה נוספת של שבועות, לקבל את התורה גם בכפיה. ולעניינינו שוה בחינת "שבת שאחר שבועות", שהוא "שבת נאך שבועות" – שבת "עוד" שבועות. "עוד" בחינה של שבועות, שהיא בחינת שבועות נעלית יותר, כול שנוכל לקבל את התורה גם מתוך כפיה כגון תאוה העולם הזה, וגם שנוכל לקבל את התורה כענין שישנה טומאה אל אמות העולם המתנגדת לכל דבר רוחני, ואפילו ח"ו ביסורים תמידים. בעמל ויגיעה נוכל לכפות טבענו ולקיים התורה והמצוות אל רק ברצון ובמוט שיש לנו תענוג וחיות, אלא אפילו בלא הרגשים ומתוך טרדות שפיה כפיה גדולה בשביל להתגבר עליהן, וזהו "עוד", בחינה של קבלת-התורה בכפיית ההר עליהם כגינת לומנים הללו.

ומשום הכי איכא תשלומין לחג-השבועות דווקא בימות החול, ולא כסוכות ופסח, שכאן גם בימי החול, שאין בחגים התחומות הדעת וקדושת הומנים, יהיה לתת-תורה השפעה שנוכל בכל המצבים לקיים את התורה הקדושה.

ומסיים: וזהו ענין "שבת נאך שבועות", היינו שחלות חג-השבועות בימות החול נותנת אפשרות וכח להרגיש אלוקות וקדושה גם בימות החול ולא רק בזמנים המקודשים. וכמו כן מרמזים החשמונאים של שבועות בשבעת ימי החול, שעיקר בחינת מתן-תורה היא להכניס קדושה בגשמיות וחולין עולם-הזה ולקדשם על ידי הנהגות התורה הקדושה, כאמור הכתוב (משלי ג) "בכל דרכיך דעה", ובפרט מה שבני ישראל עוסקים בגשמיות שמתקדשת על ידם, והוא עיקר נתינת התורה הקדושה לקדש את העולם כולו ולהביאו לימות המשיח, "כל ימי חייד להביא לימות המשיח". והיה רצון שנוכח לזה במהרה בביאת גואל צדק, אמר!

קדושת החג נמשכת ב"שבת נאך שבועות"

בספר הק' "דברי הוד" מהרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע, מובא מה שאמר בשבת שאחרי שבועות: "הנה עיקר קוראים לשבת שאחרי שבועות בשם 'שבת נאך שבועות', ואמרו על כך כי פירושו הוא 'סאיז נאך שבועות', שההאריות וההשפעות של שבועות מאירים עד לשבת שאחריה ועדיין שבועות".

בהתאם לכך פירשו צדיקים, כאמור, את הכינוי "שבת נאך שבועות", כינוי שדבק בשבת שלאחר חג-השבועות זמן מתן-תורתנו, דבר שלא מצוינו בענייני השבתות שלאחר חג-הסוכות ולאחר חג-הפסח ("שבת נאך סוכות" או "שבת נאך פסח"). להשכינתו על אכן בשבת זו יש ענין דווקא הקושר אותה עם חג-השבועות ומקנה לה את הבחינה של "עוד שבועות" – עדיין חג-השבועות.

שבת שאחרי שבועות – כשבת חול-המועד

מסופר כי בשבת שאחרי שבועות שוחח כ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי מרדכי שלמה מביאלה זצוק"ל אודות מנהגו בקדוש של אביו הרה"ק ה'פחד יצחק' מביאלה זי"ע, להשתמש תמיד בשבת שאחרי שבועות דווקא בכינוי זה "שבת נאך שבועות". הוא סיפר כי החסידים בבאיאן שוחחו פעם על המקור והטעם למנהגו זה של אביו הק', והגאון חסיד רבי דוד אורטינבער (רבי דודא) זצ"ל, אב"ד בארדיטשוב ובעל ה"התילה לדוד", הביא מראה-מקום לעניין זה והראה סימוכין לדברי-קודש של הרבי הק' זי"ע ממה שכתוב בתשובות הרדב"ז (ח"ו ס"ב ע"ה). איתא בגמרא שנהגו בבית-המקדש להראות לכל ישראל את אחד הניסים שהיו בבית-המקדש, שלחם-הפנים שהושם על השולחן הפנימי ביום שישי נשאר חם וטרי עד ליום השישי שלאחריו. לשם כך היו מבנייה את השולחן עם לחם-הפנים שעליו, להראותו לבני ישראל עולי-הגלילים. וכך מסופר בגמרא (הגינה כ"ג), שבעת שעלו בני ישראל לרגל, היו מרימים את שולחן הזהב, שולחן המסור, מראים לבני ישראל ואומרים להם: "דא חייבתכם לפני המקום". החיבה היתירה' שהראו להם היתה הענין של לחם-הפנים, שהיה נשאר חם כביום אפיייתו על אף שעבר כבר שבוע ימים מעת האפיה. על זה כותב הרדב"ז, שבחג-הסוכות וחג-הפסח נכלל תמיד יום-השבת, לכן בערב של יום-השבת של חול-המועד היו מראים לישראל את חייבתם לפני המקום. אבל בחג-השבועות, שכל כולו אינו אלא יום אחד בלבד, שלא חל תמיד בשבת, הרי לא היתה אפשרות להראות את לחם-הפנים בבית, משום שחל היה עולי-הגלילות נשארים בירושלים לשבת שאחרי שבועות, בכדי לראות אז כמו עיניהם את הנהגת הגדול המורה על חייבתם לפני המקום. משום כך נקראת שבת זו "שבת שאחרי שבועות", כלומר שבת שיש בה עדיין בחינה של שבועות, שבת שהיא בעצם המשך וקשר לחג שלפניה.

"שבת נאך שבועות" – הזדמנות נוספת לתפוס את ענייני החג

בספה"ק "בית אברהם" להרה"ק מסלונים זצ"ל, מביא בפרשת נשא, שאביו זצ"ל היה אומר את הדברים הללו בשם הרה"ק מטשורטקוב זצ"ל, שקדושת שבועות עדיין נמשכת בשבת זו. והוסיף על זה ה"בית אברהם" זצ"ל, שבשבת שלאחר שבועות ניתנת הזדמנות נוספת לקבלת-התורה, אפילו למי שלא זכה לקבל את התורה בחג-השבועות. כמו שדרשו חז"ל כי בעת קריעת ים-סוף לא היו שם דתן ואבירם, כי הם היו מאלו שאמרו ועשו "נשובה מצרימה". לאחר ששמעו שהים נקרע לכל ישראל, חזרו ובאו לשפת הים אשר בינתים כבר שב לאיתנו, והיו נקדשו שוב, פעם שניה, במיוחד בעבורם. כך הוא בחג קבלת-התורה, שאפילו אלו שהתאחרו, משום מה, ועדיין לא קיבלו את התורה בשבועות, הניחו להם מן השמים מקום זמן, הלא הוא שבת זו, לקבל על עליהם את התורה.

ויש לציין כי דבריו אלו של ה"בית אברהם" הינם פתח גדול לדופקי בתשובה לאחר זמן מתן תורתנו, שכן יודעים הם דבריו של הרה"ק בעל "עבודת ישראל" המגיד מקודניץ בספרו הק' "...ע"ה ממחרת השבת השביעית את הפסח המשיחיים יום, רצ"ל כשילת העומה ולא יאמר שאין לי עוד תקוה אלא "עד ממחרת השבת השביעית תספור", רצ"ל כל זמן שיש

אפילו יום אחד מהספירה תספור" רצ"ל תוכל להאיר ביום זה כל החמשים יום על ידי תשובה והקרבנות מנהג חדשה לה' אח"כ ב'שבועות' יראה לקרב את עצמו מחדש להיות מונח בין דרועין ומלאך זהו מנהג חדשה לה'. דהיינו כי גם ביום ה'חמישים' שלאחר חג-השבועות יום של ספירת העומר עדיין אפשר לשתק"ה, והרה"ק מסלונים מפליג ומאריך את הזמן עד "שבת נאך שבועות"!!

המשכת קדושת שבועות לשבת – מידתם של חסידים ואנשי-מעשה

אותם דברים על מנהגם של ישראל לקרוא לשבת זאת "שבת נאך שבועות", מובאים משמו של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, בתוספת נופך מילתא דטעמא על סיבת הישארותם של בני ישראל בבית-המקדש לשבת שאחר שבועות, ואלו הדברים: כ"ק מרן (הרה"ק רבי אהרן) ז"ל היה אומר, הטעם למה ששבת אחר שבועות נקרא "שבת נאך שבועות", על פי מה שכתוב ב'שירת הרדב"ז ח"ו, מש"כ בגמרא בסוף חגיגה שהיו מגביהים את השולחן ומראים בו לעולי רגלים, ואומרים להם ראו חייבתכם לפני המקום שחם בעת סילוקו כסידורו. וכתב שם שבשבת שבתוך המועד תמיד לסידור לחם-הפנים, היו מגביהים את השולחן ומזכירם אותו מעט לצד פתח ההיכל, כדי שיראו אותו מרחוק, ומיד היו הכותנים מסדרים את הלחם החדש ומוציאים את הישן ומראים אותו לעולי-רגלים לאמור: ראו חייבתכם לפני המקום, שעברו עליו ח' ימים ועדיין הוא חם והוא עושה גם זה, שאתם חביבים לפניו, והוסיף שם הרה"ק מבעלזא, שאפילו בעצרת, אם לא חל בשבת, היו 'חסידים ואנשי מעשה' מתעכבים לראות את הנס. ולכן נקראת שבת זו "שבת נאך שבועות".

עוד איתאמרא בשם הרה"ק מבעלזא זי"ע הטעם שקורין להם 'חסידים ואנשי מעשה', שהענין הוא ע"פ מה דאיתא בשם הרמב"ן, שכאשר אדם עושה מצווה הוא צריך לעשות תיכף כלי למצוה, כדי שתישאר אצלו. וכך לפי שהם 'אנשי מעשה', עשו כלי למצוה ונשארו לשבת נוספת.

וע"ז הדרך אמר פעם אחרת, כששבעתו לא ביום שבת-קודש, כי על אף ששבועות חל בשבת כהאי שחא, היו נשארים עוד לשבת שאחר-כך, ואמר של על כן נקראים הם בתואר 'אנשי מעשה', כי דרך הצדיקים כשמקיימים איזה מצווה עושים ים לקבל לאותו מצווה המצווה. והכלי הוא לעשות תיכף מצווה אחרת. והנה, כשקיימו מצוה יקרה כוון של ראית-פנים, היו עושים לה 'כלי', והוא שנשארו שם גם לשבת הבאה, על כן נקראים 'אנשי מעשה'.

ומוסיף בדב"ק ומבאר מה גודל מעלת ויקרת הענין שהיו חסידים ואנשי מעשה נשארים בירושלים, ואת נוכל להבין מדברי בעל "ספר החינוך", מצוה ש"ם, שמאריך בטעם מצוות מעשר-במה ומצוות מעשר-שני וכו' נטעו רביעי, והוא כדי שכל אחד ילך לירושלים וישאר שם עם אחד מבניו שילמד שם, ומתוך כך יהיה בכל בית ובית איש חכם יודע תורה, ובכך תמלא הארץ דעה את ה', ויהיה תמיד ולא ימצא בנייהם שום דבר חטא יע"ש. מזה יש לראות הענין הגדול של "להישאר בירושלים" עוד זמן, ע"כ היו נקראים 'חסידים ואנשי מעשה', עכ"ה ק.

(תמידין כסדרו. "בקדושתו של אהרן")

טעם של שבועות מורגש בשבת זו

הרה"ק בעל ה'תפארת מנחה' מביאלה-טשורטקוב זי"ע פירש את טעמו המיוחד של "שבת נאך שבועות" באמרו כך: "בכל יום-טוב, כשהי"ט עובר, נשאר רק רושם ממנו. אולם כשעובר יו"ט של שבועות, נשאר ממנו הטעם. לכן כשבאה שבת שאחרי שבועות, מרגישים עדיין את הטעם הזה. לכן נקראת שבת זו "שבת נאך שבועות", שבת שיש בה עדיין את הטעם של שבועות".

ועוד הוסיף טעם לשבת ואמר: "בשכר שבני אמרו בקבלת-התורה 'נעשה ונשמע', הם קיבלו שני כתרם אשר על ידם באו להשגת אור התורה וסודותיה, ולאחר מכן נלקחו מהם הכתרים. כשבאה שבת, מוחזרים להם כתרם אלו, וזוהי בחינת ה'נשמה יתירה'. זהו ה'טעם' של חג-השבועות, ולכן שבת זו היא "עוד שבועות".

חם ליבי בקרבי

כ"ק האדמו"ר רבי בעל ה'ישועות משה' מוידניץ זצוק"ל היה מתבטא בסגנונו הוא על קדושת וחממות יום השבת שאחרי שבועות ועל "שמא קא גרים", באמרו בשולחן-השטור כליל שב"ק: "שבת נאך שבועות, סאיז נאך שבועות, השפעת החג עדיין קיימת וצריך להשגיח שהחממות שהיתה לנו בקבלת-התורה תישאר גם להבא".

ובפעם אחרת אמר: "שבת נאך שבועות, נאך זה 'עוד', כידוע הלב מלא תשוקה ונענועים ליו"ט הק', שכל חד וחד לפום דרגא דיליה התרומם לה; ועבודתו וקבלתו על עצמו לעסוק בדברי תורה באהבה ורצון עיקר ויסוד הכל. (דא"ח בהעלותך תש"ח, שיחות ומאמרים)

באר בשדה - שטפנשט

בענין ישראל במצות ברכת כהנים

דבר אל אהרן ואֵל בניו לאמור כה תברכו את בני ישראל (פרק' פסוק כ"ג)

**להודות להשם יתברך
כשהולך כשורה**

כתוב בפרשתינו "ואת כל כלי עבודתם ואת כל אשר יעשה להם ועבדו". פירש רבינו משה מפשווארסק זי"ע ב' האור פני משה, 'את כל אשר יעשה להם' היינו שעל האדם לקבל באהבה את כל מה שעובר עליו. שהרי כל מה דעבדי רחמנא לטב עביד. ואף כאשר צר לו מאד אז - 'ועבדו' היינו שעליו לעבוד את בוראו מבלי להרהר אחרי.

נמתיק זאת במעשה הבא: פעם הגיע החסיד רבי נטע בריזל שליט"א לבקר את אביו הגאון החסיד רבי זלמן זצוק"ל בשנות ילדותו. ואף כאשר צר לו מאד אז - אביו באנחת רוחה 'אל תשאל מה היה לנו בבוקר היום', נבהל הבן ושאלו מה ארע עמו פתח האב לספר שהתעורר כדרכו בהשכמה - שכידוע היה רבי זלמן קם מידי יום ביומו בשעה שתים לפנות בוקר ומתגבר כארי לעסוק בהכנה דרבה ולימוד התורה קודם התפילה - והבחין ששורכי מנעליי נעלמו, ואף לאחר חיפושם שונים לא עלה בידו למצוא את השרוכים [דרכו הייתה ללבוש מנעלים גבוהים הדומים למנעלים המכסים את החלק התחתון של הרגל, והשורן היה קושר את כל הנעל ממעלה למטה, וממילא היה קשה מאד ללכת בנעל כזו ללא שרוכים], בלית ברירה נאלץ ללבוש את הנעלים מבלי שיוכל לקושרם על רגליו, וכך הלך למקווה טהרה לטבול במים הסגורים, ובזריזות ירד וטבל עלה ונסתפג. אך אז חשכו עיניו כשראה שבגדי נעלמו מעלמו הממוקם שתלאם שם, וכך עמד ולא ידע כדת מה לעשות וזנאת פנה האב אל בנו ושאלו "מה הייתי צריך לעשות במצב כזה והלא אף אם אצק לעזרה לא יהיה מי שישמע אותי בשעה מוקדמת כ"כ בבוקר". לא ידע רבי נטע מה להשיב, ולכן שאל מה אכן עשה באותה שעה.

מיד עלה חיוך על שפתי של רבי זלמן ואמר 'בני ב"ה קמתי היום בבוקר ומצאתי את השרוכים בנעלים שלי כרגיל, המשכתי והלכתי לטבול במקווה וביציאתי מצאתי את בגדי ולבשתי אותם. וכך הלכתי לבית המדרש כשכלי מלא בהודאה ושבח לבורא יתברך שמו שגמל עמי טובות אלו, ובשמחה ובששון ברכתי ברכת "מלכיש ערומים" בשם ומלכות... רצה רבי זלמן ללמד את בנו לימוד נפלא זה, שאין איש שם על לב כמה טובות גומל עמו הקב"ה בכל עת ורגע, והאדם לא מרגיש כמה עליו להודות לה' על כל הדברים הקטנים שהקב"ה גומל עמו במתנת חנם מדי רגע ורגע. והלא האדם מצד עצמו לא ראוי לכלום, ואם כן במקום להתבונן ולהתרעם בעת צער למה עשה ה' ככה וכיו"ב, יהא נבון יותר להודות לו יתברך על מה שיש לו מלבושים לכסות את גופו ומנעלים לרגליו וכהנה וכהנה טובות רבות עד אין שיעור.

והיינו על האדם להאמין שכל מה דעבדי רחמנא לטב עביד גם כשזה נראה אחרת. אך אל לאדם להתמתן לידו כך. אלא גם כשהולך טוב יודה להקב"ה על דבר קטן כגדול. ואז יתקיים בו הפתגם "אם רוצים כמו שהולך אי הולך כמו שרוצים".

שוב, בשביל ישראל, דהישראל לא מחויבים במצוה מצ"ע, אלא שאם הכהן מברך הם שותפים במצוה שלו.

והנה הדבר אברהם כ' דאם המקור של ה'ס' חרדים הוא מדכתיב "אמור להם", כל' שהציבור מחוייב לקרות להם, כדמתרגמין "כד יימרון להון" א"כ מוכח מהריטב"א דלא כהחרדים, דהא הריטב"א כ' דאין הישראל צריך לחזר אחר הכהנים, אמנם בקונט' הנ"ל כ' דיתכן לדחות דכונת הריטב"א כאשר אין כאן כהנים, וכונת החרדים כאשר יש כאן כהנים.

ובעיקר המקור לדברי החרדים יש שכתבו דכל מי שאין המצוה יכולה להעשות אלא ע"י, ה"ה ממילא בכלל המצוה, ע"ד מוש"כ הר"ן (ר"פ' דקידושין) דאע"ג דאשה אינה מצוה בפר"ר מ"מ יש לה מצוה מפני שהיא מסייעת את הבעל לקיים מצותו, ויש להאריך בזה. ויש לחלק מצדקה, דבפשוטו העני אינו בכלל המצוה, שהרי כאן המצוה היא לא לצורך ישראל, כמש"כ רש"י (פסטה ל"ח: ד"ה ושמו את שמי) בבאיור דברי הגמ' שהקב"ה מתאוה לברכת כהנים ע"ש, ויש להאריך בזה.

וראה זה חדש בשו"ת חת"ס (או"ח סי' כ"ב) שכ' דבר זה שמוטל על הישראלים להתברך בשם ס' "ראים" לר"א ממיץ שהוא א' מגדולי הראשונים. ובהערה שם הביא לשון היראים השלם (פי' רש"י) וז"ל כה תברכו את בני ישראל לב"ע ת"ל אמור להם שיהא כל הקהל כולו שומע, וצ"ע איך הוכיח מזה מרן החת"ס, ועוד דכלשון היראים הנ"ל איתא גם בספרי שם. עוד כ' החת"ס (בס"ק קס"ו) דלדעת רוב הפוסקים אין הישראל מצווין להתברך, אלא שצריכים להשתדל ע"ז.

שו"ר בבאיורי הגר"פ על סה"מ לרס"ג (עשה ט"ז) שתמה על החת"ס דלא נמצא כן ביראים, והביא דהחת"ס הוכיח מתוס' (בר"ה ט"ז: ד"ה ותקעים) כדעת החרדים, והוכיח כן עוד מתוס' שם. והוכיח שם הגר"י פערלא וצ"ל דדעת הבה"ג כהחרדים.

בס' "עמק ברכה" הביא מדברי הראב"ד בתמיד פ"ז מ"ב בשם ס' המקצועות שכ' מפורש כדעת החרדים דגם על הישראל מוטלת החובה להתברך ע"ש.

ובס' "שמועה טובה" (להגר"ש שו"ת נ"ב) בפרשתו הוכיח מד' הר"י מלוגיל במגילה כ"ז. שכ' דהטעם דקטן אינו נושא את כפיו הוא משום שאינו יכול להוציא את המחויב בדבר, וכמו שאינו פורש על שמע. ומוכח דס"ל דהישראל מצווה כדעת החרדים, אמנם רש"י והר"ן והמאירי שם כ' הטעם דמשום כבוד הציבור קטן אינו נושא את כפיו, וא"כ מוכח מדבריהם אדרבא דלא כהחרדים, [אלא דאולי יש לחלק דברכת כהנים אי"צ להתייחס לישראל ולכן ליכא חסרון].

ובספר "ברכת הור"י" (על ברכת כהנים, לה"ד ברוך ויס נ"ב) כ' לדחות הראיה מדברי הראב"ד בשם ס' המקצועות, דהנה הראב"ד שם פי' דבריו דאיירי במקדש, וא"כ י"ל דרק במקדש גם הישראל מצווים, עפ"ד התוס' בסוטה (ל"ח: ד"ה וכתים) שכ' דבכל קרבן ציבור היה גם ברכת כהנים, וא"כ י"ל דזה חלק מחובת הקרבן ציבור, [אמנם דעת הרמב"ם פי"ד מחפלה ה"ט דרק בתמיד של שחר היה נשיאת כפים].

בשו"ת מן השמים (סי' ל"ח) כ' דבמקומות שלא נהגו לברך ברכת כהנים עון הוא בידם שאין חוששין לברכת אביהם שבשמים, ע"ש מדוע הכהנים המברכים לא עוברים על ביטול עשה, ומדוע לא הוכיז שיש בזה ביטול עשה להישראלים לדעת החרדים, ולכאז' משמע דס"ל דלא כהחרדים.

ויש עוד להאריך בענין זה, גם בהוכחות, וגם בנפ"מ שיוצא למעשה אם המצוה גם על הישראל, ובענין נשים במצוה זו, וגם לבאר מדוע אין מברכין על מצוה זו לדעת החרדים, ועוד חזון למועד בעז"ה. ויה"ד שנוכה לקיים כל המצות בהידור, ועי"ז נוכח לכל הברכות האמורות בתורה.

א) הנה ידוע דהביאור הלכה (ר"ס קכ"ח) הביא מס' חרדים וז"ל, כ' בס' חרדים מצ"ע לברך כהן את ישראל שנא' כה תברכו את בני ישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה עכ"ל, ובביאור דברי החרדים נחלקו האחרונים, דההפלא (בכתובות כ"ד:) הבין בדברי החרדים דיש מצוה על הישראל כפשוטו, שכשם שהכהן מצווה לברך כך הישראל מצווה להתברך, ואע"ג דבתורה לא כתיב הצייו אלא על הכהנים, כ' ההפלא דהתורה כותבת הצייו על העושה, וכמו ביבום דהצייו אינו מפורש אלא על היבם אף דבע"כ גם היבמה מצווה, [דאל"כ איך עדל"ת הא גבה ליכא עשה], ובהו ביאר ההפלא דברי התוס' בשבת קי"ח. דכ' לא ידע ר"י מה איסור יש בו בזה העולה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה עכ"ל, ותמה הרמ"א (או"ח קכ"ח) וכל המפרשים מהגמ' בכתו' (שם) דאיתא התם דור העולה לדוכן עובר באיסור עשה [ע"ש בפרש"י], וביאר ההפלא דכונת הגמ' בכתובות שהוא עובר בעשה של ביטול מצות ברכת כהנים, שמצוה על הישראל להתברך מפי הכהנים, אבל אם אין כהנים הוא לא עובר על ביטול עשה זה. [והנה מה שהוכיח ההפלא מיבום דהצייו גם על האשה אף דבתורה לא כתיב אלא על האיש, הנה במנ"ח (מצוה א' קס"ט) הביא כן מהפנ"י (כתו' מ') אבל הביא מהמחמ"ם כן חביב וכן דייק מהרמב"ם והחזן דאין המצוה אלא על האיש ולא על האשה, וכע"ז בתשו' הרשב"א (ה"א סי' י"ח)]. ונראה בעז"ה להביא כמה מקורות מהראשונים והאחרונים אם ס"ל כדעת החרדים או לא.

הנה תוס' (בר"ה כ"ז: ד"ה ושמע קול שופר) הקשו לענין מה איירי מה שאמר ר' יהושע בן לוי אפי' מחיזה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, ורב פליג עליה, דאם איירי לענין צירוף, שמצטרפים גם כן כאשר יש הפסק של מחיזה של ברזל, א"כ קשה מדוע הגמ' בסוטה לענין ברכת כהנים פוסקת כריב"ל, הא בסוגיה בעירובין מבואר שאין צירוף למנין מב' מקומות, ע"כ דברי התוס' הנצרך לעניננו. והק' שם המהרש"א דאם ריב"ל איירי לענין צירוף אבל לצאת אפי' רב מודה, א"כ אין ראייה דהגמ' בסוטה פוסקת כריב"ל דהא לענין לצאת יד"ה איירי בסוטה, ובהו אפי' רב מודה, ועוד הקשה מדוע הגמ' בסוטה הוצרכה להביא מריב"ל, כיון דלצאת אף רב מודה, והפנ"י גם הוקשה לו כן, ולכך כ' בכונת התוס' דריב"ל איירי גם לענין צירוף וגם לענין לצאת, ע"ש בפנ"י. עכ"פ מבואר מדברי המהרש"א והפנ"י שהסוגיה בסוטה איירי לענין לצאת, ותמה עליהם הערוך כן שם, וז"ל ולא הוצרכו מאין פשיטא להגדולים דברכת כהנים לצאת הוא, א"כ דנהו רב ברבר שהוא חיוב המוטל על האדם, ובהו שייך לצאת י"ח, אבל בברכת כהנים וכי הישראל מחוייב לשמוע ברכת כהנים וכו' עכ"ל, הרי מבואר לכאז' מדברי המהרש"א והפנ"י שנקטו דיש חיוב לצאת יד"ה בברכת כהנים כדעת החרדים, והערל"ג פליג עליהו.

אמנם יש שכתבו לדחות [גם מהא דהמהרש"א לא הוכיז לדברי החרדים שכ' מפורש דיש מצוה], דגם כונת המהרש"א לא היתה דיש מצוה ממש, אלא כונתו דברכת כהנים דמי ללצאת ולא דמי ללהצטרף, אף שאינו יוצא ממש.

ב) הריטב"א בסוכה ל"א: דן לענין בל תוסיף בעשיית מצוה ב"פ, והביא מהא דהכהנים מברכים ב"פ בר"ב, וכ' דליכא למימר שעושים כן להוציא את הישראל יד"ח דהא ליכא שום חובה על הישראל, והמנחת חינוך הביא דברי הריטב"א ונראה שהבין מדבריו דליכא כלל מצוה על הישראל, וכן הגמג גבורים כ' דלא קיי"ל כדברי החרדים, משום דברי הריטב"א, אמנם בקונט' הנפלא לברך בשמו (לידדי הר"מ כהן שליט"א) העיר מדוע הביאו"ל שהביא את ד' החרדים, יתעלם מדברי הריטב"א אשר ברור מללו שאין מצוה על הישראל, ולכן כ' להשוות את דעת החרדים עם דעת הריטב"א, דאין כונת החרדים כמו שהבין ההפלא בדבריו, אלא כמו שהבין המהר"י אסאד (ז"מ) והדבר אברהם (ה"א סליא) ועי' גם ראשי בשמים (ס"ח ה') שכונת החרדים דהישראל הם שותפים למצוה של הכהן, אבל אין להם מצ"ע גמורה בפ"ע, ולפי"ז י"ל דזה גם כונת הריטב"א דאין לומר דהכהנים מברכים

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

הלכות ומנהגי נשיאת פנים (הלך א')

פה תברכו את בני ישראל (במדבר ו, כג)

הברכה (תשובות והנהגות ח"א סי' קיז).

עניינת 'ברוך הוא וברוך שמו'

ו. כששומע את הזכרת השם מפי הכהנים בשעה שנושאים פניהם י"א שעונה אחריהם 'ב"ה וב"ש' (שכנה"ג ופרי חדש סי' קכד וכה"ח סקכ"ז), ויש אומרים שאין עונים רק על הזכרת השם של ברכה.

הסתכלות בכהנים במקדש

ז. המסתכל בכהנים בזמן שביט המקדש קיים שהיו עומדין על דוכן ומברכין את ישראל בשם המפורש היו עיניו כחות (חגיגה טז, א), שהשכינה שורה על קשרי אצבעותיהם (רש"י).

הסתכלות בזה"ז

ח. גם בזמן הזה שאין הכהנים מברכים בשם המפורש אסור להסתכל בכהנים, כדי שלא להסיח דעת מהברכה (תוס' שם ד"ה בכהנים) [10], ואע"פ שראיה בעלמא מותרת, נוהגין שלא לראות כלל זכר למקדש (מג"א סקל"ה), וע"פ הוזה"ק (ח"ג קמז, א) גם בזמן הזה אימת השכינה שורה על ידיהם של הכהנים ואסור להסתכל בהם מפני כבוד השכינה [11].

ולך נאה להודות [4], כדי שיענה הצבור אמן גם על ברכתם (ב"ה שם), וכן לאחר הברכה אומרים הכהנים תפילת רבון העולמים, ומאריכים בתפילה זו עד שיסיים הש"ץ שים שלום כדי שיענו הציבור אמן על שניהם (רמ"א

סעיף ט"ו) [5], וצריכים הקהל לכוין באמירת האמן שיעלה גם על תפילות הכהנים הנאמרים בלחש [6].

עמידת הציבור

ד. הקהל רשאי לשבת בעת ברכת כהנים אע"פ שהכהנים אינם מברכים אלא בעמידה (מג"א סקכ"ב בשם הוזה"ק ח"ג קמז, א) [7], והמנהג שכולם עומדים [8] (משנ"ב שם סקכ"א), אמנם חולה או זקן שקשה עליהם העמידה יכולים לשבת (ש"ת סי"ג ח"ד סי"ח).

עניינת אמן

ה. יש אומרים שעניינת אמן על פסוקי ברכת כהנים חיובו מן התורה [9], ומעכבת את קבלת הברכה (ש"ת אג"מ ח"ג סי' טו), שזהו דרך קבלת הברכה לענות אמן, היינו שמאמין שע"י הכהנים הקב"ה מברך ובוה מקבל

המצוה לברך

א. מצות עשה מן התורה על הכהנים לברך את ישראל בכל יום, שנאמר שנאמר (שם) כה תברכו את בני ישראל אמור להם (רמב"ם ריש הל' תפילה ספר החינוך מצוה שע"ח).

המצוה להתברך

ב. ישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה, ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' גם בכלל המצוה [1] (ספר חרדים פרק יב אות יח), והשם שיש מצוה על הכהנים לברך את ישראל כך יש מצוה על הישראל להתברך מפי הכהנים [2].

עניינת אמן על תפילות הכהנים

ג. הכהנים מתפללים קודם הברכה תפילה קצרה שלא יהיה מכשול בברכתם (סוטה לט, א) [3], ומאריכים בתפילה זו עד שיכלה הש"ץ

על שפת הבאר

111 רש"י במגילה (כד, ב) על היא דתנן כהן שיש בידינו מומין לא ישא כפיו, פי' משום שהעם מסתכלין בו ואמרינן בחגיגה המסתכל בכהנים בשעה שנושאים פניהם עיניו כחות לפי שהשכינה שורה על ידיהן, והקשר על התוס' (חגיגה שם) דהא מסקינן דדוקא בזמן שביט המקדש קיים עיניו כחות ואילו בגבולין אין עיניו כחות וכתבו התוס' ונראה לפרש דאף בגבולין אסור משום היסח הדעת, כדאיתא בירושלמי (מגילה פ"ד ה"ח וריש פ"ד דתענית) א"ר יוסי הא אמר אסור להסתכל בכהנים בשעה שהם מברכין את העם א"ר חגי כלום אמר אלא משום היסח אנה מסתכל ולא מסתכל דעתא.

אמנם בתוס' הרא"ש כתבו וז"ל, אע"פ שאין עיניו כחות עתה כמו בזמן שביט המקדש קיים, בדומן שביט המקדש קיים עיניו כחות מפני שהיו מברכין לישראל בשם המפורש, אבל עתה שאין מברכין לישראל בשם המפורש אין עיניהם כחות, ואפ"ה אין מסתכלין בהם מפי שהקב"ה מצוץ מבין קשרי אצבעותיהם, שנאמר (שה"ש ב, ט) משיגה מן החלונות מצוץ מן החרכים.

112 ח"ל הוזה"ק (שם בתרגום לשה"ק) אמר רבי יוסי, בשעה שהכהן נושא ידיו אסור לעם להסתכל בו, משום שהשכינה שורה על ידיו. א"ר יצחק, א"כ, כיון שאינם רואים, מה זה מוזיק להם, אמר לו משום שהשם הקדוש רמוז באצבעות ידיהם, וצריך האדם לירא, ואע"פ שאינם רואים השכינה, אינם צריכים להסתכל בידיהם של הכהנים, כדי שהעם לא יהיו מחוצפים כלפי השכינה.

וע"פ דברי הוזה"ק כתב בספר חרדים (פרק מ"ה אות ו') אסור להסתכל בידי הכהנים בנשיאותם לברך את העם, כי אימת השכינה שורה בהם, ואפילו בזמן הזה, כדאיתא בזה"ה, עכ"ל.

וכ"כ בשו"ת הרדב"ז (אלף פ) שנהגו הכהנים בארצות אלו לכסות פניהם וידיהם בשעת ברכת כהנים, אע"פ שמחז"ל נראה שלא היו מכסין ידיהם, כדי שלא לתת מכשול לפני העם שאסור להסתכל בפניהם ובידיהם בשעת הברכה, לפי שהשכינה שורה עליהם דכתיב (שם) מצוץ מן החרכים מן ה' חרכים (עיין מדרש רבה שם), ומשום צניעות נהגו כן.

ובניירות בששון (ש"ו סי' קכח) העיר על המג"א הנ"ל שכתב דאין להסתכל זכר למקדש מדברי הוזה"ק וכתב בדוזה מיושב דעת רש"י וכן במה"ז אסור מפני כבוד השכינה אבל עיניו כחות שייך רק במקדש וכ"כ בפתח הדביר אלא שמחלק דבמקדש היה השראת השכינה בכל הגוף והמסתכל עיניו כחות, ובמה"ז השראת השכינה רק על הידים ורק המסתכל על הידים עיניו כחות, וע"פ כפה"ח (ס"ק ק"מ), ועיין בהע' לעיל שהבאנו כן להדיא מחז"ל הרא"ש שגם בזה"ז יש השראת השכינה.

וע"פ בספר תורת חיים (ב"ק נה, א) שברכת כהנים הוא בבחינת נבואה שבהן מתנבא ומשמיע לעם מה שצוהו ה' ומהאי טעמא אסור להסתכל בכהנים שהשכינה שורה עליה, ולכן מועיל לבטל חלום רע שהוא אחד משישים בנבואה וכל דבר רע מתבטל בס', והביאו דבריו בספה"ק נועם אלימלך (פר' תרומה ד"ה וזהו ועתה יגדל) ודרשות החת"ס (שבועות תקס"ב, עמ' רפ"ט).

שגם הקהל אומר תפילה זו ומשנים לומר 'שציוית את הכהנים לברכנו'.

113 בשו"ע (סי' קכח ס"ט) איתא 'ומאריכים בתפילה זו עד שיכלה אמן של הודאה מפי הצבור', וביאר הלבוש (ס"ט) כדי שיוכל לסמוך לה הברכה של ברכת כהנים, וכתב השעה"צ (סקל"ה) דלפי זה אין הכהנים צריכים לענות אמן על ברכת הש"ץ, אמנם המג"א (סק"ב) והפ"ח (סק"ט) והשועה"ר (סי"ד) כתבו שהכהנים יאריכו עד שיסיים הש"ץ ולך נאה להודות כדי שיענו הקהל אמן על שתייהן, וכתב המשנ"ב (סקל"א) בשם שלחן שלמה) דלפ"ז פשוט דגם הכהנים יענו אמן על ברכת הש"ץ, ובשעה"צ (סקנ"ב) העיר דאף דאפשר היה לדחות דוה מחז"ל כעונה אחר ברכת עצמו שבקשתו גם כן על עיניו זה, מכל מקום בלאו הכי אמירתו לאו ברכה גמורה היא שאין בה שם ומלכות.

114 ויש להעיר על מה שיש כהנים שמתוך הרגילות עונים עם הציבור ב"ה וב"ש על ברכות הש"ץ בהודאה ושים שלום, ומפסיקים שלא לצורך באמצע תפילה זו שהיא מדינא דגמרא לאמירת ב"ה וב"ש שהוא רק מנהג (עיין סי' קכד ס"ה ובנו"כ), ואע"פ שאין אסור בזה לפי שאינה ברכה גמורה ראו לימנע שכן לדעת רש"י (סוטה לט, ב) והלבוש הנ"ל ודעימיה הכהנים פטורים אפילו מחיוב עניינת אמן בעבור תפילה זו, ומכ"ש שאין להפסיק עבור ב"ה וב"ש, וכ"כ הגר"ח קניבסקי בשו"ת גם אני אורך (תשר' הגר"ח אות פ"א), וראה עוד קונץ גא"א (עניני ברכת כהנים סימן כ"ד) שהביא כמה דעות בזה.

115 ובסו"ת של"ה (הוספת המדפיס) כתב וז"ל ויכונו צריכין עמא למיתב בדחילו בהימא, ור"מ שכוונת הוזה"ר 'למיתב' היינו להתעכב, או מלשון יישוב הדעת, עיין שו"ת פתולת צדיק (ח"ג סי' רפ"א), אמנם המג"א והשועה"ר ביארו כפשוטו.

116 והמשך דברי הוזה"ק שם בתרגום לה"ק: למדנו בשעה ההיא שהכהן נושא כפיו צריך העם לשבת בריאה באימה, ולדעת שבשעה ההיא נמצאת עת רצון בכל העולמות, והעלונים והחתונים מתברכים, ואין דין בעולם, והיא השעה שמתגלה הסתום וכו' ונמצא שלום בכל העולמות, כ"כ. 117 והביא שם משמע במאיר (מגילה כד, ב, טו) וכן משמע באשכול (הלכות ברכות כהנים) דכתב שהכל צריכין לעמוד לפנינה באימה ובכבוד ראש, עכ"ל. 118 כ"כ קרית ספר להמב"ש (פ"ד מהל' תפילה), דעניינת אמן בברכה היא מדאורייתא מחיוב בה לענות אמן מדאורייתא, וכ"כ בחידושי ר' יונתן אייבשיץ (ברכות לד), הובא בספר נוטרי אמן (פ"ו הע' א'), ובשו"ת ירכין יוסף (סימן י"ג) כתב בדגמ' (סוטה לח, א) ללפנין גו"ש ברכה ברכה מהר גרזים ואין גו"ש למחצה וגבי הר גרזים כתיב (דברים כז, טו) וענו כל העם אמן, אמנם במדומי שדה (סוטה לה, כ) כתב דלא מבטי במקדש אלא אפילו במדינה אין עניינת אמן מן התורה.

119 וכן משמעות ספר המקצועות (בפי' המיוחס להראב"ד עמ"ס תמיד קרוב לסופו) וז"ל ואי איכא נדה בביתא דכהן אסור ליה למיסק לדוכן כל אימת דאיתא בנדתא, דחייש דלימא נגע במידי דנגעה היא ואתי לאיטמוי, דאמר רבי יודן כל כהן שנושא כפיו ואמו או אשתו או ביתו טמאה, ונכנס הוא באותו בית שנדה לשם הרי תפלתו על ישראל תועבה, ואף גורם לזרעו שיאבד מהעולם, ולא עוד אלא שאינו מוציא את ישראל ידי חובתן, ועליו וכתוב אומר (ישעיה א, טו) ובפרשיכם כפיכם אעלים עיני מכם וגו', עכ"ל, וממשי"כ 'שאינו מוציא את ישראל ידי חובתן' משמע דיש מצוה גם על הישראל להתברך.

ובשו"ת חת"ס (או"ח סי' כ"ב) דייק כן מתוס' (ר"ה טז, א ד"ה תוקעים) שהקשו איך תוקעים פעמיים במעומד ומיושב הא קעבר משום כל תוספי, וכי תימא כיון דכבר יצא הוה ליה שלא בזמנו דלא עבר הא אמרינן (שם כח, ב) גבי ברכת כהנים דאין מוסיף ברכה אחת משלו משום דלא עבר עליה זמניה כיון דאילו מתרמי ליה צבורא אחרינא דדר מברך להו, ה"נ אי מתרמי ליה צבורא דדר תוקע להו וי"ל דאין שייך כל תוספי בעשיית מצוה אחת ב' פעמים כגון כהן אם מברך חוזר ומברך אותו צבור עצמו או נוטל לולב וחוזר ונוטל וכן תוקע וחוזר ותוקע, עיי"ש.

והקשה הגרע"ק"א מה ענין זה לזה דהתוקע אי נמי מתרמי ליה צבורא אחרינא אינו תוקע לעצמו אלא אחרים אבל לגבי דרייה עבר זמניה, משא"כ כהן אינו מוציא אחרים ידי חובתם אלא הוא עושה המצוה בעצמו בצבורא אחרינא ומש"ה הוה זמניה, ותי' החת"ס דכרשיטת החרדים הני"ל מיושב קושית קה"ל דהתקן עצמו כבר יצא ואינו מוציא את ציבור הישראלים ידיהם, ומ"מ אקרי זמניה (ומש"כ החת"ס דעה זו בשם היראים כנראה ט"ס והכוונה לספר חרדים, ועיין משיב צדק לרצוה"כ אות ג' ו' ואל"ף).

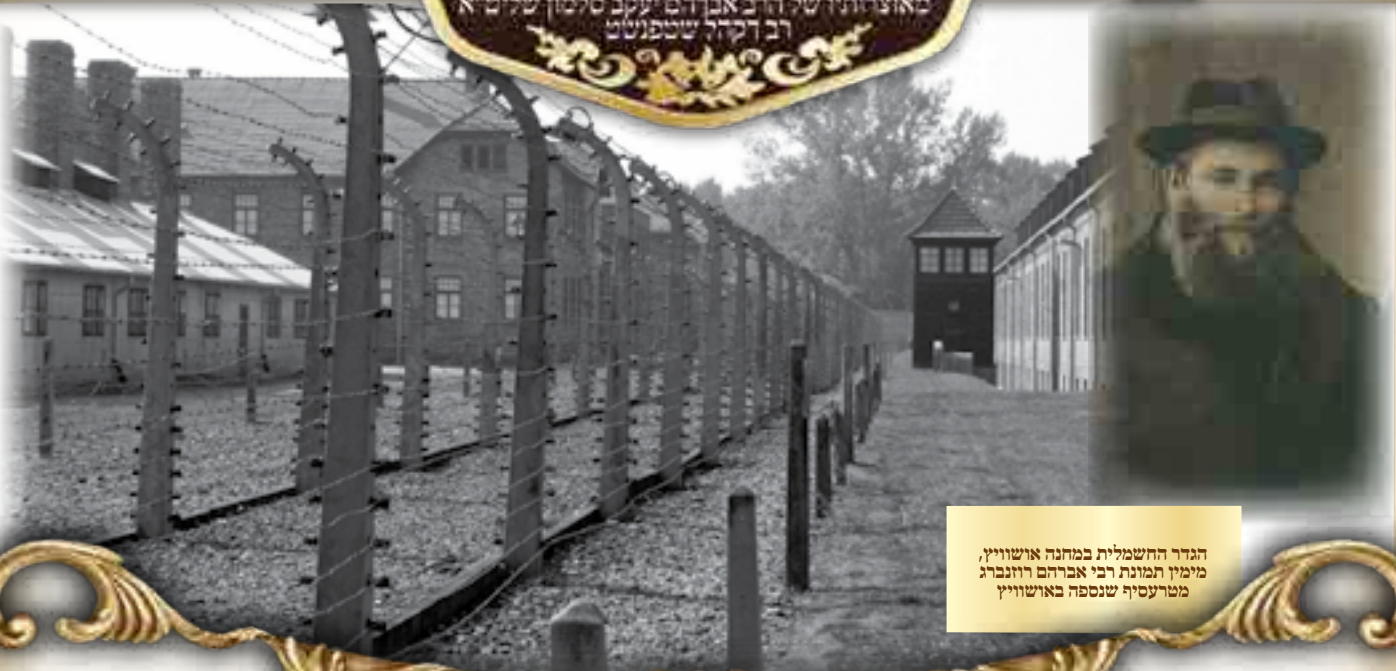
ובביאור הגר"י פערלא לסי"ג (עשין ט"ז ח"א עמ' 785) כתב שכן הוא דעת הבה"ג שמנה מ"ע דנשיאות כפים במנין העשין (קצ"ח) ושבו מנה ברכת כהנים במספר הס"ה פרשיות (ל"ה) המוטלת חובה על הציבור, ונראה דהיינו ג"כ משום דס"ל דכמו שמצוה על הכהנים לברך את ישראל הכי נמי מצוה על ישראל להתברך מפי הכהנים.

120 וכ"כ הפלפלא (כתובות כד, ב) דפשוט דכמו דאיכא עשה לכהנים לברך את ישראל ה"נ איכא מצוה עשה לישראל המסתכל מן הכהנים, וכן מצינו בכל מקום אף על גב דבתורה אינו מתברך הצווי אלא על העושה המצוה על שניהם, כגון ביבם, יבמה יבא עליה, והמצוה עשה גם עליה, ולפ"ז כתב לתרץ דברי התוס' (שבת קיח, ב) דלא ידע ר"י מה איסור יש בו בר העולה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה, די"ל דהאיסור הוא מחמת עליה לדוכן שאינו מתברך פנים כנגד פנים, עיי"ש, וכ"כ בפנים יפות (במדבר ו, כג).

ובמניין (מצוה שעח אות ד') חקר לענין נשים ועבדים אם מחוייבים בזה או דהוי מ"ע שהו"ג, ויע' מגן גבורים (סי' קכח), שו"ת מהר"י אסאד (סי' מו), שו"ת בית אפרים (או"ח סי' ו'), ובביאור הלכה (ריש סי' קכח), דבר אברהם (או"ח סי' א) שו"ת בייע אומי (סי' א). 121 בסידור תפילה ישרה ועוד סידורים הובא שיש נוהגים

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקור שטפנשט

הגדר החשמלית במחנה אושוויץ, מימין תמונת רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף שנספה באושוויץ

הגאון החסיד הנודע רבי אברהם רוזנברג זצ"ל הי"ד מבאקוי - טרעסיף

נעקד"ה שלהי אייר תש"ד באושוויץ

הגאון החסיד רבי אברהם רוזנברג הי"ד מטרעסיף

בימי השבעה לדודי הגה"ח רבי טוביה אריה-לייב טוביאס זצ"ל בחודש ניסן השתא, התודענו לדמותו המיוחדת של חד מפארי משפחת הרבנים לבית טוביאס, מחסידי קמאי היושבים ראשונה בחצר הקודש וז'ניץ, עוד בימיו של הרה"ק האהבת ישראל מו'ז'ניץ זצ"ל, ומפארי גאוני וחכמי רומניה בימים ההם, ה"ה הגה"ח רבי אברהם רוזנברג זצ"ל הי"ד, התפרסם בקרב חסידי וז'ניץ כרבי אברהם דער רומענער על שם היות מוצאו מרומניה הישנה, כאשר אדמו"ר מו'ז'ניץ זצ"ל בעל הישועות משה' הפליג בזכרונותיו אודות אותו חסיד שהיה לשם דבר, ולמודל איך צריך להראות חסיד בכלל וחסיד וז'ניץ בפרט, בני המשפחה הוסיפו לספר מהידוע להם אודות חסידותו וצדקותו של דודם, אשר בימים אלו חל יום עלותו על מוקדה בשואת יהודי אושוויץ.

קונו בדרגות מופלאות ומיוחדות, בכור האחים רבי אברהם דער רומענער, חסיד ותלמיד חכם מופלא נשוא מאמרנו דנן, רבי משה עלה לארה"ק אח"כ נישא בארה"ב שם נפטר, ורבי זעליג מיאס, וכן שלוש בנות, מרים סגל עלתה לארה"ק עם בנה חיים התגוררו בחיפה, לאה נפטרה לפני המלחמה בסיגט, אסתר עקרה לארה"ב שם נפטרה, זכורני שהאדמו"ר הישועות משה עוד בהיותו רב אב"ד הקריה בב"ב, בעת שערך 'בוטע' בלילות שבת, התבטא יותר מפעם אחת על ההתלהבות דקדושה של דודינו רבי אברהם דער רומענער. והאדמו"ר ה'תורת מרדכי' מו'ז'ניץ ממאנסי אמר לאחינו הגה"צ רבי טוביה אריה לייב זצ"ל בעת שביקר אצלו בארה"ב: צווישען דייע בעלי בתים איז דער חסיד רבי אברהם רוזנברג גיווען פונעם שענסטע תלמידי חכמים. (בין הבעלי בתים היה רבי אברהם מרומניה מהתלמידי חכמים הבולטים.

שרשיו של רבי אברהם רוזנברג זצ"ל

מספר הגאון רבי משה מרדכי טוביאס שליט"א אב"ד קדימה צורן: אבי הגה"צ רבי שמואל טוביאס זצ"ל היה חתנו של הנגיד המפורסם רבי חיים רוזנברג זצ"ל, רבי חיים היה בן לאביו רבי אהרן אליהו רוזנברג מבאקוי ולאמו מרת ויטא רייזע שהיתה בתו של הנגיד החסידי רבי בערל ממיקלושען, מיקלושען היא עיירה או כפר קטן על יד באקוי, לרבי אהרן אליהו היו ארבעה בנים חסידיים יראים ושלמים, רבי חיים רוזנברג זקנינו צעיר הבנים, שהיה חסיד המתחסד עם

אביו רבי אהרן אליהו רוזנברג זצ"ל מבאקוי

יצאנו איפוא להתחקות אחר שורשיו ותולדותיו של רבי אברהם רוזנברג זצ"ל, נברנו בארכיון חכמי רומניה שע"י מכון 'תורת אמת שטפנשט', חיפשנו בארכיון כתבי וזכרונות המשפחה, וכן קבלנו חומר

כשהישועות משה מתאר דמות

חסיד

אודות מידת חסידותו של הרה"ח ר' אברהם רוזנברג מסופר בבית ויז'ניץ רבות, למשל בשיחות קדשו של הישועות משה ז"ע, הירבה לתנות ולבכות על יהודי הדור הקודם, א' פארצייטישע יודען, שנעקרו באותן שנים מרות, שנות המלחמה, כאשר בתוכם עלו על מוקדה רבבות אלפי יהודי מארמורש אנשים נשים וטף, ביניהם המוני חסידי ויז'ניץ, אשר קידשו את השם בשנת תש"ד במחנות המוות, בידי הצוררים ימח שםם וזכרם, ה' ינקום דם עבדיו השפוך לעינינו במהרה.

"צורר היהודים נטל מאתנו את הדור הקודם - תינה האדמו"ר הישועות משה מויז'ניץ ז"ע, הוא פגע בכך בדור הצעיר, לכל יראו דוגמא כיצד ובמה על יהודי לנהל את חייו. בני הדור הצעיר כמעט ואינם רואים יהודים הקשורים לנקודת האמת, שכל מעשיהם בתמימות, ללא ערמה והתחכמיות. על אלה אני בוכיה; הדור הצעיר אינו רואה בעיניו דוגמה אמיתית לרגשי קודש, רשפי שלהבת אש בשבת-קודש, א' חסידישער דאווענען".

"אין כוונתי לאנשים מורמים מעם דווקא, אלא ליהודים מהשורה, שהיה מה לראות בהם, כיצד הזדרזו לעמוד ממיטתם בשעה מוקדמת, נחפזו לבית המדרש ולמדו שעות רבות כהכנה לתפילה כראוי בטרם ייצאו כל אחד למסחריו ולעסקיו. ראו עליהם שהם קשורים לבורא העולמים".

"בדרך כלל כל דור לומד מן הדור הקודם איך להתנהג - כי הרי האדם אינו נצח, הוא מניח את הכל לבניו אחריו. ואילו היום, לדאבונו, אין הדור הצעיר זוכה לראות דמות של פארצייטישער יוד. צורר היהודים ימ"ש מחק את הכל מן העולם, ולא נשארו מהם כי אם מעט מזער. שאיפתי, להקים ולעצב בדורנו דמויות-הוד כאלו כפי שהיו בדור שעבר, מלאים וגדושים בתורת ה' ועבודתו, ביראת ה' טהורה, אשר חיים בהתלהבות וחמימות לכל דבר ה', ושתפילתם תדמה לאותן תפילות של זקני החסידים שבדורות עברו!" - דברי רבנו ז"ע.

בבית הוריו בבאקוי

מעט אודות הוריו של רבי אברהם נמצאו למדים מתוך המצבה של אמו הרבנית ויטע רייזע בבית העלמין החדש שבבאקוי, מצבה אותה מצאנו באורח פלאי בעצם יום פטירתה כ' אדר, לאחר שזכינו לומר פרקי תהילים, אף שילמנו ממון לפאזניק' השומר המקומי של בית העלמין למען יחדש את הכיתוב על המצבה ולמען נוכל ללמוד מאורחותיה וממעשיה הטובים, השורות נכתבו ברי"ת - א"מ ויטע רייזיה, וזה נוסח המצבה:

פ"ג

א אשת חיל חשובה אם יקרה אהובה.
מ כל מכיריה רב ערכה תזכר לעד.
ו תהי אשה חסידה צנועה וכשרה.
ז מכבדת צדיקים ולומדי תורה.
ח ראת ד' ואוהבת התורה גם המדע.
ט וב לבבה ורב צדקתה לכל נודע.
ע זרה נתנה לאלמנות ויתומים.
פ רעים פרשה להם צדקה לעניים.
ק ימיה הקדישה רק לבניה ובעלה.
ר יום יום ללמוד ללמוד תורה גם תפילה.
ז ה חלקה ועתה בגן עדן תתלונן.
ח נשמה טהורה וד' עפרה יחונן.
ט ויטע רייזיה ראיזנבערג זצ"ל.
ת בת תלמיד חכם מוה"ר ר' דב.
י זצ"ל אשת חבר המנוח ר' אהרן,

אליו ז"ל נפטרה יום ג' כ' אדר א' שנת.

תרפ"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

אגב את מצבת בעלה רבי אהרן אליהו רוזנברג א' מצאנו לדאבונו, (להערכתנו שנת פטירתו בין תרע"ו לתרפ"א), ואף בחיפושים נרחבים בבית העלמין העתיק יותר שברחוב פיקטור אמן שם מצאנו אחדים מגאוני באקוי אולם את מצבתו עדין לא איתרנו.

מצבת אמו מרת ויטא רייזא רוזנברג ע"ה שהתגלתה ביום פטירתה

שער הכניסה לבית העלמין בבאקוי

העולם, הקהל נשתתק והרבי פתח ואמר: אתם גומרים את הכול צריך להשאיר מעט, נענה בעל הבית זקני רבי בערלה ואמר, רבי הרי יש לנו מספיק, נענה הרבי ואמר, הכוונה להשאיר לבנים ולבני בנים...

ואכן נתקיימה הברכה העושר בצאצאיו, נכדו רבי חיים רוזנברג זצ"ל שהיה מנשואי הפנים בעיר פיאטרא ניאמץ ואח"כ בבוקרסט הבירה, נגיד ובעל נכסים וממון רב, בעל צדקה גדול, ובלבו הרחב היה מפרנס ומכלכל עניים רבים.

בניו של רבי בערלה ממיקלושען: משה לייב מעיר יאס ובתו הרבנית ויטא ריזא אשת הגה"ח רבי אהרן אליהו שהיה ש"ב בעיר מגוריו באקוי, כנראה שנפטר בין השנים תרע"ו - תרפ"א לערך וזוגתו מרת ויטא רייזא נשארה אלמנה, צדיקה וצנועה במעשיה הייתה מרת ויטא רייזע, נהגה חומרה לעצמה ובפסח הקפידה כל החומרות אף באחש"פ, דבר שלא היה מקובל אז, ובהיות כן היתה עוברת בחג הפסח לגור אצל בנה רבי חיים רוזנברג, באומרה שאצל כלתה מרת רבקה לא יוכלה היא לאכול מצה שמורה כאוות נפשה, ולה שמרו כלים מיוחדים שלא השרו בהם המצות.

מענין לציין קטע מרשימות זכרונות חתנה הגה"צ מוה"ר טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמץ: אם כי המנהג היה בחצרות רבותינו לבית רוזין ברומניה לדקדק בפסח בכל החומרות הנהוגות בחצרות הצדיקים, הרי באחרון של פסח אכלו כבר גיבראקט והקילו בכמה קולות, אדמו"ר האמצעי רבינו הקדוש פאר ישראל מבהאוש אמר שיש בזה ענין של התאחדות עם כלל ישראל אחרי שבפסח נוהגים בפרישות ובהתגדרות, הרי ביו"ט האחרון ש"פ אנו אוכלים מצה פשוטה וגיבראקט - ואנן בתוך כלל ישראל - בתחילה - סיפר לי אדמו"ר (שליט"א) זצ"ל את סיפורו היו נוהגים להצפין את כל הכלים שלא השתמשו בהם גיבראקט ומצה פשוטה ולהביא כלים חדשים ליו"ט אחרון ש"פ, אם כי היה זה טרחא גדולה להצפין כ"כ הרבה כלים ולהכין כלים חדשים ליום אחד בלבד, אמנם לאחר שנים, בימי אדמו"ר האמצעי מוה"ר ישראל ש"י ז"ע חיה דעת תורה הרה"ג מוה"ר שמשון אהרן דבריידיגער ז"ל שאין איסור מלהשתמש בפסח הבא בכלים שנהגו בהם גיבראקט בפסח שעבר, או אז ציהו אדמו"ר ז"ל לציית לפסק הרב מרא דאתרא, וחדלו מלהצפין הכלים לאחר ש"פ.

היה זה באיסרו חג פסח תרפ"ג כשנכנסה שכנה אחת בשם דינה לבית מרת ויטע רייזע רוזנברג, לתומה סיפרה את אשר שמעה זה עתה על כי נפטר הצדיק פאר ישראל מבהאוש, בשמעה זאת הידיעה החלה ויטא ריזא למרר בבכי, נשתטחה על הרצפה ובכתה מאין הפוגות, באמרה כי כעת נתאלמנה בשנית, אחרי שנפטר בעלה, ומאנה להנחם, אותה שכנה נצטערה על הידיעה שמסרה, באמרה שלא ידעה שזה יכול להשפיע עד כדי כך...

ברכת העשירות לזקנו

ממיקלושען

אודות זקינו תלמיד חכם מוה"ר ר' דב' שכאמור התגורר בעיירה מיקלושען (כפר קטן הממוקם או בסמוך לבאקוי או בסמוך לטירנו פרומוס) ותורה וגדולה התאחדו על שולחנו, היה מספר נכדם הגה"צ רבי שמואל טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמץ: זקני רבי בערלה תלמיד חכם מופלג ועשיר גדול היה, ולפרנסתו סחר בעצים, בהיות מיקלושען עיירה במוחו פיאטרא ניאמץ וקרובה לעיר באהוש, פעם התארס בביתו הרה"ק אדמו"ר רבי יצחק מבהאוש זצ"ל יחד עם חסידיו הרבים, החסידים הרבים שהו אז בביתו של רבי בערלה, וכיון שעשיר היה נהגו בגילופין, נכנסו למרתף היין שלו והעלו לפני החסידים י"ש כ"ד המלך, וכך כמה וכמה פעמים מילאו והתרוקן, לפתע פתח הרבי את דלת חדרו ויצא אל

מבאקוי לטרעסיף

לידתו והורתו של רבי אברהם כאמור היתה בבאקוי שברומניה הישנה היא מולדובה, חק לימודיו ומגוריו לאחר נישואיו בחבל מארמורש, להלן נביא שביבים מחייו של חסיד חריף ובקי, שכל כולו רשפי אש לעבודת ד', מתוך אהבת השי"ת, אהבת התורה ואהבת ישראל, ה"ה מוה"ר אברהם רוזנברג ז"ל ה"ד, מהעיירה 'טרעסיף' נלקח למחנות ההשמדה.

בישיבת חוסט

אביו איש החסד ומנשואי הפנים בעירו באקוי הרה"צ הש"ב רבי אהרן אליהו זצ"ל שלחו ללמוד בישיבה בחוסט שבחבל ארץ הקרפטים אצל הגה"צ בעל 'ערוגת הבושם' זצ"ל.

רבי אברהם היה בחור תלמיד חכם וחריף, והתבלט בכשרונותיו. בהגיעו לפרקו נלקח לחתן ע"י הרה"ח ר' שלמה הרשקוביץ ז"ל, מחשובי חסידי וויזניץ בטרעסין. בבית חותנו התקרב רבי אברהם לאדמו"רים מויזניץ ונעשה חסיד הנלהב, הוא הרבה לנסוע להסתופף בצל הרה"ק האהבת ישראל מויזניץ ז"ע. תלמיד חכם ובר אוריין היה, כ"ק מרן אדמו"ר התורת מרדכי מויזניץ מאנסי ז"ע סיפר שר' אברהם נחשב מהתלמידי-חכמים הגדולים בין חסידי וויזניץ.

העיירה טרעסין

טרעסין - כפר שכל תושביו חסידיים ואנשי מעשה, רובם חסידי וויזניץ, ומהם חסידי ספינקא, סיגעט, בעלזא וקרעטשניף. רבי אברהם היה מחשובי תושבי הכפר, וכינויו היה רבי אברהם דער ראמענער, על שם מוצאו ומוצא משפחתו - מהעיר באקוי שברומניה.

עם האהבת ישראל מויזניץ

כשהסב"ק האהבת ישראל ז"ע ביקר פעם בטרעסין, נערכה קבלת פנים בבית רבי אברהם. אגב כך נכנס רבי אברהם בשיחה בדברי התורה עם בני רבנו, והתעורר ויכוח ער ופלפול חריף בסוגיה מסוימת. הסב"ק שישב בצד האוין, העיר אגב אורחא, כי זו משנה מפורשת בהירות, ובזאת הופרכה סברתו של רבי אברהם. הוא נראה קצת נבוך על כי טעה בדבריו, הרגיעו הס"ק ואמר: "אברהם, טעות יש רק לזה שלומד!"

רבינו הסב"ק ז"ע החשיב את רבי אברהם כידוע היה מרן הבעל-קורא מדי שבת במנחה. פעם בש"ק פרשת כי תבוא, בטרם החל לקרוא, פנה ואמר לרבי אברהם: "חאפ מיך נישט מיט א גרייז" [אל תתפסגו בשיגאת]. רבי אברהם לא הבין בתחילה למה כוונת רבנו, אולם כשקרא רבנו ל"כהן", לא הפסיק - כמקובל - ב"לתת לנו", אלא המשיך לקרוא פסוק נוסף. אח"כ הסביר, כי פסוק זה שייד עזר לפסוקים שלפניו.

במיוחד בלט רבי אברהם בתפילתו, שהיתה תמיד בתלהבות עצומה, ומשכה את ליבם של העומדים סביבו.

רוקע ארץ בתפילתו

סיפר כ"ק מרן הישועות משה ז"ע, שברוב

להטו והתלהבותו של ר' אברהם בשעת התפילה, היה מכה בידי ורוקע ברגליו, נפשו לא מצאה מנוח ומחשבתו נסקה אל על, הוא כלל לא הרגיש ששכניו 'חוטפים' מידו עת שהוא שקוע בסערת התפילה...

בהגיעו לגרוסוורדיין למועדים ולשבתות מיוחדות, להסתופף בצל רביה"ק האהבת ישראל ואח"כ בצל רביה"ק האמרי חיים ז"ע, היה מקומו בביהמ"ד על יד ידו הרה"ח ר' איציקל פוקס ז"ל מסיגעט, מחשובי החסידים. ר' איציקל היה אף הוא "א ווארעמער חסיד", ופעם פנה אל רבי אברהם לפני התפילה, ואמר לו בחביבות: "את כל הדחיפות שאני עתיד לחטוף ממך בשעת התפילה, תן לי עכשיו, כדי שאוכל להתרכז בתפילה..."

נענה לו רבי אברהם רוזנברג בחיך: "אוי איציקל, עוד מעט יובאו די קאלטע טעג" [הימים הקוראים], כשנעזוב את חצר הקודש ונשוב ארצה לעיר, תרצה להיזכר בחמימות שהיתה לך כאן, אצל רבנו, או אז תיזכר בדחיפות שקיבלת ממני, ובהם תחמם את ליבך..."

(אדמו"ר הישועות משה ז"ע סיפר זאת בש"ק פרשת בא תשנ"ד, להנה"ח ר' שלמה חיימאווטש, לעת שמחת הבר-מצוה של בנו שיחי' הנקרא על שם זקנו ר' איציקל פוקס ז"ל).

סיפר כ"ק אדמו"ר מויזניץ ממאנסי: "בעת שהיה עולם גדול אצל אא"ז ז"ל, היה ראש המחלקים ב'טיש' ר' יחיאל שטיינמעץ, שהיה יד ימינו של אא"ז והיה כבן בית, ואעפ"כ לא התבייש בכך. ואתו עמו היה רבי אברהם רוזנברג, שהיה נקרא רבי אברהם דער ראמענער".

עם האמרי חיים מויזניץ

בויילחוביץ

לאחר הסתלקות הסב"ק, דבק רבי אברהם בבנו רבנו ה"אמרי חיים" ז"ע, הוא היה מספר לצעירי החסידים את מה ששמע בעצמו מפה קדשו של הס"ק - היה זה פעם בעת חתונת אחד מנכדי הס"ק, ומרן התבטא אז לפני כמה מאנשי על רבנו ה"אמרי חיים" ז"ע: "הכמת שלמה יש לו לבני..."

תמיד היתה השמחה שרויה במעונו של רבי אברהם, ובכל מקום בווא השרה שמחה בקרב החסידים. במיוחד בלטה שמחתו עת זכה להסתופף בצל צדיקי בית וויזניץ. זקני החסידים זכרו את שב"ק פרשת "שקלים" תש"ד, כשרבנו ה"אמרי חיים" ז"ע הגיע מגרוסוורדיין לוויילחוביץ והיתה זו הפעם האחרונה ששבת במאמרש, בערב שבת נסע על אברהם עם אחוזת מרעיו מטרעסין לוויילחוביץ, ומרוב התרגשות

י"ב כסלו תשכ"ז, הלוויית רבי חיים רוזנברג זצ"ל בבית העלמין ג'ורג'ולוי בבוקרסט, נראים נכדו הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל והגה"צ רבי יצחק מאיר מארילוס זצ"ל אב"ד באקוי ואח"כ בוקרסט

איש מצליח בעסקיו. אחרי מלחמת העולם הראשונה נוצר גבול משותף בין רומניה וצ'כיה, רבי אברהם ששלט היטב בשפה הרומנית, היו לו מהלכים בין אנשי המכס הרומנים וע"י כך הושיט עזרתו ליהודים שהיה להם ענין עם פקידי המכס.

תקופה קצרה לפני שנורג על קידוש השם בשנת תש"ד, נחלץ לעזרת כ"ק מרן הישועות משה ז"ע. היה זה בפורים תש"ד, רבנו התגורר אז בוויילחוביץ בכהנו כרב העיירה והגלילות, ועם גבור הרדיפות, והחשש שאם יכבשו הרשעים הגרמנים את הונגריה יחפשו לכל לראש את הרבנים ותלמידיהם, החליט הרה"ק רבי משה יהושע הישועות משה מויזניץ כי בימים טרופים אלה, עליו לשוב במהירות האפשרית לגרוסוורדיין, כדי להיות בקרבת אביו הק' מרן אדמו"ר האמרי חיים. מיד לאחר פורים ארז רבנו את מיטלטליו, ויחד עם הרבנית ע"ה ובתם תלח"ט הרבנית מסקוויא תל"ט א, התכוננו לנסיעה.

הדרך מויילחוביץ לגרוסוורדיין, כבר היתה באותם ימים הרת סכנות על כל צעד ושעל, כי ליהודים נאסרה אז הנסיעה ברכבת. תוך כדי שהסתיר את זקנו, כדי שלא יבחינו כי יהודי הוא, נסע מרן בעגלה מויילחוביץ מרחק של כ-3 ק"מ עד לעיירה טרעסין, שם היתה תחנת הרכבת.

בטרעסין הגיע רבנו עם המשפחה לבית רבי אברהם רוזנברג זצ"ל, ושהה שם שעות ספורות. והנה נכנסו קציני הונגרי לחנותו של רבי אברהם הסמוכה לביתו, וביקש לקנות דבר-מאכל. כשהשיבו רבי אברהם שאין לו כעת את המאכל המבוקש, הנחית הקצין הרשע סטירת-לחי על פני רבי אברהם. רבינו, שנוכח כעת לראות מקרוב את השנאה העמוקה והנוראה הרוחשת בקרב הגויים, אצה לו הדרך, וביקש להגיע לגרוו"ד במהירות האפשרית. רבי אברהם נחלץ מיד לעזרת רבינו, הוא פעל ושיחד את הממונים, עד שסידר לרבינו וב"ב אישור-נסיעה ברכבת לגרוסוורדיין.

זכרונות מהאדמו"ר

ה'ישועות משה' זצ"ל

האדמו"ר הישועות משה זצ"ל היה מזכירו בערגה ובכיסופין, בשבת התוועדות פרשת עקב כ"ג מנחם אב תשנ"ב, נשא האדמו"ר זצ"ל מדרותיו קודש אודות זכרונותיו מהחסיד רבי אברהם רוזנברג זצ"ל: ולאחר שאחד ממאכלי ליל שב"ק הוגש לפניו כשזוא רותם, נענה רבינו ואמר: התיבה 'הבל' משמשת לשתי משמעויות: 'הבל' פירושו שטות, דבר תוהו שאין בו ממש, וכן מתפרש בלשון חמימות כדבר המעלה הבל. שני פירושים אלו מנוגדים המה ועומדים זה לעומת זה, כאשר יוצא האדם מריקנות העולם הזה, הרי הוא זוכה להתלהבות אש קודש לרבר מצוה,

דכירנא את תפילת החסיד רבי אברהם רומענער (הרה"ח ר' אברהם רוזנברג מטרעסין, שהיה מוצאו מרומניה), שהיה יהודי בר אוריין, והיה עורך תפילתו בכח גדול, מיט הענט און פיס, וכל עצמותיו תאמרנה גדלות הבורא. מתוך התלהבות והתפשטות הגשמיות, אירע לעתים שהיה פוגע בתנועותיו המופלגות בשכנו החסיד ר' איציקל פוקס, שמקומו בביהמ"ד היה סמוך למקום תפילתו של ר' אברהם. פעם ניגש ר' איציקל אל ר' אברהם לפני התפילה, ואמר לו בדרך צחות: במטותא, אם ברצונך להכותני, נא הצלף בי מכותיך לפני התפילה, ובעת התפילה עצמה הניחני להתפלל כראוי... השיב לו ר' אברהם: בחלות אלו, הבאות בעת התפילה, עוד יסייעו בעדך בימים - יבואו, ויחידו בקרבך התלהבות דקדושה בעת שתנטה אל הקרירות...

פעם הייתי אצלו בשבת קודש, וראיתי באשמורת הבוקר עת עבד עבודתו בהכנה אל התפילה. הוא השכים קום בשעה 4,00 או 4,30, ואחר הטבילה במקוה עסק בלימוד משניות ובאמירת תהלים, עד השעה 8,00, מועד תחילת התפילה, הדברים אשר ראיתי במו עיני, נחקקו בקרבי היטב, ולא במהרה הם משתכחים...

האדמו"ר מבוהוש זצ"ל עם הגה"צ הגר"ש טוביאס זצ"ל גאב"ד פיאטרא ניאמץ בתפילה על קברו של רבי חיים רוזנברג זצ"ל בבית העלמין בבוקרסט

פרץ בשירה ובריקודים, כשהחסידים מצטרפים אליו... הגויים עמדו והביטו בפליאה, לשמחה מה זו עושה... רבי אברהם דבק מאוד במידת השמחה, וכשהיה רבנו ה"אמרי חיים" באותה שבת בוויילחוביץ, ורבי אברהם מסר קוויטעל, היתה בקשתו: "שהרבי ישפיע עלי אחד מחמש-מאות ממידת השמחה שיש לרבי!"

מסייע ליהודים במעברי הגבולות

הוא התפרנס מחנות כל-בו שפתח בטרעסין, והיה

במעלות קדושים וטהורים

באסרו-חג הפסח תש"ד, גורש רבי אברהם יחד עם כל יהודי טרעסיף לגטו מאטע-סאלקא, ומשם גורשו למחנה אושוויץ, בשלהי חודש אייר תחילת חודש סיוון עלה על מוקדה בשואת יהודי אושוויץ הי"ד ולפי עדויות ניצולים נקבע יום עלותו בסערה השמימה ליום ב' סיוון תש"ד, ארץ ארץ אל תכסי דמו, ואל יהי מקום לזעקתו ולזעקת אחב"י הנטבחים והנעקדים על מזבח עולתם, ה' יקום דמם ודם עבדיו השפוך כב"א.

רבי אברהם רוזנברג בטעטש

פרטים נוספים אודות רבי אברהם רוזנברג מוצאים אנו גם בקרב קהילת טעטש, שם אנו מתודעים לפעליו ולהערכה לה רחשו תושבי העיר לרבי אברהם כפי שאנו קוראים בספר הזכרונות של הקהילה 'טעטש' (עמוד 366), רבי אברהם רוזנברג היה מוכר בטעטש כמו ברחבי מרמורוש בכינוי: 'רבי אברהם דער רומענער' כלומר רבי אברהם מרומניה, וזאת משום מוצאו מהעיר יאסי (טעות וצ"ל באקוי) שברומניה, אמנם רבי אברהם גר בטרעסיף אבל הוא בא לעתים קרובות לטעטש, וע"כ נחשב כאחד מחברי הקהילה, וכשהיה משמיע את דעותיו בענינים שעמדו על הפרק היו מקשיבים לו בקשב רב. גם הקשר המשפחתי הביא את ר' אברהם לעתים קרובות לטעטש עד אשר הצוררים הצרו את צעדיו ולא יכל לבוא יותר, רבי אברהם נספה בעת החורבן אך לא נודע מתי והיכן נספה. לא נודע אם היו לר' אברהם צאצאים נוספים מלבד אלה שהיו גרים בטעטש. על ר' אברהם אפשר לספר עוד כהנה וכהנה אולי תמצא עוד מסגרת אחרת יותר רחבה כדי לעשות זאת. (ספר טעטש עמוד 366)

רבי אברהם היה קשור גם בקשר משפחתי רב כיווני עם קהילת טעטש כלהלן:

- א. רעייתו של רבי אברהם היתה מטעטש ולגבי קשר זה נשמעו שתי גירסאות
- 1. שהיא היתה בתו של מוה"ר מאיר וייס אך שמה לא נודע.
- 2. שהיא היתה ה' בלומא בת ר' שלמה הרשקוביץ.
- יתכן ששתי הגירסאות נכונות, כלומר ר' אברהם היה נשוי פעמיים פעם עם בתו של מוה"ר מאיר וייס ופעם שניה עם בתו של ר' שלמה הרשקוביץ, אך לא מצאתי מי שיפענח תעלומה זו.

על חמיו (בזוו"ר) של רבי אברהם רוזנברג צ"ל רבה של טעטש

בספר הקהילה טעטש (עמוד 147) מביא אודות חמיו של רבי אברהם: מוה"ר מאיר בן ר' יצחק אברהם וה' חיה וייס, את כהונתו כדומ"צ השני של קהילת טעטש התחיל כנראה מיד לאחר שקודמו ככהונה זו מוה"ר יוסף מרדכי כהנא עבר מטעטש לסיגוט. פרטים מתולדותיו רשומים אך עדיין לא ערוכים, נלב"ע ביום ח' בסיון תרצ"ג, ומנ"כ בטעטש, י"ח של מוה"ר מאיר ורעייתו מרת מרים - בת ששמה לא נודע, ולפי אחת הגירסאות היתה רעייתו של רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף, חנה, פייגא, מרדכי, אריה לייבוש, צבי דב, חיים, יוסף, הינדא.

זדעו לברכה

ב. שני בנים ובת היו לו לר' אברהם בטעטש והם:

באר בשדה - שטפניש

1, ר' דב בערל בן רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף, לא נודע מתי בדיוק הגיע לטעטש, בשנת תרצ"ז התחתן עם ה' אלטא שלימא לבית גרינברג מנובוסליצא וישוב בנפת טעטש, מלבד זה לא נודעו פרטים מתולדותיו ומה עלה בגורלו בעת החורבן, שמות ילדיהם של ר' דב

רבי חיים רוזנברג זצ"ל (שני משמאל) בנישואי נכדו הגה"צ רבי יואל טוביאס שליט"א אבד"ק שיכון ו' בווישווא רומניה, החתונה התקיימה בבית הורי הכלה רבי לוי יצחק שטיינמץ זצ"ל (שני מימין). חבוש בשטרמייל היחידי שהיה באיזור, עם השטרמייל הזה הוא הלך במסירות נפש למחנה טרנסניסטריה

בתמונה זו נראים המוני חסידים מקבלים את פני רבינו ה"אהבת ישראל" זי"ע בהגיעו לתחנת הרכבת בחוסט, והשמחה ניכרת על פניהם. לצד שמאלו של רבנו עומד (מניח ידו על האהבת ישראל) הרה"ח ר' אברהם רוזנברג ז"ל מטרעסיף, ובצד ימינו - החסיד מו"ה שמואל חיים רוזנפלד ז"ל מווילחוביץ. בקדימת התמונה נראה מפלס דרך - העסקן החסיד המפ"ו מו"ה משה רוזנפלד (טעטש'ער) ז"ל מחוסט

תמונה נדירה של האחים רוזנברג מבאקוי מארכיון הגה"צ רבי טוביה אריה לייב טוביאס זצ"ל, משמאל לימין: רבי חיים, רבי אברהם, רבי משה, רבי זעליג.

2, ר' אליעזר רוזנברג ז"ל מראש"צ זוגתו סאסא נפטרה בזקנות מופלגת לפני כמה חודשים.

3, בת ששמה לא נודע והיתה רעייתו של ר' יצחק אברהם (אייזיק עביר) קליין,

ר' יצחק אברהם בן ה' פייגא ור' יוסף מרדכי קליין. לא נודעו פרטים מתולדותיו וגם לא מקורותיו בעת החורבן, לאחר מלחמה"ש ראו אותו בטעטש, אך לא נודע לאן עבר משם. שם רעייתו של ר' יצחק אברהם ופרטים מתולדותיה לא נודעו, אבל נודע כי היתה בתו של רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף. גם שמות יו"ח של רבי יצחק אברהם ורעייתו לא נודעו, האשה והילדים נהרגו בבירקנאו בסיון תש"ד.

חתינו של רבי אברהם רוזנברג:

1, הגה"ח רבי מאיר ב"ר יעקב יהודה פיירוורג-מאיר. נולד בישוב טערנווע בשנת תרס"ד. אביו היה אדם מכובד משים לילות כימים על התורה ועל העבודה. הגה"ח ר' מאיר למד בישיבות חוסט, סעליש, אונסדורף וסאטמאר. לאחר נישואיו עם בת רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף, התישב בעיר פראנקפורט דמיין, בה עמד בראש הארגון "תורה ומסורה". בחודש אלול תרצ"ח, כשהנאצים הציקו לו, נמלט לעיר בריסל. בה עמד בראש בית מדרש ובית אולפנא לפליטים מגרמניה. בשנת תש"ב חיסלו הגרמנים את המוסד והחל גם בחיסול יהודי בלגיה. בין הקרבנות גם ילדיו ובני משפחתו של ר' מאיר פיירוורג. הרב הסתתר במקומות מסתור ובשדות ויערות אך לא פסק פומא מגירסא כל אותם ימים שחורים. בתקופה זו חיבר את ספרו 'מקדשי ישראל', הספר שהופיע כבר לאחר פטירתו. לאחר המלחמה היה חבר בית הדין של קהילת בריסל. בשנת תשט"ו העתיק את דירתו ללונדון ועמד שם בראש ישיבה. נפטר בלונדון ביום ו' שבט תשכ"ח (1968). ארונו הובא לארץ ישראל.

'אוצר האגדה'. 'אוצר התורה'. א. 'השנה בישראל'. פרנקפורט דמיין תרצ"ז. עזרת נשים והוא תקנת עגונות. ספר א-ב: בריסל (תש"י) (נדפס בפאריס); ספר ג: לונדון תשט"ו.

בעקבתא דמשיחא, דיון רציני על דרישת הזמן... לונדון תשי"ב. תורת האגדה... הרבה מאות מאמרים, השקפות התורה... על מאורעות החיים. לונדון פאריז תשט"ו.

שדי חמד הקצר... לונדון תשי"א. חומש תורה מאירה... תמצית פירושי התורה... ספר א: בראשית-נת. לונדון תשי"ח; ספר ב: לך לך. תש"ד; ספר ג: וירא. תשכ"ד.

ספר מקדשי ישראל... מעשה כלי המשכן והמקדש ובגדי כהונה... לונדון תשל"א (נדפס בתל-אביב).

2, ר' יצחק אברהם אייזיק עביר וייס (קליין) מטעטש ארה"ב, חתן רבי אברהם רוזנברג מטרעסיף. 'בית יוסף להבה' מפה 28

מקורות: 'קדוש ישראל', 'מאיר החיים', 'ספר מארמורש', קונטרס 'ועלה לא יבול' - רשימות הרה"ח ר' ישראל הערלינג ז"ל ארכיון מכון תורת אמת שטפניש, זכרונות מרן הגה"צ מוה"ר טוביאס זצ"ל.

מאוצרות הפרשה

ערומה היתה? אלא אלו בגדי שבתא, מכאן אמר ר' חנינא צריך אדם שיהיה לו שני עטפים, אחד לחול ואחד לשבת". ממשיך המדרש ומספר שבעת שדרש רבי חנינא את דרשתו זו – "בכון חבריא, אמרו כעטיפתנו בחול כך עטיפתנו בשבתא, אמר להון צריכין לשנות". לכאורה דברי המדרש טעונים ביאור, מה הרעש הגדול על כך שלא היו להם בגדים מיוחדים לשבת? סו"ס הבגדים אינם עיקר גדול כ"כ בשבת, ואינם שייכים לעצם חיובי השבת ולל"ט מלאכות שבת? בפרט יש להבין מדוע היו צריכים לבכות על כך, הרי היה זה אונס גמור שלא באשמתם, וכי אם היו להם אמצעים לא היו קונים בגדים מיוחדים לשבת? איך זה שחבורה שלימה של בני אדם פרצו בבכי על דבר שאינם אשמים בו? אולם לפי דברי האבן עזרא הדברים מובנים היטב, שכן בגדי שבת מגדילים אצל האדם את קדושת השבת וגורמים לו להתמזג עם השבת, ואם היו אנוסים, הרגישו שנדחו מקדושת השבת כבו על כך, בפרט שהבינו שאם לא זכו לכך, כנראה שלא שמרו מספיק מלהגיע למצב של אונס, ולכן עד שלא נתן להם ר' שמלאי את העצה להפוך את בגדיהם לא נרגעו. (לתתך עליון)

ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עלהם בכתף ישאו (טו)
במדרש רבה נאמר על בני לוי שמכיון שנשאו את הארון צירף הקב"ה שמו עימהם! יש להבין – שאל הצדיק רבי ישראל אלתר מגור, בעל ה"בית ישראל" – הרי בני קהת לא התאמצו כלל בנשיאת הארון, שהרי מצינו בגמרא מסכת סוטה (לה:): שהארון היה נושא את נושאו, אם כן מה המעלה המיוחדת שהיתה בהם שנשאו את הארון? אלא – תירץ ה"בית ישראל" אף שהארון היה נושא את נושאו, מ"מ בתחילה היה עליהם להתייגע בנשיאתו וכמו שנאמר "בכתף ישאו", ורק לאחר שעשו כן היה הארון נושא אותם ללא כל מאמץ מצידם!
דבר זה – סיים ה"בית ישראל" – הוא לימוד גדול לכל אחד ואחד, ולא בכדי פרשה זו נקראת ברוב השנים לאחר חג מתן תורה, כדי ללמדנו שבתחילה יש להתייגע בלימוד התורה בכל הכח ולאחר מכן יזכה האדם לסיעתא דשמיא בלימודו! (א הסידישער ווארט)

שעיר עיזים אחד לחטאת (ז, טז)

וברש"י: לכפר על קבר התהום וטומאת ספק.
לכאורה יש להקשות, הרי לקמן אומר רש"י (י, לד) "וענן ה' עליהם יומם", שבעה עננים כתובים במסעיהם. ארבע מד' רוחות, אחד למעלה ואחד למטה ואחד לפניהם מנמיך את הגבוה ומגביה את הנמוך והורג נחשים ועקרבים. וא"כ איך שייך טומאת התהום הרי הם היו בתוך ענן? אומר ה"מקרי דרדקי", על הפסוק (ביז) "כאשר יחנו כן יסעו" מפרש הש"ך, שהכוונה שלא היתה להם שום תחושה של נסיעה, הם לא הרגישו שום נענוע ונדנדוד של נסיעה, כיון שהענן התחתון היה נושא אותם, ממילא היה צורך בענן רק כאשר נסעו, אבל כאשר חנו לא היה בו שימוש, א"כ כאשר חנו היה חשש לקבר התהום. לפי"ז אפשר ליישב מה שהקשה רבי אליהו מזרחי, מדוע בסוכות לא שמים סכך גם על הרצפה, שהרי הסכך הוא זכר לענני הכבוד, והעננים היו גם מתחתם? אבל לפי דברי ה"מקרי דרדקי" שהענן היה רק בשעה שנסעו אבל בחנייתם לא היה צורך בענן תחתיהם, מובן מדוע אין סכך על הארץ כי בזמן חנייתם לא היה ענן, והסוכות היו זכר לחניה ולא לנסיעה, ולכן גם בסוכות לא צריכים זכר לענן התחתון. (מדשן ביתך)

האשם המושב לד' לכהן (ה, ד)

איך בעצם נחשב בתור השבה מה שהוא נותן לכהן, אשר לחלוטין זה הוא לנגזל? ברם, הן ידוע שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, ואם אדם גזול מחברו הריהו מטריח כביכול את השם יתברך להשלים את חסרונו של הנגזל (עיין סנהדרין ח). לפיכך כשלא הספיק הגזול להשיב את הגזילה לבעליה, הרי כבר השלים לו השם יתברך להווא את חסרונו, כך שהגזול מחוייב עתה להשיב את הגזילה לרבונו של עולם. ובכן, כשהוא משיב אותה לכהן על פי ציווי השם יתברך, הרי זה כאילו השיב לרבונו של עולם כביכול – "מושב לד' לכהן" ... (הגאון מהרי"ל חריף ז"ל)

איש או אשה כי יפלא לנדר נדר (ו, ב)

בגמרא נדרים (כב.) ר' נתן אומר הנודר כאילו בנה במה. מה ענין "במה לכאן? שואל הגאון רבי יוסף חיים קרא זצ"ל (ביקול אומר קרא) ומבאר: בריש חולין (ב.) מבארת הגמרא שאין ראוי לנדר, שואלים תוס' (ב: ד"ה אבל) הכיצד נדרו יעקב ויונה? ומתרגמים שזה היה בשעת צרה. מבואר שנדר איננו דבר המסור לכל אדם, ובכל זמן, אלא פעולה מיוחדת שיש להשתמש בה רק במצבים מיוחדים.

ענין זה נרמז במילה 'יפלא' שהוא מלשון "ודעו כי הפלה ד' חסיד לו" (תהילים ה, ד.), היינו לשון הבדלה. כלומר במצב רגיל אין לנדר, ורק במצב מובדל – כמו עת צרה – אפשר לנדר. ממילא מבוארת ההשוואה שבין נדר לבמה, שכן גם במה היא דבר שנאסר בזמן רגיל – ורק הותרה בזמן מיוחד. לפיכך: "הנודר כאילו בנה במה". (מוסף ש"ק י"ז)

כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבוא (ו, ו)

שואל ה"אבני נזר", מדוע החמירה התורה בקדושתו של הנזיר יותר מבקדושת הכהן – שלנזיר אסור אפילו טומאת קרובים ולכהן מותר להיטמא לקרוביו? ומתיר, את קדושתו קיבל הכהן מתוקף היותו בן למשפחת הכהונה, וכיון שכל קדושתו נובעת מכח משפחתו, לכן חייב להיטמא לבני משפחתו. לעומת זאת, את קדושתו קיבל הנזיר על עצמו בלי קשר ויחס למשפחתו, ולכן אין לו שום מחויבות כלפי משפחתו, ולכן קדושתו מונעת ממנו מלהיטמא לקרוביו. ולפי"ז אפשר לפרש ולומר, שמשום כך גם אצל כהן גדול שלא מיטמא לקרוביו, שהרי למשפחתו ולקדושתו המיוחדת, זכה מעצמו ולא בגלל משפחתו.

וכי ימות מת עליו בפתע פתאום... וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (ו, ט-יא)

וברש"י: "ד"א שלא נזהר מטומאת מת". "אחד לחטאת ואחד לעולה, והסוד שהוא שאחז"ל ושכר עבירה עבירה" (אבן עזרא)
צריך להבין הרי אותו נזיר אנוס הוא, שהרי מת עליו מת "בפתע פתאום", אם כן מה מקום כאן לכפרה? אלא, ביאר הגה"צ רבי חיים זייציק זצ"ל האבן עזרא מגלה את אונינו בסוד, שאלמלי היה האבן עזרא מגלה זאת לא היינו יודעים זאת, שאילו שחטא הנזיר קודם לכן מוצון נפשו, אולי אפילו בהזנחה קלה בניירותו לא היו מודמנות לפניו הפרעות שיפריעו לו בשעת התקדשותו, אלא שכנראה לא נזהר בכל גדרי הזהירות, לכן לא שמרו עליו משמים שלא יכשל ועל כך הוא זקוק לכפרה. ידיעה זו נחוצה מאוד עבורינו, שכן לפעמים אדם נכשל בחטא בשוגג גמור, והוא סבור שלכאורה הוא אנוס גמור ואין הדבר קשור אליו בכלל, וזה נכון, אולם עליו לדעת שאם היה נזהר ביותר להתרחק מקרבת העבירה לא היה הקב"ה מעניש אותו שתזדמן לו עבירה זו.

על פי יסוד זה ביאר הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל משגיח ישיבת קול תורה את דברי המדרש (רות היב) "ושמת שמלותיך עליך" – וכי

זהירות במזון הציבור

וּלְזַבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָרְבָן שְׁנַיִם אֵילִים חֲמִשָּׁה עֶתְוּדִים חֲמִשָּׁה כִּכָּשִׁים בְּנֵי שְׁנֵה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב (ז', י"ז) ובספרי (פיסקא נ"א): "זה קרבן נחשון. משלו הביא ולא שגבה מן שבטו והביא".

לכאורה, עלינו להבין: אם הנשיאים הביאו את קרבנם עבור עצמם בלבד – מדוע יש לציין שלא גבו את הכסף מבני שבטם? כלום יעלה על הדעת שיטלו לעצמם מממונם של אחרים?

ואם הקרבנות נועדו לכפר על בני השבט כולם – מדוע אכן לא נטלו הנשיאים את הקרבן משל בני השבט? האם אמורים הם לשלם משלהם עבור כפרת בני השבט כולו?

תשובה לשאלה זו נבין היטב על פי המעשה הבא:

בהזדמנות נסע הרב מפוניבז' לעיר גדרה, לשליחות מסויימת לטובת הישיבה. משכך נטל את הוצאות הנסיעה מקופת הישיבה. דא עקא, שכאשר נודע כי הרב, שהינו כהן, שוהה בעיר – ניצל אחד מבני המקום את ההזדמנות, וביקש ממנו לשמש ככהן בפדיון הבן שנערך באותו היום.

הרב מפוניבז' נענה להצעה, אולם במקביל – החליט להשיב את דמי הנסיעה לקופת הישיבה, באמרו: "בדיעבד התברר, כי נסיעה זו לא היתה לטובת הישיבה בלבד, אלא גם לצרכי האישיים! ובכן, את הוצאות נסיעותי הפרטיות – אינני רשאי ליטול מקופת הציבור!"...

הרי לנו, כי גם כאשר פועל אדם עבור הציבור, ויש לו כל ההצדקה ליטול את הוצאותיו משל הציבור – מכל מקום מידת חסידות הינה שלא להשתמש במזון הציבור, במקום בו גם האדם עצמו נהנה כתוצאה מאותה פעילות!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל 'אזניים לתורה' שהיה אומר כך:

אמנם, קרבנותיהם של הנשיאים חשובים ונחוצים היו עבור בני השבט, אפילו יותר מכפי שהיו נחוצים עבור הנשיאים עצמם. הלא הנשיאים היו הצדיקים שבבני השבט, ונמצא שהם אלו שהיו זקוקים לכפרה פחות מכל אחד אחר... לפיכך, מצד מידת הדין – אמנם היתה הצדקה לכך שיטלו הנשיאים את קרבנותיהם מרכושם של בני השבט, ובכל זאת, הואיל וגם הם נהנו והפיקו תועלת מקרבנות אלו – הם נזהרו במזון הציבור ונטלו את הקרבנות מרכושם שלהם!

על אותו רעיון נוכל לעמוד גם מתוך התבוננות במעשה הבא: ביום מן הימים נדרש רבי משה הכהן איליוצקי, מגדולי התורה והיראה בפתח תקוה, מייסד ומנהל בית ספר 'בית יעקב' בעיר, לנסוע לירושלים לטובת ענייניו של בית הספר. את דמי הנסיעה – נטל רבי משה מקופת בית הספר, שכן מטרת הנסיעה היתה אך ורק למען המוסד ולצרכיו. דא עקא, שבהגיעו לירושלים – נזכר רבי משה כי ישנו ספר מסויים אותו הוא משתוקק זה זמן רב לרכוש, ועד עתה לא עלה בידו הדבר. משכך, החליט לנצל את ההזדמנות בה הוא נמצא בירושלים, חיפש בבתי המסחר לספרים ישנים, ולבסוף אף עלה בידו למצוא את מבוקשו. באותו היום, שב רבי משה לפתח תקוה כשבידו העותק הנכסף מהספר המבוקש. או אז, הרהר רבי משה ואמר בליבו: "הלא אילו הייתי בטוח מלכתחילה שאמצא את הספר בירושלים, הייתי נוסע במיוחד לשם כך... אם כן, לכאורה, עלי לשלם את דמי הנסיעה לירושלים – שהרי כדאית היתה לי נסיעה זו, ולו לצרכי האישיים! אולם מנגד, הלא אף המוסד זקוק היה לנסיעתי, ואף לטובת המוסד היתה הנסיעה מוצדקת, כך שגם על המוסד לשאת בהוצאות הנסיעה! ובכן, מן הראוי לחלוק בהוצאות: הוצאות הנסיעה בכיוון אחד – תהיינה על חשבון המוסד, ואילו הוצאות הנסיעה בכיוון השני – תהיינה על חשבונותי!"...

והם הם הדברים אשר אמרנו: גדולי ישראל זהירים במזון הציבור, וגם כאשר הם פועלים למען הכלל כולו – הם אינם מוכנים ליטול מקופת הציבור במקום בו הם מרגישים שהפיקו תועלת אישית משליחותם...

מתוך "ללמדך - במדבר" שעתיד לצאת לאור מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר להשקות בחול שדה שנזרעה בשבת

שאלה: מעשה באדם שאביו מחלל שבת ר"ל זורע את שדהו בשבת, וביום ראשון היה בנו אצלו וביקש האב מבנו שישקה את הזרעים שזרע אתמול. האם מותר לבן למלא את בקשתו של אביו או לאו?

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר בחריפות: שישקה את השדה בנפט! ובודאי אסור להשקות במים ולסייע בגידול הזרעים שנזרעו באיסור. והסכימו עמו הגאון רבי חיים מאיר וואזנר זצ"ל, הגאון רבי שלמה זלמן אולמן זצ"ל, וכן נוטה דעת הגאון הגדול רבי נסים קרליץ זצ"ל. וכן דעת יבלחט"א רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א.

והגאון רבי מנדל שפרן שליט"א אמר שיש לדון בזה מב' בחינות: א. מסייע ידי עוברי עבירה – לכאורה נראה שמלאכת הזריעה נגמרה כבר, ואף אם לא ישקו את הזרעים ולא ישרישו כלל אין זה עוקר למפרע את המלאכה שעשה האב, דהמלאכה שעשה נגמרה בעצם הנחת הזרעים בקרקע, וא"כ ההשקיה כעת אינה נחשבת מסייע ידי עוברי עבירה. [משא"כ במלאכת כישול למשל, שאם אחד הניח תבשיל על גבי האש ובא אחר והסירו מן האש הראשון פטור משום שבפועל לא נעשה כאן כישול. וא"כ אם האב הניח תבשיל על האש בשבת אסור לבן לחתות באש באש אף במוצ"ש, משום שהוא מסייע בזה לגמור את המלאכה שעשה האב באיסור]. ב. איסור הנאה ממלאכת שבת – בזה יש חילוק בין אם זרע האב לצורך עצמו, ואז מכיון שאסור לו ליהנות לעולם מן המלאכה שעשה באיסור, א"כ אסור לבן שלו לסייע לו ולגרום לכך שיהנה מן המלאכה שעשה. אולם אם האב עשה זאת לצורך אחרים, והדין הוא שלאחרים מותר ליהנות לאחר בכדי שיעשו, א"כ אין איסור מסייע ידי עוברי עבירה בהשקיה. והגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א הוסיף דלגבי הבן בודאי לא חשיב הנאה ממעשה שבת, דהנאה האסורה היא רק הנאת הגוף, ואילו הפעולה של הבן שטורח ועושה מלאכת השקיה אינה נחשבת הנאה ולכן מותר לבן להשקות את הזרעים. והגאון רבי משה שאול קליין שליט"א אמר דיתכן שהאב נחשב שוגג כמה שעשה, משום שהוא כתינוק שנשבה, וא"כ גם לו עצמו מותר ליהנות מן המלאכה במוצאי שבת, וא"כ מותר לבן להשקות עבורו את השדה ולא חשיב מסייע ידי עוברי עבירה. והגאון רבי שמאי גרוס שליט"א אמר לי ששמע מגנן מומחה שהרבה פעמים ההשקיה אינה חיונית וגם בלא השקיה ייקלטו הזרעים ויצמחו, וא"כ אין הבן נחשב מסייע בהשקיה לעבירה שעבר האב בעצם הזריעה, ואף הירקות מותרים באכילה ללא פקפוק. (וישמע משה)

חידה שבועית

אני חזק מספיק ככדי להרוס ספינה, אבל אפחד מהנהנה. מי אני?

תשובה לחידה בפר"ש: רש"י ג א אמר שבני אהרן הם בני משה שלימדם תורה. תשובה לחידה: 78 מתוך 85 פסוקי רות מתחילים באות ו.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות עבדלחאק – אבהר (הדר גנים) הולדת הבת הנכדה משפחת ויניצקי לנישואי הבן **גני הדב:** משפחות ניכטבורג – לנג הולדת הבן הנכד משפחת דרוק להנכס הבן לעול תורה ומצוות משפחת רוטנברג לנישואי הבת משפחת לוינשטיין לנישואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

נשא

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מועינים בעלון ובשאר דברים. גליליו נשמט ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

"זכיתי פעם לחוש תחושה של תחיית המתים". כך סיפר רבי שמשון פינקוס זצ"ל, "היה זה פעם כשנסעתי עם חולה לאמריקה. בארץ ישראל עשו לו צילומים ואמרו שאפסו סיכויי לחיות ואין לו טעם לנסוע לאמריקה, כי במצבו - גם שם לא יוכלו לעזור לו. הם אמרו: "נשארו לו רק עוד כמה חודשים... עדיף שישאר כאן עם ילדיו" וכיוצא בזה, ואף על פי כן הוחלט לטוס לארה"ב. כשהגענו לארה"ב נסענו ישר משרה התעופה לבית החולים, ועשו לו צילומים מחדש. הפרופסור שם עבד קשה במשך ארבע שעות, ואיני יכול לשכוח איך שבסופו של דבר הוא יצא ואמר: "על מה אתם מדברים? אין לו כלום! כל הצילומים נקיים!" אז, ברנעים היקרים ההם, נוכחתי לראות בעיני מהי "תחיית המתים"! ממש פרצתי בבכי! אח"כ הלכתי להתפלל... הרגשתי מהי שמחה של חיים! ראיתי איך הקב"ה מעניק חיים לבריותיו! כך צריכה להיות ההרגשה בבוקר: "שהחזרת בי נשמת" - לקום מתוך שמחה, וללכת להתפלל וללמוד כי אני חי! ניתנו לי חיים במתנה "בחמלה", וגם על העתיד - רבה אמונתך". ("נפש שמשון" מרבי שמשון פינקוס זצ"ל)

על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל-מסופר: בשנחאי שביפן, (היכן שגלתה ישיבת מיד בימי מלחמת העולם השנייה, בה כיהן כמשגיח), חלה אחד התלמידים במחלה אנושה, והרופאים לא האמינו בסיכויי לחיות יותר. כששמע זאת המשגיח, פתח מסכת שבת (דף לא) והקריא: "תנו רבנן, מי שחלה ונטה למות וכו', ואפילו תשע מאות ותשעים מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות, ניצול, שנאמר: "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מיני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת" וגו'. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אפילו תשע מאות ותשעים מאותו מלאך לחוב ואחד לזכות, ניצול, שנאמר: "מליץ אחד מיני אלף". ואחר שהקריא את דברי הגמרא הנ"ל, פתח את ארון הקודש וזעק בבכי: רבנו של עולם, הבחור פלוני שעוב את בית הוריו בגרמניה ובא ליישבת מיד הקדושה עוד מלפני המלחמה, האם אין לו זכות אחד מיני אלף?! ואחר כך המשיך עם כל בני הישיבה באמירת תהלים נרגשת. לאחר התפילה חל שינוי לטובה במצב בריאותו של הבחור, עד שהבריא לגמרי. הבחור הנ"ל כיום הוא מרביץ תורה בארצות הברית, וכה להעמיד דור ישרים.. ובתקופה שחלו בפעם אחת כשבעים בחורים במחלת סידוק לשון, עמד המשגיח על המשמר יומם ולילה עד שהבריאו כולם. (מפת הדור)

סיפר רבי זאב אידלמן זצ"ל שבאמצע תקופת ההפגזות הקשות על היישוב היהודי בירושלים, בשנת תש"ח, כאשר הושגה הפסקת אש, יצא הרב מבריסק רבי יצחק זאב סולוביצ'יק זצ"ל מביתו כדי לטייל מעט ולשאוף אויר צח. בדרכו פגש באחיו של ר' זאב ושאל אותו אודות המצב. הלה השיב כי יום האתמול היה יום קשה ביותר, וההפגזות היו חזקות יותר מתמיד. אמר לו הרב: אכן, אתמול היה באמת מצב נורא, אבל בגלל זה ידעו כולם והבינו שהיבבים להתפלל ולהעתיק על רחמים מרובים לא-ל נורא ואיוס. אבל היום, כאשר חלה הפוגה בהפגזות, בני אדם מסיחים דעת מהמצב ועוברים לענייני היום-יום. אולם האמת היא שדווקא בגלל זה אנו זקוקים היום לרחמים מרובים. הוסיף הרב זצ"ל ואמר: בני אדם רגילים לחשוב שכאשר יש מעט הרווחה אחרי צרות קשות, אפשר לעלות ולשמוח. אך האמת היא שאי אפשר לשמוח עד שהישועה תהיה שלימה. אכן הרב מבריסק זצ"ל באמת ישב כל זמן ההפוגה בקרבות ואמר תהלים. הוא גם עורר את מקורביו לעשות כמותו, ואמר להם שעתה הוא הזמן לומר תהלים ולעורר רחמים. הוסיף עוד ואמר: לעתיד לבוא כאשר יראו מה יכלו לפעול על ידי אמירת תהלים, ימרוט כל אחד את שערות ראשו ויאמר: מדוע לא אמרתי יותר תהלים!! ("שאל אביד ויגיד")

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהַתְּוֹדוּ אֶת חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ : מהי משמעות המילים "אשר עשו"? יש לבאר כמו שרואים שבא חולה לרופא, הרופא מחפש למצוא את הסיבה שגרמה למחלה והוא מתייגע לסלק את הסיבה ואז ממילא מתרפאת המחלה, כך שאדם בא לשוב בתשובה על חטא גזל, עליו להתבונן בסיבות והמניעים שהביאוהו לידי חטא זה. שמן הסתם קינא תחילה בחבירו ועבר על"לא תחמד" עד שהגיע לחטא של גזל. והוא שכתוב "והתודו את חטאתם" בשעה שהתוודו על החטא עצמו, התוודו גם על "אשר עשו" על המניעים שהביאו אותם לחטא. (תורת הפרשה)

אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְגַדְדוֹ נֶגֶד נֶזֶד לְהִזְדוּר לֵה: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. (סוטה ב.). יש לתמוה הלא מסתבר שכל מי שרואה את הסוטה כיצד צבתה בטנה ונפלה ירכה מיד הוא חוזר בתשובה כי המחזה הזה מפחיד מאד אם כן מדוע הציעו לאדם שכזה שיזיר עצמו מן היין, וכי עדיין הוא צריך סיגים? ויש לבאר בהקדם משל. ראובן נסע לאיוו עיירה רחוקה מביתו וראה מחזה מפחיד איום ונורא: אדם נהג בפראות ודרס אשה, והאשה פרפרה בפניו עד צאת נשמתה. כשחזר ראובן לביתו סיפר לאשתו את המעשה וכך אמר לה ראיתי מעשה מזועזע... תגישי לי ארוחת צהרים לאכול. ע"כ. מדבריו של ראובן יכולים אנו ללמוד עד כמה השפיע עליו המעשה הזה, כי מכיון שביקש מאשתו שתגישי לו ארוחת צהרים מיד לאחר המעשה, מוכח שהוא לא למד לקח לנהוג בזהירות כי אם המעשה היה באמת מזועזע אותו לא היה לו תאבון לאכול ואכן סיבת ההתקררות הזו נעשתה בגלל טלטול הדרך שהרי באותם רגעים של המחזה הזה לא היה מסוגל לאכול. והנה מה שאמרו בתלמוד "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". כי הלא המעשה הזה נעשה בהר הבית ולכן אף אם תהיה התפעלות גדולה ויועזע את כל מי שראה הרי שבדרכו לביתו ילך לפה ולשם ובתוך כדי כך כל ההתפעלות וההתרגשות שנעשו בתוך תוכו כלא היה, על כן ההצעה לאדם שכזה הוא שיקבל עליו לאלתר בעודו עומד ליד אותה סוטה שיזיר עצמו מן היין, ובכל פעם שירצה לשתות יין יזכור את המעשה שנעשה, נמצא שכל ימיו חי בתשובה... (לבוש יוסף- בשם הרב שלום שבדורן זצ"ל).

אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְגַדְדוֹ נֶגֶד נֶזֶד לְהִזְדוּר לֵה: במדרש תנחומא (פרשת מטות סימן א') מובא: שלא יהיה האדם סבור שהותר לו לנדרו ולהישבע בשם ה'! למי כן מותר? למי שהוא ירא אלוקים! יש להבין שאל המגיד מדובנא מדוע רק מי שהוא ירא אלוקים מותר לו לנדרו? והרי פעמים שאדם, ואפילו הוא רשע, רוצה לנדרו את עצמו ואת דרכיו ומפני כך הוא נודר! אלא תירץ המגיד, ניתן להסביר זאת על פי משל: בכפר קטן חיו שני שכנים, האחד היה חוטב עצים עני, ואילו השני היה גנב... כאשר הגיעו בנותיו של החוטב עצים לפרקן, חיתן אותן כמנהג העולם ואף נתן להן נדוניה נאה. ואילו הגנב לא השיגה ידו מעולם די כסף כדי לחתן את בנותיו, והיו יושבות בביתו. הסבר נא לי פנה הגנב אל שכנו איש עני ואביון כמך, כיצד אתה יכול לחתן את בנותיך בכבוד כמנהג העולם? אסביר לך השיב חוטב העצים בכל פעם כשעה שגולדת לי בת, אני בונה קופסה עץ חורץ בה חריץ. את הקופסה אני נועל במנעול ואת המפתח אני משליך... ובכל פעם כאשר יש בידי מעט כסף אני משלש אותו אל החריץ שבתובה. כעבור שנים בהגיע בתי לפרקה, אני מומין בעל מלאכה שיפרוץ את המנעול, ושם אני מוצא כסף די הצורך כדי לחתן את הבת בכבוד. עצה זו, אמר הגנב טובה רק בשבילך בעבורי אין היא טובה כלל, כי אם אנעל את התיבה במנעול, אם אודקק למעט כסף, בתוך רגע אחד אפרוץ את המנעול, שהרי פרוץ אני מנעולים גדולים וחוקים שעשו אחרים, וקל וחומר שאפרוץ מנעול קטן שעשיתי בעצמי... כן הוא גם הנמשל, אמר המגיד: כאשר הצדיק ירא אלוקים נודר, כשם שהוא נודר עצמו בכל איסורי התורה, כן הוא נשמר וגדור גם מלעבור על נדרו זה! לא כן הדבר סיים המגיד כאשר רשע נודר כשם שכל איסורי-התורה פרוצים בעיניו, יהיה קל בעיניו לפרוץ גם איסור זה של נדר שעשה בעצמו...

סיפור מההפטרה

וַיֵּתֶר מִגֹּחַ אֶל ה' וַיֹּאמֶר בִּי ה' אִישׁ הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ בְּאוֹר נָא עוֹד אֵלַינוּ יְיָרְנוּ מִה נַעֲשֶׂה לְנַעַר הַיִּתְדִ: סיפור רבי משה שטרנבוך שליט"א: בתקופת השואה האיזמה כאשר היטלד ימ"ש כבר היה באיזופה וקרוב לכיבוש אנגליה, הכריזה ממשלת אנגליה על צו גיוס מוחלט לכל איש ואשה מבני המדינה שכולם חייבים לעזור למאמץ המלחמתי, והודיעו שמי שלא מתגייס אחת דינו להיזרק מהמדינה. אך פטרו את בחורי הישיבה האנגלים, אבל הפליטים ממדינות אחרות חייבים בגיוס. ונציגי הממשלה באו אז לישיבה ודרשו לגייס כמה עשרות תלמידים שהיו פליטים ממדינות אחרות. ואני זוכר איך נכנס מורי ורבי רבי משה שניידר זצ"ל להיכל הישיבה וזעק באש להבה "אנחנו מוכנים למסירות נפש ולא נלך לצבא שלהם, אנו כבר מגויסים לצבא ה', התורה היא נחלתנו ולא יצליחו לנתק אותנו מהתורה בשום פנים ואופן. ולהיכן ישלחו אותנו אנו נמשיך ללמוד, ואפילו אם יעצרו אותנו אנו נשב ונלמד בבתי הכלא. ועדיין אני זוכר הישב כהיום הזה ממש איך שמורי ורבי זצ"ל זעק כך מנהמת ליבו ולמעשה, אח"כ השלטונות הוציאו צו גירוש מלונדון מורי ורבי רבי משה זצ"ל. ואסרו עליו לשהות בלונדון כל עוד שאינו שולח בחורים משיבתו להתגייס, כי אמרו שהוא מסית את הבחורים לא להתגייס, וסברו שאם מורי ורבי זצ"ל לא יחא בישיבה, יצליחו על ידי זה לגייס את בני הישיבה. ואז פנו מטעם הישיבה להרב הראשי דשם - "הרב הרץ" וביקשוהו שישתדל אצל השלטונות לביטול הגזירה. ואמר הרב הרץ שכדי להתחיל איזה משא ומתן עם השלטונות הוא צריך לכל הפחות איזה שניים או שלושה תלמידים שסיכמו להתגייס, ואז הוא יוכל להניע עמם לאיזה פשרה. אך מורי זצ"ל עמד כחומה בצורה ולא הסכים בשום פנים ואופן שבעולם להתפשר אפילו על בחור אחד. ולבסוף פנה הרב הרץ לממשלה ואמר שהרב שניידר זצ"ל אינו מסית, כי גם בלא דרשותיו לא היו מתגייסים, שרצונם ללמוד תורה, והודיעו השלטונות שהם יעשו איזה ועדה שיקבלו את הבחורים לשאול אותם בעצמם אם הם רוצים להתגייס. וכך הוזה, שהשלטונות קראו לבחורים לשאול אותם אם רצונם ללמוד תורה ואני הייתי נוכח שם, ואז קראו לבחור אחד וניסו לשכנעו להתגייס, ואמרו לו יש לנו ידיעות מה מצב המלחמה, ותדע לך שכל יום ויום הורגים עוד אנשים וההורים שלך נמצאים בסכנה גדולה, אם תעזור לנו במלחמה יש סיכוי גבוה שנצליח להציל את הורייך, אבל אם תישאר בישיבה אתה מסכן את עמך ואת הורייך, ונענה ואמר הבחור הנ"ל דעתי היא להיפך, אדרבה אם אשאר בישיבה אז הקב"ה יציל את הורייך. ואז שכנעו אותו עם עוד טענות ואמרו לו שאם תתגייס יהיה לך פרנסה אבל אם לא, מי יפרנס אותך? הרי הם עלולים להרוג את אביך בכל רגע ומי ידאג לך, ונענה ע"י הבחור הנ"ל אני מאמין באמונה שלימה שהקב"ה שהוא זן ומפרנס לכל הוא יפרנסני. ויהי בשמוע אנשי השלטון את דבריו אמרו כנראה דעתו משובשת עליו, ואז קראו לבחור שני ושאלו אותו מה בפיו, ואמר גם כן כנ"ל שוודאי על ידי שילמד תורה הקב"ה יציל את הורייך, ושאלוהו גם על פרנסה ואמר כנ"ל שהקב"ה יזמן לו את פרנסתו, ואז קראו לשלישי לשמוע מה בפיו וחזר גם הוא על אותם הדברים. ואז זעק אחד מאנשי השלטון ואמר? יש לי שאלה אחרונה, מה יהיה אם כל העולם יאמר כן? הרי אז לא יהיה מי שילך ללחום והעולם לא יוכל להתקיים? ונענה לו הבחור: שאם נעשה רצון הקב"ה, אז הוא ימצא דרך להצילנו בניסים ונפלאות. וכמו שהיה עם אבותינו במדבר שבאותו הזמן עבדו ישראל את השי"ת והקב"ה הוריד להם מן השמים והאכל את עם ישראל למעלה מדרך הטבע. וכאשר שמע את התשובה, אמר שיתיישבו לדון ולשפוט בדבר, וודיעו על ההחלטה למחר ביום ששי. ומורי זצ"ל נוד תענית על כל בני הישיבה, וכולם אכן צמו באותו היום, וביום ששי הניעה הידיעה מהממשלה שלאחר ששמעו את התשובות של בני הישיבה, התרשמו שכל בני הישיבה "משוגעים", ורשמו את הישיבה באופן רשמי בממשלה על שם "בית חולים", ונתנו לכל בני הישיבה פטור מוחלט מהגיוס, ומה עוד שהבטיחו גם לעזור לישיבה ככל בית חולים לחולי נפש שהמדינה משלמת תקציבים, ולא רק שבישלו לזמרי את גזירת הגירוש ממורי זצ"ל, אלא גם שיבחו אותו שהוא מתעסק בהחזקת "בית משוגעים". והנה לנו מוסר השכל, שע"י מסירות נפש של מורי זצ"ל ובני הישיבה שעמדו איתנים כחומה בצורה ולא הסכימו לוותר בשום פנים ואופן, וכינו שהקב"ה עשה לנו גם למעלה מדרך הטבע, שלא רק שנפטרנו מהגזירה, עוד רצו לעזור להוצאות הישיבה.

(ב"נאות דשא")

ועל הכל...

"פרפראות"

שח רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: בעולם רווח היתר טיפשי, "היתר" כביכול של רב הונא (יומא פו) "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר". ומהו אותו היתר טפשי? - מדברים בשבת כל דבר אסור, ומוסיפים את המילים "נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. יהודי הולך בשנת בבוקר לבית הכנסת עם סלית, ובדרך פוגש את חברו. ואמר לו: "משה, האוטו שלך נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. "אבל אתה רוצה למכור אותו? כמה אתה רוצה עבורו?" אומר לו החבר: "נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. "חמשת אלפים ש"ח". "אומר לו: "נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. אבל אני אחשוב על זה, מגיע לתפילת מנחה, ואומר לו: "משה, נישט קין שבת גערעט, אבל אני מסכים לקנות את האוטו והלה עונה לו: "משה" "נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. "אבל כבר מכרתי אותו... יש מהסוחרים, שעושים הכל - ורק מוסיפים: "נישט קין שבת גערעט" [אני לא מדבר בשבת]. (יחי ראובן)

"ענין של טעם"

הטעם שאין מברכים ברכת "שהחיינו" ב"הלל" של ראש חדש לפי שמקצת החודשים הם חסרים ולא מצאנו שהחיינו בפחות משלשים יום שהרי הרואה את חבירו בפחות משלשים יום אינו מברך שהחיינו, וגם מזה הטעם אין אומרים "שהחיינו" בשבתות על הכוס מפני שהם בפחות משלשים יום. (אבודרהם)

"מפי כתכם"

כל המאורעות המתרחשים בעולמנו הם לתכלית אחת, והוא שנוכח את הבורא כל יתברך. ובמיוחד, כדי שיהיו סיבה שנקרא אליו ונזכיר את שמו. וזהו בב' אופנים, א) בעצקה כדי להינצל מאיזה צרה ודוחק, ב) בקריאה של הודאה על הצלחותיו והצלחתו מצרותיו. ובאמת יש לאדם ברירה בענין זה, שאם תמיד לקרא בהודיה בשם ה'; בהתפעלות ובהתרגשות, יתמט הצורך לצעוק מתוך ההכרח של צרה, חלילה. אבל בין כך ובין כך, רצון ה' הוא שנקרא אליו, כדי שנוכח אותו יתברך תמיד. וזהו הביאור במה שאנו מבקשים (באלוקי נצור) "עשה למען שמך", שעל ידי שתעשה בקשתינו יתקיים התכלית, שאנו מקבלים על עצמינו "למען שמך", שנוכח שמך וגם בלי הצרה יתפרסם שמך, כמו אם היה צורך לזעוק להינצל מהצרה או להודות על ההצלה מצרה. ומאידך, אינו מספיק המחשבה בלבד, אלא הקב"ה רוצה בדוקא פעולת הקריאה של הודאה, והצעקה להצלה שתהיה בפה. וזהו הנוסח שתיקנו חז"ל, "ועונה לעמו בעת שועם אליו" (נאולה, שחרית) פירוש, תנאי יש בדבר, מתי עונה וממלא מבוקשינו, כשיש שועה אליו. וכן אומרים ב"אדון עולם" "מנת כוסי ביום אקרא", מתי הקב"ה מנת כוסי, ביום אקרא, היינו כשיש קריאה כי על כן, תכלית הוכירה הוא שנגיע על ידה להכרה חושית בהבורא יתברך, אשר זהו תכלית האדם ושלימותו האמתית. ועל ידי הקריאה בפה יתרשם פנימיותו. ולזאת, הקריאה צריכה לבוא מעומק הלב, ולא שתהיה משפה ולחוץ. וכאשר הקריאה תהיה לבבית, היינו בהתרגשות ובהתפעלות הלב, זה יעשה רושם אמיתי עליו ויקרבו אל הבורא יתברך. (שערי אורה לרבי אביגדור מילר זצ"ל אה"כ)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן בגד שיש בו ארבע כנפות וארבע ציציות, ואף על פי כן הוא פסול?

תשובה: היה לו ג' כנפות ועשה בהם ג' ציציות ואחר כך עשה כנף רביעי ועשה בו ציצית, פסולה, משום "תעשה ולא מן העשוי", דכתיב "גדילים תעשה לך על ארבע כנפות" וגו' משמע שיהיו הכנפות עשויות ארבע, קודם שנעשו הציציות, ולא שנעשו הציציות, קודם הכנפות. (ש"ע אורח חיים הלכות ציצית סי' י' ובמ"ב שם)

מפתחמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האמונה בהירה מן הראיה, (רבי מ"מ מקוצק)

אל תכעס, כי הכעס מביא לכלל טעות. (ר' יהודה החסיד)

ארבעה שמאבדים את האדם, הגאווה, והעקשות, והעצלה, והמהירות. (אבן גבירול)

פניני הפרשה

נשא

עלון מס'

1087

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

לתורה משפט הבכורה

בסיום פרשת במדבר ובתחילת פרשת נשא, עוסקת התורה בספירת שלוש משפחות בני שבט לוי: "גרשון", "קהת" ו"מררי", ובתפקידים המוטלים עליהם בנשיאת המשכן. והנה, למרות שגרשון היה הבכור מבין האחים (כמו שנאמר **וַיְהִי אֵלָה בְּנֵי לֵוִי בְּשִׁמְתָם גְּרִשׁוֹן וְקָהָת וּמָרְרִי**, לעיל ג, יז), התורה מקדימה למנות את בני קהת ראשונים. המדרש (במדבר רבה א, ו) מסביר כי בני קהת הוקדמו בשל תפקידם החשוב – נשיאת כלי הקודש ובראשם ארון הקודש לעומת בני גרשון ובני מררי שנשאו רק את הקרשים והיריעות, ובודאי לקיחת ארון הקודש הנושא את נושאי, מזכה את נושאי ליהיות במנין ראשון. אך על זה עצמו יש לשאול: מפני מה העבודה החשובה לא ניתנה מלכתחילה לבני גרשון שלהם משפט הבכורה (כפי שהתורה מזכה לבכור פי שנים בנכסי אביו וכן עבודת הכהונה היתה לבכורים עד שנכנסו הלויים במקומם)? מבאר בספר "כלי יקר" כי ביקשה התורה ללמדנו שקנין התורה בשונה משאר קניינים אין בו ענייני ירושה ובכורה, אלא תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול (קידושין ס"ו ע"א). לכן ארון הקודש שבו התורה לא ניתן לבכור דוקא, אלא למי שראוי יותר לשאתו כפי ערכו. ובכל זאת, מאחר שסוף סוף גרשון הוא הבכור, יש חשיבות לשמור על סדר המעמדות המשפחתי, כדי שלא ירהבו נער בזקן, ומסיבה זו – כותב רבי יצחק אברבנאל זצ"ל – נתנו לבני גרשון את הכבוד בכך שהפרשה פותחת בהם (למרות שפתיחת הפרשה באמצע הענין).

*

אדם אחד שלא הלך בדרכי אבותיו, עמד והתרברב באומרו "נכד אני לצדיק פלוני ונין לצדיק אלמוני...". אמר לו צדיק אחד: "יחוס הוא כמו הספרה אפס. על כל סב צדיק מתווסף לך עוד אפס. אפס לבדו, אינו שוה מאומה. גם אם תעמיד אפסים הרבה זה לצד זה עד סוף כל הדורות, לא תוסיף ולא תגרע, אלא אם כן בסוף השורה יהיה מספר. אם אתה עצמך תהיה שוה משהו ולא אפס במעשים, אתה כמו מספר 1 לפני האפסים, ואז כל המספר יהפוך למליונים רבים..."

<p>דרכי הפרד"ס אפנים בפרוש התורה</p>	<p>עצה טובה</p>
<p>אותיות מיוחדות יש אותיות בספר תורה שלפי המסורת נכתבות בצורה חריגה, כגון אותיות זעירות / רבתי / עקומות / מלופפות / שבורות (כיום לא מציינים אותיות עקומות מלופפות או שבורות, בגלל אי וודאות המסורת לגביהם). לדוגמא: באות כ"ף קטנה של "לבכותה" (בראשית כג, ב), רמז בעל הטורים שבכה אברהם קצת.</p>	<p>כשאתה מוצא את ילדך מבלבל ומיואש, תאמר לו: "שב תכתוב את הבעיה שלך, ותשתדל לפרט הכל". כשהוא כותב, הוא עובר מעולם הדמיון אל עולם המציאות. הוא לא יכול הרי לכתוב דמיונות, הוא כותב את המציאות כפי שהיא, ואז הוא מגלה שהדמיונות קיבלו אצלו ממדים עצומים, ולמעשה המציאות טובה הרבה יותר ואינה מצדיקה יאוש ודכאון. (הרב נחום דיאמנט שליט"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"בשנתנו זאת התרצ"ג התחילו במדינת גרמאני"א [גרמניה] לעשות כמה גזירות ועונשים על אחינו בית ישראל שם, יה"ר שיתבטל הדבר ולא יהיה עוד, וכל היהודים שבכל העולם אחזו צער ורגש מזה, ועשו מה שביכולתם לעזור לאחיהם, מהם בממון ומהם בעצות וסדרים. וגם עשו הסכם בחרם בין כל היהודים שבכל העולם, שלא יקנו עוד מסחורות של המדינה ההיא, תחת שהיו סחורותיה הם ראשונה בחנויות, ומביאים משם לאלפים ולרבבות, שהם מעולות מאד. ועתה משכו ידיהם מהם לגמרי. וזה יורה על האחדות וכריתת ברית שכרתו ישראל לעשות זה עם זה. (הגיד לעמו" ח"א עמ' ו')

איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל

צריך להבין מעם הכפל "איש איש". ועיין מה שפירש בזה בעל האור החיים הקדוש זיע"א והרב דבר השוה. ואענה אף אני חלקי בס"ד, שהנה פירש רש"י ז"ל להלן (פסוק ט"ו) למה נקראת מנחת הסוטה מנחת קנאות? שמעוררת עליה שתי קנאות, קנאת המקום וקנאת הבעל. ע"כ. ולפי זה אפשר לומר גם כן שזה שכפל כאן "איש איש", חד קאי אבעל וחד קאי אקב"ה שנקרא איש כמו שכתוב ה' איש מלחמה (שמות ט"ו ג'). והיינו שכאשר אשה מזנה הרי שהיא מועלת בקב"ה כמו שאמרו חז"ל (סוטה דף ג' ע"א): אמר רב חסדא, קודם שחטאו ישראל היתה שכונה שורה עם כל אחד ואחד שנאמר כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך, כיון שחטאו נסתלקה מהן שנאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. ע"ש. ופירש רש"י ז"ל (שם) כיון שחטאו – בעריות. ע"כ. וביארנו בס"ד במקום אחר כוונת רב חסדא באומרו נסתלקה מהן, על פי דברי הגמ' (סוטה דף י"ז ע"א), אמר ר' עקיבא, איש ואשה שזכו שכונה ביניהם, ופירש רש"י: יו"ד באיש ה"א באשה. ע"כ. והשתא כוונת הפסוק **איש כי תשטה אשתו**, וממילא מסתלקת על ידי זה השכונה מביניהם, **ומעלה בו מעל** תרתי משמע – גם בבעלה וגם בקב"ה, שגרמה במעשיה שיסתלק מהם. והנה תמצא סופי התיבות כי תשטה אשתו ומעלה הנה הנם אותיות הוי"ה כסדרם, לרמוז שבמעשיה פגמה גם בשכינה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן**עונה עם זריזות**

ובזה הוא מסביר את הסיבה שנצטוינו בחג הפסח מחד להמנע מאכילת חמץ, ומאידך – לאכול מצה. ההרחקה מחמץ מלמדת אותנו להתרחק מן הגאווה הדומה לחמץ המחמיץ ומגביה את העיסה, ואילו אכילת המצה הנאפית בזריזות מלמדת אותנו לרכוש את מדת הזריזות בעבודת ה'.

בכל מדה יש להשתמש במקום הנכון ולא להפוך את היוצרות.

*

באחד הבקרים, נזדמן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל (ראש ישיבת "פורת יוסף") לרחובה של עיר לצורך סידור עניין כלשהו. והנה כשעבר על יד בית הכנסת "זכרון משה" בשכונת גאולה, ראה את אחד מתלמידיו נחפז אל בית הכנסת לתפלת שחרית. הביט הצדיק בשעון וראה שהשעה אינה מוקדמת בלשון המעטה...

בשעת הצהריים, כשפגש ראש הישיבה את התלמיד בתוך כותלי הישיבה, סימן לו לגשת אליו ואמר: "הבוקר תפסתי אותך על דבר שקר! ואין זה נאה ויאה".

תמה התלמיד ואמר: "על איזה שקר הרב מדבר?".

חייך ראש הישיבה ואמר בתוכחת גלויה: "הן בשבת אמרת בעת פתיחת ההיכל בנוסח 'בריך שמיה' את המלים: 'אנא עבדא דקודשא בריך הוא' - הצהרת בפה מלא אל מול ארון הקודש שאתה עבד של הקב"ה! אדם המתעורר בשעה עשר בבוקר, ורק אז מגיע באיחור ובעצלתיים לשרת את פני המלך, וכי לזה ייקרא עבד?!...".

מעשה ברבי מפשיסחא זצ"ל שהתארח בשבת באכסניה יהודית. בליל שבת, היה צורך להעלות יין מהמרתף. בעל האכסניה שהיה עם הארץ קרא למשרתו הגוי שיבוא עמו, וכשעלו מהמרתף, היהודי אחז בנר והגוי נשא את היין.

נאנח הצדיק ואמר: "זהו דור תהפוכות! אילו היהודי היה נושא את היין והגוי היה נושא את הנר – אז הכל היה מותר, אך עתה היהודי חילל שבת בנושאו את הנר, ואילו הגוי הפך את היין ליינ נסך!".

*

מארבעת היסודות נמשכות כידוע גם מדות טובות וגם מדות רעות. כך, מיסוד האש נמשכת גם מדת הגאווה וגם מדת הזריזות, ואילו מיסוד העפר נמשכת גם מדת הענוה וגם מדת העצלות.

בספרו "בן איש חיל" (דרשת שבת הגדול ד'), מזהיר רבנו יוסף חיים זצ"ל כי כשרוכש אדם את מדת הענוה הנובעת מיסוד העפר, יזהר לבל ירכוש ב'חבילה אחת' גם את מדת העצלות. וכן כשרוכש את מדת הזריזות הבאה מיסוד האש, יזהר לבל ירכוש עמה יחד את מדת הגאווה. אלא מיסוד העפר יקח את מדת הענוה ומיסוד האש את מדת הזריזות.

וממליץ על זה את מאמר הכתוב: "תנו עז לאלוקים" (תהלים סח, לה), "עז" ר"ת ענוה זריזות. שתי מדות אלו אמנם באות משני יסודות הפכיים - הענוה מיסוד העפר התחתון שבארבע היסודות, ואילו הזריזות מיסוד האש העליון שבארבעת היסודות, אולם שניהם צריכים לחבור יחד באדם, כדי שתהיה עבודת ה' שלו בשלמות, וזהו: "תנו עז (=ענוה זריזות) לאלוקים".

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

כבשה במיר

העבר, אלמלא יום אחד הופיע לפתע אותו יהודי בשערי מיר. לתדהמת כולם, הוא חזר! גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת וציפו לשמוע חוויות מארץ הקודש מכלי ראשון. וכי מלתא זוטרתא היא?! לא מפי השמועה אלא מעד ראייה ממש, שזכה לדרוך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אוירה המחכים והזך של ירושלים.

עלה האיש על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את אוירא דארץ ישראל ואת נועם זיוה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושותה בצמא כל מלה.

ואז, לאחר התיאור הנפלא, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל. אין פרנסה, ואין אוכל לפי הטף, אמר בעצב, החיים שם קשים ואין מוצא.

ומתוך שדברך היה, נתן דרור ללשונו והמשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב - כפי שאכן היה. ולא נתקרה דעתו עד שפלט מפיו משפט סיום קשה: "עדיף להיות כבשה במיר, מאשר להיות אדם בארץ ישראל..."

וכאן מגיע רבי דב לשיאו הדרמטי של הסיפור: בו ברגע שדיבת הארץ רעה יצאה מפיו, התרחשה זוועה לעיני הקהל המזועזע: פניו של האיש נפלו, כל גופו נשמט והוא החל צונח אט אט ארצה. הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד הכרתו, שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה.

תוך רגעים ספורים היה האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, משהו שהזכיר מאוד את הילוכה של ה...כבשה...

בירחון "נצוצות" מובא הסיפור המצמרר הבא המראה עד כמה השומר פיו ולשונו מדיבורים מיותרים - שומר מצרות נפשו:

איש צדיק היה בירושלים של מעלה, רבי דב סוקלובסקי שמו. אפוף שתיקה של סייג לחכמה היה, רק לעתים נסדק חריץ בחומת הדומיה, וממנו בצבץ העושר הספון - תורת החיים של תשעים שנות חייו, בצל גדולי עולם ובסערות הימים.

הסיפור דלהלן, הינו שלל שזכינו בו ברגע של פריצת סכר השתיקה שאפפה את דמותו. וכך סיפר רבי דב זצ"ל:

בעיר מיר חי יהודי אמיד, בעל בעמיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו, באופן שלא נשקפת כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חייו.

למרות זאת, פשטה ביום בהיר השמועה, שאותו עשיר מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? התשובה לא איחרה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם, החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ הקודש, לחון את עפרה ולקיים בגופו מצות ישוב ארץ ישראל.

השמועה הכתה גלים של חיבה ואהדה למעשהו הנאצל. בבוא יום הפרידה, התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה, על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל.

אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה כולנו יחד בירושלים הבנויה", וכך נפרדו לשלום.

עברו כמה חודשים. האירוע כמעט ושקע במצולות

☺ זה כא 3חוק! ☺

שופט אחד ידוע היה כאוהב שוחד ורודף שלמונים. בשעת הדיון, חולץ היה מנעליו, ומוי שהיה תוהב לתוכם שטרות, היה מטה את הדין לטובתו.

פעם, התחכם אחד מבעלי הדין והניח חפיפה גדולה של ניירות ריקים בתוך הנעל. חש השופט ומיד הכריע את הכף לטובתו. כששב לביתו, ראה השופט כי ניירות הפרות ערך בנעלו, חרה אפו והריק: "ראו אלו נובלים יש בעולמו!"

☺ חוק 3 חוק כא... ☺

אין אדם רואה נגעי עצמו.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: אדם שנפטר ל"ע, והשאיר אחריו חובות ונדריים לבית הכנסת, על עליות שקנה ותרומות שתרם, האם גבאי בית הכנסת רשאים למחול לו על הכספים?

תשובה: אם בניו רוצים לשלם במקומו מכספי עזבונו (ואם לא השאיר כסף – לשלם ממעשר כספים שלהם), תבוא עליהם ברכה. ואם לאו – יש למחול לו, כי אין דרך אחרת.

שאלה: האם מותר לפרוע חוב בבית כנסת?

תשובה: מותר, כי פריעת בעל חוב מצוה.

שאלה: כמה זמן ביום מומלץ להשקיע בלימוד חכמת הדקדוק ומאיזה ספר?

תשובה: חצי שעה ליום. בספר "אם למקרא" ואחר כך ב"דקדוקי אביע"ה". וכיום שהופיע ספר "לחם הבכורים" עם הגהות והערות רבות כדאי ללמוד בו מדי פעם.

שאלה: מהי הסיבה שכבוד הרב שליט"א מרבה לעורר על ביטוי נכון בתפלה?

תשובה: עמוד שלם בגמרא (עירובין נג:) מלא לעג על המגמגמים בלשונם: טבלא-תפלא. עמר-חמר-אימר, "בני יהודה דדיקי לישנא נתקיימה תורתן בידן". על פי הגמרא במגלה (כד:) אין ממנין שליח ציבור מי שקורא לעיינין אלפיין. מי שאומר בתפלה "מהר והבא עלינו ברכה ושלום מארה מארבע כנפות הארץ", מה הוא מבקש? קללה או ברכה? וידוע מה שכתב מרן החיד"א בהגהותיו לספר חסידים (סי' תשמ"ח) על מי שאמר בתפלתו "דעה ובינה והשכל" בשי"ן רח"ל, ונענש על כך. ודי למבין.

שאלה: האם בפיוט "לכה דודי" (וכן בשאר הפיוטים) צריך לדקדק במלעיל ומלרע כמו בתפלה, כיון שהמנגינה אינה תואמת והמלרע נעשה מלעיל?

תשובה: כבר נהגו שלא להקפיד על מלעיל ומלרע בפיוטים רק כשמשנה המשמעות (כגון ואשמתי וארבתי וכו' בפיוט לך אלי). אבל בפסוקים יש להקפיד על מלעיל ומלרע. והמנגנים "מן המצר" במנגינה תוניסאית, מועים בזה שעושים "כי עני-תני" (מלרע).

שאלה: לכאורה מסכת הוריות צריכה להיקרות 'הוראות', שהרי ביחיד זה הוראה וברבים הוראות?

תשובה: יש גירסא הורייה, כמו שהרמב"ם כותב אסור בהנייה במקום בהנאה, וכן אומרים היום: מקום חנייה. וכולם מגזרת נחי ל"ה (ירד, הנה, חנה).

שאלה: מה ההבדל בין "שחוק" ל"צחוק"?

תשובה: "שחוק" זה משחק מבוגרים או ילדים, ו"צחוק" זה חיוך גדול משוב לב. אף על פי שבתנ"ך מתחלפים זה בזה. כגון אז ימלא שחוק פיננו (צחוק).

שאלה: מהיכן לקוחה המלה "הפקר"?

תשובה: זו מלה שמקורה בארמית (עיי' בערוך ערך בקר ב'), ונכנסה לעברית של המשנה במשקל הקְדַשׁ הקְדַל ועוד.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

סגולת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועני"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] זי"ע, אמר: מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי | פרשת נשא תשפ"א | גליון 31

תורת שלום
מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

ייסורין ממתקין דינו של אדם

על פי מעשה שסיפר הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זיע"א

המשכב, הלא רואה אתה כי נחלית והנני על ערש דוי, זאת אבקש מאתך עשה אתי טובה, הא לך פדיון נפש, ותיכף בבואך לפני אדמו"ר שליט"א תזכיר אותי לפניו ותבקש ממנו בשמי שיתפלל בעדי שישלח לי ה' בקרוב רפואה שלימה. ויהי כאשר דרך בעל האשה הרעה על מפתן בית הרב המלאך, טרם התחיל לדבר שאל אותו הרב המלאך "איה חבירך, מדוע לא בא עמך ביחד", והתנצל בעדו זה מפני כי חולה הוא ונתן בידי אקוויטיל ופדיון שאזכיר אותו לפני אדמו"ר שליט"א שיתפלל בעדו שישב לאיתנו. והשיב לו הרב המלאך "אוי ווי, בודאי מכר מאחוזתו". והתחיל בעל האשה הרעה להמליץ טוב בעדו בהתנצלות כי מוכרח היה למכור כי הבעלי חוב נקשו על דלתי ביתו כפעם בפעם מאין הפגות. ויען המלאך ויאמר, אלו הדברים הם כבשי דרחמנא ואין דרכי לגלות דברים כאלו, אבל ההכרח לא יגונה למען תדעו כי לפעמים מענה הצדיק נגד רצון השואל, ישמע לדברי הצדיק ואל ישנה. הנה חז"ל אמרו בש"ס⁽²⁾ ג' חיייה אינם חיים, ב' מהם, מי שיש לו אשה רעה ומי שיש לו נושים הרבה. וקשה כפל הלשון, יכתוב ג' אינם חיים, מה הוא חיייהם אינם חיים. אכן כן

"והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו"

(במדבר ה ז). שמעתי איש מפי איש ששמע מפה קדוש הצדיק יסוד עולם רבי נחום ז"ל **משטיפנשט** בהרה"ק קדוש ישראל מריזין ז"ל שמעשה הי אצל הצדיק יסוד עולם ר' אברהם מלאך⁽¹⁾ ז"ל זי"ע, ששני אנשים עשירים היו רגילין ליסע ביחד בזמן אחד אליו, מעיר אחת היו שניהם, אחד היתה לו אשה רעה וחפץ מאד לגרשה, והמלאך מנעו מזה. והשני היתה לו נחלה שויה מאה אלף זוז, והוא היה בעל חוב על עשרה אלף כסף, ולא רצה לסבול נגישת הבעלי חוב וחפץ למכור מאחוזתו כדי להשקט הבעלי חוב, ולא נתנו הרב המלאך. פעם אחד כאשר הצר לו מנגישת הבעלי חוב התובעים, ומכר מאחוזתו, ואת פי המלאך לא שאל, כי כבר ידע שהוא לא יתן אותו למכור. והיה כאשר מכר מאחוזתו, נחלה ונפל למשכב על ערש דוי. והיה כאשר בא הזמן הקבוע להם ליסע ביחד לקבל פני הרב המלאך, בא זה שהיתה לו האשת הרעה אל זה שמכר מאחוזתו לשאול את פיו אם יסעו יחד כנהוג. והשיב לו זה שעל

הגדה של פסח - שלחן הטהור (דף כז)

השלמות וציונים

ממקום למקום, מבית לבית, כאילו הוא בא בגלגול פעמים הרבה, והיינו ונעושה חסד לאלפים לאוהביו, עד שזוכה להיות שלם לעולם הבא. אבל לרשעים אין מביאים אותם בגלגול יותר משלש פעמים, ואם חוזר בתשובה, למדנו בו הגלות מכפרת עון, והסתול ממקום למקום נחשב לו כגלגול, והוא נשלם כנ"ל בצדיק, ומשום זה העמידו בעלי המשנה, צדיקים שוב חוזרים לעפרם, דהיינו שאינם באים בגלגול. עכ"ל.
5. ע"פ לשון הפסוק (שמואל ב יד י) "לא ישא אלהים נפש וחשב כחשבות לבלתי ידה ממנו נדח".
6. וראה שם שהוסיף על זה: נמצא שהרעה בעצמה היתה טובתם, או כמו שאמר רע"ק כל מה דעביד רחמנא לטב שהטובה תבא ע"י סיבת הרעה כמו שכתבנו לעיל, על הכתוב (תהלים קז מג) "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו" שגם הרעות הם חסדי ה', זה כי שהיה שח מעוצר רעה ויגון וה' עזרו. גם מי שטח מראות עיניו ולבו מהשכיל רואה שהוא חסד ה' מי יכול להכחיש זאת, אלא הכתוב בא ללמד שגם מה שנראה שח"ו עשה ה' לו רעה נהרות עשה מדבר ארץ פרי למלחה וגו', כל העונשים האלו מי שהוא חכם ומעיין בעיני שכלו הנהגות הש"ת בחכמות, ויתבונן שגם הנראה לעיני בשר

1. ראה במשמיע שלום (עמ' קצד) שמכינו זה נראה שכוונתו אל הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע [בן רביה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע], אשר גם הוא לגודל פרישותו ועבודת קדשו נקרא אצל רבים בשם 'מלאך', וכן היה שגור שמו בפי אדמו"ר בית רוזין בשם 'המלאך הקטן'. וראה גם בכתבי רבי ישע שו"ב (מערכת המגיד הגדול ממעוררשט, אות 1) שכתב: ר' אברהם פרושיטער הנקרא 'דער קליינער ר' אברהם מלאך' אחי הריזניער.
2. ראה ביצה (לב): תנו רבנן שלשה חיייה אינם חיים ואלו הן המצפה לשלחן חבירו ומי שאשתו מושלת עליו ומי שסורין מושלין בגופו.
3. ראה שם (כט-ל): "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. להשיב נפשו מני שחת לאור באור החיים".
4. עיין זהר (פנחס רטז ע"א), וזה לשונו: אופ הכי צדיק דאיהו מטלטל מאתר לאתר, מבית לבית, כאילו יתי בגלגולא זמנין סגיאיין, והיינו (שמות כ ו) "ונעושה חסד לאלפים לאוהביו" עד דיוכה לעלמא (דאתי) שלים. אבל לחייביא, לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין. ואי חזר בתיובתא, אתמר ביה גלות מכפרת עון. ובגין דא אוקמוה מארי מתניין, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם, (פירושו: אם כך צדיק שהוא מטלטל

מילי דאבות

רבי שלום מפראהבישט מרומים את תלמידיו

"עשה לך רב"

(אבות א.ו.)

סיפר הרה"צ רבי יצחק מבענדער זכרוננו לחיי העולם הבא⁽¹⁾, בשם זקינו הרה"צ הקדוש רבי אריה ליב זצ"ל הרב מבענדער, שהיה גיסו של הרבי שלום מפראהבישט, והיה גם תלמידו המובהק, והוא היה אדוק וכוון אחרי רבו הרבי שלום הנ"ל בקשר אמין וחזק, עוד בעת שישבו יחד סמוכים על שלחן חותנם זקנים הרה"צ הקדוש הרבי נחום מטשערנאביל זכרוננו לחיי העולם הבא⁽²⁾.

ופעם אחת קרה במוצאי שבת קודש ישב בבית מורו הרבי שלום הנ"ל, ויתמהמה עד בוש, והיה כמה שעות

שלא ראה אותי כלל, עד שגמר כל הזמר, ואחר כך פנה וראה אותי, וקרא אותי בשמחה רבה: הא הא, אורח הגון כזה בביתי, ומיד צוה ליתן קאווא לשנינו, וישבתי עמו כשעתא חדא ונתפטרתי לביתי.

בבוקר השכמתי לבית רבי, הרבי שלום הנ"ל, וכאשר נכנסתי להיכל קדוש פנה אלי בדברים האלה: "אזוי ליבניא, דיא ווילסט מיך שוין אוועק ווארפין, און וויל דיר ציעהן אזוי גרויס, און דיא ווילסט מיר אוועק ווארפין" (כך ליבניא⁽⁴⁾? רצונך כבר לזרוק אותי? רצוני לרומם אותך עד שתהיה כל כך גדול, ואתה רצונך לזרוק אותי?). מאז עוד לא באתי לבית דודי הנ"ל⁽⁵⁾. ע"כ. כרם ישראל (דף כג)

וכשבא יהודי טוב חדש אזו ההלכה כמותו, וצריך לארוז את הטוב הקודם, אך כיון שהוא אינו ארוז כמו שצריך, על ידי כך הדרך החדשה אינה מוצאת חן, והבן.

ובספר אמרי קדוש (וכן הובא בספר שמע שלמה, ערך צדיק) כתב את שאמר הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע בשם מורו ורבו הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע, שהצדיק אינו יכול ליתן הערה בלבד ונפש של איש ישראל עד שלוקח מאתו ההארה אשר קיבל מצדיקים אחרים.

סיפור מופלא בענין זה מובא בליקוט מאורי אור (מהדורת תשע"ה) בשם הגה"ח רבי אליעזר דוד פריעדמאן זצ"ל, רב בית המדרש מחזיקי הדת לאנדאן, ששמע זאת מבעל המעשה בעצמו: היה זה בחור שמו 'אבא' ממשפחה מפורסמת בפולין שהשתייכו לחסידי זאריק, ובחור זה היה רגיל לנסוע רבות לשהות בצל רבו הרה"ק רבי דוד אהרן מואריק ז"ע. בחצר הקודש של הרה"ק מואריק ז"ע היה נהוג שכל אלו שרצו לזכות להיות בין המסובים במחיצת הקודש בבליי הסדר, היו צריכים לרשום את עצמם אצל האחרים, בכדי שיוכלו להתארגן כראוי וידעו להכין אוכל לפי מספר המנינים.

שנה אחת לפני חג הפסח, הבחור אבא הנ"ל רשם את עצמו אצל האחרים, לשהות במחיצת הרה"ק מואריק ז"ע ולסעוד עמו בבליי הסדר, אך אחר כך היו מחסידי גור שפיתוהו לסייע עמו יחד אל רבם הרה"ק בעל 'אמרי אמת' מגור זצ"ל. אמנם כאשר הגיע לגור בערב חג הפסח והלך להקביל את פני הרה"ק בעל 'אמרי אמת' זצ"ל, שאלו הרבי לשמו, וכששמע את שם משפחתו הבין תיכף את הענין, בידעו שבני משפחה זו שייכים לחסידי זאריק, ועל אתר נענה בחריפות: "דער ערשטער טאג חול המועד פארסטו שוין קיין זאריק!" (תיכף ביום הראשון של חול המועד אתה נוסע לזאריק), וכמוכן שגם עשה אותו בחור.

הרה"ק מואריק היה נוהג כמנהג טוריסק לומר בימי חג הפסח דברי תורה על פיט 'חד דיא'. באחד מימי חג הפסח, כאשר הבחור אבא היה נוכח בשלחנו הטהור של הרה"ק ז"ע, פתח הרה"ק בדברים חריפים כשהוא מתכוון אל הבחור אבא שהרשה לעצמו לנסוע מרוב להסתופף בצל רבי אחר, ואמר בדרך צחות: [חד דיא] 'דובין אבא בתרי', אם אבא רוצה לקנות בשני מקומות, אזי הסוף יהיה 'אזוי', הוא יזו ויסלק את עצמו משניהם, ולא יאמין בשום אחד מהם. כמוכן שאחר דיבורים קשים כאלו כבר נשאר הבחור אבא אצל רבו הרה"ק מואריק ז"ע, ולא ההין לנסות לרעות בשדות אחרים.

וענין זה מובא בספר שיה שרפי קודש, שאחר פטירת הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק ז"ע בכ"ב שבט תר"ט, נסעו רוב החסידים אל הרה"ק בעל חידושי הרי"מ מגור ז"ע, והיה חסיד אחד אשר לא היה יכול לקבל עליו את דרכו החדשה אשר נהג בה הרה"ק מגור ז"ע, כי לא הורגל בהתנהגות כזו, אחר שאצל הרה"ק מקאצק היו שומעים כסדרן דברים הקשים כגדין, אך דרכו של הרה"ק מגור היתה אחרת, ופנה אל הרה"ק מגור והתנצל לפניו שדרך זו אינה מתקבלת על לבו. השיבו הרה"ק מגור בזה הלשון: 'א גיטער יוד איז די הלכה, עס קימט א נאייער גיטער יוד איז די הלכה אזוי, נאחר מען דארף דאס אלטע גוט איין צו פאקן, ומחמת דאס אלטע גוט איז גיטער יוד איז גיטער יוד, ומחמת דאס אלטע גוט איז גיטער יוד איז גיטער יוד'.

טוב חדש אזו ההלכה כמותו, וצריך לארוז את הטוב הקודם, אך כיון שהוא אינו ארוז כמו שצריך, על ידי כך הדרך החדשה אינה מוצאת חן, והבן.

לשמו, ומשמע את שם משפחתו הבין תיכף את הענין, בידעו שבני משפחה זו שייכים לחסידי זאריק, ועל אתר נענה בחריפות: "דער ערשטער טאג חול המועד פארסטו שוין קיין זאריק!" (תיכף ביום הראשון של חול המועד אתה נוסע לזאריק), וכמוכן שגם עשה אותו בחור.

הרה"ק מואריק היה נוהג כמנהג טוריסק לומר בימי חג הפסח דברי תורה על פיט 'חד דיא'. באחד מימי חג הפסח, כאשר הבחור אבא היה נוכח בשלחנו הטהור של הרה"ק ז"ע, פתח הרה"ק בדברים חריפים כשהוא מתכוון אל הבחור אבא שהרשה לעצמו לנסוע מרוב להסתופף בצל רבי אחר, ואמר בדרך צחות: [חד דיא] 'דובין אבא בתרי', אם אבא רוצה לקנות בשני מקומות, אזי הסוף יהיה 'אזוי', הוא יזו ויסלק את עצמו משניהם, ולא יאמין בשום אחד מהם. כמוכן שאחר דיבורים קשים כאלו כבר נשאר הבחור אבא אצל רבו הרה"ק מואריק ז"ע, ולא ההין לנסות לרעות בשדות אחרים.

וענין זה מובא בספר שיה שרפי קודש, שאחר פטירת הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק ז"ע בכ"ב שבט תר"ט, נסעו רוב החסידים אל הרה"ק בעל חידושי הרי"מ מגור ז"ע, והיה חסיד אחד אשר לא היה יכול לקבל עליו את דרכו החדשה אשר נהג בה הרה"ק מגור ז"ע, כי לא הורגל בהתנהגות כזו, אחר שאצל הרה"ק מקאצק היו שומעים תמידן כסדרן דברים הקשים כגדין, אך דרכו של הרה"ק מגור היתה אחרת, והיה מדבר עם כל אחד ואחד דברים רכים. הלך אותו חסיד ופנה אל הרה"ק מגור והתנצל לפניו שדרך זו אינה מתקבלת על לבו. השיבו הרה"ק מגור בזה הלשון: 'א גיטער יוד איז די הלכה, עס קימט א נאייער גיטער יוד איז די הלכה אזוי, נאחר מען דארף דאס אלטע גוט איין צו פאקן, ומחמת דאס אלטע גוט איז גיטער יוד איז גיטער יוד, ומחמת דאס אלטע גוט איז גיטער יוד'.

געפאקט דורך דעם געפעלט נישט דאס נאייער, (יהודי טוב - כינוי לרבי) זה ההלכה,

מוסדות שטפנישט בארה"ק
בני ברק רח' מהרש"ל 13 • גבעתיים רח' רמב"ם 1 • אלעד רח' רש"י 3
טלפון: 03-579-03-03

הודעה משמחת

לראשי חבורות
לייל שישי

ללומדי תורת החסידות
בהיכלי עולם התורה והישיבות החסידי-שלכם

לזיץ חסידי

סדר ליל שישי באיילת של הרה"ק מתפוסתם זי"ע
בישיבה נל קברו - גבעתיים
בראשות ראש החבורה החסידי-שלכם

לחיווך הסגולה לישחת השבת:
לחובי בני ליל שישי את זכות
הרבי הגדול
ר' שלום מפראהבישט

השנה הרוחני שנכם הארגון מניין

המחנות יקלו
ערב ליל שישי מלאה הכוללת: שתי עונות שישננו קולג' קלירי קמטה שיה ללימוד ישיבת תורת התורה והישיבות החסידי-שלכם של מרבי הרה"ק מטשערנאביל

המחנות יצבו
החבורה שלכם תוכל להתייחס בבית מדרשו בבנייני חתומות המהירה התחתונה תורת הכלל תורת הסדר וצוואר לזון חסדו של מרבי הרה"ק מטשערנאביל

המחנות יקרו
צווי הקודש של הרה"ק מטשערנאביל וימנעו למוחי פאדוניה טשורטקוב, מלישע, קישוב, אצאנאן של רביהק מפראהבישט

הזמין את ה"ליל שישי" החתופד עלינו ואנו נארגן את כל השאר
נא עורבנו במוקד דא ספסר והתפוסתים הנתייער התאריך ה"ליל שישי" החתופד עלינו

055-6720534

סבא רבא כמרי' סאלם כמרי' מתנא זכריה זעוק'ל זיעיא ראבי' ביריא נפי' ח' סיון

סבי כמרי' צאלא כמרי' סאלם זכריה זעוק'ל זיעיא ראבי' ביריא נפי' ח' אדר
 כבוד אבי זעקי' מרי' עזבדיה כמרי' צאלא זכריה זעוק'ל נפי' ח' אייר
 כבוד אמי מורי' מרי' בת צאלא זכריה ע"ה נפסדה ה' ניסן תשפ"א

עורך העלון: בנימין מאיר זכריה

שבת שלום ומבורך	שנת תשפ"א	סיון תשפ"א	שנת שביעית
עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	18:57	20:15	20:51
תל אביב	19:16	20:12	8:09
חיפה	19:19	20:13	8:07
באר שבע	19:16	20:10	8:11

יברך ה' וישמך (יכד)

במדרש רבה אמר: **ישמך' - מן המזיקין.**
 עוד בענין שמירה מן המזיקין, נציין פה את דברי מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א באחת משיחותיו בה דיבר על ענין השמירה והזהירות מעין הרע. **ואלו הם דבריו.**

גם 'מעין הרע' של אוהבים צריך להיזהר...
 כל ישראל צריכים לחשוש 'מעין הרע'... ובגמ' (בי"מ קז): **מסופר**, רב נכנס לבית הקברות, והיה גדול בדורו, והודיעוהו בבירור, 99 אחוז מתים מעין הרע, והשאר מתים בדרך הארץ.
 ויש גם עין הרע של 'אוהב', אם יש בעינו העין רעה, אך האומר כן 'אני מזרע דיוסף', ניצל, כי אנו כלנו נחשבים כבני יוסף, כיון שיוסף כלל את כל אחיו כבנים, ויזרח אדם שלא יתבלט ולא יראה את עושרו וגדולתו ומעלתו.

מספר רבי חיים פלאגי' צ"ל שהיה לו 'חתן' שהיה בעל קול ערב, והיה חזן בשחרית ומוסף בראש השנה, וגם תקע בשופר, וכולם דברו על גדולתו, אך אחר ג' ימים נפטר. כי נתנו עליו עין הרע, ואף שהיה זה בראש השנה. (משולחתו של מרן)

אמרו להם
 אמרו מלשון וה' האמריך היום' לשון חיבה תברכנו את ישראל מתוך אהבה, וזה שאומרים וצונו לברך את עמי ישראל באהבה, ולא כבלעם הרשע שבירך על אפו ועל חמתו מתוך שנאה.

סיפור
 מספרים שבזמנו של הצדיק מברדיטשוב צ"ל היה דוכס אחד רשע גדול ושונא ישראל אבל היה ממש כמו פרעה בעל פולטיק גדול. היה גוזל מ ישראל ממונם ורכושם בלשון רכה כאילו אוהב אותם וכאילו מדבר בפנים שוחקות באופן שלא היה אפשר להבין מה בליבו. ופעם באו שני אנשים נכבדים תלמידי חכמים להרב מברדיטשוב וסיפרו לו המעשה ובקשו ממנו עצה מה לעשות? הצדיק מברדיטשוב צ"ל שאל מה שם הדוכס, ומה שם אמו, ואת הכתובת שלו, אמר להם תלכו לשלום ובעזר ה' יהיה טוב.

חסידי בא צדיק בוכה ומספר לרב שהיה עשיר גדול והפסיד את ממונו במסחר ונשאר חייב הרבה לסוחרים ועדיין אף אחד לא יודע מהמצב שלו. והוא מפחד שח"ו שלא יבוא לידי חילול ה'

חסידים מספרים - היצי מסייעו

אמר רבי אהרן מנחם מנדל מרדזינין: ירצה האדם לשלוט על חזולתו, מיד ימצא את היצר לעזור לו. ירצה האדם להשתלט על עצמו - בודד יעמוד במערכה. איש לא יעזור לו....

מיליל דבדל חיחותא

המורה לתלמיד: מדוע איחרת? התלמיד: מה אעשה. למדנו להתייחס לתמוררים, וראיתי תמורר 'האט בית ספר לפניך'.

שאלה וחיידה מפרשת השבוע

שאלה: חשפו פסוק ובו מספר מסויים מופיע ארבע פעמים?
חיידה: ברכה משולשת על שלושה פסוקים חולשת?

כדי להשתתף בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחיידה. הגרלה על מיקרופון קרוי קיי. בין הפותים נמנה תיעוד הגרלה **תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע 03-6193671**

שאלות ותשובות לפרכת בהר בחוקתי

שאלה: בפרשה נעשית על ידי דוד, באחרית הימים על ידי בן דוד? **תשובה:** גאולה.
חיידה: ונתתי שלום בארץ... ונפלו לפניכם לחרב לכאורה היה צריך לכתוב בסדר הפוך, ניצחון על האויב במלחמה, ולאחר מכן השכנת השלום?

תשובה: גם כאשר היחיד בטוח בנצחתו, יש לו להעדיף את השלום.

הזוכה: אורן ק. רמת גן

אור החיים

יברכך ה' וישמך (יכד)
 פירש רבי חיים בן עטר זצוק"ל אור "החיים הקדוש": "יברך ה' הקדים הברכה ואח"כ השמירה, לומר שיצוה ה' שמירתו להם לפי ערך הברכה וגדולתה. ועוד ירצה לומר, שכל כך תהיה גדולה הברכה עד שיצטרך ה' לשומרך.

לרסן את הפרזות, להתאמן בחסכנות, זה תנאי הכרחי להצלחה.

ענייני רפואה - קבוצת המזון

ירקות (ירוקים ליקוי המעיים והכבד) - חסה, עלים ירוקים שונים כולל כרוב. פירות - עדיפות לתפוחים ואגסים (טוב גם לסכרתיים). פירות יבשים - חמוציות ללא סוכר, תמרים. דגנים - קמח שעורה, גריסים, קמח שיפון, קמח כוסמין, אורז בסמטי (עדיפות למלא), קינואה, כוסמת (הלחם הטוב ביותר בדור הזה - לחם מדגן הכוסמין או שיפון או שעורה עם מחמצת - ללא שמרים וללא סוכר).

קטניות - עדשים, טופו, שעועית, מאש, פול וחמום.

שמנים ושומנים - אגוזי מלך, פקאן וברזיל (ושאר האגוזים) שקדים ללא קליפה החומה, גרעיני דלעת וגרעיני חמניה, אבוקדו, שמן זית מכבישה קרה בלבד ושמן שומשום (כל שאר השמנים המזוכים לא בריאים כלל, הם יותר מתאימים לשמן מכונית).

ביצים - עדיפות לביצים אורגניות ועדיף לצרוך חביתיה רכה או ביצה רכה (טוב לכולטרוול גבוה בדם) (רזי התזונה)

רפואה שלילית: שלולית בת חיים. הרב ופת שליטי"א בן חנה. ציון בן חנה. רחל בת חיים שלום בן זיורה. אביבה ר. בת חיים. סגולה בת שרה זורה. נעמי בת יהודית. מנשה בן ברכה. יונה בן אסתר איטה. נעמי יעל בת אביבה ברקת. הרב צדוק ב"ר עובדיה. ה"ה משה בן עזרא. פרידה לאה בת צולה. איתן בן חרל. משה בן חיים. אהרון בן חיים. זורית בת יופי. ציונה בת צאלק. רחל בת מרים. יצחק בן יונה. דינה בת מלך. נתן בן מרוח. שרגי רפאל בן נחמיה. רפאל דינאל בן שרה. **להצלחה בבל:** הרב אריה מבלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אוחן בן סימון רחל ומאי בת מרים. אלה שרה בת מאה. תמר דברק בת מאה ליהו. **יטב בן אביחי.** **ליווג הווא:** מרגלית בת מרים. חמוטל בת מרים. רחל. ירודה ב'ר שבדיה. יסם בן לולא. רני בן **גאולה.** **שגות בת אביחי.** **יטב בן אביחי.** **ליווג הווא:** מרגלית בת מרים. חמוטל בת מרים. מתנאל צבי בן יהודה. יאנה בת אירנה. רעות בת חגית. דוד בן פלורה. אברהם שלום בן צפורה יובבד. שחר בת אהוד. אשרת בת טובה. אפרת לירון בת נעמי. ישי בן רבקה. יהודה בן שושנה. יעקב ישראלי בן מלך טוב. שלמה זלמן בן עטלי. מנחם בן חזקיה.

לירושלם קיימא: אברהם בן יוקי והחיות, בת אסתר. דוד בן נחמה ולואה מירב. אהרון בן רבקה והחממה לאה בת חגית.

תירומת לוחזקות העלון: אפרת

הקדשה, לרפואה לברכה להצלחות

לתגובות, הערות, הארות,

מיקו לקבל את העלון דרך האימיל

meilize645@gmail.com

לדעת נט

ניתן ליצור קשר

03-6193671 050-7322202

תזכו לציונות.

וגם יש לו צרות מהחנת שלו. כבר שלח לו שלושה מכתבים שעבר זמן החופה לכן או יסדר החופה או לבטל השידוכין ואין לו במה לסדר את החופה. אמר לו הצדיק אל תבכה כי קרובה הישועה לבוא, אם תשמע לעצתי לך תקנה כרטיס הגרלה ותלך הביתה ואני מקוה אל ה' שתרויח טוב ויהיה בסדר.

החסידי הלך וקנה כרטיס הגרלה והלך לכיוון ביתו. בערב נכנס לפר של מצרים השכיר חדר קטן במלון לאותו לילה. והנה בבית המלון היה דוכס עם משרתו ג"כ אורח, בחצי הלילה הדוכס חלם חלום שאמרו לו: דע שיש כאן יהודי אורח כמוך ויש לו הגרלה בכיסו, תקום תיכף ותשתדל לפייס ולקחת ההגרלה שלו, ואתה תתן לו את כרטיס ההגרלה שיש לך ותוסיף לו כמה שהוא רוצה כי במשך כמה ימים תצליח בכרטיס הזה. קם משנתו ואמר חלומות שואו ידברו, ושוב נרדם. שוב בא בעל החלומות ואמר לו, לא תגידי חלומות שואו ידברו, אמרתי לך שתיקח ההגרלה מתחת ידו של היהודי, ואם לאו, אתה תתחרט.

קם משנתו שאל את בעל המלון האם יש יהודי במלון, אמר לו יש יהודי והוא ישן, תיכף שלח את משרתו והביא את היהודי לפני הדוכס, הדוכס שאל אותו האם יש לך כרטיס הגרלה? אמר לו כן. הדוכס אמר לו בא נחליף עם ההגרלה שלי והוסיף לך עוד 50 רובל, היהודי סירב מכיון שהצדיק אמר לו שיריוח והוא מאמין בדברי הצדיק והדוכס מפציר בו עד שהוסיף אלף רובל והיהודי בשום אופן לא רצה, כעס הדוכס אמר למשרתו לך ותביא את כרטיס ההגרלה שלו. לפני שנהרגו אותו ולקח בעל כורחו את כרטיס ההגרלה ואמר הדוכס מכיון שאמרתי לתת לך אלף רובל אני לא משנה את דיבורי, נתן הדוכס את כרטיס ההגרלה ואלף רובל שאמר.

היהודי נסע לעירו בעוגמת נפש. וכמו שאמר לו הרבי, לא עברו שלשה ימים רצופים והנה בשורה טובה. הרייח סכום גדול ומרוב שמחתו הלך לצדיק מברדיטשוב כדי לבשר לו שנתקיים דיבורו וגם לתת לו מעשר ומתנה הגונה עבור הישיבה, כשנכנס לצדיק שאל הרב האם לקחתה אלף רובל מהדוכס? האם לקחתה את כרטיס ההגרלה שלו? האם הלכת בעוגמת נפש הבייתה? האם הרווחת כך וכך? החסידי השתומם מאיפה ידע הצדיק את כל האמת? אמר לו הצדיק דע בני שאותו היום שהיית בביתי שמזל שלך היה מושפל מה עשיתי? הוכרחתי לשלוח את הדוכס לאותו בית מלון ששלחתי לבעל החלומות פעמים להקיצו שיתן לך את ההגרלה שלו שהיה במזל גבוה, היות והדוכס גזל מהיהודים את כספם וזהו שעשיתי, החלפתי את המזל מלמעלה ונשאר לך המזל הטוב לכל ימי חיך. והדוכס כששמע שההגרלה שנתן לך הצליחה, מרוב צער חנק את עצמו! כן יאבדו כל אויביך ה'. (אהבת חיים)

סיפור
ומוחה אל מי המרים (ה ג)

מעשה במשפחה אחת, ששלום הבית היה מופר מדי שבת עד הוגש החמין לשולחן. כל שבת היו יונכחים בין הבעל לאשתו, כשבעל טוען: החמין לא כמו של אמא שלי...!

אשתו ניסתה לתקן ולשפר את טעמו של החמין, אך לא הצליחה להשביע את רצונו של בעלה.

כך נמשך הדבר מספר שנים.

פנתה האשה לרבי יהודה פתיה פתיה זצוק"ל ובדמעות שלישי סיפרה שאינה יכולה לשאת את המריבות הללו.

רבי יהודה פתיה זצ"ל שמע את סיפורה, רשם על פתק מספר דברים, והורה לה לשים את הפתק בחמין בזמן הבישול.

כשהגיש הבעל את כף החמין לפני, התפשט חיור על פניו, והוא קרא: "עכשיו זה בדיוק כמו של אמא שלי", ומאותה השבת בא 'שלום הבית' אל מקומו, והשבחות קיבלו הארה מיוחדת. (עונג לשולחן שבת)

משלי
ברכת ה' היא תעשירי ולא יוסיף עצב עמה (י כב)
שלמה המלך היה עשיר גדול מאוד. בימיו כסף וזהב היו מונחים על הרצפה ולא היו מתאמצים להרימם מרוב שהיה לכל אחד הכל. ועוד מסופר: וכל כלי משקה המלך שלמה זהב אין כסף, לא נחשב בימי שלמה למאומה, פירוש, לא היו משתמשים בכלל בכסף כי הכסף לא היה שווה כלום! א"כ שלמה המלך שהיה כל כך עשיר, לו נאה ללמד אותנו מה נחשב לעושר ומה לא! ובא ומלמד אותנו שיש שני סוגי עשירים. יש עשיר עצוב ומודאג, ויש עשיר שלא עצוב ולא מודאג.

העשיר הרגיל, הוא זה טורח כל היום להשיג כסף, הוא מתכנן תכניות ועושה הסקום אוסוף וחסך וצובר כמה שיוותר. נכון שהוא עשיר גדול, יש לו הרבה מאוד כסף, אבל הוא חי כל הזמן בדאגה, מה יהיה עם הכסף... ואם הבורסה תיפול... ואם יבואו גנבים לבית... והוא העיסוק הזו תצליח... ועוד כל מיני דאגות שבאות בגלל העושר הגדול שיש לו. כי מחמת שהעושר בא לו מרביבי השתדלותו ומאמציו, לכן הוא דואג כל הזמן שלא יאבד אותו. אך אם היה יודע שכל כספו בא לו מברכת ה', אז לא היה מודאג כל כך. כי הכל נתון ביד ה'. וזה מה שאומר שלמה המלך: 'ברכת ה' היא תעשיר, כשאתם יודע שברכת ה' היא זו שמעשירה, אז: ולא יוסיף עצב עמה, העצב לא יתלווה לעשירותו.

הלכות "כיצוד הוריים" מפסקי מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

א. אסור להזכיר שם הוריו אא"כ מצרף תואר של כבוד, אמנם מותר לומר 'הולכים לסבתא צפורה' הואיל ונחשב תואר של כבוד וכן אם שואל הגבאי שם אביו יאמר לו 'ראובן בן שמעון (יב"א"ב טו)

ב. אסור לבן לשלוח את אביו לשליחויות ואם הבן יודע שהוריו ישמחו בזה רשאי לבקש מהם בלשון עדינה. (יב"א"ב טז)

ג. אין לבן לעורר את אביו משינתו, אולם אם הבן יודע שאביו יצטער על זה שנמנע מלהקיצו, ואדרבה ישמח מאוד כשיקיצו בשביל אותו ריוח, או בשביל איזה דבר מצוה, או ללכת לבית הכנסת, או לקריאת שמע, מותר להקיצו, אם אי אפשר על ידי אחר (ילקו"י פה קא)

ד. חייב אדם לכבד את חמיו אף על פי שאינו חכם, ולא זקן, וכן חייב לכבד את חמותו, והכיבוד הוא בקימה והידור כשמגיעים לתוך ארבע אמותיו, כמו שמכבדים את הזקנים החשובים, אבל אין חיוב לכבדם ככבוד אביו ואמו. וכשמנין עולה לספר תורה, יעמוד לכבדו עד שיסיים הקריאה (י"ד"ו א' 1).

סוגיות להוצאת הפחד

א. יזהר לקרוא קריאת שמע שחרית וערבית ושעל המיטה לפני השינה בדקדוק במתינות ובכוונה.

ב. יזהר ויעשה נטילת ידיים שחרית ואחר יציאת מבית הכסא, הקזת דם או תספורת או קציצת הצפורנים ג' פעמים בסרוגין ובשופי דהיינו מים בשפע כדי שיעזע לכל כף היד.

ג. להיזהר ולברך את כל הברכות: על נטילת ידיים, המוציא לחם, על המחיה, ברכת אשר יצר, ברכת המזון, בורא נפשות וכו'.

לעילוי נשמת למיני מו"ר מתנחל במחיר סאלס זכריה זצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גרמניה זצוק"ל יגיעה נחמה באלה במיני מתנחל ז"ל. הר"ר צביה מבניין צאנז זכריה זצ"ל. חיים בן יוחאי רוב ז"ל. תלמידו משה יעקב ב"ר יוסף הכהן ריבובי זצ"ל. ר' בנימין בן מצור דעס ז"ל. אלהרי בן צדוק אהרן ז"ל. ת"י רבי יצחק מבניין יצחק גברא זצוק"ל. מורי משה ב"ר אברהם צוברי זצ"ל. מורי יחיא ב"ר מוסא תרומה זצ"ל. מנשה בן מצור דעס ז"ל. סעדיה בן יוסף עזרי ז"ל. שמעון ב"ר זכריה בסיל ז"ל. אהרן נתן ב"ר דוד עזרי ז"ל. ר' עובדיה ב"ר יחיא זכריה ז"ל. מנחם ממיר עזרי נגר ז"ל. יעקב בן מנחם ממיר ז"ל. רחמים בן חסן ז"ל. סבאה רבא סעדיה ב"ר יוסף זכריה ע"ה. יונה בת יוסף רוב ע"ה. שמש ממיר סאלס זכריה זצ"ל. סבאה שמש בת צדוק זכריה ע"ה. לאה ב"ר עובדיה זכריה ע"ה. סבאה ברכת בת סעדיה מרומים ע"ה. אחותי ממיר ב"ר עובדיה זצ"ל. דבנה ממיר ז"ל ב"ר שלמה אונקוביץ מ"ה. שמחה ב"ר יעקב זמארי ע"ה. חיה שרה צפורה ב"ר אהרן ע"ה. חיה חיים בן יוסף דמדמן ז"ל. הרב אליקים זצ"ל ב"ר שמואל אלוני מ"ה. שרה אהרה נדב ב"ר סלימון זצ"ל. רבי משה ב"ר יחיא תרומה זצ"ל. הרב שלמה בן מרגלית לוי זצ"ל. הרב יונתן ב"ר יחיא תרומה זצ"ל. רחל ממיר צאנז נגר ע"ה. ר' אסף ז"ל בן עובדיה דעס מ"ה. יוסף בן בנין שירן ז"ל. עזר בן אנגלי ז"ל. הרב עזרא. הרב סאלס נגר ע"ה. שלום ב"ר שלמה מנדמן ע"ה. קמי תרומה בת עשה ע"ה.

הילולת המוקבלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל י"ב עד י"ח בסיון.

רבי דוד חיים פארוז. רבי נסים טולדנו. רבי יעקב מוצפי. רבי אברהם יצחקי. רבי אפרים מילמן. רבי חיים מולוז'ין. רבי ניסים יגן. יהודה בן יעקב אבנו ע"ה. רבי ידידיה רפאל חי אבולעפיה. רבי ששון לוי. רבי יעקב חזקיהו. אהרן השני מקרלין. רבי משה לייב שפירא. רבי אליהו שריקן. רבי ישראל בן רבי אהרן אבתיצרא. רבי אהרן הכהן. רבי יוסף דמדמן. רבי יוסף נחום... אבדך יאמר קדיש ללא תמורה 052-71524

מתיקות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרה"ק הבית אהרן מקרלין מרן רבי אהרן זצוק"ל בן מרן הרה"ק רבי אשר מסטולין זצוק"ל בנו של מרן הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זצוק"ל, נלב"ע י"ז סיון תרל"ב

ידוע שהרה"ק הבית אהרן מקרלין זצוק"ל היה נוהג להתפלל בקולי קולות, דבר שלא היה מקובל אצל הרבה צדיקים אחרים. פעם נכנסה אליו הרבנית הצדקת ע"ה ושאלה את הרבי מדוע הוא מתפלל כך בקול, והשיב לה: כתוב "והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול", כשרוצים להרגיש חיות של קודש, צריכים להתפלל ברעש גדול... כשיצאה הרבנית אמר למסובבים אותו: את זה אמרתי לה, אבל האמת היא, "והאופנים וחיות הקודש" - אם מרגישים חיות של קדושה, מתחילים להרגיש טעם בתפילה, יש לבטל את זה "ברעש גדול". כשלא רוצים לטעום טעם וחיות בעבודה, אז צריכים "ברעש גדול".

פעם הזמין מרן הבית אהרן ספר תורה מהודר אצל סופר ירא שמים. כשהסתיימה כתיבת הספר ביקש הרבי לברך 'שהחינו', עמד שם רב העיר הגאון רבי מרדכי פינסקער זצ"ל, שגדולי דורו אמרו עליו שהוא גאון כרבי עקיבא אייגר בשעתו... שאל אותו הרבי האם אפשר לברך שהחינו, הרב שמע את השאלה ופסק שמוותר לברך. עמד הרבי הקדוש ובירך ברכת שהחינו בשמחה גדולה ובהתלהבות עצומה בקולי קולות. לאחר שבירך את הברכה שאל הרבי הקדוש את הרב: "על מה סמכת להקל לברך? הרי הפוסקים נחלקו בזה? נענה הרב ואמר: "אף על פי שנחלקו הפוסקים בכך, לברכה כוז שבירך הרבי עכשיו, כולי עלמא מודו ושיברך!..."

מרן הבית אהרן פירש פעם את מאמר הגמרא "כל הגדול מתבירו ויצרו גדול הימנו", שפירושו הוא: "כל הגדול", מה שאנו רואים שאדם הולך וגדול ביראת השם יתברך, זה נגרם "מחבירו", ע"י התחברות עם חסידים שיושבים יחד באהבת חברים, מזה נמשך שהוא הולך וגדול ביראת השם יתברך. אבל "יצרו גדול", אם אתה רואה שיצרו מתגבר אצלו, זהו "הימנו", זה נגרם ממה שהוא יושב לבד בלא אהבת חברים, לכן יצרו מתגדל אצלו...

פעם אמר הרה"ק הבית אהרן: "כי הם חיינו ואורך ימינו", התורה היא החיות שלנו והאריכות ימים שלנו, "זבהם נהגה", נהגה מלשון הנהגה, על ידי התורה ננהיג - "יומם ולילה", ויולך מיר וְעוֹרֵט טָאג, ויולך מיר וְעוֹרֵט נְאָקֵט [כשאנו רוצים נהיה יום, וכשאנו רוצים נהיה לילה]...

פעם הגיע מרן הבית אהרן יחד עם בנו רבי אשר סטולניצ'ער זצוק"ל לעיירה מסוימת לשובת בה בשבת. בהכנסם לעיר ראו את העשן היוצא מארובות התנורים בהם בשלו את האוכל לכבוד שבת. נענה הבית אהרן ואמר לבנו: "הבט וראה את המלאכים היוצאים עם העשן מן הארובה. באמת היו הנשים צריכות להגיע למדרגת רוח הקודש על ידי גייעתם במאכלים ובהכנה לשבת קודש, אך הכעס והרוגז מקלקלים את זה".

עצתו של מרן הרבי הקדוש הבית אהרן לחיות בתפילה

[במאמר מוסגר אוסיף אף אני, שכולנו בוחזי זוכרים את מרן פוסק הדור הגאון הגדול רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל, שפסקו התקבלו בעם ישראל בחרדת קודש, שגם הוא היה לוי].

אולם - הוסיף הרב גשטטנר זצ"ל - חייבים לציין את דברי הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל (פרק יג הלכה יג): **"ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו ורחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים"**.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ה אייר, יומא דף כ"ו)

ההבטחה הנפלאה של רבי שמעון בר יוחאי

בשבוע של ל"ג בעומר הזכרנו את דברי רבי שמעון בר יוחאי במסכת שבת (דף קל"ח ע"ב) שאמר: "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו".

בענין זה סיפר מורי ורבי המגיד הנודע הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל סיפור מעניין. הגאון הגדול חכימא דיהודאי מרן הרב מפוניבז' זצוק"ל נפגש פעם אחרי השואה עם אחד מגדולי העסקנים בהסתדרות הציונית, יהודי שלא עלינו פרק מעליו עול תורה ומצוות. הלה שוחח עם הרב מפוניבז', ובתוך דבריו הוא אמר בחיך מתיסר: "מה נשאר כבר מפוניבז'? מה נשאר מסלבדקא? מה נשאר מבלז, מגור? שום דבר! הכל נחרב. אולם יבוא הרב אלינו לקיבוץ, יראה את השדות המוריקים, את עצי הפרי המניבים, אשר החלוצים השקיעו בהם את לבם ונפשם, שם הכל פורח..."

הרב זצ"ל לא נבהל מדבריו, ובשלוה ענה לו: "המתן נא חמשים שנה, ואז נראה כוחו של מי גדול יותר..."

המשיך הרב דרוק זצ"ל ואמר: בצעירותי היו לי זכרון משה כמה בנינים גדולים ששימשו לרמיסת הדת. היה שם בית ספר 'למל', בו חיננו מאות ילדים והעבירו אותם על דתם, היה שם את המבנה של 'אדיסון' שהיה פתוח בהסתדרות, והיה שם גם את הבנין הגדול של ההסתדרות. סביבם התנהלו מלחמות ענק, רבי עמרם בלוי היה תוחב את ראשו באשכב של אדיסון כדי שלא ימכרו כרטיסים בשבת, וכך היו

מי הביא את הקדושים למירון

בימים אלו כשכלל ישראל מנסה להתחזק מהאסון הנורא, נזכרתי בדברי הגמרא במסכת סוכה (דף נ"ג ע"א): **"אמר רבי יוחנן, רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה, לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה"**. אומר רש"י: "לאתר דמיתבעי תמן - למקום שנגזר עליו למות בו, משם הוא מתבקש לטול נשמתו. תמן מובילין יתיה - לשם רגליו מוליכות אותו". הגמרא מלמדת אותנו כאן, שכשמגיע זמנו של אדם למות, רגליו מוליכות אותו לאותו מקום בו נגזר עליו למות.

מדברים אלו אנו יכולים לקחת הרבה חיזוק. על מ"ה הקדושים והטהורים נגזר לעלות בלהב האש השמימה דווקא ביום ל"ג בעומר דווקא במירון, במקום בו מתחברים לבות בני ישראל לאבינו שבשמים. ואם כן הקדושים האלה לא נסעו למירון, אלא רגליהם הובילו אותם לאותו מקום בו נגזר עליהם לעלות.

אבל יש כאן נקודה עוד יותר עמוקה. הרה"ק השרף מקוצק זצוק"ל פירש את דברי הגמרא בדרך שונה. 'דמיתבעי' הוא גם מלשון תפילה, כמו 'צלוחתהו ובעותהו'. כלומר רגליו של אדם מובילות אותו למקום בו יתקבלו תפילותיו. על האנשים הקדושים האלה נגזר שיבואו למקום קדוש זה, בו יתקבלו תפלותיהם לרחמים ולרצון לפני אדון כל, לפני עלייתם בסערה השמימה.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ד אייר, יומא דף כ"ה)

מאיזה שבט באו פוסקי הדור

למדנו בדף היומי (דף כ"ו ע"א): "אמר רבא, לא משכחת צורבא מרבנן דמורי [מורה הוראות בישראל (רש"י)] אלא דאתי משבט לוי או משבט יששכר, לוי דכתיב וירו משפטיך ליעקב, יששכר דכתיב ומבני יששכר ידעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל". ובהמשך מסבירה הגמרא שהכוונה היא על "אסוקי שמעתא אליבא דהילכתא [להורות כדת וכהלכה (רש"י)]".

מרן גאב"ד קרית אגודת ישראל, הגאון הגדול רבי נתן גשטטנר זצוק"ל סיפר באחד השיחים, שהגאון האדיר רבן של כל בני הגולה רבי יוסף שאול נתנון אב"ד לעמברג זצוק"ל מביא באחד ההקדמות שלו את דברי הגמרא הנ"ל, וכותב על כך דבר פלא, שרוב מפרשי השלחן ערוך שנתקבלו אצל כל תפוצות ישראל הלכה ולמעשה, הם משבט לוי, דהיינו שהם או כהנים או לויים. והוא מונה שם לדוגמא, את הטורי זהב והמגן אברהם שהיו שניהם לויים, והש"ך והסמ"ע והקצות החשן היו כהנים.

והוסיף מרן הרב גשטטנר זצ"ל, שגם ספר המשנה ברורה שנתקבל בדורות האחרונים בתפוצות ישראל כספר ההוראה המקובל ביותר, נחבר על ידי הגאון הקדוש רבי ישראל מאיר מראדין זצוק"ל שהיה אף הוא כהן...

מיני מתיקה

בל"ג בעומר, כשהייתי במירון בהדלקה של תולדות אהרן, לפתע העניק לי בורא עולם רעיון מחדש בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. רבינו החיד"א כותב דברים נשגבים על יום זה, וכך הוא כותב: "יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רבי שמעון בר יוחאי, כי הוא יומא דהילולא דיליה, ונדע שרצונו הוא שישמחו ביום זה". ולכאורה זה לא מובן. הרי יום יארצייט הוא כידוע יום של חשבון נפש, ויש כאלו שצמים באותו יום [כנפסק בשו"ע י"ד ס' ת"ב סעיף י"ב], ואם כן מה פשר השמחה בל"ג בעומר? וחזן מזה הרי אנו גם באמצע ספירת העומר, ימים שעם ישראל מתאבל בהם? אולם אם נעמיק במהות היום נבין של"ג בעומר הוא בחינה של שמחת תורה. יש קשר הדוק בין יום זה לשמחת תורה, גם בגולה וגם בנסתר. בנגלה - הרי בזכות הרשב"י יש לנו את תורת הנגלה, וכמו שהגמרא אומרת במסכת שבת (דף קלח ע"ב): "דבי שמעון בן יוחאי אומר, חס ושלום שתשתכח תורה מישאל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו", אז יש לנו הבטחה מרשב"י בבחינת צדיק גזר והקב"ה מקיים, שלא תשתכח התורה מאתנו ח"ו. וגם בתורת הנסתר, הרי בזוהר הקדוש כתוב (פר' נשא קכד, ב): "זבגין דעתידין ישאל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי", כלומר בגלל שכלל ישראל עתיד לטעום מעץ החיים שהוא ספר הזוהר הקדוש יצאו מן הגלות ברחמים. הרי לפנינו הקשר של רשב"י לתורת הנגלה ולתורת הנסתר, ולכן היום הזה הוא כעין שמחת תורה, וכשם שאנו שמחים בשמחת תורה, כך אנו שמחים בל"ג בעומר. שזכה של"ג בעומר יהיה תמיד יום של שמחה, ושזכה להיות מקושרים ברשב"י כל השנה אמן.

מלחמות קשות סביב בית הספר 'למל'. והנה לא עברו חמשים שנה, בבנין בית הספר 'למל' מתנוסס תלמוד תורה חסידי, בו לומדים ילדי חמד עם ציציות ארוכות ופאות מסולסלות, על חורבות 'אדיסון' כמו בניני מגורים ובית מדרש לחסידי סאטמר, לא פחות! וגם בנין ההסתדרות הפך למוסד חרדי, ובאחת האולמות שלו נערכים חתונות יהודיות על טהרת הקודש.

והכל מכח ההבטחה של "כי לא תשכח מפי זרעו" המתגשמת לעינינו בצורה הנפלאה ביותר.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ד אייר, יומא דף כ"ה)

בקרובי אקדש

מאמר חיזוק

מדבריו חוצבי להבה של כ"ק האדמו"ר מזידיטשוב-ווערצקי שליט"א

רבים שואלים בדבר האסון הנורא שהתרחש במירון. ובכן ראשית כל אין בכוחנו להבין כלל את דרכי השי"ת, "ישרים דרכי ה'", "א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא", ווי היה לנו אילו היה לנו באשעפער שיש בכוחנו להבין את דרכיו...

אך מה שניתן לומר, כי מ"ה יהודים הללו לאמיתו של דבר לא נספו בל"ג בעומר, הם נפטרו כבר בראש השנה. כמו שמסופר שפעם בימי מרן הגה"ק החזון איש נפל מטוס בחודש כסליו. כשבאו לספר להחזון איש, נענה ואמר: המטוס לא נפל בחודש כסליו, הוא נפל בראש השנה... וכמו כן יהודים הללו נסתלקו כבר בראש השנה תשפ"א, אין לזה שום קשר לרשב"י ולא למירון...

במעשה נדב ואביהוא כתוב (ויקרא י, ו) "וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'". ושם נאמר "בקרבתם לפני ה' ימותו". אין לנו ספק שהיהודים שנפטרו באסון, הגיע זמנם להפטר מן העולם, וכמו שאמרנו חז"ל (סוכה נ"ג ע"א) "רגל" דבר אינשי ערביין ביה לאתרא דמיתבעי תמן מוליכין יתיה". הקב"ה רצה שיהיה להם את הזכות שזוה יקרה בזמן שהם היו במצב של "בקרבתם לפני ה'". האור החיים הקדוש בפרשת יתרו שואל, בשעה שהקב"ה הזהיר את כלל ישראל כתיב (שמות יט, כא) "ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות", למעשה כבר כתוב כאן קודם לכן: "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו וכל הנוגע בהר מות יומת", ואם כן למה הוצרך להזהיר שוב "רד העד בעם, פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב". ותירץ האור החיים הק' שבני ישראל אף אם יאמרו להם לא להגיע, מטילים עליהם 'הגבלות'... יהודים מטבעם משתוקקים לקב"ה ורוצים לרוץ לקב"ה בבחינת "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי", ומיתתם זו היא חיותם, מיתת החומר זה חיות הלב, ולכן הזהירו בני ישראל שאע"פ שהם רוצים, הקב"ה אינו רוצה שיפול מהם רב, הקב"ה רוצה שיהיה 'וחי בהם'.

על כל פנים ברור שהיהודים היו צריכים להילקח מהעולם, והם זכו להלקח ביום גדול זה ובמקום קדוש זה. אלו היו נשמות גבוהות שעלו ונתעלו למקום הגבוה, אבל עלינו מוטל להתפלל שתמתק מדת הדין בשרשה, ושרשב"י לא יוותר, וכמו שעשה בחיים חיותו, כמובא בזוהר שרשב"י נכנס לעיר לוד, וראה שם מגיפה. אמר רשב"י להקב"ה: בר יוחאי כאן בעיר, וקורים כאלו דברים! אני גוזר שמלאך המות ילך מפה. בא ר' חנינא ואמר לו לרבי מאיר בעל הנס: ראית את מה שעשה רבי שמעון? השיבו ר' מאיר בעל הנס: אין לנו השגה כלל בכוחו של רשב"י, שאפילו אצל משה רבינו כשהיתה מגיפה היה צריך לקחת קטורת, ואילו לרשב"י הסיפיק דיבור פיו בלבד... צדיק גזר והקב"ה מבטל.

הגמרא אומרת בפסחים (דף נ"א ע"א) כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בין בפניו בין שלא בפניו, וכן אמרו בשבת (מ"ה ע"א) כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. שיזכו כל החולים לרפואה שלימה, וכידוע ש'מרון' ראשי תיבות מלך רופא נאמן ורחמן, כי לרשב"י יש כוח להחיות מתים.

יש יהודי בשם ר' מרדכי ד. שיחי, שלפני כמה שנים ל"ע הכליות לא עבדו אצלו כראוי והיה צריך לעשות כל יום עשר שעות דיאליזה. הוא היה יושב הרבה במירון, ושם היה עושה את הדיאליזה באכסנייתו. יום אחד כשכליותיו כבר לא תפקדו כלל, קבעו לו הרופאים ניתוח בחו"ל להשתלת کلیה. הניתוח היה מיועד להיות מיד אחר שבועות. הוא הכין את כל ההכנות לנסיעה, ולל"ג בעומר הוא נסע למירון, ושם הוא התפלל בדמעות שלישי, ובדבריו אמר לר' שמעון: אם אתה יכול להחיות מתים, קל וחומר שתוכל לרפאות חולים. אני מאמין בכוחך שתוכל לרפאות ולחדש את כליותי... ואט אט הוא מרגיש שהכאבים חולפים, הוא מרגיש טוב! הוא הלך לרופא שבדק אותו, ואכן הכליות עובדות. זכה האיש בכח תפלתו, וקיבל שתי כליות חדשות ולא היה זקוק עוד לניתוח כלל.

יעזור השי"ת שזוכה לאהבת ה' ויראת ה', שיקיים בנו הפסוק "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', לבי ובשרי [בשרי] ר"ת ר' שמעון בר יוחאי] ירננו אל אל חי".

מקולמוסם של הקוראים

קודש, ואם זה קשה אז לפחות שעה אחת בשבת שלא לדבר דברים בטלים, וכך זוכה כל שבת להיות מקושרים עם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

מיד כשעלה בדעתי הרעיון, החלטתי שאני חייב לשלוח לעלון 'מתקנות הדף היומי' אשר כשמו כן הוא.

כה לחי, תמשיכו הלאה בגליונות הבאים לחזק את עם ישראל.

בברכת כהן, יצחק כהן, בית שמש כ"ץ

לכבוד מעוז ומגדל הזוכה ומזכה בכתב ובקול הנפלא הגאון **הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א**

מובא בזוהר הקדוש בפר' בראשית (דף לב ע"א): "רבי שמעון כד חמי לאמיה דהנת משתעיא, הנה אמר לה, אמא שתוקי, שבת היא ויאסיר". לימד אותנו רבי שמעון שבשבת קודש אסור לדבר דברי חול. רציתי להציע שנקבל על עצמנו לעילוי נשמת קדושי מירון לשתוק מדברים בטלים בשבת

מאוצרות הפרשה

יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך וגו' (ו, כד). פירש רש"י: יברכך - שיתברכו נכסיך. וישמרך - שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממונך. וההמשך מפרש במדרש (במדבר רבה יא, ו) "יאר - זה מאור תורה, שיאיר עיניך ולבך בתורה". ומקשה המאור ושמש שאם כן היה צריך להקדים קודם ברכת מאור תורה ואח"כ ברכת הממון. ומסביר המאור ושמש, כי בדרך כלל מי שיש לו עושר וגדולה מתגבר עליו היצר הרע ומטרידהו שלא יוכל לעסוק בתורה, וקשה לו מאוד לשקוד בתורה כראוי. ועל כן מברכים אותנו הכהנים שאף על פי שיתברכו נכסיך בממון רב, עם כל זה עדיין יאר ה' עיניך ולבך במאור התורה.

נקודה למחשבה:

"נראה לי כשילמוד האדם איזה דבר ואינו מבין, יתמרמר על הגלות ויתפלל על הגאולה, עי"ז יתעורר דעתו להתבונן מה שלא ידע... והנה תשכיל ותדע מה שאמרנו רז"ל כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו וכו', דקשה הלא רבים וכן שלמים יסודי עולם הלכו למנוחות עולם ולא נבנה בית המקדש בימיהם, אבל באמת שבונים בכל עת בית המקדש כל אחד חלקו השייך לנשמתו... על כן כאשר האדם אינו מבין התורה בדעתו הוא שחלק בית המקדש שלו עדיין לא נבנה מגודל חטאו, הנה ישוב אל ה' על עונותיו ויתמרמר על הגלות ויתפלל על הגאולה, ותתחזק דעתו, ויראה פלאות מה שלא ידע" (אגרא דפרקא אות יב).

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 276

פנינים לפרשת נשא

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

"הפיזיותרפיסט בדק אותו קצת ואמר: בגיל מאה אי אפשר לעשות פיזיותרפיה.. אבל יש אולי עצה אחת ויחידה... אם הרב יסכים לשתף פעולה..."

אשרי עין ראתה אלה: שיחה מיוחדת ורווית הוד עם הגה"צ רבי בנימין רימר שליט"א, חדב"נ אצל מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל, ראש ישיבת קרית מלך ומראשי ישיבת טשעבין, שמספר על אשר ראו עיניו ושמעו אוזניו אודות השקידה המופלאה והבלתי נתפסת של מרן זצ"ל • חלק א

יעקב א. לוסטיגמן

כבר עשרות שנים מכהן הגה"צ רבי בנימין רימר שליט"א מראשי ישיבת טשעבין כמשגיח בישיבת טשעבין, תפקיד שהוא ממלא תחת אביו זצ"ל. את הישיבה הוא מכיר מגיל צעיר מאוד, וכבר עשרות שנים שהוא מכיר באופן אישי כל אחד ואחד מהתלמידים הלומדים בה. וכך, לצד תפקידו הנוספים, בהם ראש ישיבת 'קרית מלך' בבני ברק, הוא ממשיך את עבודת הקודש בישיבת טשעבין, המתייחדת בכך שכבר למעלה מ-60 שנה היא ניצבת בראש כותל המזרח של הישיבות החסידיות הנחשבות ביותר ועדיין משחרים לפתחה המצוינים שבמצוינים, טובי הבוגרים מכל הישיבות החסידיות לצעירים, ברחבי הארץ והעולם.

אבל בשולי אותה שיחה ביקשנו לשמוע מראש הישיבה שליט"א כמה מילים על חמיו פוסק הדור, קדוש ישראל ותפארתו מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל. הגר"ב רימר אכן נעתר לבקשתנו, ומשהחל לספר על רבן של ישראל, עלתה לחלוחית בעיניו ובעינינו, והסיפורים התגלגלו בהמוניהם, כשלנו נותר רק ללקט זעיר שם וזעיר שם, ולהביא לפני קוראי 'לקראת שבת', מהשפע העצום הזה, כי ממנו ניקח לעבוד את ה', וכדי שנוכל אולי להשיג אפס קצהו ממסכת חייו המופלאה של הרב הדומה למלאך, אשר הנחה והנהיג את העדה בחכמתו העצומה

למען האמת התקבלנו, כותב השורות והרה"ג ר' הלל קורפו מבכירי הפעילים ב'מוקד הישיבה' של 'אחינו', אצל הגה"צ שליט"א, לשיחה בענייני חינוך, הרבצת תורה ו'גישמאק בלימוד'.

ואכן קיבלנו מלוא חופניים של תוכן ייחודי ומרתק בנושאים אלו, ואלו יתפרסמו בקרוב בעז"ה בעלונים המתאימים כל אחד לתחומו והיוצאים לאור על ידי 'מוקד הישיבה' מבית 'אחינו' לקהלי יעד שונים, בחורי הישיבות הקדושות וגם ציבור ההורים והמחנכים ('מעלה מעלה', 'הישיבה', 'בית היין ועוד').

ובגאונותו המופלאה.

"את ההנהגות של מורי חמי זצ"ל, אי אפשר לחקות. אף אחד אינו יכול לצעוד בדרכיו. לא כי זה מאוד קשה, אלא בגלל שזה פשוט בלתי אפשרי. בלתי אפשרי!"

"אדם שיישב כל כך הרבה שעות ולמוד בהתלהבות, יומם ולילה! יומם ולילה! ולא יום או יומיים כי אם שבעה ימים בשבוע, כ-50 שבועות בשנה, יום אחר יום, שבוע אחרי שבוע ושנה אחרי שנה במשך יותר מ-100 שנה.

"זה לא משנה איזה יום היום, אם זה ראש השנה או פורים, או שמחת תורה או יום הכיפורים, או שהערב הוא מחתן ילד או שאתמול בלילה או שאתמול הוא עבר ניתוח, זה לא משנה! הוא היה יושב ולומד ולומד בשקידת התורה שהיתה ממש להפליא! התמדה כזאת שאין לה אחר ורע ואף אחד אינו יכול להגיע אליה.

"אני יודע שאנשים שומעים את התיאורים הללו או קוראים על הרב אלישיב זצ"ל, הם חושבים שבטח הוא היה מתמיד עצום, אבל התיאורים הללו הם קצת בגדר של גוזמאות. כי זה נשמע לא הגיוני איך שמתארים אותו. "אבל אני אומר לכם שלא כך הם פני הדברים. לא ולא! כל התיאורים שאתם שומעים על הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לא רק שאינן גוזמאות אלא שהם ממעיטים ומצמצמים את השקידה המופלאה שלו. מי שעמד ליד וראה אותו לאורך זמן, יודע שזה היה הרבה הרבה יותר מכל התיאורים הללו, מופלגים ככל שיהיו.

"אתם יכולים לתאר לעצמכם יהודי בן 100 שיושב ולומד בצורה מופלאה שבע ושמונה שעות ברציפות, עוצר רק להתפלל ולאכול משהו וממשיך ללמוד שוב עוד רצף כזה של שעות בלי שום הפסקה?". כדי לסבר את אוזנו מעט על גודל עוצם שקידתו המופלאה של מרן זצ"ל, מספר הגר"ב רימר שליט"א מה שהיה שומע במשך תקופה מדי יום בימומו מחוויותיה של רעייתו הרבנית, כשהיתה שבה מהתורנות היומית בבית אביה מרן הגרי"ש אלישיב, לעת זקנתו המופלגת.

"היה להם, לכל האחים, תורנות שהיו עושים כל אחד בזמן מסוים שהיה צריך להיות אצל האבא כדי לשרת אותו ולשמור על בריאותו. "בדרך כלל היא היתה צריכה להיות שם בשעות הלילה, אבל אחרי שנפטרה אחותה, הרבנית אויערבך ע"ה, אשת חבר לגיסי מרן הגאון רבי עזריאל שליט"א יבלחט"א, היא היתה ממלאת את מקומה בתורנות של שעות הצהרים, מהשעה אחת בצהרים ועד שהיה אומר שיעור ב'תפארת בחורים' בשעה שבע אחה"צ.

"השווער זצ"ל כבר היה בן 100 באותה תקופה. הוא היה אוכל קצת, ולאחר מכן היא היתה מבקשת ממנו שישכב לנוח מעט. כמובן שהוא לא הסכים, אחרי שהיה עונה על כמה שאלות בהלכה ומתייחס לכמה עניינים ונושאים, הוא היה מתיישב ללמוד בשעה שתיים בצהרים בערך, ומאז לא פסק פומיה מגירסא עד השעה שבע בערב.

"מה זה אומר לא פסק פומיה מגרסא? אני אספר לכם: באותה עת הביאו לו פיזיותרפיסט שיעזור וילמד את בני הבית כמה תרגילים שאפשר לעשות עם מרן הגרי"ש זצ"ל, כדי לחזק את השרירים, הוא הרי כבר היה בגיל מופלג והגוף בקושי הצליח לתפקד.

"הפיזיותרפיסט בדק אותו קצת ואמר: "הרב בן מאה! בגיל מאה אי

אפשר לעשות פיזיותרפיה. אין הרבה מה לעשות. אבל יש אולי עצה אחת ויחידה... אם הרב יסכים לשתף פעולה... אתם יכולים לבקש ממנו שפעם בחצי שעה יקום מהכסא, יעמוד על רגליו ולאחר מכן ישב מיד בחזרה וימשיך ללמוד. כל חצי שעה הוא צריך לעמוד לרגע אחד. זה התרגיל היחיד שאפשר לצפות מאדם בכזה גיל שיוכל לעשות..."

"נו... מה הבעיה לבקש מיהודי מבוגר שיעמוד פעם בחצי שעה? אם הוא לא יכול אפשר לעזור לו קצת. לא? "לא!", משיב ראש הישיבה שליט"א, על שאלתו שלו... "לא! כשמדובר ברב אלישיב אתה לא יכול לבקש ממנו שיעצור את הלימוד ויעמוד על הרגליים כל חצי שעה. הוא לא מפסיק לרגע ללמוד, מה אתה יכול לעשות? לחכות שהוא ירים רגל את העיניים מהגמרא? זה הרי לא קורה אף פעם. העיניים שקועות בגמרא, הוא לומד והוא לא מודע בכלל למה שקורה סביבו. חמש שעות, שבע שעות שמונה שעות. זה בכלל לא משנה כמה זמן. צריך ממש לעצור אותו בכח, להפריע לו מהלימוד, אף אחד לא מעז להפריע לרב אלישיב ללמוד!!! ולא כי הוא יכעס חלילה, הוא לא היה כועס בכלל, אבל זאת היתה הרגשה, עניין ידוע שהיה לכל בני המשפחה חדור בעצמות... לא מפריעים לאבא ללמוד! זאת בכלל לא אופציה!"

"אז הם היו צריכים לפתח 'שיטות' איך לנסות לתפוס את תשומת הלב שלו כשהוא לומד ואז לבקש ממנו שיעמוד לרגע קט. אבל שום שיטה לא עזרה ושום דבר לא עצר את הלימוד.

"רק דבר אחד היה, וגם הוא היה פתרון חלקי: אם הוא היה עוצר מהלימוד ומבקש שיביאו לו ספר כלשהו לעיין, או אז היו מנסים לנצל את ההזדמנות ולהשחיל עוד בקשה קטנה: "אבא, הרופא אמר שצריך לעמוד על הרגליים פעם בחצי שעה".

"לפעמים זה הצליח, הצליחו לתפוס את תשומת הלב שלו כשהוא ביקש ספר. ולפעמים זה לא הצליח, כי הוא ביקש ומיד חזר ללמוד ובכלל לא שמע שמנסים לבקש ממנו משהו...

"וזה כשהוא היה בן 100!", מדגיש ראש הישיבה. "ואיך היה כשהוא היה בן 80? אי אפשר לתאר בכלל את השקידה, את השקיעות העצומה שלו בתורה, וכשהוא היה בן 60, בן 40... זה בלתי נתפס, מי שלא ראה ולא חווה את זה בעצמו לא מסוגל להבין עד כמה השקדנות שלו היתה מופלאה... "והאמת שכל תלמיד חכם יש לו את הייחודיות שלו, ואין דבר כזה שני תלמידי חכמים שאפשר להשוות אותם ולומר שהם אותו דבר.

הגמרא בירושלמי אומרת שלכל דבר יש מקור שממנו אפשר להוציא עוד כמותו. אם אבדה חתיכה של זהב, אפשר ללכת ולהשיג זהב חדש שיהיה אותו הדבר בדיוק. כך גם כסף ונחושת, יש הבדל בין הנחושת הזאת לנחושת ההיא? לא. נחושת זאת נחושת. אמנם יש כמה סוגים של נחושת, ועדיין לכל סוג יש כמות גדולה ואפשר למצוא עוד מותו.

"אבל תלמיד חכם, אומר הירושלמי, "מי יתן לנו תמורת מי יתן לנו חליפתו...". לכאורה צריך להקשות, מה זאת אומרת מי יתן לנו חליפתו? וכי אין תלמידי חכמים אחרים שיודעים את כל התורה כולה? בוודאי שיש. אבל זה לא אותו הדבר, כי לכל תלמיד חכם, לכל צדיק, יש את הייחודיות שלו שאף אחד אחר לא יכול להגיע אליה.

חלקה השני של השיחה המרתקת אודות שקידתו המופלאה של מרן זצ"ל, יופיע אי"ה בגיליון של השבוע הבא.

איך הרב ירחמיאל קראם זצ"ל מזכה הרבים הגדול, מצא ברחוב את ה'גאון' שידע להשיב על השאלה כמה זה 7 כפול 3

ועל הבית ספוג האמונה וגדלות הנפש, בו גדל איש האשכולות הרב מנחם שוורץ שליט"א

הרב יהושע לייבזון

בתחילת שבוע הבא, יופץ למנויי גיליון 'לקראת שבת' המגזין החדש 'בית היין' של ארגון 'אחינו'. מגזין מרתק ומיוחד על חינוך, ואהבת תורה. מומלץ לכל אחד לקבלו ולעיין בתוכו. שלפנו לכם כמה ראשי פרקים מיוחדים, מהתוכן שיופיע אי"ה, כאמור, בתחילת שבוע הבא. הקטע הראשון הוא חלק קטן מראיון מרתק, עם הפעיל הוותיק הרה"ג ר' יעקב מויאל הי"ו, שמספר סיפורי פלא על מסירות הנפש של הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל, וכך הוא מספר:

זה היה לפני למעלה מארבעים שנה. הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל הגיע אז לביקור בעיר שדרות, כחלק מהפעילות הבלתי פוסקת שלו להפצת תורה ויהדות בכל מקום אפשרי.

הוא צעד ברחובה של עיר, בין כתובת לכתובת, ולפתע הבחין בנער צעיר הצועד מולו. הרב קראם ניגש אל הנער, לחץ את ידו בחביבות ושאל אותו: "תגיד, אתה יודע כמה זה שבע כפול שלוש?"

הנער הסתכל עליו בחוסר הבנה: "בטח שאני יודע, שבע כפול שלוש זה 21!"

הרב קראם הפגין התפעלות גדולה מהתשובה המהירה והמדויקת. "וכמה זה שמונה כפול תשע?"

הנער חשב רגע והשיב מיד: "72!"

חיוך רחב התפשט על פניו של הרב קראם: "תשמע, אתה גאון!", הוא אמר לנער הנבוך, "יש לך ראש חזק! אני חושב שאם תשקיע בלימוד תורה, אתה בוודאי תהיה ראש ישיבה גדול!"

הנער שמח במחמאה, וחשב שבכך הסתיימה לה הפגישה עם האיש המוזר, אבל הרב קראם ידע שזאת רק ההתחלה...

"איפה אתה גר?", הוא שאל, והנער השיב שהוא גר בירושלים בשכונת בקעה, כעת הוא נמצא אצל דודתו בשדרות לכמה ימים. הוא אפילו מסר לרב קראם את כתובתה של הדודה, והרב קראם מצידו לא חשב פעמיים, באותו רגע, רגליו הוליכו אותו לבית הדודה.

"ידעת שלאחיין שלך יש כזה פוטנציאל גדול?", הוא שאל את הדודה המבולבלת. "את מארחת בבית שלך בחור שעתיד להיות ראש ישיבה בעזרת ה', אם הוא ילמד תורה כמובן..."

הדודה התלהבה: "אחי מאוד ישמח לשמוע. הוא מאוד אוהב את לומדי התורה. אני חושבת שהוא ישמח לשלוח את הבן שלו לישיבה, אם הוא ידע שיש לו עתיד כתלמיד חכם..."

כמובן שהכתובת של האח, אביו של הנער, נרשמה בפנקס, ובתוך ימים אחדים כבר ניצל הרב קראם ביקור בירושלים כדי לקפוץ לשכונת בקעה, ולשוחח עם הוריו של הנער אותו פגש בשדרות.

ההורים שבעו נחת מהמחמאות, וסמכו את ידיהם על ראשו של

הרב קראם, שייקח את בנם לישיבה שהוא מוצא לנכון. לא עברו ימים אחדים, והנער כבר למד בישיבה! באותה תקופה היו הרבה ישיבות לעם, שבהן למדו בחורים שבאו מבתים של קירוב. הם לא ידעו הרבה, אבל הם קיבלו המון דרבון ואימון שהם יכולים להצליח, ואכן רבים מאוד פרחו ועלו כתלמידי חכמים.

"את הסיפור הזה", אומר הרה"ג יעקב מויאל, "שמעתי מפיו של ראש ישיבה חשוב מאוד, תלמיד חכם מופלג. אני הוא הנער משדרות!", אמר לי ראש הישיבה. 'רבי ירחמיאל זצ"ל לקח אותי מהרחוב, כפשוטו, הוא פגש אותי ברחוב ושינה את החיים שלי, הוא נתן לי חיים חדשים, הפך אותי לתלמיד ישיבה ולאחר מכן גם לראש ישיבה, והכל בזכותו!"

הרב מויאל מספר לנו את הסיפור בהתרגשות רבה, ומדגיש: "אני מכיר את ראש הישיבה הזה, כמובן שלא אזכיר את שמו, אבל יש לו למעלה מעשרה ילדים, כולם יראים ושלמים, הבנים והחתנים כולם תלמידי חכמים, נכדים בישיבות הטובות ביותר, ממש משפחה גדולה, שבט שלם שהגיע מחיי ריקנות חסרי תוכן לעולם התורה והיראה, והכל בשיחת רחוב של הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל... וזה רק סיפור אחד מיני רבים."

קטע נוסף מומלץ מאוד שבחרנו להביא, הוא תיאורו של הרב מנחם שוורץ שליט"א, העוסק עשרות שנים בזיכוי הרבים, ובצרכי ציבור באמונה בפתח תקווה, ועתה בירושלים, על הבית ספוג האמונה וגדלות הנפש בו גדל. וכך הוא מספר:

בשנות הזעם הצטרפה ממשלת הונגריה האנטישמית לצד גרמניה, הוציאה את היהודים משורות הצבא וְשֶׁעָבְדָה אותם במחנות עבודה

שהיו מספקים את צרכי הצבא - בתנאי עבודה קשים ביותר. גם אבא זצ"ל נלקח למחנה עבודה שזכה. אוכל כשר לא ניתן במקומות אלו, ואבא זצ"ל היה מהמעטים שלא נגעו באוכל של הצבא, אלא קיימו את גופם על לחם יבש ותפוחי אדמה.

אבא ערק מהצבא בשנות המלחמה, וחזר לתוך הונגריה. שם תפסוהו הגרמנים ימ"ש והובילוהו למחנה העבודה 'דכאו' הידוע לשמצה. פעם אחר פעם עמד המוות לנגד עיניו, וּבְנִי נָסִים נותר אבא בחיים ושרד את השואה האיזומה.

וַיֵּתֶר אֵלָיו לְבָדוּ...

אבא זצ"ל, במקום לשקוע בחושך הנורא ששרר בעולם באותה תקופה, ראה לנגד עיניו רק את חסד ה', שהציל אותו שוב ושוב מידי המרצחים בשנות המלחמה.

אדרבה! דווקא מאותן שנות זעם, אשר בעטיין התפקרו חלק מהניצולים, ואחרים, הגם שהחזיקו באמונתם, איבדו את שמחת חייהם, היה אבא שואב אמונה ותקווה למשך כל חייו.

אבא התחיל לשקם את חייו, ועבר לדברצן. בחודש אדר תש"ו התחתן עם אמא ע"ה, ושם נולד אחי הגדול, שאבא קרא את שמו על שם אביו: צבי.

אבא ואמא ע"ה עלו לארץ ישראל בחודש מנחם אב תש"ט. לאחר עלייתם לארץ, נולדתי, ושמי נקרא מנחם, על שמות סבא של אבא וסבא של אמא, ששניהם נקראו מנחם מנדל. חבלי הקליטה לא היו קלים כלל וכלל. ככלל, היתה אז 'תקופת הצנע', והעניות והדחקות שהיו מנת חלקם של אבא ואמא, לא תתוארנה. למגוריהם קיבלו חדרון מהסוכנות בעיר רעננה, הפרנסה היתה קשה מאוד, ואבא היטה שכס לעבוד בכל עבודה שנוזדמנה לו, ובלבד שיביא טרף לביתו. היתה תקופה בה נאלץ אבא זצ"ל להתרוצץ, ולאסוף שקיות ריקות של מלט הפזורות ברחובות, לנקות אותן, לחותכן ולספק אותן לחנויות לשם עטיפת דגים... וזאת, כדי לקבל תמורתן מעט דגים לשבת.

דחקות ועוני היו מנת חלקם של אבא ואמא, החדרון שקבלו למגורי המשפחה היה צר מלהכיל, הפרנסה היתה קשה מאוד, ואבא היה נושא בעול הכבד ומתגלגל מהשתדלות אחת לַחֲבֵרָתָהּ. תקופה ארוכה רצופת תלאות עברה, ואבא קיבץ פרוטה לפרוטה וחסף כסף ניכר, בתקווה שנוכל לעבור מהצריף ולהתגורר תחת קורת גג ראויה. או אז הגיע ניסיון נוסף...

בליל יום טוב של חג הסוכות, פרצה שריפה בצריף והוא עלה באש על כל תכולתו, יחד עם כספי החסכוניות... רק בני המשפחה הצליחו בחסדי שמים להימלט מהצריף הבווער, כשכותנות דקות לעורם.

באותם ימים, כבכל התקופות שבאו אחריהם, היו כל מעייניו של אבא זצ"ל נתונים לאמא ע"ה. אהבתו אליה איננה ניתנת לתיאור, אֶהְבֶּה תְּמִימָה וזכה, והתמסר לכל צרכיה בדאגה כנה ואמתית.

בשנת תשכ"ז, כשעברו לגור בבני ברק, התקבלה אמא לעבודה בניקיון המטבח ב'שיבת פוניבז'. אבא בא לבדוק את טיב העבודה, וראה את אמא עומדת ליד הסירים הגדולים... "אנחנו חוזרים הביתה!", פסק אבא. "הביתה! הקדוש ברוך הוא ישלח את עזרתו

ממקום אחר...!".

אמא ע"ה סבלה נוראות כל חייה מכאבים בגבה וברגליה. כאבים שבאו כתוצאה מעבודת השיעבוד הקשה בשנות הזעם. התקפי הכאבים ליוו אותה לעיתים קרובות, ובניסיונות להקל עליהם עברה טיפולים וניתוחים בארץ ומחוצה לה. תמיד היה אבא ניצב לַצָּדָה, כואב את מכאוביה ומתייסר בייסוריה.

כל אותן שעות שאמא עליה השלום סבלה מכאבים, לא חסף אבא כל מאמץ בהשתדלותו להקל מעליה. טיפל בה ולא הִרְפָּה עד שחלפו הכאבים. גם כשאושפזה בבתי חולים, היה שוהה לצדה ימים ולילות, הגם שהיו עמם עוד בני משפחה, וכל זאת גם בשנותיו האחרונות.

ברגעים שגברו כאביה והיה צורך לבקש זריקת הרגעה, היה אבא זצ"ל רץ מיד לאחיות וזועק: "שוועסטער, גיפערלאך...!" (אחות... זה נורא...)

עם כל מכאוביה, היתה אמא מתמסרת לאבא ומכינה לו את כל צרכיו בשימת לב, כמו כלה העושה עבור חתנה בימי 'שבע ברכות'.

אַלְיָהוּ - אִישׁ מְסֵר נַפְשׁוֹ עַל חַנוּךְ בְּנָיו

לנגד עיניו של אבא זצ"ל עמד במקום החשוב ביותר חינוך הבנים לתורה. את כל נפשו ומאודו נתן כדי שילדיו יקבלו חינוך יהודי אֶמְתִּי. באותן שעות שאבא היה נצרך להעדר מהבית, אם לצורך הבאת טרף לביתו ולעולליו, ואם לעבודת ה' ולימוד תורה, היתה אמא ע"ה, עקרת הבית, פוקחת עין על חינוך הבנים ומוסרת נפשה לגדלם ביראת ה', בתורה ובמידות טובות.

גם לאחר שסודרו הילדים במקומות לימודיהם, היה אבא הולך ובודק בשימת לב כיצד מתנהגים הילדים בבית הספר, ומשלא מצא הדבר חן בעיניו, העביר את בניו למקומות חינוך טובים יותר. עם כל זאת, עדיין לא נחה דעתו ושאל ל'יותר טוב', וכשראה בבני ברק את פנימיית 'בתי אבות' של 'שיבת פוניבז', ולבו אמר לו ששם יתעלה הבן מנחם יותר טוב, שלח אותי - ילד בכיתה ה'!!! - ללמוד ב'בתי אבות'. גם את אחי צבי שלחו מהבית ללמוד ב'היכל התלמוד' בתל אביב.

אמא עליה השלום היתה טורחת ומרבה לבקר ולשלוח אוכל, ואני מנחם, תלמיד בכתה ה', הייתי חוזר הביתה מהשיבה אחת לשלושה שבועות...!

כל ההקרבה הגדולה הזו נחשבה לכדאית ביותר בעיני הורינו, עבור הידיעה, שבניהם לומדים ומתחנכים במקומות הנכונים והישרים. אבא עסק בעבודה קשה, וכל המשפחה התנהלה בדחקות נוראה, ועם כל זאת מעולם לא התלוננו!

על אף המאורעות והנסיגות הקשים, שאין ביכולתנו לאמוד אותם, נותר אבא זצ"ל איתן באמונתו. יִתְּרָה מזאת, אבא שימש כעמוד האמונה לסביבתו, ניחם ועודד, חיזק וסייע, ותמך באחרים בכוחות על-אנושיים.

כאמור, זהו חלק קטן מהחומר הרב במגזין החדש 'בית היין' של ארגון 'אחינו'. מומלץ מאוד...

מספורי המגיד

‘מתוך ההפיכה’ (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ס"ה "בלשכת הגזית אצל המו"צ"

תקציר עיניני:

אפרים זלמן מוטריד מקר שחיים שלום גיסו לשעבר אינו מראה שום סימן לשוב בתשובה, הוא מתלבט מאד אם יש טעם בכל הפגישות, אבל איך אפשר להפקיר אותו לסט'א, אם לא יעשו מאמץ רציני, אין ספק שהוא יהיה אחד מראשי הצבא ואולי אחד ממנהיגי מפא"י שונאת הדת. האם מותר להפקיר אותו לגורלו והלא כפי שחייבים להציל הצלה גופנית חייבים להציל מי ששוקע בטיט הין. אבל במה יבא אותו להפסיק לחלום על חי' חלומות הלא חי' ההפקרות יותר קלים מחי' תורה?

לבסוף עלה במוחו שאם יציע לו את ארסו לשעבר צארטיל, זה יהיה משקל נגדי לסט'א, השאלה אם מותר לספסר בגולה הרחבה של אחרות, הוא מתייעץ עם אביו שחורה את הרעיון מכל וכל, אבל אפרים זלמן לא מרפה עד שלבסוף אביו מבטיח לו להתייעץ עם המו"צ הגרי"ז מיפצרג שהוא האורח ותומך שלו ומה שיאמר לו יעשה אפילו אם יאמר לו על שמאל שהוא ימין, ולא כל'ש שדעתו דעת תורה מורה שזה בעצם ימין.

קשיי ההתמודדות.

אין ספק שפעמים רבות עדיף לא להיות בצומת קבלת החלטות, אין דבר יותר טוב מכך, שמישהו אחר מקבל עבורך את ההחלטות ואתה צריך רק להתרגל שהדברים מכאן ואילך יתנהלו בלי שאתה תהיה משפיע עליהם. כמעט שאין איש בר דעת שאינו חושב כך, וכי למה לו כאבי ראש מיותרים, אם צריך הגלגל להסתובב שיסתובב גם בלעדי.

ק הרגיש רב משה יוסף אחרי שאפרים זלמן בנו הכניסו לצומת ההחלטה בקשר לעתיד חיים שלום וצארטיל.

הימים שעברו עליו מאותו רגע קשים לתיאור, רב משה יוסף היה מאותו יום שבר כל, כשהוא קרוע מאין ספור התחבטויות אין סופיות שספונות בלבן הפצוע, מאותו יום לא הפסיק מלהרהר על הקושי הגדול שעומד בפניו, אם יכנס לעובי הקורה כהצעת בנו אפרים זלמן.

שתי צרות כבידות תעמוזנה בפניו, קודם לכל, איך להפנים ולקבל את התוכנית, שחיים שלום החדש ייכנס לביתו, קשה לו להאמין שהוא ישנה מיד אחרי שמונה שנות הפקר, איך ניתן להסתגל לראות אדם שנטש את הכל כחלק מהמשפחה, איך יוכל לכבש את מעסו עליו על שעתב את הכל אחרי שכבר היה קרוב כדי נגיעה ל'עילי הדור'.

אבל מהודי ירא וחרד שיעושה הכל על פי רבו המו"צ שמוודה אותו כבר שנים רבות, מעולם לא סר מדבריו, כל מה שציווהו עשה בלי דחיעה, גם הפעם לא יסור מכל אשר יצוהו, אם יאמר לו שזו הדרך הנכונה, לא יסור מדבריו ימין ושמאל, על זה בטוח הוא שלבסוף יוכל לגבור על הקושי שלו לקבל.

אך הקושי הגדול ביותר יהיה, לשתף את אשתו ובתו בתוכנית הנועה, איך הן תסכמנה לתוכנית כה מרוחקת ומסוכנת, הוא לא יכול לדמיין את הרעש והסערה שיתעוררו כשהדברים יובאו בפניהן.

הוא לא מצא עז לשתף את זוגתו ולו ברמז קל על המתחולל בלבו השסוע כמה וכמה ימים, היא לא תוכל לקבל את דבריו בצורה אוביקטיבית, עדיף להחיע לה כשהדברים יהיו יותר מבוררים מפי המו"צ, אם הוא יכרע לחיוב, הוא יצטק להתייעץ עמו, איך להכשיר את הקרקע שתסכים עם המהלך.

כמו כן לא נתן אפילו רמז קל לצארטיל בתו שלה נוגעת התוכנית יותר מכולם, גם אם יסתדר עם נוות ביתו, הדבר אינו פשוט מבחינת צארטיל, היא כבר אינה מוכנה נפשית לקראת מהלך כה דרסטי, לאחור שנחע לה בעקיפין על השינוי העצום שעושה חיים שלום הבינה שאין יותר מה לחשוב על נישואין עמו, בשל זה יצאה לחלוטין מתוכנית נישואין, אבל לא שקעה לרגע קט בדיכאון, הייתה לה שמחת חיים מופלאה שאי אפשר היה להסביר זאת, מלבד אמונה אמיתית, היא הייתה אומרת תהילים כל יום על עצמה, היא הקדישה עשרות פרקי תהילים בכונה עצומה בתחינה לה' שירפא את שיברון לבה ויעניק לה את הכוחות להמשיך במסע התלאות.

היא לא חיסרה יום שלא התפללה על רפואת הנפש של 'חיים שלום בן אסתר'. רפואת הנפש חשובה אף יותר מרפואת הגוף, היא התפללה בכל לבה שה' יחזיר אותה בתשובה שלימה וישב להיות תלמיד חכם גדול כפי שציפו ממנו.

לא למענה התפללה אלא למענו, היא אחזה שזוהי נשמה גבוהה מאד שנפלה רח'ל לידי החיצונים שרצים למושכה למחנה שלהם, כפי שמצווה להתפלל על רפואת הגוף חייבים להתפלל על רפואת הנפש, לפיך לא הייתה פוסקת מלהתפלל עליו ג' פעמים ביום, שישב בתשובה שלימה, אבל לא היה לה יותר ענין להינשא אליו במצבו הנוכחי, כל עוד לא טהר ושב בתשובה שלימה, אין טעם להתפלל על נישואין עמו.

היא התפקחה מהדמיונות שדבקה בהם בקנאות רבה תקופה ארוכה, בשל החלומות שפקדו אותה ובשל כך הייתה משוכנעת שיש תקווה לחלומות, אבל לאחר ששמעה לחרדתה הרבה כי התרחק לחלוטין מקיום התורה והמצוות ואינו מוכן לשמוע על חזרה בתשובה הבינה כי אינו מתאים לה כלל, מבחינתה הרי הוא כמת גמור, מה ההבדל בין מי שמת פיזית למי שמת רוחנית.

עם זאת לא יכולה הייתה יותר להכיל תוכנית נישואין עם מישהו אחר, לאחר שנים רבות שבראשה ובלבה מונח היה כי הוא זיווגה לא יכולה הייתה להכיל דמות אחרת.

היא לא הייתה מסוגלת לחשוב על נישואין עם איזה בחור פשוט שיאות להינשא לה בשל חמלתו עליה, כי מי כבר יסכים להינשא לבחורה מבוגרת כמות? היא כבר בגרה מאד והתקרבה לשנת כ'ט [גיל שאינו מוכר כלל, חוץ מבחורות עלובות נפש וגוף או חולמיות כרומיות].

בירושלים קראו לבחורה כזו בתואר 'א'פארזעענע מויד' (בתולה זקנה שיושבת עד שתלבין ראשה) בימים עברו לא הייתה לבחורה כזו שום סיכוי להינשא, כי מי היה ממתין לה? 95% ומעלה של המועמדים לשידוכים היו בחורים בני י"ח ל'ט שנים [גיל הנישואין בירושלים של מעלה] אבוי היה למי שעבר את הגיל הזה, ההורים כבר היו מודאגים מאד ומדי יום היו עומדים ליד הכותל המערבי (ברחבה הצדה) ושופכים את שיח לבם לבורא יתברך שפלוני בן פלונית יזכה לקבל את שידוכו הנכון לו. בחורים כאלו ילחנים לעומתה, המדובר לא יוכל להכיל אותה משום בחינה, הרי את מה שהיא שכחה הלה עוד לא התחיל לדעת.

מספורי המגיד

גם לא מתקבל על הדעת שבחור כזה יסכים לשאת אחת שגדולה ממנו בעשר שנים ולא עוד מעוטרת ככלילת המעלות "עזובת שידוך" כתם נורא בשוק הירושלמי, אם יש אחד שיאות לחשוב עליה זה יהיה רווק זקן בן ל' שנים ומעלה שנתקע בשידוכים, רק בחור מבוגר מאד שנתקע שנים רבות בשידוכים, יתפטר על עזובת שידוך, אבל אך היא המלומדת הגאומית תוכל לשבת בצוותא אחת עם בחור שלא מגיע לזרת שלה?! [אין ספק שבחור כליל המעלות היה נחטף מידית, לאחד כזה אין חיי מדף ארוכים, רק בחידים היו "קלייבערס" ברניים, אבל גם הם לא נותרו יותר מעוד שנה שנתיים]

על אלמן או גרוש לא רצתה לחשוב, אנשים כאלו יש להם עבר מזמם מאחוריהם, פעמים רבות לא משתחררים מהצלקות שנגמרו עקב הטרגדיה או השסע של הגט, הקושי מתגבר כאשר לפעמים הדבר כרוך עם גידול ילדים זרים, מה לה ולצרה זו?

משה המצב מה ניתן לדבר איתה על נושא הנישואין? אך כחסידי ומקבל אמיתי, החליט רב משה יוסף הויזמן שאת הכל עליו לזכות עד לשעת ההכרעה.

"אל תצור צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום" זה הקו המוביל שחינכנו חכמינו ז"ל.

*

אבל כשהגיע לכלל מעשה, לא היה מסוגל לגשת אל המו"צ, הוא חש שאין לו את העוז והכוח לגשת ולספר על הרעיון הזה, מיום ליום דחה את ההחלטה בתירוץ זה או אחר, אבל אפרים זלמן לא ויתר לו הפעם, הוא הגיע כמה פעמים לבית, כל פעם עם תירוץ כזה ואחר, כדי שאמו לא תחוש שהוא מכון לשידוך עם חיים שלום.

"אבא כל יום שהוא נותר בצבא הוא יעמיק את האחיזה שלו בסט"א, בקרוב הוא עומד לקבל דרגה בכירה יותר, זה יתן לו יותר חלומות שהוא מתקרב למטרה, ככל שיהיו יותר דמיונות יקשה לשלל אותו לחזור בו" תינה בפני אביו את צערו הגדול.

מראה משה יוסף כי הדבר נוגע לנפש בנו אפרים זלמן עד עומק השיתוף, הגיע אל המו"צ כולו שבור ורצוף.

בקול בוכים תינה בפניו את הצרות הרבות שעובר עם צארטיל שמדברת מאד ואינה חפצה לשמוע שידוך, לאחר מיכן סיפר לו את קורות החודשים האחרונים לאחר שאפרים זלמן נפגש עם חיים שלום, הוא סיפר לו בצער רב שכיום הוא קצין כמעט חילוני בצבא הצינו, יש אמנם איזה שינוי לטובה עמו מאז המפגשים כשהתחיל ללמוד בחברותא עם אפרים זלמן ומגלה עניין.

כמו כן קבע לעצמו סדר לימוד בספר הקדוש "שב שמעתתא" מה שמעיד שלוחשת בקרבו גחלת חיונית, אבל מעבר לכך אין שינוי, הוא אינו מוכן לשמוע לעזוב את הצבא. והשאלה הקשה שעומדת בפניו, אותה מעורר אפרים זלמן, האם לחזש את קשר השידוך עם חיים שלום, למרות שכעת הוא נמצא במצב כה קשה, מתוך תקווה שזה יגרום לו להתנער מכבלי הכפירה.

או שבזה קיים הכלל "אין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבד" הרי אם מבטיחים לחיים שלום להינשא עם צארטיל בעצם לא מסייגים את זה שכל זה יארע רק כשיעזוב את הצבא ויחזור בתשובה שלימה דבר שנראה רחוק מאד.

הוא גם לא יאמין לו לאחר כל הזדויות שעשה לו בימים ההם, זה יעורר אצלו את כל הכעסים הישנים שהיו לו עליו שנים לא מעטות, עליו לשמוע ממנו משהו הרבה יותר בחור זה יתכן רק בקביעת תאריך מוגדר לחתונה, האם דבר זה ראוי הוא?

המו"צ שמע את כל הצדדים ברוב עניין, פניו היו מאומצות בשל קושי העניין, ראשו היה מורכן על השולחן ועיניו עצומות לחלוטין, חזמה כי הוא רחם מאד, אבל לא כן הדבר, מוחו עיבד את הנתונים בוחן את כל הצדדים עם כל השיטות, הוא גם בחן זאת עם החלק החמישי של השו"ע.

ק ישב רכון על השולחן וחשב במשך שעה שלמה, מפעם לפעם נשמעה גניחה עמוקה מוחזוה הדווי, ניכר היה כי הדבר דורש ממנו מאמצים נפשיים רבים, פניו הקדושות החליפו צורות מספר פעמים, רק לאחר מאמץ רב שב לעצמו קולו היה חלוש מאד בקושי נשמע, הוא הוציא מספר מילים מפיו: יש כאן סוגיא עמוקה ביותר, הנושא קשה להכרעה, עלי לשבת על כך שבעה נקיים, כדי לברר את כל הצדדים בעיון רב שהכל יהיה עם ריינקייט (נקיות) בלי תערובת נטיות לא נכונות.

ולאחר מיכן להתפלל שההחלטה תהיה נכונה.

הלך ביקשו לבוא אליו בעוד שבוע ובס"ד יתן לו מענה בחר, לכאן או לכאן.

נפתלי הרטשטיין נהיה סנטור במפלגה הדמוקרטית בארה"ב:

מיום ליום עלתה קרנו של נפתלי האבך הצעיר בעיני חבריו למפלגה על עמידתו האיתנה על עקרונות, הוא ידע לשלב פעילות פוליטית עם שמירה קפדנית על לימוד ושמירת כל המצוות, הוא לא בוש בדתו, בשעה שהיה צריך להתפלל היה פורש אפילו באמצע ועדה חשובה.

החברים הבינו אותו, הם ידעו שיש רגע מסוים שאי אפשר להטריד את מיסטר נפתולע [הוא לא חיפש לזה תחליף גוי כדוגמת הרפורמים ודומיהם שלאיש מהם לא היה שם ייחוד, דווקא זה מצא חן בעיני הגויים, הם לא אהבו את המתרפסים למיניהם שאין להם שום עקרונות רק קידום אישי] הוא גם שמר על סדדים, ישן שעות שהוא שקוע בלימוד, הוא גומע מסכתות לבדו, פעמים יושב הוא חמש שש שעות ברציפות, כששום דבר לא מעניין אותו רק בירור הסוגיא, הוא לא יעזוב אותה בלי לברר את כל היסודות.

טבעו העקשני גרם שלא הסתדר עם חברותו, הוא העדיף ללמוד לבד, ק יוכל היה להתקדם בלי שיהיה איזה מפריע, הוא סיים מסכתות ברהיטות רבה, הוא לא פסח על חלק העיון הישיבתי כפי שהורגל בה עד עתה, הוא שקד על המפרשים השונים שהיו לו בספריה העשירה שבנה לו חמיו מנדי קאהן שהעריצו מאד וחיפש עבורו ספרים יקרי ערך כדי שיוכל להעמיק בתורה באין מפריע.

נפתלי השתדל מאד שהפעילות הפוליטית לא תפגע בלימוד התורה, לצורך זה סידר סדר יום קפדני כדי שידעו חבריו במפלגה באלו שעות ניתן להשיג ובאלו שעות הוא לא קיים בתדעה, הוא בנה לעצמו מערכת יום מחזקת והצלחה לשלב את החיים הפוליטיים בלי להרוס את סדר היום שלו.

מספורי המגיד

מצוה אחת החזיק בידי בכל כוחו "כיבוד אב" הוא טיפל באביו שהזדקן מאד בטרם עת, מאז נודע לו על מות בנותיו עם כל משפחותיהם כרע תחתיו, הוא לא יכול היה להכיל את גודל האסון, כתוצאה מהצער הרב לקה בלבו מאד הוא לא חזר לעצמו לאחר ההתקף החמור שתקפו, הוא איבד לחלוטין את שווי משקלו ולא יכל היה לנוע אפילו פסיעה אחת בלי לחשוש שיפול ארצה, הוא נאלץ לשבת רתוק לכסא גלגלים כמעט חסר תנועה.

בימים אלו התגלה נפתלי כבן מסור ביותר, לא היה יום אחד שלא התייצב אצל אביו כדי לדעת מה חסר לו הוא שמר מכל משמר את הזמנים שהקדיש לאביו רב יואל שכבר היה חלוש ביותר, הוא שיכן אותו בבית אבות יהודי שדאגו מאד לזקנים, רב יואל היה במצב גופני ונפשי קשה מאד, הוא לא היה מסוגל לעשות פעילות עצמית שתזרים חיות בקרבו, רתוק לכסא גלגלים כשאח צמוד אליו כמעט כל שעות היום, למרות שלא היה יותר מבן 70 שנים הזקין בטרם עת, למי שלא הכירו נדמה היה כי הוא בן 90 ומעלה.

על כל הצרות נוספה לו מחלת פרקינסון בקצב מתקדם, מחלה שמזקינה את הגוף במהירות ומנוונת אותו כמעט לחלוטין, המחלה נססה בו באכזריות עד שהפך להיות סיעודי באופן מוחלט, נפתלי דאג לו מאד שחלילה וחס לא יחסר מאומה, הוא ישב לידו שעות רבות עם ספרים ואף היה מקריא לו עיתונות באידיש, כדי שידע מה נעשה בעולם, אבל כל הפעילות לא הועילה במיוחד, רב יואל היה מאד דיכאוני, עד שדבר לא עניין אותו יותר, מאז הידיעה המרה שבנותיו עלו השמימה עם כל צאצאיהם, מרגע שהפנים את הידיעה שבנותיו וחתניו וכל משפחותיהם אינם בחיים, לא יכול היה לשוב אל עצמו.

הוא לא התנחם בנפתלי שהקים משפחה לתפארת ויש לו ב"ה כמה ילדים ממוחים שממלאים את העולם בעליצותם, הוא ב"ה מותיר אחריו המשך, כמה מניצולי השואה זכו שנתר להם זכר כל שהוא?! רבים עוזבים את העולם בלי להותיר אחריהם כל זכר.

מחלת הפרקינסון והמלנכוליה (דכאון עמוק) המיתו כל חיוניות שלו בלא רחמים, דומה היה לעץ יבש שכל הלחלוחית אזלה ממנו, מיום ליום התכנס יותר ויותר בתוך עצמו, עד שפסק לדבר כלל, כשהיה נפתלי מבקרו בהה בו בעיניים מזוגגות, לעיתים נדירות הוציא מילה מפיו, בעיקר להתלונן על כאבים, חיוך קל לא עלה על שפתיו, חוסר שיתוף הפעולה שלו עם המטפלים גרם להעמיק את מחלתו מאד, לא עבר זמן רב והוא שבק חיים לכל חי, בגיל 77 שנים.

נפתלי התאבל עליו מרה, הוא היה קשור לאביו בלב ונפש, מיד לאחר השבעה והשלושים הקים לזכרו קרן "חסדי יואל" שעזרה למשפחות במצוקה, הוא גם דאג להעביר סכומי כסף מכובדים לארץ ישראל לכולל "שומרי החומות" כדי שמניין אברכים יראי ה' ילמדו משניות לזכרו במשך עשרים שנים, כך הצליח להנציח את שמו הטוהר שלא ישקע בתהום הנשיה.

שנה רדפת שנה ומעמזדו של נפתלי מתרומם, הוא היה מדלג ממקום למקום ברחבי ארה"ב, כשהוא חורש את כל סניפי המפלגה ונושא נאומים באנגלית מצוחצחת, הוא היטיב לדבר בסוגיות פוליטיות שונות, כשהוא מחווה דעתו בסוגיות סבוכות ביותר ברהיטות רבה, בק התחבב על עשרות סנטורים מחברי המפלגה, כוכבו דרך בשמי הפוליטיקה, העיתונות שחה על המטאור הפוליטי החדש שכובש בסערה את העמדות הבכורות במפלגה, עד שהיו שהתנבאו שעוד יוביל במרוץ לנשיאות.

לאחר עשר שנות פעילות אינטנסיבית נעשה סנטור בבית הנבחרים של ארה"ב, בק השיג את חמיו שהיה מושרש במפלגה שנים רבות לפניו ולא התקדם כל כך, לחצים כבדים הופעלו עליו, להתאים את עצמו לפי רוח הזמן, לגודל החרפה היו יהודים רבים מחברי המפלגה שהיו שותפים בלחצים הללו, הם בושו ברב נפתלי שהיה בעל זקן מלא ופאותיו הוסתרו מתחת כיפת קטיפה גדולה, ניכר היה עליו כי יהודי הוא בכל מהותו, ואילו הם התרחקו מצור מחצבתם.

למרבה הצער פעלו הלחצים את פעולתם במקצת, ר' נפתלי נפתח קצת יותר לעולם, ככל שהתקדם בפעילותו המפלגתית, קבע פחות עיתים לתורה, אך השתדל לשמור על לימוד קבוע שני סדרים ביום, הוא שיפץ את חזונו החיצונית, זקנו לוטש וצוחצח על ידי מספרים ופאותיו סורקו מאחורי אוזניו, הוא כבר נראה "דמות אמריקאית עם תווים חרדיים" אבל שמר בקפידה על כל הדינים ולא הקל במנהגים, את בניו ובנותיו דאג לחנך בחינוך קפדני, הצניעות הייתה בראש מעיינותיו, את בניו שלח לתלמודי תורה מהשורה הראשונה והקפיד מאד ללמוד עמהם כדי שיגדלו בהתאם.

מהותו הייתה חזקה והחינוך הקפדני בימי ילדותו לא נתנו לקרר את שייכותו לדת, הוא השתדל בכל מאודו להתפלל בבית כנסת כדי שלא יחסר קדיש וקדושה וקריאת התורה. הוא היה סמל וחוגג, לאדם שלא בוש במקור מחצבתו.

לא אחת היו לו ויכוחים קשים עם הרפורמים והקונסרבטיבים שהיו הרוב בין נציגי המפלגה הדמוקרטית היהודיים, נפתלי עמד כחומה בצורה ולא נסוג וראה זה פלא בעוד היהודים מתביישים בסנטור החרדי שמראהו יהודי מובהק כל זה לא פגם ביכולותיו הדיפלומטיות של חבר בית הנבחרים הצעיר, הגויים היו עומדים נפעמים מהיכולות שלו שלמד את כל מערכת החוקים וידע לצטט בעל פה חוקים שאיש לא התחיל לדעתם, הוא היה מעורב בכל תהליך בחירה של שופטים ואף היה בין האלקטורים שבחרים בנשיא ארה"ב.

עוד תפקיד גדול צפון לו בעתיד, אך הבה לא מקדים את המאוחר.

בנג'י החתך משנס מותניים.

אל"מ מ' היה אדם ממותמר מאד, ככל שעוברים הימים עליו בניהול המחנה, נראה שבזה יסיים את הקריירה הצבאית שלו, תקופה ארוכה מחכה הוא לקידום כל שהוא, פניותיו הרבות לאלוף משה בריל (הרבי) שהיה האחראי על השיבוצים נדחו בולזול, משה בריל לא ראה בו דמות מפקדת מתאימה, הוא הצטייר בעיניו כאדם אפרורי שאינו מצטיין כמעט בשום תחום, פעמים רבות תמה אותו אלוף לעצמו, איך הגיע מ. בכלל לתפקיד בכיר כאלוף משנה? הלא זו דרגה בכירה מאד בצבא! האם לכל אדם ששירת שנים טובות ב"הגנה" מגיע תפקיד כה בכיר? הוא לא ידע את סוד הפרוטקציה שהייתה לו מהרמטכ"ל הקודם רא"ל יעקב דורי בן דוד.

ברם אל"מ מ. משוכנע היה בכנות כי הוא כשיר כמעט לכל התפקידים הביצועיים.

מה שלא ביצע אותם בפועל, כי לא מכירים בכישורים הנפלאים שלו, ברגע שיתנו לו את ההזדמנות זה יקרה, הוא חלם לפקד על חטיבה שלימה ומשם הדרך פתוחה להיות מפקד על זיביזה (מערך גדול של כמה חטיבות) הוא גם לא בוש לחלום להיות אחד מאלופי הפיקודים, זה נראה לו ממש מתאים ככפפה ליד, למעשה חש מתאים לכל מקום, מלבד חיל האוויר וחיל הים שם לא הייתה לו אפשרות להשתבץ, גם הוא מסכים שיש כמה תחומים שהוא לא ספץ.

מספורי המגיד

אבל הוא יכול להיות צנחן מהולל, מפקד חייל שריון חייל תותחנים חייל קשר, אפילו חייל הנדסה לא נראה לא כל כך רחוק, זה שלא ניסו אותו זו הבעיה שלהם, הוא מוכן להיות בכל מקום, יש לו תושיה וכוח אלתור מופלא, לכל הפחות לדעת עצמו, כך יהיה מהחלק האחראי ביותר בפקוד הצבאי, לצורך זה, כל רעיון ואפילו ההזו ביותר שיקדם אותו בעיניו, ראוי וכדאי לנסות אותו.

בנגי הכיר את חולשות המפקד, אחד החלקים החזקים בו, לזהות חולשות, הייתה לו עין חדה ביותר, הוא היה קורא אנשים כמו מתוך ספר ופועל בהתאם, הוא עשה על אותו אל"מ מ. דקטורט שלם, המסקנה שלו הייתה, הבחור מוכן למכור את כל היקר לו עבור קידום כל שהוא בצבא, הוא הבין שאם יכניס אותו "לעניינים" הוא יעזור לו רבות בתוכניות שלו. בנגי ידע אך לחבב עצמו על אנשים, להחניף וללקק במקומות הנכונים ובשעה הרצויה.

במשך מספר ימים שטף בנגי את מוחו, כי חייבים להצר את צעדי חיים שלום שמתכוון לכבוש את התפקידים האחראים בעתיד, הוא בתהליך עמוק של חזרה בתשובה, אין ספק שלא יבליט את תהליך חזרתו בתשובה, הוא יפעל בשקט ואם הוא יגיע לדרגים הגבוהים, ישנה את האמירה החילונית מאד בצבא, בצעדים שקטים בלתי מורגשים.

קיימת סכנה עצומה שהוא יעשה את הצבא "חצי חרדי" יתכן שיודוש הקמת בתי כנסת קבועים כדי שחייילים יוכלו להתפלל במניין, הוא יתקדם אחרי כך ויסדר שיעורים מרבנים חרדיים שיגיעו במיוחד מירושלים או בני ברק, כדי להכניס אורה של תורה, משם הדרך פתוחה להבאת מרצים שיעודו לחזרה בתשובה, אחרי כך יודוש להכשיר את כל המטבחים עם הכשר הבר"ץ, בשבת לא יתקיימו מבצעים שונים, כדי שלא יהיו חילולי שבת, במצב הזה הוא יביא את הצבא להגרסיה (נסיגה) מוחלטת חייבים לעצור אותו כבר מעתה.

כשחיים שלום ביקש העברה לחדר פרטי בצד השני של המחנה, כבר היה אל"מ מ. אחד מחברי הקבוצה, בהתאם לכך בחר לחיים שלום חדר עם בחורים משותפים כדי שצעדיו יהיו גלויים לבנגי בכל פרט. כמו כן נקבעו בו שלושה חירי הצצה בפניה נסתרת, כך הייתה לחבורת בנגי גישה קלה להציץ על חיים שלום, בשעות לא שעות עקבו אחריו וידעו כמעט כל מה שהוא עושה, שני חברי החדר ארי ומוסי [שנבחרו בקפידה להיות חברי חדרו] השתדלו להעביר את חלקם, כל צעד קטן של חיים שלום נחשף כבר מההתחלה, בנגי שהיה חכם מאד ידע מראש כל צעד של חיים שלום שלא נזהר די שמעשיו יהיו חסויים לחלוטין.

בנגי הכין תכנית שלימה עם אל"מ מ. אך לסלק את חיים שלום מהצבא ולפקוח את עיני המפקדים הבכירים על הסכנה החמורה שמרחפת על הצבא מחיים שלום שעלול לחרד את הצבא רח"ל, אין ספק שעל כזו פעולה חשובה יתגמלו אותו בהתאם, הוא יבקש על כך העברה לתפקיד יותר מוכבד.

אל"מ חיכה להזדמנות להיפגש עם האלוף חיים לסקוב [ראש מה"ד] חודשיים עברו עד שהגיעה ההזדמנות, ביום המיוחל נסע למשרד בו ישב, היה עליו לתת דיון וחשבון על הנעשה במחנה שתחת פיקודו בשנה האחרונה, הוא הכין מסמכים מסודרים להפליא מתויקים בנילוניות, חידוש באותם ימים, בין היתר טמן מסמך על חיים שלום, הוא שם זאת במקום זניח שלא יראה שהוא בראש מעיניו, במסמך גולל לפרטי פרטים את כל הפעילות של חיים שלום, לצורך זה עשה העתקות מספר "שב שמעתתא" שהיה ברשות חיים להוכיח כי הוא הוגה ב"ספר דוד" הוא גם נפגש כל תקופה קצרה עם חסיד ממאה שערים ששטף את מוחו, אין ספק כי הוא מעוניין לשוב בתשובה, זו שאלה של זמן, מתי יהפוך להיות סוכן חרדי שיפעל לחרד את הצבא, לפיכך המלצתו לאלוף, להרחיק את חיים שלום מכל פעילות שיכולה לקדם אותו בסולם הפיקוד.

האלוף הבטיח לו לעבור על התזכרים ולהשיב לו בקרוב תשובה.

אך בפועל לא קיבל שום מענה, לאלוף חיים לסקוב יש סדר יום שונה מכולם, הוא פועל לפי מה שנראה לו, אל"מ מ. עניין אותו כשלג דאשתקד, הוא קיבל את חוות דעתו של האלוף משה בריל שכדאי להקפיד את אל"מ במחנה הצבאי, להתייחס אליו כאילו הוא אור, כך לבסוף יבקש את שחרורו המהיר מהצבא.

אל"מ מ' המתין עד בוש, הוא ניסה לשלוח הודעות בכל מיני דרכים, לברר למה אין היענות לתזכרים ששלח, הוא גם יצר קשר טלפוני עם מזכירת האלוף, אבל תמיד התשובה הייתה לקונית: האלוף עסוק מאד, בהזדמנות הראשונה יצרו איתך קשר. אתה בעדיפות הראשונה שאין למעלה ממנה.

את העדיפות הראשונה הרגיש מ. על בשרו כשנאלץ להמתין עד בוש, עד שנואש.

חוסר המזל שלו הגביר את שנאתו לחיים שלום, כאילו הוא אשם בכך שלאוף חיים לסקוב אין עניין בו. מ. נשבע לחפש את חיים שלום בנחת, ברגע שתהיה לו תקלה אמיתית הוא ידאג שיטוס כמו טיל מהצבא.

לאחר שחיים שלום החל לקבל את ההודעות המרגיזות שנטמנו בתוך ה"שב שמעתתא" שמטרתם הייתה להראות לו כי כל מעשיו גלויים, החל לחוש סחיה במלכודת, הוא הבין כי בנגי המרושע עושה כל מאמץ לדחוק אותו החוצה, הוא לא ידע את נפשו מרוב זעם ופחד, מערבולת מחשבות עברו במוחו, מה עליו לעשות? אולי עליו להפסיק להיפגש עם אפרים זלמן חברו האהוב, ברגע שיוריד פרופיל לא יוכלו להצר את צעדיו.

אבל מי אומר שבכך יסתפקו? נראה כי בנגי גמור אומר לסלקו מן הצבא, בלי קשר למה שהוא עושה, הוא שונא אותו מאיזו סיבה שהיא, בלי קשר למפגשים עם אפרים זלמן, אדרבה הוא זה שגידה את רב משה יוסף להיפגש עמו במטרה להשמיצו ולהביא לפרשתו מהצבא, המטרה סומנה, הוא מפרע לכמה אנשים בעצם שהותו בצבא, הם לא יכולים לישון בלילות כל עוד הוא נמצא במקום.

אם כך, מה שרק יעשה יביא את סופו, אין לזה קשר לפמישות, אדרבה עליו לפעול בצורה שיראה לכולם שהוא אדון לגורלו, הוא לא מפחד מאיש, הוא יפגש עם אפרים זלמן כל אימת שרק יזדמן לו ובנגי לא יהיה זה שיקבע לו מה לעשות.

הוא לא מפחד מאיש, הוא יפגש עם אפרים זלמן כל אימת שרק יזדמן לו ובנגי לא יהיה זה שיקבע לו מה לעשות.

AA

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

מאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יא' סיון התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:18	20:10	21:05
19:16	20:08	21:02
19:19	20:11	21:05
19:16	20:08	21:01

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

תוכחה לילדים בלי מקדס מחשבה שקולה יש ומביאה לתוצאות הפוכות

פעם חלה אחד מבניו של הצדיק רבי **סלימאן מוצפי** זצ"ל, תינוק רך בשנים. בשבת הודיעוהו שמצבו החמיר. בפתיחת ההיכל במנחה, ניצב הצדיק ליד ארון הקודש הפתוח והעתי **בלחש** ובמילים ספורות לרפואת התינוק החולה. כאשר בא לביתו, לסעודה שלישית, שאלה אותו הרבנית: "האם התפללת לשלום התינוק?" - "ביקשתי בכמה מילים ובלחש בפתיחת ההיכל" - השיב לה.

התכרכמו פניה באי שביעות רצון. ראה רבי סלימאן שאין הדברים משביעים את רצונה, פנה ואמר לה: "וכי מה רצית, שאצעק אל הקדוש ברוך הוא וכל המתפללים ישמעו את זעקתי? אין זה אלא עניין שביני לבין קוני, ומספיק שהתפללתי **אליו בלחש** כי גם כך הוא שומע. שומע הוא לכל אשר יקראוהו באמת. ואכן, באותו ערב הוטב מצבו של התינוק ונתרפא.

החפץ חיים זצ"ל: מוטב לי שיאבדו 70 ישיבות ולא אכנס לחבורה של בעלי לשון הרע

רבי ציון ברכה זצ"ל היה מאריך בתפילה ככוונת **הרש"ש** זצ"ל כמה שעות בלי גוזמא, ותפילת שמונה עשרה שלו הייתה לוקחת שעה שלימה, היה **דבק בה'** באמצע תפילתו, ממש היה מתעלה ומדבק שורש נשמתו בעולמות העליונים, כמו החסידים הראשונים, ולא היה שם לב לזמן שעובר.

פעם בתפילת שבת האריך באמירת נשמת, והיה דבק בתפילתו ומאריך בה **ולא שם לב** על הזמן, ועבר יותר מארבעים דקות אחרי הנץ החמה, עד שעמדו להתפלל תפילת העמידה.

במעשה של חנה ופנינה. פנינה היו לה עשרה בנים, ולחנה לא היו ילדים, ואף כי בדרך הטבע לא היו **שום סיכויים** שיהיה לה ילדים כיון שהייתה כבר בת מאה ושלושים ילדה חמישה בנים ואת שמואל הנביא: לומר לך שאין הטבע מוליד אלא **רצון ה'**

וזה מה שאמרה חנה בשירתה "קשת גיבורים חתים[נשברים] ונכשלים אורו חיל, שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו, עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה" - פירש **רש"י** כך **אומנותו** של הקב"ה מתיש את הגיבורים ומחזק את החלשים משביע את הרעבים ומרעיב את השבעים.

דוד חבר השתתף באחד מהביקורים בקברי צדיקים שהיה עורך רבי **משה לוי** זצ"ל מידו שנה ליד ציונו של בעל ה"אור החיים" עמד יהודי המוכר בקבוקי שמן. בקש רבנו מדוד שינקע עבורו **בקבוק אחד**. לקח רבינו את הבקבוק והניחו על הציון. תמה דוד: כבוד הרב, אם להניח על הציון ולהפקירו - מדוע **עוד** רבנו לקנות את הבקבוק? ענה בפשטות: "רצייתי שאותו אדם ירגיש טוב..."

מי שאוהב את הצדיקים יכול להחזיר בתשובה בני אדם

נקודה למחשבה

אי שם בבקתה, חיו להם סוס קצת עצלן, חתול מפונק, ברווזה גנדרנית ותרנגולת, הסוס אהב יותר מכל לשבת בכורסא לקרוא עיתונים. זחלתו רבץ על הספה. הברווזה - בד"כ התבוננה במראה וטיפחה את נוצותיה והתרנגולת? - משהוא צריך לעשות את עבודות הבית, לא? התרנגולת אפתה ובישלה, **כך במשך 365 יום בשנה**. ערב אחד כאשר יצאה התרנגולת לחלוב את הפרות ולהטיל ביצים, חשה כטיפת גשם על מקורה. ניכנסה התרנגולת הביתה וקראה: "חבר'ה, הסתיו הגיע מישוהו באיתי **לזרוע את החיטה?** סוס מה איתך, אתה בא?" "ח...נחר "בדיוק עכשיו? עכשיו התחלתי תשבץ חדש?" "חתול, מה איתך?" "אני עייף" פיהק החתול "בדיוק התחלתי לנמנם" והברווזה הפנתה את ראשה מן המראה ואמרה "רק עכשיו עשיתי פן. תשכחי מזה!" "טוב, אעשה את הכל בעצמי" אמרה התרנגולת ויצאה לשדה. כל הלילה זרעה חיטה וכשחזרה הביתה כמעט שהאיר השחר. הכינה ארוחת בוקר לחבריה, ניקת את הבית. ערב אחד כאשר עמדה וגיהצה ערמה של בגדים שמעה את החזאי מודיע שסופה גדולה עומדת להגיע. "חבר'ה, משהו יוצא איתי **לקצור את החיטה** לפני שהסערה הגדולה תהרוס לנו את כל היבול?" "ח...נחר הסוס " בדיוק עכשיו? "יש לי שירים חדשים ועכשיו אני שומע אותם!" ילל החתול. "את לא רואה שאני מורטת עכשיו גבות" געגעה הברווזה. "טוב, אעשה הכל בעצמי" אמרה התרנגולת. יצאה לשדה, קצרה את החיטה, אספה את החיטה אל תוך שקים. כשחזרה הביתה כמעט שהאיר השחר. הכינה ארוחת בוקר לחבריה, "קצרתי את החיטה, מישוהו בא לעזור לי **לטחון** את החיטה לקמח?" "ח...נחר הסוס "בדיוק עכשיו? "כך?" "בדיוק ברגע שתפסתי קצת שמש את באה לנדנד!" אמר החתול והתמתח. הברווזה אפילו לא ענתה ורק המשיכה לסרק את נוצותיה. "טוב, לא צריך. אעשה את הכל בעצמי" אמרה התרנגולת וצעדה בחזרה הביתה. נכנסה למטבח, טחנה חיטה לקמח, לשה עם חמאה לבצק, חסטה מיץ טרי משלושה לימונים, הקציפה היטב ארבע ביצים. בשעה 13:00 הכניסה הכל לתנור ובדיוק בשעה 13:30 הוציאה מן התנור פאי לימונים מושלם והניחה אותו על צלחת. בשעה 13:45 יצאה אל שפת האגם מלקקת את מקורה וקוראת לחבריה "חבר'ה מישוהו בא **לעזור לי לאכול** את פאי הלימונים שאפיתי?"

הסוס קפץ מכסא הנוח, וקרא "בטח תרנגולת אני בא עכשיו!" החתול זינק על כפותיו וקרא "הנני כאן מוכן ומזומן!" הברווזה התרוממה לאיטה הביטה בעצמה ואמרה מה לא עושים כדי לעזור לחברה", "כמה חבל חברים!... לא רציתם לעזור לי לזרוע חיטה, לא רציתם לעזור לי לקצור חיטה, לא רציתם לעזור לי לטחון חיטה. הייתי בטוחה שלא תרצו לעזור לי לאכול את העוגה ועל כן אכלתי את הכל בעצמי. ואתם יודעים מה? ... זה היה כל כך טעים!

החוכמה זה להיות עם הזולת גם ברגע **משבר וקושי** לא רק מתי שטוב ונעים (העורך)

ה"מצורע", האיש שנגעיים רעים באים על גופו והוא מגורש אל מחוץ למחנה.

חז"ל רואים במצורע המבודד מחוץ למחנה את ה"מוציא רע", האיש שאינו מסוגל לשמור על לשונו, ובלשונו הרעה הוא מוזק לסובבים אותו, מעכיר את האווירה ופוצע את לבבות האנשים. מי שמוציא רע, מי שאינו מסוגל לחיות בשלום ובאהבה עם הזולת,

מי שלשונו היא "לשון רעה" לא יכול לחיות בתוך המחנה, הוא צריך לצאת החוצה, להסתגר בבדידות, להתרחק מכל אדם. ובימי ההסגר, בימים שבהם הוא מנוודה מן החברה יהיה לו די זמן והותר לחשוב על התהליך הפנימי של ההיטהרות שהוא צריך לעבור, על הדרכים לחבור אל הבריות בכבוד ובסובלנות, בהערכה ובאהבה, ואת לשונו הרעה להפוך ללשון טובה.

במד"ש (בראשית רבה צח, יח) אמרו: עלי לפרוע לך אותה העין. "בנות צעדה עלי שור", אתה מוצא בשעה שיצא יוסף למלוך על מצרים היו בנות מלכים מביטות בו ומשליכות עליו נזמים וטבעות כדי שיתלה עינו ויביט בהן, אף על פי כן לא היה מביט בהן. כשלימד מרן הרב שך זצ"ל בשיבת פתח תקוה זרקה לעברו חופן חול. נשא ראשו מספרו, ותמה: "מדוע את מעפרת אותי בעפר?" והפעטה השיבה: "ומדוע אינך אומר לי שלום אף פעם?" ומרן אמר במאור פנים: "שלום – מי את? הוברר, שלמרות שהתגורר שם שנה לא ידע שלבני הזוג זקס ילדות בביתם!..."

שמעת רעיון של מוסר, קחה לעצמך כמתנה מבלי להרהר על אחרים...

באתד הימים הגיע לבית רבי יהודה זאב ל"בוביץ" זצ"ל רעו וידידו הצדיק רבי ישראל זכריה זצ"ל. בעודם שמחים בהתראותם זה עם זה. פרץ רבי ישראל זכריה בבכי מר וחילה את פני רבנו בתחנונים ממש, שיקרע **שערי ישועה לבתו** המתייסרת בייסורים קשים ומרים, בסבלה ממחלה נוראה הנמשכת כבר כ- 20 שנה, ועתה התדרדר מצבה והיא ניצבת על פתחי מוות.

עובר לדבריו, הניח רבי ישראל זכריה על השולחן כסום כסף נכבד מאוד כפדיון נפש. סירב רבנו לקחת את הכסף ופקד על רבי ישראל זכריה שייטלו בחזרה. לאחר- מכן **שקע בהרהרים** והפטיר באומרו: "פעלתי עבורה עוד שנת חיים אחת". שנה לאחר אותו מעמד, הסתלקה ביתו של רבי ישראל זכריה לבית עולמה.

הצלחת ורפואת הדסה צביה בת אביגיל זיווג והצלחה רפאל אור בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלום בן אורה

היה האדמו"ר מעלוב זצ"ל נזהר בכל מאודו לבל לצער ולפגוע בשום אחד מישואל, והיה מקפיד שלא להעיר שום אדם משנתו יהיה מה שיהיה.

ואף את בניו שיחל לא היה מעיר, זולת אם נפלה הכיפה מראשם בעת השינה, היה מעירו ומבקש שישים הילד בעצמו את הכיפה על ראשו. לימים הסביר את מנהגו זה בעניין כיסוי הראש הוא מחמת **דיאת שמים** כדאמר' בגמ' "כסי רישך כי היכי דתיהוי עלך אימתא דשמיא", וכאשר יהיה בהם יראת שמים יהיה בהם הכל.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

והתנדו את חטאתם אשר עשו (במדבר ה, ז).

כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות תשובה ה"א): "כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות לפני האל- ל ברוך הוא, שנאמר והתנדו את חטאתם אשר עשו- זה וידוי דברים (ספרא, אחרי מות פרשה ד)..."

וכל המרבה להתוודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח וכו'.

ונספר, כידוע במשך הדורות עשו הרוסים צרות רבות ומרורות ליהודים, אם זה בגזירות שונות ומשונות ואם זה בעלילות וכדו', ולכן כשהייתה אפשרות היו עוזבים יהודים רבים את רוסיה ועוברים לגור בדרום אפריקה, שם היו גם חלק מיהודי אמריקה והעליחו מאוד במסחרם ונהפכו לעשירים גדולים, אך **וישמן ישרון ויבגט שמת עבית קשית וישט אל-ק עשהו** (דברים לב, טו), שכחו את ה' יתברך ואת מצוותיו ואף פתחו את מפעליהם בשבת רח"ל.

באותה תקופה הגאון רבי **יוסף כהנמן** זעוק"ל (הגאון מפנונבויז), הקים ישיבה ושאל את החפץ חיים אם כדאי לנסוע לדרום אפריקה ולבקש מאותם יהודים רחוקים שיתרמו ביד נדיבה לישיבה ויעזרו בהקמתה ובהמשך פעילותה.

החפץ חיים השיב לו בחיוב וביקש למסור להם שלא קשה לחזור בתשובה, עריכים רק לקיים פסוק אחד- **והתנדו את חטאתם אשר עשו**,

הרב מפנונבויז מסר להם את המסר והם התעוררו מכך ושוב בתשובה שלימה ואף ביקשו שישלחו אליהם תלמידי חכמים שיוודו להם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו (מושאל משמות יח, ב).

לפני כעשור שנים ביקרתי שם והופתעתי לראות שיש שם כמה וכמה קהילות חרדיות ("קהילת מהרש"א", "קהילת אור שמוח" ועוד) והאנשים בה יראי שמים בתכלית, וכל זאת מהתוודות על החטא!

יהי רצון שנזכה לשוב לפניו יתברך בתשובה שלימה ונקבל את התורה הקדושה ביום מתן תורה באהבה ושמחה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שני חכמי חלם התווכחו ביניהם: "איך זה שפרוסה תמיד נופלת על הצד המרוח בחמאה?"

ענה לו השני: "זה לא תמיד כך! ואני אראה לך" ומיד נטל פרוסה, מרח אותה בחמאה והעיפה באויר והפרוסה נחתה על הריצפה על הצד הלא מרוח בריצפה "הרי לך" אמר בשמחה "חוכמה גדולה" ענה לו **"לא מרחת את החמאה בצד הנכון"**

ככל שעולה האדם במדרגות, התביעה ממנו גדולה יותר.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

אמת נכון שאדם חייב בהשתדלות להשיג לעצמו פרנסתו וכל הנצרך לו, אך עליך לידע כי הכל **זה הנהגה נסתרת** והוא הנותן לך עצות וחכמות היאך לקנות נכסים ומבלעדי **רצון ד'** לא תשיג מאומה.

מי שמלמד אחרים, תורם לשיפור העולם באופן מעשי.

מפקח של משרד הבריאות מגיע לבית חולים למשוגעים. המנהל עושה לו סיור בידוד עם כל הפסיכיאטרים. הם מגיעים לחדר פעילויות ורואים הרבה משוגעים שמתגלגלים מצחוק. אחד המשוגעים אומר 25 כולם צוחקים. משוגע אחר צועק 321 וכולם צוחקים.

המפקח מבקש הסברים והמנהל אומר לו: - הם כבר יודעים מאות בדיחות בעל פה ונתנו להם מספרים. במקום שיספרו את הבדיחה הם אומרים רק את המספר. המפקח שואל: אני יכול לנסות? כן, עונה לו המנהל. המפקח צועק 534. כל המשוגעים קופצים על המפקח ונותנים לו מכות. אחרי שהמנהל מצליח להציל אותו מהידיים של המשוגעים מסביר למפקח: הבדיחות מעל 500 הם בדיחות עם משוגעים

מדה כנגד מדה כיון שמחתם האדם עצמו בפועל בעמל המצוה ועיונה לעשותה כראוי, נשכר זה מצנינים לו את חום אש הגיהנום שהיה ראוי לו

הרב חיים שבת', המהרה"ש מחכמי שאלוניקי במאה ה-16 - נולד בשאלוניקי ונתחנך בישיבת רבי **אהרון ששון** זצ"ל. עמד בראש ישיבה שנהרו אליה רבים. העמיד **תלמידים שבים מהם** היו מורי הוראה בכל ערי הבלקן. **המהרה"ש** היה רב כולל של כל קהלי שאלוניקי במשך 40 שנה. כל גדולי הדור בימיו בקהילות קרובות ורחוקות ואף מצפת פנו אליו בשאלות וכיבודו.

הוא כתב פסקים, חידושים ושיטות בש"ס, פירוש על הר"ן וספר דרשות, אך מכל חיבוריו נדפס ספר תשובותיו הכולל ארבעה חלקים הנקרא: "תורת חיים" ובו תשובות רבות.

המעלה הגדולה שלא להיכנס לעימות עם היצר ע"י שנישקיע עצמנו בעשיית טוב תלמוד תורה וחסד

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגנה, אמרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אבירגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

נפש שזקקה

גיליון מס' 12 • פרשת נשא תשפ"א • יו"ל ע"י מכון "זכרון ישעיהו"

מדברי תורתנו
ושוחותנו של מודינו
דבי משה יונה
דזונגרטן שליט"א
רב קהילת קדעסטד

עיון ההלכה שיעור מודינו הרב

**"הריני נזיר ביום שיבן ה'וד בא,
מתוך לשונות וין בשבתות ובמים טובים"**

מושב ועומד מהר סיני / קידוש פחות מרביעית / טעה וקידש חייב לשנות / סימן קריאה או שאלה / צרכי סעודה לנזיר ולאחרים / ציער עצמו מיון קידוש והבדלה

מושב ועומד מהר סיני

בגמרא [נזיר ג ע"ב - ד ע"א], נאמר שלדעת רבי שמעון, מהפסוק "וין ושכר" לומדים שניזר אסור גם ביין רשות וגם ביין מצווה, הגמרא העלתה אפשרות שיין מצווה הוא יין קידוש והבדלה, אך הגמרא דוחה הסבר זה כיון ש"מושב ועומד מהר סיני הוא", מימות מתן תורה נצטוונו על "זכרהו על היין", אין בכוח נזירות להפקיע מכך.

מבאר רש"י, כוונת הגמרא לומר שגם אם המקבל על עצמו נזירות מותר לקדש ולהבדיל על היין, זאת מכיוון שעל קידוש והבדלה על היין הנזיר 'מושב ועומד מהר סיני', דהיינו שהוא מצווה לשנות את יין הקידוש וההבדלה עוד לפני שנדר את הנזירות, ולכן איסורי הנזירות כלל לא חלים על יין קידוש והבדלה.

קידוש פחות מרביעית

והרא"ש הקשה על פירושו של רש"י, שהרי צורת המצווה של קידוש מהתורה היא "שמור וזכור", קידוש בדיבור גם טוב, וכל החיוב "זכרהו - על היין" הוא רק מדרבנן. מדוע אם כן סוברת הגמרא שלגבי היין גופא, גם נקרא האדם מושבע ועומד? מקשה עוד שאגת אריה [ס]. מדוע לא יקיים הנזיר את הקידוש על ידי פחות מכשיעור רביעית, אז ידי קידוש יצא, וידי נזירות לא עברו אפשרות נוספת היא לקדש על הפת, ומדוע לא יעשה כן. בנוסף מביא הוא שלגבי הבדלה אין שום דעה שהבדלה על היין אף היא דאורייתא. על כן מוכיח השאגת אריה דלא כרש"י.

טעה וקידש חייב לשנות

ואכן בספר הפרדס [כ"א א' ושבוילי הלקט ק"ל] מביא לבאר דברי רש"י באופן אחר, שניזר אכן לא יכול לשנות יין בקידוש, וגם החיוב על היין וודאי שהינו רק מדרבנן, אמנם, במידה וכבר קידש הוא על היין - אז חייב הוא לשנות כדן המקדש. אז גם בתור נזיר מחויב הוא בזה.

סימן קריאה או שאלה

ולדעת התוס' [ר"ת ספר הישר ס"ב], שדברי הגמרא

עדן הנפש דברי מודינו הרב

מתנאה ביופיו ונדר נזירות
מהות הנזירות והיין, לחיוב ולשלילה

בפרספקטיבת התורה מפליא המבט על הנזיר, מצד אחד ובמושכל ראשון נראה כי מעלתו גדולה, "כי נזר אלוקי על ראשו" [במדבר ו' ו']. לשון דומה נמצא בכהן "ונתת את נזר הקודש על המצנפת". כמו כן נזיר אסור להיטמא לאביו ולאמו כדן כהן.

גדולה מזו מופיע על הנזיר התואר "קדוש", "עד מלאת הימים אשר יזיר לד', קדש יהיה, יגדל פרע שער ראשו" [במדבר ו' ו']. "כל ימי נזרו קדש הוא לד" [שם ח']. מצד שני נאמר עליו שמחויב הוא בקרבן חטאת, הן במקרה ונאסר או שגג והפר נזירותו, ואפילו כסדר הרגיל בתום ימי נזרו - קרבנו חטאת הוא.

ידועים אכן דברי חז"ל [תענית י"א]. שהגם שרבי אלעזר סבור שנקרא הנזיר קדוש, שמואל סובר שנקרא חוטא.

"רבי עקיבא אומר נדרים סייג לפרישות", דברי המשנה באבות [ג' י"ג], הרא"ש משנה את הגירסא ל"נזירות" סייג לפרישות. והרמב"ם מבאר: "מי שנדר נדרים כדי לכוון דעותיו ולתקן מעשיו, הרי זה נאה ומשובח. כיצד... וכן מי שהיה מתנאה ביופיו ונדר בניזר וכיוצא בנדרים אלו, כולן דרך עבודה לד' הם, וכיוצא" אמרו חכמים סייג לפרישות - נדרים [נדרים י"ג, כ"ג].

כמו כן מבאר העמק דבר, שרבי אליעזר עצמו הסבור כי הנזיר קדוש הוא, חילק בין מקרה שבו "מצי לצעוריה נפשיה" למקרה שאינו. היינו במידה והנזירות גורמת נזק וטרדה לעבודת ד' וקיום המצוות, הרי שיצא שכרה בהפסדה ואסורה היא, רק במידה ואינה מהווה הפרעה ומניעה, או אז מעלתה מצויה ונקרא הנזיר קדוש.

מסופר על "ראש הברזל" רבה של לובלין הגאון רבי עזריאל שהיה חריף ובקי בחדרי תורה, שבפעם אחת הגיע בטרוניה לחוזה מלובלין, על אודות מנהגם של חסידים להרבות בשתיית יי"ש ולגימת "לחיים", "והלא מנהגינו מקדמת דנא להתרחק משיכורים וחבורתם, והיאך ינהגו כן בעלי מדרגה?"

ענהו החוזה בשאלה, "הכיצד מצד אחד מבאר רש"י "למה נסמכה פרשת נזיר לפרת סוטה? לומר לך כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין", מנהג טוב וראוי להינזר מן היין. ומאידך גיסא, נראה שהיין טוב הוא "מאשר חטא על הנפש" מבאר רש"י בשם ר"א הקפר שהנזיר נקרא חוטא בהיותו ו"ציער עצמו מן היין", והיאך?

ביאר החוזה, "יין בפני עצמו טוב וראוי ויין ישמח לבב אנוש" [תהילים ק"ד ט"ו]. "אלא שכל הרע מטבעו - הרי היין מזיק לו ומגלה פנימיותו, עליו נאמר כי כאשר רואה סוטה בקלקולה, ראוי שיזיר עצמו מן היין".

הקשה רבי עזריאל, "והלא הפסוק לא עוסק ברע מטבעו, אלא במי שנתקל בסוטה לפי תומו?" "הא גופא" ענהו החוזה, "מי שנזדמן משמיא לראות בדבר רע, סימן הוא לו שיש לו לתקן עצמו בזה". ומכאן יתבאר הדברים, נזירות אינה מוגדרת כטוב ורע, אלא תלויה במציאות האדם באשר הוא.

"מושב ועומד בהר סיני", לא נאמרו בסימן קריאה ותשובה, "מושב מהר סיני" ולכן הדין כך. אלא בלשון תמיהה וקושיא, וכי על זאת "מושב ועומד מהר סיני"? וודאי שלא על זאת נסובה דרשתו של רבי שמעון, הרי אין מצווה מהתורה לקדש על היין דווקא. וכן הביא ב"ר [רל"ט] שאין חובה לקדש על היין מהתורה בפשיטות.

צרכי סעודה לנזיר ולאחרים

ראיה נפלאה מובאת על ידי ההפלאה [פנים יפות במדבר ו' ג'], וחת"ס [פסחים כ"ג]. להוכיח שניזר אסור אף בשתיית הקידוש, כדלהלן.

עירובי תחומין" הינם, שאדם יכול לילך בשבת מביתו או ממקום שבו כלתה העיר, שיעור אלפיים אמה לכל רוח, ובאם רוצה הוא לילך עוד - מניח הוא מבעוד יום "עירובי תחומין" היינו צרכי סעודה, במקום ובו נגמר השיעור אלפיים אמה, משם יש לו עוד אלפיים אמות.

והגמרא בעירובין [כ"ו:]: מביאה שניזר, יכול לעשות עירובי תחומין ביין, כלומר להניח יין במרחק אלפיים אמה ממקומו, ואז יכול לילך ממקום היין עוד אלפיים. והרי צריך להניח צרכי סעודה! וכי נזיר יכול לשנות יין? מבארת הגמרא שהיין בכל זאת נקרא צרכי סעודה של אחרים.

מוכיחים מכאן ההפלאה וחת"ס דברים מפורשים, במידה והיה הנזיר יכול לשנות יין לקידוש ולהבדלה, הרי שלא הייתה הגמרא צריכה לבאר שהיין צורך סעודה לאחרים הוא.

ציער עצמו מיון קידוש והבדלה

מקובלנו שהנזיר נקרא חוטא מבחינות מסוימות "שציער עצמו מן היין", [רש"י]. ועל כן מביא קרבן חטאת. מוסיף על כך המשך חכמה, שחלק אינטגרלי מקרבן זה, הוא העובדה כמובן שציער עצמו מן היין, וכן שביטל מצוות קבורה, ומצוות קידוש והבדלה על היין. מצווה שביטל הוא.

ואילו ההפלאה, נחלק וסובר שאין בכך שום חטא. שכן יכול הנזיר בהחלט לשמוע קידוש והבדלה מאחרים. וברוב עם הדרת מלך.

הנזיר הראשון

"ברכות אביך גברו על ברכות הורי, עד תאוות גבעות עולם, תהיינה לראש יוסף ולקודקוד נזיר אחיו". [בראשית מ"ט]. איתא במדרש [במד"ר צ"ח ובשבת קל"ט]. "רב לוי אמר, יוסף נזיר ממש היה, דא"ר לוי, כל עשרים ושתיים שנים שלא ראה יוסף את אחיו, לא טעם טעם יין, אף הם לא טעמו יין עד שראוהו". יוצא אם כן, שיוסף היה הנזיר הראשון הידוע לנו.

ובחידושי מהרש"א [שם] מביא שהרי כתוב על יוסף "ויגלח ויחלף שמלותיו" [מ"א י"ד], אלא שהיה נזיר יין בלבד. וכן נראה גם שפרשו מייין ספציפית בהיות וקלקול המכירה היה מתוך אכילה ושתייה.

ויש להקשות, על יוסף שהכיר באחיו מובן מדוע באותו היום הותר לו הנדר ושתה עימם יין, אך הם מדוע סברו שהותר נדרם, והלוא לא הכירוהו? ומבאר שמפני אימת המלכות, שסעדו עם המשנה למלך, התירו הם את הנדר. על פי זה ניתן אולי לבאר שגם יוסף נזיר להכול היה, ורק מפני כבוד המלכות התיר לעצמו תספורת.

לדעת מה לדצות

ועל דרך ההסתפקות והשמחה במה שיש, מסופר על הצדיק רבי אריה לוי צ"ל, אבי האסירים שדי היה לו בדירה דחוקה ודולפת, ביקרו שם אחד מכותבי העיתים ותמה היאך יכול להיות אדם מאושר כאשר ביתו כה רעוע.

ביאר לו רבי אריה, "כאשר רוצים את מה שיש - יש את מה שרוצים".

יותר מאלף תעניות

על עצם מעלת הסיגוף והפרישות, נכתב בספה"ק תולדות אדם [ש"ד], על הפסוק "עד מתי מאנת לענות מפני", ומבאר הוא שהמתנהג בדרך תענית מצד שהוא מתענג ושבע בתורה הקדושה ובמצוותיה, אזי תעניתו מעולה, אך הצריך והרעב לאכול, ומצער את גופו, אזי אכן צריך ליתן על זאת דין וחשבון, שכינה שורה על גופך ואתה מצער.

ובספר מנורת המאור הקדמון נכתב כי "תעניתים וסיגופים מעשה תענועים המה", ובתנ"ך א "כיבוד שבת אחד עדיף יותר מאלף תעניתים".

הרואה צריך לגדור

הגאון רבי ראובן גרוזובסקי מבאר מדוע דווקא לרואה סוטה בקלקולה יש להזיר עצמו מן היין, זאת בהיות והשפעתה עליו לרעה קרובה, ועליו לגדור עצמו, משא"כ מי שלא ראו עיניו מעשה עבירה זה, פרישות יתירה אינה מעלה אצלו ואפילו מהווה חטא מסוים, כמובא גבי נזיר.

קוגל של קצות החושן

ומידי בפרישות וסיגוף עסקינן, אמר החזו"א כי המרגיש את הטעם האמיתי והנעלה שבתוה"ק, הרי שאינו יכול לחוש כלל טעם במאכל..

"יתירה מזאת", אמר חזו"א, כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה אינו יכול לחוש טעם באוכל", והוסיף, "איני מאמין שבעל קצוה"ח הרגיש טעם בעת שאכל קוגל".

פרושים תהיו

בס"ד. ירושלים עיה"ק תובב"א, אלול לכבוד ידיד יקר נעים ונעלה מר ... שליט"א, שלום לך ושלום לעוזריך. שמחנתי במכתבך והנה ברך לקחתי ואשיב לך ברב תודה ברכת מזל טוב על הבשורה הטובה.

שאלה גדולה היא עד כמה רצוי להעניק לילדים חינוך מוגן, הרי חינוך מוגן מצריך התבדלות, ועד כמה?

תשובה מרתקת לשאלה זו מצויה בפירוש הרש"ר הירש לתורה (בראשית כ, א). הרש"ר הירש עוקב אחרי מסעותיו של אברהם אבינו בארץ ישראל. אברהם נכנס בצפונה של הארץ - אלון מורה, ונודד לדרומה עד שמגיע לנגב. מדוע? משיב הרש"ר הירש שאברהם ברח מהאזורים המיושבים, המאוכלסים באנשי כנען שתרבותם היתה יהודה, והעדיף אזורים מעוטי אוכלוסין על מנת לבדוד את עצמו ואת אנשיו מסביבת הערים ומחברתן. תחילה הוא מתישב בין בית אל להעי, בהרים ולא בערים. בהמשך הוא לא הסתפק בזה, אלא ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה - אברהם ביקש את הבדידות ובה הניח את יסוד ביתו.

כשם שהתורה ניתנה במדבר, כך מבקש אברהם לבנות את ביתו בנגב השומם (שם יב, ט). בשל לחץ הרעב, נאלץ אברהם לעבור למצרים רבת האוכלוסין ושם פגש את קלקולי התרבות המצרית. מיד בצאתו משם, חוזר אברהם לנגב - ויעל אברהם... הנגבה (יג, א). בהמשך, מתקרב לאוכלוסיה מקומית ידידותית, והוא שוכן באלוני ממרא האמורי, אחי אשכול וענר, והם בעלי ברית אברהם.

והנה אחרי בשורת לידת יצחק, מסופר שאברהם נוסע משם, וישב בין קדש ובין שור ויגר בגרר (שם כ, א). הקושי בפסוק זועק, "ישב" היא ישיבת קבע, "גר" היא ישיבת עראי? משיב הרש"ר הירש כבר ראינו שבראשונה ביקש אברהם לבדוד את עצמו ואת אנשיו מסביבת הערים ומחברתן, ומשום כך איווה למושבו הראשון את הנגב השומם. ורק בהדרגה התחיל קושר קשרים עם הערים. ולאחרונה הוא ישב בין בעלי בריתו, ענר אשכול וממרא. עתה עם ערוב ימיו רואים אותו חוזר אל הנגב. אברהם קובע את מושבו בין קדש לשור בסביבה מבודדת, בארץ לא נושבת. אך מצד שני הוא מבקש קשר גם עם חיי הערים, וגר לפעמים בגרר - היא בירת מלכי פלשת. מדוע? איזה אירוע מביא את אברהם אל גרר?

וכאן תשובתו המפתיעה של הרש"ר הירש, לידתו הקרובה של יצחק! הציפייה הקרובה להולדת בן היא היא שהביאה את אברהם ושרה לכלל החלטה לשנות את מקום מושבם. יצחק חייב להתחנך בבדידות, בריחוק מקום מכל השפעה מזיקה. לכן עובר אברהם לישיבת קבע בין שתי ערים, ולא בתוכן. אבל, מוסיף הרש"ר הירש הבידוד המוחלט, המונע מן החינוך כל מגע חיים אחרים, עם מחשבות ושאיפות אחרות - אף הוא אינו אלא שגיאה מסוכנת. המפגש עם החיים השונים, תסייע לחניך להעריך ולכבד את המשנה הרוחנית והמוסרית של הוריו. מפגש עראי ומבוקר יחסן את החניך, וימנע ממנו ליפול קרבן עם פגישתו הראשונה לכל השפעה קלה. לכן אברהם מוביל את יצחק בנו מידי פעם לגרר על מנת שיכיר את הרוח הזרה לזו של אברהם וידע להוקיר את דרכו, ויחסן את עצמו להחזיק בהליכות אברהם.

הרי יש כאן מסר חינוכי של הרש"ר הירש, אי אפשר לחנך כאשר החניך חשוף לגמרי להשפעות זרות מזיקות, אבל בבדידותו המוחלטת של החניך תגרום לכך שהוא יהיה טיפוס חלש, ללא חוט שדרה. במהלך חינוכם, זקוקים הילד והנער לחיסון, שיפתח אותם ויבטיח את החוסן הנפשי שלהם.

הנני ממחר לחתום מכתבי בברכה ואה"ר

המצפה הצלחתך בכל מילי דמיטב

משה יונה רוזנטרן

כרך חדש בסדרה המשובחת אשר תשדרג לכם את שולחן השבת

אוצר רעיונות סיפורים ועצות
ממעניי פרשת השבוע
מתוך שיעוריו של
הרב אשר קובלסקי
שליט"א

מוטיבנאה

חדש!
כרך ג'

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | או בטל': 055-677-8160

גם המוצר שלך צריך לקבל
את המראה והרושם המושלם

שירות מיוחד

חוברות הידוק בגימור מרובע

רוצים להדפיס חוברת עם נראות טובה
בתקציב שלא יקרע לכם ת'כיס?

גרפומט ידפיסו לכם חוברות עם הידוק
עם גימור מרובע עד 200 עמודים!

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה

גרפומט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
g5337722@gmail.com **02-5337722**

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, רצוף, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00